

Кравчина І.Б.

Тимохова Г. Б.

**ГЛОСАРІЙ ЗАКОНОДАВЧИХ ТЕРМІНІВ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Кравчина І.Б.

Тимохова Г. Б.

**ГЛОСАРІЙ ЗАКОНОДАВЧИХ ТЕРМІНІВ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

УДК 378(038)

Автори-укладачі: Кравчина Ірина Борисівна, Тимохова, Галина Борисівна.

Рецензенти :

Михайльова К. Г., доктор соціологічних наук, професор, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»
Статівка Н. В. доктор наук з державного управління, професор, Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Глосарій законодавчих термінів освітньої діяльності: довідкове видання/ Кравчина І.Б. Тимохова Г.Б.: Нар. укр. акад. – Харків : Вид-во НУА, 2020. – 506 с.

У даному довідковому виданні узагальнено системне визначення ключових понять і відповідних термінів, які унормовані вітчизняним законодавством про освіту та наукову і науково-технічну діяльність. Терміни описують організацію, функціонування, розвиток освітньої діяльності в умовах глобалізації та євроінтеграції і надають можливість здійснювати фахову комунікацію, розуміти міжнародну, європейську специфіку. Крім того, терміни та їх визначення доповнені базовими поняттями міжнародних регуляційно-рекомендаційних документів ООН, ОСЕР, ЄС стосовно освітніх і дослідницьких просторів. Глосарій адресовано фахівцям у різних галузях вітчизняної освітньої сфери, державної влади, бізнесу, суспільства в цілому, широкому колу осіб, зацікавленим в модернізації та європейської інтеграції національної вищої освіти, підвищенні її глобальної конкурентоспроможності

УДК 378(038)

©Народна українська академія, 2020

ПЕРЕДМОВА

Новітній стан перетворення системи освіти України характеризується змінами в усіх її підсистемах та механізмах. Змістовні реформи, які запроваджуються в освітньої діяльності, спричинені не лише об'єктивними вимогами часу, а й станом самої системи освіти. Всі ці зміни супроводжуються модернізацією класифікацій, ключових понять і термінів, і потребують осмислення і концептуалізації, термінологічно-поняттєвої визначеності та узгодженості. В Україні сформована відповідна нормативно-правова база, яка регулює питання у сфері освіти. Але, у стані мінливої кон'юнктури ринку освітніх послуг, напруженої конкуренції між навчальними закладами за абітурієнта, існує ризик виникнення невідповідності законодавчого поля умовам перетворень, видозміненню системи освіти.

Таким чином потреба у глосарії зумовлена низкою причин, серед яких основною є відсутність єдиного термінологічного апарату і відповідного консенсусу в розумінні та використанні термінології освітньої діяльності України.

Мета даного глосарію – узагальнити та розкрити термінологію основних понять і відповідних термінів освітньої діяльності України.

До глосарію увійшло понад 1700 термінів, які розміщено за абеткою. Біля кожного терміна в круглих дужках вказується номер і назва нормативно-правового акта та наводиться стаття або пункт, у якому вміщено той чи інший термін. За основу переліку термінів глосарію насамперед узяті термінологія нових законів про освіту, вищу освіту, наукову і науково-технічну діяльність та щодо освіти осіб з особливими потребами, також відповідних підзаконних нормативно-правових актів. Зокрема узагальнено системне визначення ключових понять і відповідних термінів, що описують її організацію, функціонування, розвиток в умовах глобалізації та євроінтеграції і надають можливість здійснювати фахову комунікацію, розуміти міжнародну, європейську термінологію освітньої діяльності. Крім того, терміни та їх визначення доповнені базовими поняттями міжнародних регуляційно-рекомендаційних документів ООН, ОСЕР, ЄС стосовно освітніх і дослідницьких просторів. Якщо до одного терміна сформовано декілька визначень, вміщених у різних законах або стандартах, у словнику подаються всі варіанти, виявлені упорядниками.

Глосарій адресовано фахівцям у різних галузях вітчизняної освітньої сфери, державної влади, бізнесу, суспільства в цілому, широкому колу осіб, зацікавленим в модернізації та європейської інтеграції національної вищої освіти, підвищенні її глобальної конкурентоспроможності

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- CEDEFOP – Європейський центр розвитку професійної освіти
- ECTS – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)
- EHEA – Європейський простір вищої освіти (ЄПВО)
- ENIC Network – Європейська мережа національних інформаційних центрів з академічного визнання і мобільності
- ENQA – Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти (до 2004 р. – Європейська мережа забезпечення якості)
- EQAR – Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти
- EQF LLL – Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя
- ERA – Європейський дослідницький простір (ЄДП)
- ESU – Європейський союз студентів (ЄСС)
- EUA – Європейська асоціація університетів (ЄАУ)
- EURASHE – Європейська асоціація закладів вищої освіти
- ISCED – Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО)
- ISCO – Міжнародна стандартна класифікація професій (МСКП)
- OECD – Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР)
- NARIC Network – Мережа національних інформаційних центрів академічного визнання
- NQF – Національна рамка кваліфікацій (НРК)
- QF EHEA – Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти
- TUNING – Проект «Налаштування освітніх структур в Європі»
- ДСНС України - Державна служба України з надзвичайних ситуацій
- ВВНЗ - Вищий військовий навчальний заклад Міністерства оборони України
- ВНЗ – вищі навчальні заклади
- (ВНЗ ЦЗ) - Вищі навчальні заклади цивільного захисту
- ВНП ЗВО - військові навчальні підрозділи закладу вищої освіти
- ВПУ - Вище професійне училище

- ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти
- Єдина база - Єдина державна електронна база з питань освіти
- Електронна заява – заява в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти
- ЕОР - електронні освітні ресурси
- е-портфоліо - Електронне портфоліо
- ЄКТС – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
- ЄС – Європейський Союз
- Затв. – затверджено
- ЗНЗ – загальноосвітні навчальні заклади
- ЗНО – зовнішньо незалежне оцінювання
- ЗПО – заклади післядипломної освіти або структурні підрозділи вищих навчальних закладів, наукових і освітньо-наукових установ, що здійснюють післядипломну освіту
- ІВС «ОСВІТА» – Інформаційно-виробнича система «ОСВІТА»
- Каб. – кабінет
- М-во – міністерство
- МКІП – Міністерство культури та інформаційної політики України
- Мінмолодьспорту - Міністерство молоді та спорту України
- МОН – міністерство освіти і науки
- МОЗ – міністерство охорони здоров'я
- НПНК — науково-педагогічні і наукові кадри
- СБУ
- СЕД - система електронного документообігу
- ПТНЗ – професійно-технічні навчальні заклади
- Ред. – редакція
- Е-платформа – Національна освітня електронна платформа
- УКТ ЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності
- ПТНЗ - професійно-технічні навчальні заклади

ГЛОСАРІЙ ЗАКОНОДАВЧИХ ТЕРМІНІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Аа

Аварія — небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила ураження, травмування населення або створює на окремій території чи території суб'єкта господарювання загрозу життю або здоров'ю населення та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи спричиняє наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище.

(Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.2012 № 5403–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 24.05.2020).

Авіаційні роботи — польоти, під час здійснення яких повітряне судно використовується для забезпечення спеціалізованих видів обслуговування (авіаційно-хімічні роботи, аерофотозйомка, патрулювання тощо).

(Повітряний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 19.05.2011 № 3393–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення 24.05.2020).

Автентифікація — процедура встановлення належності користувачеві інформації в системі пред'явленого ним ідентифікатора.

(Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 29.03.2006 № 373 : дата оновлення 13.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-п/ed20111013> (дата звернення 25.05.2020).

Автономія — право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що провадиться в порядку та межах, визначених законом.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 25.05.2020).

Автономія закладу вищої освіти — самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Автономна Республіка Крим є невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, віднесені до її відання.

(Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 25.05.2020).

Автор — фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 25.05.2020).

Автор електронного документа — фізична або юридична особа, яка створила електронний документ.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV: дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 25.05.2020).

Авторська винагорода — плата творцю (винахіднику, автору) за використання об'єкта права інтелектуальної власності, розмір якої визначається договором з урахуванням положень нормативно-правових актів з питань інтелектуальної власності.

(Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 03.10.2007 № 1185 : дата прийняття 03.10.2007 // Законодавство України : [сайт]. –URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-п/ed20071003> (дата звернення 25.05.2020).

Авторський аркуш — одиниця обсягу літературного твору, що вміщує 40 тис. друкованих знаків тексту (друкованими знаками вважаються також і пробіли між словами). У практичній роботі орієнтовно за один авторський

аркуш приймається 24 сторінки машинописного тексту, надрукованого через два інтервали на стандартному аркуші формату А4. Текст слід друкувати, дотримуючись таких розмірів берегів: верхній, лівий і нижній — не менше 20 мм, правий — не менше 10 мм.

(Положення про порядок підготовки та видання підручників і навчальних посібників для аграрних вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва аграрної політики України від 29.12.2003 № 473 : дата оновлення 21.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-04/ed20060521> (дата звернення 25.05.2020).

Ад'юнкт — особа, зарахована до вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання) для здобуття ступеня доктора філософії.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Ад'юнкт — вчений, який проводить наукові дослідження у рамках підготовки в ад'юнктурі вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання) для здобуття ступеня доктора філософії.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Ад'юнктура створюється у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України третього або четвертого рівнів акредитації та науково-дослідних (науково-технічних) установах Збройних Сил України, які мають наукові школи, висококваліфіковані науково-педагогічні і наукові кадри, сучасну науково-дослідну, експериментальну та матеріальну базу з метою забезпечення планомірної підготовки НППК вищої кваліфікації — кандидатів наук.

(Інструкція про організацію підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у Збройних Силах України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України, М - ва освіти та науки України від 30.06.2000 № 194/265 : дата оновлення 17.02.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-00/ed20120217> (дата звернення 25.05.2020).

Адаптація — пристосування організму та психіки особи до вимог та особливостей навчання та військової служби курсантом ВВНЗ або ВВП ВНЗ.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 25.05.2020).

Адаптація законодавства — процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з *acquis communautaire*.

(Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс] : затв. Законом України від 18.03.2004 № 1629–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>; **Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 25.05.2020).

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що в свою чергу є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики.

(Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс] : затв. Законом України від 18.03.2004 № 1629–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення 25.05.2020).

Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу (ЄС) є процесом зближення та поступового приведення законодавства України у відповідність із законодавством ЄС.

(Концепція адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.08.1999 № 1496 : дата оновлення 21.05.2003 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1496-99-п/ed20030521> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністративна послуга — результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.

(Про адміністративні послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5203–VI : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#top> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністративний комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій — це робочий колегіальний орган Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, персональний склад якого у кількості 24 осіб призначається Кабінетом Міністрів України. Адміністративний комітет з метою реалізації функцій Національної ради України з питань розвитку науки і технологій:

1) ініціює утворення постійних або тимчасових робочих груп, а також експертних комісій з окремих питань;

2) делегує та координує участь членів Адміністративного комітету в робочих групах, а також пропонує експертів до складу робочих груп;

3) надає пропозиції Науковому комітету щодо розгляду питань, пов'язаних з виконанням функцій Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністративні дані — дані, отримані на підставі спостережень, проведених державними органами (за винятком органів державної статистики), органами місцевого самоврядування та іншими юридичними особами відповідно до законодавства та з метою виконання адміністративних обов'язків та завдань, віднесених до їх компетенції.

(Про державну статистику [Електронний ресурс] : Закон України від 17.09.1992 № 2614–XII (в ред. Закону від 13.07.2000 № 1922–III) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12/ed20140419#Text> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністративно-територіальна одиниця — область, район, місто, район у місті, селище, село.

(Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : дата оновлення 14.05.2020 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністративно-територіальна одиниця — це компактна частина єдиної території України, що є просторовою основою для організації і діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

(Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо офіційного тлумачення термінів "район" та "район у місті", які застосовуються в пункті 29 частини першої статті 85, частині п'ятій статті 140 Конституції України, і поняття "організація управління районами в містах", яке вживається в частині п'ятій статті 140 Конституції України та в частині першій статті 11 Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ", а також щодо офіційного тлумачення положень пункту 13 частини першої статті 92 Конституції України, пункту 41 частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" стосовно повноваження міських рад самостійно вирішувати питання утворення і ліквідації районів у місті (справа про адміністративно-територіальний устрій) [Електронний ресурс] : Рішення Конституційного Суду України від 13.07.2001 № 11-рп/2001 : дата прийняття 13.07.2001 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-01> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністративно-територіальний рівень виконання (реалізації) програми (проекту, заходу) — провадження проектної діяльності на території адміністративно-територіальної одиниці (області, району, міста), з бюджету якої надається фінансова підтримка для виконання (реалізації) програми (проекту, заходу).

(Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у ред. постанови від 16.03.2016 № 194) : дата оновлення 06.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністратор Порталу — Національне агентство України з питань державної служби, що відповідає за збереження та захист даних системи, забезпечує розробку, створення, впровадження та супроводження програмного забезпечення Порталу, відповідає за виконання всіх етапів життєвого циклу програмного забезпечення Порталу, здійснює технічні та технологічні заходи щодо надання, блокування та анулювання доступу до особистого кабінету.

(Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» [Електронний

ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від 26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 25.05.2020).

Адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи — це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 25.05.2020).

Адреса мережі Інтернет — визначений чинними в Інтернеті міжнародними стандартами цифровий та/або символічний ідентифікатор доменних імен в ієрархічній системі доменних назв.

(Про телекомунікації [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2003 № 1280–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення 25.05.2020).

Адресат — фізична або юридична особа, якій адресується електронний документ.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV: дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 25.05.2020).

Адресне розміщення бюджетних місць — надання вступнику рекомендації до зарахування на місця навчання за кошти державного або місцевого бюджету (за державним або регіональним замовленням) на підставі його конкурсного бала.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.05.2020).

Академічна доброчесність — сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», цим Законом та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 25.05.2020).

Академічна доброчесність — сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися суб'єкти надання освітніх послуг у сфері професійного навчання (провайдери), а також державні службовці, голови місцевих державних адміністрацій, їх перші заступники та заступники, посадові особи місцевого самоврядування та депутати місцевих рад під час проходження професійного навчання з метою забезпечення довіри до результатів навчання.

(**Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 25.05.2020).

Академічна заборгованість виникає у разі, коли:

протягом навчального семестру до початку поточного семестрового контролю, визначеного навчальним планом, особа з будь-якого навчального предмета (дисципліни) набрала менше балів, ніж визначена у навчальному закладі межа незадовільного навчання;

під час семестрового контролю з будь-якого навчального предмета (дисципліни) особа отримала менше балів, ніж визначена у навчальному закладі межа незадовільного навчання.

(**Порядок призначення і виплати стипендій** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.07.2004 № 882 (у ред. постанови від 28.12.2016

№ 1050) : дата оновлення 04.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-п> (дата звернення 25.05.2020).

Академічна мобільність — можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Академічна свобода — самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>; Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 25.05.2020).

Академічне спрямування здобуття профільної середньої освіти — профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного стандартом профільної середньої освіти, і поглибленого вивчення окремих предметів з урахуванням здібностей та освітніх потреб здобувачів освіти з орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 25.05.2020).

Академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворенню опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>; Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 25.05.2020).

Академічний текст — авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної

діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць.

(Положення про Національній репозитарій академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.07.2017 № 541 : дата прийняття 19.07.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2017-%D0%BF> (дата звернення 25.05.2020).

Академічні права — право власника іноземного документа про освіту на продовження навчання, що надається власнику документа про освіту в країні походження документа.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 № 504 : дата прийняття 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15> (дата звернення 25.05.2020).

Академічні права — права осіб на продовження навчання.

(Порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти та науки України від 19.05.2016 № 537 : дата оновлення 06.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-16> (дата звернення 25.05.2020).

Академічні стипендії призначаються особам, які досягли значних успіхів у навчанні та/або науковій діяльності згідно з критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів України. Частка студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, встановлюється вченою радою закладу вищої освіти у межах визначеного Кабінетом Міністрів України загального відсотка студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, та стипендіального фонду. Студентам (курсантам) закладів вищої освіти, які мають право на отримання соціальної стипендії і набувають право на отримання академічної стипендії, надається один вид стипендії за їхнім вибором.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Академічні стипендії у вищих навчальних закладах та наукових установах:

1) стипендії, засновані Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України (у тому числі іменні), які призначаються учням, студентам, курсантам невійськових вищих навчальних закладів, асистентам-стажистам, а також курсантам, слухачам та ад'юнктам вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів за результатами навчання за певним освітнім (освітньо-

кваліфікаційним) рівнем, розміри та порядок призначення яких визначаються окремими нормативно-правовими актами;

2) ординарні (звичайні) академічні стипендії;

3) стипендії у підвищеному розмірі:

- учням, студентам, курсантам невійськових вищих навчальних закладів, які досягли особливих успіхів у навчанні;

- студентам, курсантам невійськових вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальностями (спеціалізаціями), визначеними переліком спеціальностей (спеціалізацій) галузей, для яких встановлюється підвищений розмір академічних стипендій, затвердженим у встановленому порядку.

(Порядок призначення і виплати стипендій [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.07.2004 № 882 (в ред. постанови від 28.12.2016 №1050) : дата оновлення 04.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-%D0%BF> (дата звернення 25.05.2020).

Академія, інститут — галузевий (профільний, технологічний, технічний, педагогічний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти на першому і другому рівнях за однією чи кількома галузями знань, може здійснювати підготовку на третьому і вищому науковому рівнях вищої освіти за певними спеціальностями, проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Акредитаційна експертиза — це процес установлення відповідності діяльності навчальних закладів державним вимогам щодо підготовки (перепідготовки) фахівців з вищою освітою.

(Положення про експертну комісію та порядок проведення акредитаційної експертизи [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.01.2002 № 16 : дата оновлення 12.06.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0081-02> (дата звернення 25.05.2020).

Акредитаційна комісія є постійно діючим колегіальним органом, який забезпечує додержання вимог до ліцензування, атестації та акредитації вищих, професійно-технічних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти, підприємств, установ та організацій за напрямками (спеціальностями) та професіями підготовки і перепідготовки фахівців післядипломної освіти.

(Положення про Акредитаційну комісію [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 29.08.2003 № 1380 : дата оновлення 18.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1380-2003-п#n21> (дата звернення 25.05.2020).

Акредитація вищого навчального закладу — це державне визнання його статусу (рівня акредитації). Акредитація закладу проводиться протягом навчального року.

(Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 09.08.2001 № 978 : дата оновлення 03.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-2001-п> (дата звернення 25.05.2020).

Акредитація напряму підготовки, спеціальності у навчальному закладі (відокремленому підрозділі навчального закладу) за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем — це державне визнання відповідності рівня підготовки (перепідготовки) фахівців державним вимогам до напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу, затвердженим МОН. Акредитація напряму підготовки, спеціальності проводиться після (або в період) закінчення терміну навчання фахівців у навчальному закладі за цим напрямом підготовки, спеціальністю.

(Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978 : дата оновлення 03.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-2001-п> (дата звернення 25.05.2020).

Акредитація освітньої програми — оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Акредитація освітньої програми — це оцінювання освітньої програми на предмет її відповідності стандарту освіти, а також спроможності закладу освіти забезпечити досягнення здобувачами освіти передбачених в освітній програмі результатів навчання. Акредитація освітньої програми є добровільною і проводиться за ініціативою закладу освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 25.05.2020).

Акредитація освітньої програми — оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми, наведених у додатку до цього Положення.

(Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 : дата прийняття 11.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#n14> (дата звернення 25.05.2020).

Акти Кабінету Міністрів України нормативного характеру видаються у формі постанов Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України з організаційно-розпорядчих та інших поточних питань видаються у формі розпоряджень Кабінету Міністрів України.

(Про Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс] : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18> (дата звернення 25.05.2020).

Активи — ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

(Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 25.05.2020).

Альбом — книжкове або комплектне аркушеве образотворче видання, що має або не має пояснювального тексту.

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537: дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 25.05.2020).

Альтернативна служба є службою, яка запроваджується замість проходження строкової військової служби і має на меті виконання обов'язку перед суспільством. На альтернативну службу направляються громадяни, які підлягають призову на строкову військову службу і особисто заявили про

неможливість її проходження як такої, що суперечить їхнім релігійним переконанням, документально або іншим чином підтвердили істинність переконань та стосовно яких прийнято відповідні рішення.

(Про альтернативну (невійськову) службу [Електронний ресурс]: Закон України від 12.12.1991 № 1975–XII (у ред. Закону від 18.02.1999 № 437–XIV) : дата оновлення 09.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1975-12/ed20121209> (дата звернення 25.05.2020).

Аналітично-синтетична обробка науково-технічної інформації — це процес обробки інформації шляхом аналізу і синтезу змісту документів з метою одержання необхідних відомостей, а також шляхом їх класифікації, оцінки, співставлення і узагальнення.

(Про науково-технічну інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.1993 № 3322–XII : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12> (дата звернення 25.05.2020).

Антидискримінаційна експертиза — аналіз проектів нормативно-правових актів, за результатами якого надається висновок щодо їх відповідності принципу недискримінації.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 25.05.2020).

Антикорупційна експертиза — діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

(Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 № 1700–VII: : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення 25.05.2020).

Апеляційна комісія при Українському центрі оцінювання якості освіти створюється та діє відповідно до Положення про апеляційну комісію при Українському центрі оцінювання якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2014 року № 1526, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 березня 2015 року за №272/26717, та відповідно до своїх функцій розглядає:

- 1) апеляційні заяви щодо результатів вступних випробувань;
- 2) клопотання регламентних комісій щодо:
анулювання стосовно окремих осіб результатів їх вступних випробувань;
додаткового вивчення фактів, які можуть впливати на об'єктивність визначення результатів вступних випробувань.

(Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів

здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.04.2019 № 441: дата прийняття 05.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0446-19#Text> (дата звернення 25.05.2020).

Апеляційна комісія як підрозділ Приймальної комісії вищого навчального закладу утворюється для розгляду апеляцій вступників. Головою апеляційної комісії призначається заступник керівника цього вищого навчального закладу, який не є членом предметних або фахових атестаційних комісій. При прийомі на навчання на основі базової і повної загальної середньої освіти склад апеляційної комісії формується з числа провідних науково-педагогічних (педагогічних) працівників вищого навчального закладу та вчителів системи загальної середньої освіти регіону, які не є членами предметної екзаменаційної комісії, комісії для проведення співбесід даного вищого навчального закладу.

(Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.10.2015 № 1085 : дата оновлення 21.06.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1353-15#n4> (дата звернення 25.05.2020).

Аркушеве видання — видання у вигляді одного чи декількох аркушів друкованого матеріалу будь-якого формату без скріплення.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22 : дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 25.05.2020).

Архів установи — структурний підрозділ (відповідальна за ведення архіву особа установи), що організовує і забезпечує приймання, нагромадження архівних документів, їх облік, зберігання та користування ними.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 25.05.2020).

Архівний документ — документ незалежно від його виду, виду матеріального носія інформації, місця, часу створення і місця зберігання та форми власності на нього, що припинив виконувати функції, для яких був

створений, але зберігається або підлягає зберіганню з огляду на значущість для особи, суспільства чи держави або цінність для власника також як об'єкт рухомого майна.

(Про Національний архівний фонд та архівні установи [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3814–XII (в ред. Закону від 13.12.2001 № 2888–III) : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12> (дата звернення 25.05.2020).

Архівний каталог (архівна картотека) — архівний довідник, в якому інформацію систематизовано відповідно до обраної схеми класифікації.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 25.05.2020).

Архівний фонд — сукупність архівних документів установи, сформованих на підставі зв'язку між документами і (або) їх утворювачами.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 25.05.2020).

Асинхронний режим — взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 25.05.2020).

Асистент-стажист — особа, яка має вищу освіту ступеня магістра, навчається в асистентурі-стажуванні закладу вищої освіти за мистецькими спеціальностями з метою вдосконалення творчої майстерності.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Асистентура-стажування є формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації. Порядок здобуття освітньо-творчого

ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Аспірант — особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії/доктора мистецтва.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Аспірант — вчений, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Атестаційна справа здобувача — справа, яка формується з документів, пов'язаних з атестацією здобувача, згідно із встановленим переліком.

(Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.03.2019 № 167 : дата прийняття 06.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-п/ed20190306#n27> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація здобувача — комплекс послідовних експертних дій щодо оцінки наукового рівня дисертації та наукових публікацій здобувача, встановлення рівня набуття здобувачем теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей з метою державного визнання рівня наукової кваліфікації здобувача шляхом присудження йому наукового ступеня.

(Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.03.2019 № 167 : дата прийняття 06.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-п/ed20190306#n27> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація здобувачів вищої освіти — це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти

вимогам освітньої (наукової, освітньо-творчої) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров’я” здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, який складається з таких компонентів, як інтегрований тестовий іспит “КРОК”; об’єктивний структурований практичний (клінічний) іспит; міжнародний іспит з основ медицини; іспит з англійської мови професійного спрямування. Атестація також може проводитися в іншій формі, визначеній стандартом вищої освіти.

(Порядок здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров’я” [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 28.03.2018 № 334 дата оновлення: 16.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-п> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація наукових працівників проводиться в наукових установах не рідше одного разу на п’ять років з метою:

- 1) оцінювання рівня професійної підготовки наукового працівника, результативності його роботи;
- 2) визначення відповідності кваліфікації наукового працівника займаній посаді;
- 3) виявлення перспективи використання здібностей наукового працівника, стимулювання підвищення його професійного рівня;
- 4) визначення потреби в підвищенні кваліфікації, професійній підготовці наукового працівника.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація наукових установ — комплекс заходів щодо проведення оцінки ефективності діяльності наукових установ, відповідності одержуваних ними результатів державним пріоритетним напрямам розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності.

(Методика оптимізації (атестації) бюджетних наукових установ, які повністю або частково фінансуються за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 31.10.2011 № 1176 : дата прийняття 31.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1176-2011-п/ed20111125> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація (державна атестація) осіб, які закінчують вищі навчальні заклади — установлення рівня якості отриманої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти після закінчення навчання за напрямом, спеціальністю.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття: 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація педагогічних працівників — це система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності, за якою визначаються відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання.

(Типове Положення про атестацію педагогічних працівників [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 : дата оновлення 30.09.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація педагогічних працівників — це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників. Атестація педагогічних працівників може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п'ять років, крім випадків, передбачених законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація педагогічних працівників закладів освіти сфери культури — система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності. Атестація є складовою забезпечення якості культурно-мистецької освіти та її методичного забезпечення.

(Положення про атестацію педагогічних працівників закладів (установ) освіти сфери культури [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва культури України від 12.07.2018 № 628 : дата прийняття 12.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0926-18#n29> (дата звернення 25.05.2020).

Атестація працівників — процедура оцінки професійного рівня працівників кваліфікаційним вимогам і посадовим обов'язкам, проведення оцінки їх професійного рівня.

(Про професійний розвиток працівників [Електронний ресурс] : Закон України від 12.01.2012 № 4312–VI : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення 25.05.2020).

Атлас — альбом зображень різних об'єктів (малюнки та ін.), пропонованих з метою навчання або практичного виконання.

(Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I–IV рівнів акредитації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131 : дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07>; **Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]** : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537 : дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 25.05.2020).

Аудіовізуальний твір — твір, що фіксується на певному матеріальному носії (кіноплівці, магнітній плівці чи магнітному диску, компакт-диску тощо) у вигляді серії послідовних кадрів (зображень) чи аналогових або дискретних сигналів, які відображають (закодовують) рухомі зображення (як із звуковим супроводом, так і без нього), і сприйняття якого є можливим виключно за допомогою того чи іншого виду екрана (кіноекрана, телевізійного екрана тощо), на якому рухомі зображення візуально відображаються за допомогою певних технічних засобів. Видами аудіовізуального твору є кінофільми, телефільми, відеофільми, діафільми, слайдофільми тощо, які можуть бути ігровими, анімаційними (мультиплікаційними), неігровими чи іншими.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>; **Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних [Електронний ресурс]**: Закон України від 23.03.2000 № 1587–III (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 25.05.2020).

Бб

База даних — іменована сукупність даних, що відображає стан об'єктів та їх відношень у визначеній предметній області.

(Про Національну програму інформатизації [Електронний ресурс]: Закон України від 04.02.1998 № 74/98–ВР : дата оновлення 01.08.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр> (дата звернення 26.05.2020).

База даних — сукупність взаємопов'язаних даних, організованих згідно зі схемою бази даних так, щоб з ними міг працювати користувач.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 26.05.2020).

База даних (компіляція даних) — сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, в тому числі електронній, підбір і розташування складових частин якої та її упорядкування є результатом творчої праці, і складові частини якої є доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–ХІІ (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–ІІІ) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>; **Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних [Електронний ресурс]:** Закон України від 23.03.2000 № 1587–ІІІ (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–ІV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 26.05.2020).

База знань — масив інформації у формі, придатній до логічної і смислової обробки відповідними програмними засобами.

(Про Національну програму інформатизації [Електронний ресурс]: Закон України від 04.02.1998 № 74/98–ВР : дата оновлення 01.08.2016 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр> (дата звернення 26.05.2020).

База персональних даних — іменована сукупність упорядкованих персональних даних в електронній формі та/або у формі картотек персональних даних.

(Про захист персональних даних [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 № 2297–VІ : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення 26.05.2020).

Базова середня освіта — другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти.

(Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2020 № 463–IX : дата прийняття 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/ed20200116#top> (дата звернення 26.05.2020).

Бакалавр — це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на основі повної загальної середньої освіти здобув поглиблену загальнокультурну підготовку, фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання щодо узагальненого об'єкта праці і здатний вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідних посад, у певній галузі народного господарства.

(Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 20.01.1998 № 65: дата оновлення: 21.08.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-98-п> (дата звернення 26.05.2020).

Бакалавр — це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти. Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 26.05.2020).

Бал безперервного професійного розвитку — одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача освіти.

(Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 28.03.2018 № 302 : дата оновлення 30.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-п> (дата звернення 26.05.2020).

Баланс (звіт про фінансовий стан) — звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

(Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73 : дата оновлення 23.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 26.05.2020).

Банк — юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків.

(Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121–III : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 26.05.2020).

Банки — це фінансові установи, функціями яких є залучення у вклади грошових коштів громадян і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах і на власний ризик, відкриття та ведення банківських рахунків громадян та юридичних осіб.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 26.05.2020).

Банківська діяльність — залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб.

(Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121–III : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 26.05.2020).

Банківська ліцензія — документ, який видається Національним банком України в порядку і на умовах, визначених у цьому Законі, на підставі якого банки та філії іноземних банків мають право здійснювати банківську діяльність.

(Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121–III : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 26.05.2020).

Банківські рахунки — рахунки, на яких обліковуються власні кошти, вимоги, зобов'язання банку стосовно його клієнтів і контрагентів та які дають можливість здійснювати переказ коштів за допомогою банківських платіжних інструментів.

(Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121–III : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 26.05.2020).

Банкноти — паперові грошові знаки різного номіналу.

(Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні [Електронний ресурс] : затв. постановою Нац. банку України від 25.09.2018 № 103 : дата оновлення 13.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18/ed20180925#n55> (дата звернення 26.05.2020).

Бездомність — соціальне становище людини, зумовлене відсутністю в неї будь-якого житла, призначеного та придатного для проживання.

(Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей [Електронний ресурс] : Закон України від 02.06.2005 № 2623–IV (в ред. Закону від 21.12.2010 № 2823–VI) : дата оновлення 20.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15> (дата звернення 26.05.2020).

Безнадійна заборгованість — заборгованість користувача перед бібліотекою з документів, узятих ним у тимчасове користування, щодо якої є впевненість про неповернення її боржником або за якою строк позовної давності минув.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 26.05.2020).

Безоплатна освіта — освіта, яка здобувається особою за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів згідно із законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 26.05.2020).

Безперервний професійний розвиток — це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 26.05.2020).

Безперервний професійний розвиток фахівців у сфері охорони здоров'я — це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття ними вищої освіти у сфері охорони здоров'я та післядипломної освіти в інтернатурі, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я та триває протягом усього періоду професійної діяльності.

(Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 28.03.2018 № 302 : дата оновлення 30.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-п> (дата звернення 26.05.2020).

Безпритульні діти — діти, які були покинуті батьками, самі залишили сім'ю або дитячі заклади, де вони виховувалися, і не мають певного місця проживання.

(Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей [Електронний ресурс] : Закон України від 02.06.2005 № 2623–IV (в ред. Закону від 21.12.2010 № 2823–VI) : дата оновлення 20.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15> (дата звернення 26.05.2020).

Безробітний — особа віком від 15 до 70 років, яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів як джерела існування, готова та здатна приступити до роботи.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 26.05.2020).

Безробіття — соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бенефіціар — набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених цим Законом.

(Про благодійну діяльність та благодійні організації [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5073–VI : дата оновлення 27.02.2020 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліографічна довідка — довідка, яка вміщує добірку (список) бібліографічних описів, відповідно до зробленого запиту.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліографічний опис — сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів, наведених за певними

правилами, необхідних і достатніх для загальної характеристики й ідентифікації документа.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотека — інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації та головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–ІІІ) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотека-депозитарій — бібліотека, яка забезпечує постійне зберігання бібліотечного фонду, сформованого з документів, що рідко використовуються і мають наукову та/або художню цінність.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–ІІІ) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотечна послуга — результат діяльності бібліотеки із задоволення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–ІІІ) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотечна система України — розгалужена мережа бібліотек різних видів, пов'язаних взаємодією і взаємовикористанням бібліотечних ресурсів.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–ІІІ) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотечна справа — галузь інформаційної, культурної та освітньої діяльності суспільства, спрямована на створення і розвиток мережі бібліотек, формування, опрацювання, упорядкування та зберігання бібліотечних фондів, організацію бібліотечного, інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування користувачів бібліотеки, підготовку та підвищення кваліфікації фахівців у галузі бібліотечної справи, наукове та методичне забезпечення розвитку бібліотечної діяльності.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–ІІІ) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотечний фонд — упорядковане зібрання документів, що зберігається в бібліотеці.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–ІІІ) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотечний фонд вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти) повинен забезпечувати повне, якісне і оперативне бібліотечно-бібліографічне та інформаційне забезпечення підготовки військових фахівців, науково-педагогічних, наукових працівників та інших категорій читачів згідно з їх інформаційними запитами на основі широкого доступу до книжкових фондів. У бібліотеках ВВНЗ (ВНП ЗВО) та структурних підрозділах створюється доступ до електронних інформаційних джерел, на яких розміщуються електронні каталоги видань та розгортаються спеціалізовані служби для доступу до електронних навчально-методичних матеріалів кафедр за допомогою вебтехнологій.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 26.05.2020).

Бібліотечні ресурси — упорядковані бібліотечні фонди документів на різних носіях інформації, бази даних, мережні інформаційні ресурси, довідково-пошуковий апарат, матеріально-технічні засоби опрацювання, зберігання та передачі інформації.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–ІІІ) :

дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 26.05.2020).

Біженець — особа, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 26.05.2020).

Благодійна діяльність — добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

(Про благодійну діяльність та благодійні організації [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5073–VI : дата оновлення 27.02.2020 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення 26.05.2020).

Благодійна організація — юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених цим Законом, як основну мету її діяльності.

(Про благодійну діяльність та благодійні організації [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5073–VI : дата оновлення 27.02.2020 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення 26.05.2020).

Благодійник — дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності.

(Про благодійну діяльність та благодійні організації [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5073–VI : дата оновлення 27.02.2020 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бланк електронного документа (бланк) — уніфікована форма електронного документа установи або її структурного підрозділу з відповідними реквізитами та полями постійної і змінної інформації.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 26.05.2020).

Близькі особи — члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 цього Закону, а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта.

(Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 № 1700–VII : : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення 26.05.2020).

Боротьба з тероризмом — діяльність щодо запобігання, виявлення, припинення, мінімізації наслідків терористичної діяльності.

(Про боротьбу з тероризмом [Електронний ресурс] : Закон України від 20.03.2003 № 638–IV : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#top> (дата звернення 26.05.2020).

Боротьба з торгівлею людьми — система заходів, що здійснюються в рамках протидії торгівлі людьми, спрямованих на виявлення злочину торгівлі людьми, у тому числі незакінченого, осіб, які від цього постраждали, встановлення фізичних/юридичних осіб — торгівців людьми та притягнення їх до відповідальності.

(Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс] : Закон України від 20.09.2011 № 3739–VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення 26.05.2020).

Ботанічний таксон — таксономічна категорія, встановлена для відособленої групи рослин, споріднених між собою спільністю ознак, властивостей.

(Про охорону прав на сорти рослин [Електронний ресурс] : Закон України від 21.04.1993 № 3116–XII (в ред. Закону від 17.01.2002 № 2986-III) :

дата оновлення 04.10.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12/ed20181004#n28> (дата звернення 26.05.2020).

Ботанічні сади створюються з метою збереження, вивчення, акліматизації, розмноження в спеціально створених умовах та ефективного господарського використання рідкісних і типових видів місцевої і світової флори шляхом створення, поповнення та збереження ботанічних колекцій, ведення наукової, навчальної і освітньої роботи.

(Про природно-заповідний фонд України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.06.1992 № 2456–XII: дата оновлення 21.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (дата звернення 26.05.2020).

Брошура — книжкове видання обсягом понад 4, але не більше 48 сторінок.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98>; **Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] :** затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 26.05.2020).

Буклет — видання у вигляді одного аркуша друкованого матеріалу, сфальцьованого будь-яким способом у два чи більше згинів.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 26.05.2020).

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

(Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.1984 № 8073–X : дата оновлення 14.05.2020

// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 26.05.2020).

Булінг (цькування) — діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

систематичність (повторюваність) діяння;

наявність сторін — кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджет — план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджет місцевого самоврядування (місцевий бюджет) — план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджети місцевого самоврядування — бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджети об'єднаних територіальних громад — бюджети об'єднаних територіальних громад, створених згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, а також бюджети об'єднаних територіальних громад, визнаних Кабінетом Міністрів України спроможними в порядку, встановленому законом.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетна програма — сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетна система України — сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетне асигнування — повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетне зобов'язання — будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетне призначення — повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане цим Кодексом, законом про Державний бюджет

України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування.

Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року. Неприйняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України до 1 січня відповідного року не є підставою для встановлення іншого бюджетного періоду.

Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетний процес — регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетні кошти (кошти бюджету) — належні відповідно до законодавства надходження бюджету та витрати бюджету.

Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Бюджетні установи — органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими.

Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 26.05.2020).

Вв

Ваговий коефіцієнт — коефіцієнт, який характеризує значимість показника, що оцінюється, та застосовується для характеристики діяльності наукової (науково-дослідної, науково-технологічної, науково-технічної, науково-практичної) установи, на яку поширюється дія Порядку та щодо якої під час проведення державної атестації застосовується ця Методика, в цілому під час визначення класифікаційної оцінки Установи.

(Методика оцінювання ефективності наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності наукової установи [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.09.2018 № 1008 : дата прийняття 17.09.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1504-18/ed20180917#n23> (дата звернення 27.05.2020).

Вакансія — вільна посада (робоче місце), на яку може бути працевлаштована особа.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 27.05.2020).

Ваучер — документ встановленого зразка, що дає особі відповідно до цього Закону право на перепідготовку або підготовку за іншою спеціальністю, підготовку на наступному рівні освіти, спеціалізацію, підвищення кваліфікації у закладах освіти чи у роботодавця.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-портал — веб-сайт, організований як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів та сервісів для забезпечення максимальної можливості доступу до інформації та послуг.

(Порядок інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. інформ. політики, телебачення і радіомовлення України, Держ. комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002 № 327/225 : дата прийняття 25.11.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-02> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, — систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-сайт — сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, інших об'єктів авторського права і (або) суміжних прав тощо, пов'язаних між собою і структурованих у межах адреси веб-сайту і (або) облікового запису власника цього веб-сайту, доступ до яких здійснюється через адресу мережі Інтернет, що

може складатися з доменного імені, записів про каталоги або виклики і (або) числової адреси за Інтернет-протоколом.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-сайт — сукупність програмних та апаратних засобів з унікальною адресою у мережі Інтернет разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певного суб'єкта і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інші інформаційні послуги через мережу Інтернет.

(Порядок інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. інформ. політики, телебачення і радіомовлення України, Держ. комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002 № 327/225 : дата прийняття 25.11.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-02> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-сервер — сервер, призначений для відображення інформації в мережі Інтернет.

(Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.04.2002 № 522 : дата прийняття 12.04.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2002-п> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-сервіс — програмний комплекс, що інтегрується до програмного забезпечення державного електронного інформаційного ресурсу постачальника і забезпечує отримання запитів та формування і передавання відповідей за допомогою шлюзів безпечного обміну.

(Порядок організації електронної інформаційної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 10.05.2018 № 357 : дата оновлення 25.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-2018-п> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-середовище дистанційного навчання — системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 27.05.2020).

Веб-сторінка — складова частина веб-сайту, що може містити дані, електронну (цифрову) інформацію, інші об'єкти авторського права і (або) суміжних прав тощо.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Верифікація — процес перевірки відповідності інформації, що вноситься до ЄДЕБО, інформації та документам, що містяться в ЄДЕБО.

(Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 08.06.2018 № 620 : дата прийняття 08.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1132-18/ed20180608#n18> (дата звернення 27.05.2020).

Верховна Рада Автономної Республіки Крим — представницький орган Автономної Республіки Крим, що здійснює свої повноваження на підставі Конституції України і законів України, Конституції Автономної Республіки Крим і нормативно-правових актів Автономної Республіки Крим з метою сприяння реалізації прав та інтересів населення автономії та вирішенню питань життєдіяльності регіону.

(Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим [Електронний ресурс] : Закон України від 10.02.1998 № 90/98-ВР : дата оновлення 28.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 27.05.2020).

Верховна Рада України (парламент) є єдиним органом законодавчої влади в Україні.

(Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Ветеринарна медицина — галузь науки та практичних знань про фізіологію і хвороби тварин, їх профілактику, діагностику та лікування, визначення безпечності продуктів тваринного, а на агропродовольчих ринках — і рослинного походження; діяльність, спрямована на збереження здоров'я і продуктивності тварин, запобігання їхнім хворобам та на захист людей від зоонозів і пріонних хвороб.

(Про ветеринарну медицину [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.1992 № 2498–XII (в ред. Закону від 16.11.2006 № 361–V) : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12?find=1&text> (дата звернення 27.05.2020).

Вибіркова частина змісту навчання — це рекомендований для засвоєння зміст навчання, сформований як змістовні модулі із зазначенням їх

обсягу та форм атестації, призначений для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у кваліфікованих робітниках та у фахівцях певної спеціалізації, досягнень наукових шкіл і навчальних закладів.

(Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 20.01.1998 № 65: дата оновлення 21.08.2013 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-98-п> (дата звернення 27.05.2020).

Вибіркова частина змісту навчання — рекомендований для засвоєння зміст навчання, сформований як змістові модулі із зазначенням їх обсягу та форм атестації, призначений для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціалізації, з урахуванням досягнень наукових шкіл і вищих навчальних закладів.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямом 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 27.05.2020).

Виворітний шрифт — світлий текст на чорному, сірому або кольоровому фоні.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 27.05.2020).

Вивчення кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням, — з'ясування професійної придатності кандидатів і проведення перевірки правдивості, повноти та об'єктивності наданих ними відомостей.

(Інструкція про порядок відбору, вивчення та прийому кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 22.11.2019 № 1800 : дата прийняття 22.11.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1269-19/ed20191122> (дата звернення 27.05.2020).

Виготовлення видавничої продукції — виробничо-технологічний процес відтворення визначеним тиражем видавничого оригіналу поліграфічними чи іншими технічними засобами.

(**Про видавничу справу** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Виготовлювач видавничої продукції — суб'єкт господарювання, що здійснює виготовлення тиражу видання.

(**Про видавничу справу** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Вид професійної діяльності — сукупність видів трудової діяльності, що мають спільну інтеграційну основу та передбачають подібний перелік компетентностей (здатностей) для їх виконання.

(**Методика розроблення професійних стандартів** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України від 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 27.05.2020).

Вид спорту — різновид змагальної діяльності у спорті, що здійснюється з дотриманням визначених правил. Види спорту поділяються на групи: олімпійські види спорту — види спорту, включені до програми Олімпійських ігор; неолімпійські види спорту — види спорту, не включені до програми Олімпійських ігор; види спорту осіб з інвалідністю — види спорту, включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, та види спорту, не включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, у яких беруть участь особи з інвалідністю.

(**Про фізичну культуру і спорт** [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–ХІІ (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VІ) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 27.05.2020).

Вид трудової діяльності — складова частина виду професійної діяльності, сформована цілісним набором трудових функцій та необхідних для їх виконання компетентностей.

(**Методика розроблення професійних стандартів** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України від 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 27.05.2020).

Видавець — суб'єкт господарювання, що здійснює видавничу діяльність.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Видавництво — юридична особа, основним видом діяльності якої є видавнича діяльність.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Видавнича діяльність — організаційно-творча, господарсько-виробнича діяльність видавців, спрямована на підготовку і випуск у світ видавничої продукції.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Видавнича організація — юридична особа, що здійснює видавничу діяльність разом з іншими видами діяльності.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Видавнича продукція — сукупність видань, випущених видавцем (видавцями).

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Видавнича справа — провадження або поєднання суб'єктами господарювання таких видів діяльності: видавничої діяльності, виготовлення видавничої продукції, розповсюдження видавничої продукції.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Видання — твір (документ), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений шляхом друкування, тиснення або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам національних стандартів, інших нормативних документів з питань видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання.

(**Про видавничу справу** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Видання — документ, призначений для розповсюдження вміщеної в ньому інформації, підданий редакційно-видавничій обробці, одержаний друком або тисненням, поліграфічно самостійно оформлений, з вихідними даними.

(**Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності** [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 27.05.2020).

Видатки бюджету — кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: погашення боргу; надання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування; компенсація частини суми штрафних (фінансових) санкцій, що перераховується покупцям (споживачам) за рахунок штрафних (фінансових) санкцій, застосованих органами, що контролюють справляння надходжень бюджету, за наслідками проведеної перевірки за зверненням або скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 27.05.2020).

Видача копій та оригіналів — кількісний показник усіх видів документів (книг, періодичних і продовжуваних видань, спецвидів та ін.) або їхніх копій, доведених до споживачів різними формами (видами) бібліотечного та інформаційного обслуговування за певний період.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 27.05.2020).

Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 27.05.2020).

Види загальнообов'язкового державного соціального страхування:
пенсійне страхування;
страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
медичне страхування;
страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності;
страхування на випадок безробіття;
інші види страхування, передбачені законами України.

(Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 14.01.1998 № 16/98–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 27.05.2020).

Види навчальних занять у закладах вищої освіти:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

Заклад вищої освіти має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 27.05.2020).

Визнання освітньої кваліфікації — формальне підтвердження компетентним органом якості іноземної освітньої кваліфікації для цілей доступу до навчання і/або здійснення фахової діяльності.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення 27.05.2020).

Викладацька діяльність — діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка провадиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, самозайнятою особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 27.05.2020).

Викладач (тренер) — фізична особа, зареєстрована на Порталі, яка має відповідну кваліфікацію та/або практичний досвід проведення навчання за загальними та спеціальними програмами підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування.

(Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» [Електронний ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від 26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 27.05.2020).

«Виключено зі списку рекомендованих (навчання за кошти державного (регіонального) бюджету)» — вступник втратив право бути зарахованим до закладу вищої освіти за обраною спеціальністю (спеціалізацією) на навчання за кошти державного (регіонального) бюджету у зв'язку з невиконанням вимог Умов прийому або їх порушенням тощо. При встановленні заяві такого статусу заклад вищої освіти обов'язково зазначає причину виключення.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 27.05.2020).

«Виключено зі списку рекомендованих (навчання за кошти фізичних та юридичних осіб)» — вступник втратив право бути зарахованим до закладу вищої освіти за обраною спеціальністю (спеціалізацією) на навчання за кошти фізичних та юридичних осіб у зв'язку з невиконанням вимог Умов прийому або їх порушенням тощо. При встановленні заяві такого статусу заклад вищої освіти обов'язково зазначає причину виключення

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 27.05.2020).

Виключне право — майнове право особи, яка має щодо твору, виконання, постановки, передачі організації мовлення, фонограми чи відеограми авторське право і (або) суміжні права, на використання цих об'єктів авторського права і (або) суміжних прав лише нею і на видачу лише цією особою дозволу чи заборону їх використання іншим особам у межах строку, встановленого цим Законом.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Виконавець державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів — вищий, професійно-технічний навчальний заклад, заклад післядипломної освіти, наукова установа державної та комунальної форми власності, які пройшли конкурсний відбір та з якими укладено державний контракт на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів за державним замовленням.

(Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів [Електронний ресурс]: Закон України від 20.11.2012 № 5499-VI : дата оновлення 28.09.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5499-17> (дата звернення 27.05.2020).

Виконавець Замовлень на виготовлення документів про освіту — інформаційно-технічний адміністратор державної інформаційно-виробничої системи в галузі освіти.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 27.05.2020).

Виконавець наукової, науково-технічної роботи — підприємство, установа або організація, визначені переможцем за результатами конкурсу.

(Порядок проведення конкурсного відбору наукових, науково-технічних робіт, що плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.09.2018 № 739 : дата прийняття 12.09.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2018-п> (дата звернення 27.05.2020).

Виконавська функція (технологічна, операторська) — функція, спрямована на втілення поставленої мети за відомими алгоритмами, тобто фахівець виступає як структурний елемент (ланка) певної технології.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 27.05.2020).

Виконавча влада — це одна з трьох гілок державної влади, яка відповідно до конституційного принципу поділу державної влади покликана розробляти і втілювати державну політику щодо забезпечення виконання законів, управління сферами суспільного життя, насамперед державним сектором економіки. У відносинах із законодавчою і судовою владою вона користується певною самостійністю.

(Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 22.07.1998 № 810/98: дата оновлення 28.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528> (дата звернення 27.05.2020).

Виконавчі органи рад — органи, які відповідно до Конституції України та цього Закону створюються сільськими, селищними, міськими, районними в містах (у разі їх створення) радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами.

(Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : дата оновлення 14.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 27.05.2020).

Використання твору:

- 1) опублікування (випуск у світ);
- 2) відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі;

- 3) переклад;
- 4) переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни;
- 5) включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо;
- 6) публічне виконання;
- 7) продаж, передання в найм (оренду) тощо;
- 8) імпорт його примірників, примірників його перекладів, переробок тощо.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 27.05.2020).

Вилучення документів із бібліотечного фонду — процес виключення зі складу бібліотечного фонду та зняття з обліку документів, які підлягають списанню.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 27.05.2020).

Винахід (корисна модель) — результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології.

(Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] : Закон України від 15.12.1993 № 3687–XII (в ред. Закону від 01.06.2000 № 1771–III) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення 27.05.2020).

Винахід — технологічне (технічне) вирішення, що відповідає умовам патентоздатності.

(Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.03.2002 № 197 : дата оновлення 25.07.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0364-02/ed20110725/find> (дата звернення 27.05.2020).

Винахідник — людина, інтелектуальною, творчою діяльністю якої створено винахід (корисну модель).

(Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] : Закон України від 15.12.1993 № 3687–XII (в ред. Закону від 01.06.2000 № 1771–III) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення 27.05.2020).

Виокремлений текст — частина тексту, а саме правила, фрази або окремі слова, літери, знаки зі зміненим порівняно з прийнятим для цього тексту поліграфічним оформленням з метою привернути увагу читача.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 27.05.2020).

Виправлений документ — документ, що виготовляється повторно через наявність помилок в первинному Документі.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 27.05.2020).

Випускні дані — частина вихідних відомостей, що зазначають дату підписання до друку, формат паперу, спосіб друку, обсяг видання, тираж.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 27.05.2020).

Виробник відеограми — фізична або юридична особа, яка взяла на себе ініціативу і несе відповідальність за перший відеозапис виконання або будь-яких рухомих зображень (як із звуковим супроводом, так і без нього).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Виробник документів — юридична особа незалежно від форми власності або фізична особа, яка виготовляє (в тому числі публікує) різні види тиражованих документів.

(Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 27.05.2020).

Виробник фонограми — фізична або юридична особа, яка взяла на себе ініціативу і несе відповідальність за перший звукозапис виконання або будь-яких звуків.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Виробнича функція (трудова, службова) — коло обов'язків, які виконує фахівець відповідно до займаної посади і які визначаються посадовою інструкцією або кваліфікаційною характеристикою. Виробничі функції поділяються на проектувальну, організаційну, управлінську, виконавську та технічну функції.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 27.05.2020).

Виробничо-орієнтована (галузева) наукова установа — наукова установа, науково-технічний результат діяльності якої призначений для безпосереднього впровадження у виробництво та/або практичного використання на підприємствах і в установах.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 27.05.2020).

Високий друк — спосіб друкування, за яким фарба переноситься на папір або інші матеріали рельєфними елементами друкарської форми, що височать над заглибленими пробільними (проміжними) елементами друкарської форми.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 27.05.2020).

Високі наукоємні технології — технології, що створюються на підставі результатів наукових досліджень та науково-технічних розробок, забезпечують виготовлення високотехнологічної продукції, сприяють запровадженню високотехнологічного виробництва на підприємствах базових галузей промисловості.

(Загальнодержавна комплексна програма розвитку високих наукоємних технологій [Електронний ресурс] : затв. Законом України від

09.04.2004 № 1676-IV : дата прийняття 09.04.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15> (дата звернення 27.05.2020).

Високі технології — технології, розроблені на основі новітніх наукових знань, які за своїм технологічним рівнем перевищують кращі вітчизняні та іноземні аналоги і конкурентоспроможні на світовому ринку наукомісткої продукції.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143-V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407-VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 27.05.2020).

Високотехнологічна продукція — продукція, виготовлена вітчизняними підприємствами із застосуванням наукоємних технологій, конкурентоспроможна з кращими зразками аналогічної продукції іноземного виробництва.

(Загальнодержавна комплексна програма розвитку високих наукоємних технологій [Електронний ресурс] : затв. Законом України від 09.04.2004 № 1676-IV : дата прийняття 09.04.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15> (дата звернення 27.05.2020).

Високотехнологічне виробництво — виробництво, в якому застосовуються наукоємні технології.

(Загальнодержавна комплексна програма розвитку високих наукоємних технологій [Електронний ресурс] : затв. Законом України від 09.04.2004 № 1676-IV : дата прийняття 09.04.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15> (дата звернення 27.05.2020).

Витрати — зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

(Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 27.05.2020).

Витрати бюджету — видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 27.05.2020).

Витяг — засвідчена копія частини тексту службового документа.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 28.05.2020).

Витяг — засвідчена копія частини тексту електронного документа, який містить певний обсяг інформації або запису реєстру.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 28.05.2020).

Вихідні відомості — сукупність даних, що характеризують видання та призначені для його оформлення, бібліографічного оброблення, статистичного обліку та інформування споживачів.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 28.05.2020).

Вихідні відомості видання — сукупність даних, що характеризують видання та призначені для його оформлення, бібліографічного опрацювання, статистичного обліку та інформування споживача.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 28.05.2020).

Вихідні дані — частина вихідних відомостей, що визначають місце видання, назву видавництва та рік видання.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 28.05.2020).

Вихованці позашкільного навчального закладу — особи, які відвідують гуртки, клуби, творчі об'єднання, секції закладу позашкільної освіти за інтересами, здібностями та нахилами, отримують допрофесійну підготовку.

(Про позашкільну освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 22.06.2000 № 1841-III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14> (дата звернення 28.05.2020).

Вища освіта — всі види курсів навчання чи циклів курсів навчання, професійної підготовки або підготовки до наукових досліджень післясередньоосвітнього рівня, які визнані відповідними органами Сторони як такими, що належать до її системи вищої освіти.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення 28.05.2020).

Вища освіта — сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.05.2020).

Вища юридична освіта — освіта, здобута в Україні (або на території колишнього СРСР до 1 грудня 1991 року) за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра, а також вища юридична освіта за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, здобута в іноземних державах та визнана в Україні в установленому законом порядку.

(Про прокуратуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення 28.05.2020).

Вище професійне училище (надалі — ВПУ) є професійно-технічним навчальним закладом третього атестаційного рівня, що здійснює підготовку робітників високого рівня кваліфікації з технологічно складних, наукоємких професій та спеціальностей або робітників, діяльність яких пов'язана зі складною організацією праці, як правило, з числа випускників загальноосвітніх шкіл. ВПУ може здійснювати перепідготовку та підвищення кваліфікації працюючих робітників і незайнятого населення.

(Положення про вище професійне училище та центр професійно-технічної освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти та науки України від 20.06.2000 № 225 : дата оновлення 21.03.2009 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0442-00> (дата звернення 28.05.2020).

Вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання) — заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.05.2020).

Вищий військовий навчальний заклад Міністерства оборони України — заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 28.05.2020).

Вищий заклад освіти — заклад, що надає вищу освіту і визнаний компетентним органом Сторони як такий, що належить до її системи вищої освіти.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення 28.05.2020).

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування закладу освіти — загальні збори (конференція) колективу закладу освіти. Повноваження, відповідальність, засади формування та діяльності органів громадського самоврядування визначаються спеціальними законами та установчими документами закладу освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 28.05.2020).

Вищий орган студентського самоврядування — загальні збори (конференція) студентів (курсантів), які:

1) ухвалюють положення про студентське самоврядування закладу вищої освіти, визначають структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування;

2) заслуховують звіти представницьких, виконавчих і контрольньо-ревізійних органів студентського самоврядування, дають їм відповідну оцінку;

3) затверджують процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах;

4) затверджують річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносять до нього зміни та доповнення, заслуховують звіт про його виконання;

5) обирають контрольньо-ревізійну комісію з числа студентів (курсантів) для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.05.2020).

Вищі навчальні заклади цивільного захисту (ВНЗ ЦЗ) — вищі навчальні заклади державної форми власності, підпорядковані Державній службі України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України), що засновані і діють згідно із законодавством України з метою підготовки громадян для проходження служби цивільного захисту за контрактом на посадах осіб начальницького складу в органах (підрозділах) ДСНС України.

(Порядок відбору та прийому до вищих навчальних закладів цивільного захисту [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва внутр.справ України від 23.02.2015 № 197 : дата оновлення 17.09.2019 Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0290-15/ed20190917#n19> (дата звернення 28.05.2020).

Відбір кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням, — визначення серед осіб, які вивчаються й перевіряються як кандидати, найбільш придатних для проходження військової служби (навчання) за контрактом як курсанти ВВНЗ.

(Інструкція про порядок відбору, вивчення та прийому кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 22.11.2019 № 1800 : дата прийняття 22.11.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1269-19/ed20191122> (дата звернення 28.05.2020).

Відбіркова комісія — комісія, яка створюється наказом ректора ВВНЗ або начальника ВНП ВНЗ для визначення відповідності кандидатів на навчання вимогам проходження військової служби в Службі безпеки України.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 28.05.2020).

Відбіркова комісія як підрозділ Приймальної комісії вищого навчального закладу утворюється у разі потреби для профорієнтаційної роботи, прийому документів, оформлення особових справ вступників, а також для виконання інших функцій, пов'язаних з прийомом вступників. В інститутах (відділеннях, факультетах, а також технікумах, коледжах, училищах як структурних підрозділах університетів, академій чи інститутів) і в територіально відокремлених структурних підрозділах вищого навчального закладу (філіях, інститутах, факультетах тощо) можуть утворюватись одна або

декілька відбіркових комісій. У разі потреби можуть утворюватися виїзні відбіркові комісії, порядок роботи яких встановлюється Приймальною комісією.

(Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.10.2015 № 1085 : дата оновлення 21.06.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1353-15#n4> (дата звернення 28.05.2020).

Відвідувач Української цифрової бібліотеки — користувач, який не проходив процедури реєстрації в Бібліотеці та якому доступна тільки відкрита інформація, а також певна частина інформаційних ресурсів, призначених для вільного поширення.

(Положення про Українську цифрову бібліотеку [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва культури України від 08.08.2018 № 684 : дата прийняття 08.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0970-18> (дата звернення 28.05.2020).

Відвідувачі Національного репозитарію — фізичні особи, які за допомогою офіційного веб-порталу Національного репозитарію отримують відкритий доступ до реєстру академічних текстів і можливість користування інформацією без проходження процедури реєстрації (авторизації).

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 28.05.2020).

Відео- та аудіозасоби навчання — засоби навчання, застосування яких потребує використання спеціальної техніки (апаратури) для подачі закладеної у них інформації.

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537: дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 28.05.2020).

Відеограма — відеозапис на відповідному матеріальному носії (магнітній стрічці, магнітному диску, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких рухомих зображень (із звуковим супроводом чи без нього), крім зображень у вигляді запису, що входить до аудіовізуального твору. Відеограма є вихідним матеріалом для виготовлення її копій.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення

04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>; **Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних** [Електронний ресурс]: Закон України від 23.03.2000 № 1587–III (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 28.05.2020).

Відеодокумент — аудіовізуальний документ на стрічковому чи дисковому носії, який містить інформацію, зафіксовану за допомогою відео звукозапису.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 28.05.2020).

Відкрита конкурсна пропозиція — конкурсна пропозиція, для якої кількість місць для навчання за державним замовленням визначається під час адресного розміщення бюджетних місць у межах між кваліфікаційним мінімумом та максимальним обсягом державного замовлення або дорівнює нулю в разі неможливості сформувати кваліфікаційний мінімум державного замовлення.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 28.05.2020).

Відкритий доступ — вільний та безоплатний доступ до реєстру та академічних текстів, представлених у Національному репозитарії.

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 28.05.2020).

Відкриті дані — інформація, що не має обмежень для оприлюднення (тобто не містить інформації з обмеженим доступом) і подана у форматі, що уможливорює її автоматизоване оброблення електронними засобами, відкритий доступ до неї, а також її подальше використання.

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 28.05.2020).

«Відмовлено закладом освіти» — власника зареєстрованої електронної заяви не допущено до участі у конкурсному відборі на підставі рішення приймальної комісії. У разі присвоєння електронній заяві цього статусу заклад вищої освіти зазначає причину відмови.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 11.01.2020).

Відокремлений підрозділ — філія, представництво, відділення або інший відокремлений підрозділ, що не має статусу юридичної особи і здійснює свою діяльність від імені юридичної особи – резидента.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 11.01.2020).

Відповідальна особа вищого навчального закладу (його відокремленого структурного підрозділу) **за створення (формування) замовлень на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту та додатках до них, та внесення їх до Єдиної державної електронної бази з питань освіти** — особа, яка є штатним працівником вищого навчального закладу і на яку відповідно до наказу керівника вищого навчального закладу покладені обов'язки щодо створення (формування) замовлень на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту та додатках до них, та внесення їх до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

(Порядок замовлення на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту, та обліку документів про вищу освіту в Єдиній державній електронній базі з питань освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 06.03.2015 № 249 (в ред. наказу від 25.10.2016 № 1280) : дата оновлення 23.12.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-15> (дата звернення 11.01.2020).

Відповідальний виконавець Замовлень на створення Документів та виготовлення їх Карток — Міністерство освіти і науки України. Відповідальний виконавець забезпечує виконання замовлень через уповноважений ним орган (Державне підприємство «Інфоресурс»).

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 11.01.2020).

Відповідальність і автономія — здатність особи застосовувати знання та навички самостійно та відповідально.

(Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Відповідачами є особи, яким пред'явлено позовну вимогу.

(Господарський процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 06.11.1991 № 1798–ХІІ (в ред. Закону від 03.10.2017 № 2147–VIII) : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення 23.03.2020).

Відправник електронного повідомлення — система електронного документообігу (далі — СЕД), ініціатор інформаційної взаємодії, яка формує і надсилає електронне повідомлення до іншої СЕД.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 11.01.2020).

Відпрацювання випускників закладів вищої медичної і педагогічної освіти у сільській місцевості або селищі міського типу — робота за трудовим договором на строк не менш як три роки згідно із законодавством про працю в державних і комунальних закладах охорони здоров'я або закладах освіти, що розташовані у сільській місцевості або селищі міського типу, на підставі укладеної угоди, яка дає право на першочергове зарахування до закладу вищої медичної або педагогічної освіти на навчання за денною формою на місця державного (регіонального) замовлення на основі повної загальної середньої освіти або на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, а саме:

за педагогічними спеціальностями — на посадах педагогічних працівників у закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної або професійної (професійно-технічної) освіти, визначених структурними підрозділами обласних держадміністрацій з питань освіти;

за медичними (фармацевтичними) спеціальностями — на посадах молодших спеціалістів з медичною (фармацевтичною) освітою або лікарів (провізорів) у державних та комунальних закладах охорони здоров'я, визначених структурними підрозділами обласних держадміністрацій з питань охорони здоров'я.

(Порядок реалізації права на першочергове зарахування до закладів вищої медичної і педагогічної освіти за державним (регіональним) замовленням осіб, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищі міського типу [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.05.2018 № 417 : дата прийняття 30.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-2018-п> (дата звернення 11.01.2020).

«Відраховано» — вступника відраховано із закладу або скасовано його зарахування.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 11.01.2020).

Відряджені іноземні працівники — іноземці та особи без громадянства, направлені іноземним роботодавцем в Україну для виконання певного обсягу робіт (послуг) на підставі договорів (контрактів), укладених між українським та іноземним суб'єктами господарювання.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 21.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 11.01.2020).

Відстеження результативності регуляторного акта — заходи, спрямовані на оцінку стану впровадження регуляторного акта та досягнення цим актом цілей, задекларованих при його прийнятті.

(Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 11.09.2003 № 1160–IV : дата оновлення 20.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15> (дата звернення 11.01.2020).

Відтворення — виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення

04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Відтворення примірників аудіовізуального твору, фонограми, відеограми, комп'ютерної програми, бази даних — виготовлення одного або більше примірників аудіовізуального твору, фонограми, відеограми, комп'ютерної програми, бази даних у будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати машина.

(Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних [Електронний ресурс]: Закон України від 23.03.2000 № 1587–III (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 13.01.2020).

Відтворювач примірників аудіовізуального твору, фонограми, відеограми, комп'ютерної програми, бази даних — юридична чи фізична особа, яка замовила відтворення або самостійно здійснила таке відтворення на обладнанні, що є її власністю або перебуває в її володінні чи користуванні.

(Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних [Електронний ресурс]: Закон України від 23.03.2000 № 1587–III (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 13.01.2020).

Візуалізація — процес відтворення даних у формі, що є сприйнятною людиною.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 08.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 13.01.2020).

Візуальна форма подання електронного документа — відображення даних, які він містить, електронними засобами або на папері у формі, придатній для приймання його змісту людиною.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 13.01.2020).

Візування проекту електронного документа (візування) — накладання посадовою особою кваліфікованого електронного підпису на проект

електронного документа для засвідчення факту погодження цією особою завізованого проекту документа.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 08.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 13.01.2020).

Військова освіта передбачає засвоєння освітньої програми з військової підготовки з метою набуття комплексу професійних компетентностей, формування та розвитку індивідуальних здібностей особи і поглибленого оволодіння військовою спеціалізацією та здобувається одночасно з середньою, професійною (професійно-технічною), фаховою передвищою чи вищою освітою.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Військова підготовка громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу проводиться у вищих військових навчальних закладах та у військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів. Військову підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу на добровільних засадах проходять громадяни України, які мають або здобувають освітній ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, придатні до військової служби за станом здоров'я та морально-діловими якостями. Військова підготовка за програмою підготовки офіцерів запасу включається до навчальних планів вищого навчального закладу як окрема навчальна дисципліна.

(Про військовий обов'язок і військову службу [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2232–XII (в ред. Закону від 18.06.99 № 766–IV): дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12> (дата звернення 14.01.2020).

Військова служба є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України (за винятком випадків, визначених законом), іноземців та осіб без громадянства, пов'язаній із обороною України, її незалежності та територіальної цілісності. Час проходження військової служби зараховується громадянам України до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

(Про військовий обов'язок і військову службу [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2232–XII (в ред. Закону від 18.06.99 № 766–IV): дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12> (дата звернення 08.05.2020).

Військова техніка — технічні пристрої і засоби (системи, комплекси, зразки виробів), що призначені для ведення та забезпечення бойових дій, управління і забезпечення функціонування військових підрозділів, навчання їх особового складу, обладнання та апаратура для випробування і контролю таких пристроїв і засобів, а також інші технічні засоби, пристрої, обладнання і предмети, спеціально виготовлені та/або конструктивно призначені для кінцевого використання у військових цілях

(**Порядок складання єдиного наскрізного плану створення зразка (системи, комплексу) озброєння, військової і спеціальної техніки** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 26.06.2013 № 449 : дата прийняття 26.06.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449-2013-%D0%BF/ed20130626#n12> (дата звернення 14.01.2020).

Військове (флотське) стажування курсантів (слухачів) організується на випускних курсах з метою набуття та вдосконалення знань, умінь та практичних навичок у виконанні обов'язків за відповідною посадою у військах (силах) і проводиться у військових частинах (на кораблях, в установах, закладах).

(**Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 20.07.2015 № 346 : дата прийняття 20.07.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15> (дата звернення 14.01.2020).

Військове формування — створена відповідно до законодавства України сукупність військових з'єднань і частин та органів управління ними, які комплектуються військовослужбовцями і призначені для оборони України, захисту її суверенітету, державної незалежності і національних інтересів, територіальної цілісності і недоторканності у разі збройної агресії, збройного конфлікту чи загрози нападу шляхом безпосереднього ведення воєнних (бойових) дій.

(**Про оборону України** [Електронний ресурс] : Закон України від 06.12.1991 № 1932-ХІІ (в ред. Закону від 05.10.2000 № 2020-ІІІ) : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12> (дата звернення 14.01.2020).

Військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти (навчальний підрозділ із специфічними умовами навчання — військовий інститут, коледж, факультет, кафедра військової підготовки або відділення військової підготовки) проводить за певними ступенями вищої освіти підготовку курсантів (слухачів,

студентів) для подальшої служби на посадах сержантського, старшинського, офіцерського або начальницького складу з метою задоволення потреб відповідно Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. Військовий інститут як підрозділ закладу вищої освіти може мати у своєму складі факультети та військовий коледж. Рішення про утворення та припинення діяльності військового навчального підрозділу закладу вищої освіти приймається Кабінетом Міністрів України.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 27.05.2020).

Військовий навчальний підрозділ (військовий інститут, факультет, кафедра військової підготовки або відділення військової підготовки) закладу вищої освіти — структурний підрозділ закладу вищої освіти (університету, академії, інституту), який проводить за певними ступенями вищої освіти підготовку курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів для подальшої служби на посадах сержантського, старшинського, офіцерського або начальницького складу.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Військовий обов'язок установлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту, посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

(Про військовий обов'язок і військову службу [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2232–XII (в ред. Закону від 18.06.99 № 766–IV): дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12> (дата звернення 14.01.2020).

Військово-професійна консультація — система дій щодо особи, яка потребує допомоги у виборі військової професії та спеціальності на основі вивчення її індивідуально-психологічних якостей, професійних інтересів, нахилів, стану здоров'я та особливостей життєвої ситуації.

(Інструкція про організацію та проведення військово-професійної орієнтації молоді та прийому до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 05.06.2014 № 360 : дата оновлення 21.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-14> (дата звернення 08.05.2020).

Військово-професійна орієнтація молоді — складова державної системи забезпечення зайнятості населення та військово-патріотичного виховання молоді, яка включає комплекс заходів соціально-психологічного, інформаційно-комунікативного характеру щодо формування військово-професійної спрямованості, поступового накопичення інформації та отримання нових даних про загальнолюдські, спеціальні здібності та професійну придатність громадянина до військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях держави, утворених відповідно до законів України.

Військово-професійна орієнтація молоді включає:
військово-професійне інформування;
військово-професійні консультації;
військово-професійний добір;
військово-професійний відбір.

(Інструкція про організацію та проведення військово-професійної орієнтації молоді та прийому до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 05.06.2014 № 360 : дата оновлення 21.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-14> (дата звернення 08.05.2020).

Військово-професійне інформування — система заходів щодо збору (розробки), узагальнення та розповсюдження відомостей.

(Інструкція про організацію та проведення військово-професійної орієнтації молоді та прийому до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 05.06.2014 № 360 : дата оновлення 21.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-14> (дата звернення 08.05.2020).

Військово-професійний відбір — система професійно-діагностичного обстеження особи, спрямована на визначення ступеня її придатності до конкретних видів військово-професійної діяльності.

(Інструкція про організацію та проведення військово-професійної орієнтації молоді та прийому до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 05.06.2014 № 360 : дата оновлення 21.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-14> (дата звернення 08.05.2020).

Військово-професійний добір — система професійно-діагностичного обстеження особи, яка спрямована на визначення конкретних військових спеціальностей, найбільш придатних для їх оволодіння зазначеною особою.

(Інструкція про організацію та проведення військово-професійної орієнтації молоді та прийому до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 05.06.2014 № 360 : дата оновлення 21.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-14> (дата звернення 08.05.2020).

Військовозобов'язані — особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави.

(Про військовий обов'язок і військову службу [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2232–XII (в ред. Закону від 18.06.99 № 766–IV): дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12> (дата звернення 14.01.2020).

Військовослужбовці — особи, які проходять військову службу.

(Про військовий обов'язок і військову службу [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2232–XII (в ред. Закону від 18.06.99 № 766–IV): дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12> (дата звернення 08.05.2020).

ВІЛ — вірус імунодефіциту людини, що зумовлює захворювання на ВІЛ-інфекцію.

(Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ [Електронний ресурс] : Закон України від 12.12.1991 № 1972–XII (у ред. Закону від 23.12.2010 №2861–VI) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12/ed20121205> (дата звернення 29.03.2020).

ВІЛ-інфікована особа — особа, в організмі якої виявлено ВІЛ, але яка перебуває у стані безсимптомного носійства ВІЛ.

(Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ [Електронний ресурс] : Закон України від 12.12.1991 № 1972–XII (у ред. Закону від 23.12.2010 №2861–VI) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12/ed20121205> (дата звернення 29.03.2020).

Вільно обрана зайнятість — реалізація права громадянина вільно обирати вид діяльності, не заборонений законом (зокрема такий, що не пов'язаний з виконанням оплачуваної роботи), а також професію та місце роботи відповідно до своїх здібностей і потреб.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 15.01.2020).

Вічко — зображення знака, літери, цифри тощо.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 15.01.2020).

Вклад (депозит) — це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору.

(Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121–III : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 15.01.2020).

«Включено до наказу (навчання за кошти державного бюджету)» — наказом про зарахування на навчання вступника зараховано до закладу вищої освіти за кошти державного бюджету.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 15.01.2020).

«Включено до наказу (навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб) — наказом про зарахування на навчання вступника зараховано до закладу вищої освіти за кошти фізичних та/або юридичних осіб.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 15.01.2020).

Власний капітал — різниця між активами і зобов'язаннями підприємства.

(Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV : дата оновлення 16.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 15.01.2020); **Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]** : наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73 : дата оновлення 23.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 15.01.2020).

Власник веб-сайту — особа, яка є володільцем облікового запису та встановлює порядок і умови використання веб-сайту. За відсутності доказів іншого власником веб-сайту вважається реєстрант відповідного доменного імені, за яким здійснюється доступ до веб-сайту, і (або) отримувач послуг хостингу.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Власник веб-сторінки — особа, яка є володільцем облікового запису, що використовується для розміщення веб-сторінки на веб-сайті, та яка управляє і (або) розміщує електронну (цифрову) інформацію в межах такої веб-сторінки. Власник веб-сайту не є власником веб-сторінки, якщо останній володіє обліковим записом, що дозволяє йому самостійно, незалежно від власника веб-сайту, розміщувати інформацію на веб-сторінці та управляти нею.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Власник юридичної особи — особа (особи) або уповноважений орган, до компетенції якої (яких) належить прийняття рішення про призначення (обрання) посадових осіб такої юридичної особи.

(Порядок застосування норм пунктів 102.6-102.7 статті 102 глави 9 розділу II Податкового кодексу України [Електронний ресурс] : наказ М-ва фінансів України від

20.10.2017 № 861 : дата прийняття 20.10.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1373-17> (дата звернення 15.01.2020).

Внутрішній моніторинг якості освіти проводиться закладами освіти (іншими суб'єктами освітньої діяльності).

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 04.05.2020).

Володілець інформації — фізична або юридична особа, якій належать права на інформацію.

(**Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР (в ред. Закону від 31.05.2005 № 2594-IV) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення 15.01.2020).

Володілець персональних даних — фізична або юридична особа, яка визначає мету обробки персональних даних, встановлює склад цих даних та процедури їх обробки, якщо інше не визначено законом.

(**Про захист персональних даних** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI : дата оновлення 21.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення 15.01.2020).

Вступ (передмова) у підручнику (посібнику) повинен відповідати таким основним вимогам: характеризувати роль та значення навчальної дисципліни і окремих її розділів у підготовці фахівця, показуючи місце конкретного курсу (його частини) серед інших дисциплін, містити формулювання мети та основних завдань, що стоять перед студентом при вивченні дисципліни. Обсяг передмови — 0,1-0,2 авторських аркуша.

(**Положення про порядок підготовки та видання підручників і навчальних посібників для аграрних вищих навчальних закладів** [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва аграрної політики України від 29.12.2003 № 473 : дата оновлення 21.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-04/ed20060521> (дата звернення 17.01.2020).

Вступне випробування — оцінювання підготовленості вступника до здобуття вищої освіти, що проводиться у формі зовнішнього незалежного оцінювання, вступного іспиту, співбесіди з конкурсного предмета (предметів), творчого конкурсу, творчого заліку, фахового випробування, єдиного вступного

іспиту, єдиного фахового вступного випробування, презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Вступний екзамен з фізичної підготовки — оцінювання (перевірка рівня) фізичної підготовки вступників, що проводиться у ВНЗ ЦЗ у формі виконання вступниками відповідних вправ з фізичної підготовки.

(Порядок відбору та прийому до вищих навчальних закладів цивільного захисту [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва внутр.справ України від 23.02.2015 № 197 : дата оновлення 17.09.2019 Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0290-15/ed20190917#n19> (дата звернення 17.01.2020).

Вступний іспит — форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника з конкурсного предмета, результати якого зараховуються до конкурсного бала вступника, або за результатами якого вступник допускається до участі в конкурсному відборі чи до інших вступних випробувань.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Вступник — кандидат на навчання та військову службу курсантом ВВНЗ або ВНП ВНЗ, документи якого зареєстровані для участі в конкурсному відборі.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 03.04.2020).

Вступник — особа, яка подала заяву (рапорт) до органу (підрозділу) ДСНС України щодо вступу на навчання за державним замовленням до ВНЗ ЦЗ.

(Порядок відбору та прийому до вищих навчальних закладів цивільного захисту [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва внутр.справ України від 23.02.2015 № 197 : дата оновлення 17.09.2019 Законодавство

України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0290-15/ed20190917#n19> (дата звернення 17.01.2020).

Вступник — особа, яка подала заяву(и) про допуск до участі в конкурсному відборі на одну (декілька) конкурсних пропозицій.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Втрата здоров'я — наявність хвороб і фізичних дефектів, які призводять до фізичного, душевного і соціального неблагополуччя.

(Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.10.2005 № 2961–IV : дата оновлення 01.01.2020// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення 17.01.2020).

Втрата чинності нормативно-правового акта (окремих його положень) — припинення в установленому законодавством порядку застосування зареєстрованого в Міністерстві юстиції України нормативно-правового акта (окремих його положень).

(Порядок подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 12.04.2005 № 34/5 (у ред. наказу від 15.05.2013 № 883/5) : дата оновлення 15.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05#n2> (дата звернення 17.01.2020).

Вузли ІВС «ОСВІТА» — навчальні заклади України незалежно від їх форми власності та підпорядкування, відділи освіти та науки райдержадміністрацій, управлінь освіти обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій, підрозділи Міністерства освіти і науки України, Міністерства освіти Автономної Республіки Крим, а також інформаційно-технічний адміністратор «ІВС «ОСВІТА». Крім того, Вузлом ІВС «ОСВІТА» також може бути визначена інша юридична особа.

(Положення про Вузли державної інформаційно-виробничої системи для інформаційного та документарного забезпечення фізичних і юридичних осіб даними з питань освіти (ІВС «ОСВІТА») [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.12.2004 № 939 : дата оновлення 06.10.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-04> (дата звернення 17.01.2020).

Вузол ІВС «ОСВІТА» — юридична особа незалежно від підпорядкування та форми власності, яка виконує функції, пов'язані із

функціонуванням ІВС «ОСВІТА», та зареєстрована належним чином в інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА».

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 17.01.2020).

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів із суміжних навчальних дисциплін, які передують вивченню цієї навчальної дисципліни.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи є колегіальним органом управління науковою і науково-технічною діяльністю наукової установи, який виконує консультативно-дорадчі функції. Кількісний склад членів вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи визначається статутом (положенням) наукової установи. Не менш як три чверті складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради обираються таємним голосуванням зборів наукових працівників, а решта членів призначаються наказом керівника цієї наукової установи. Для наукових установ Національної академії наук України, кількість працівників яких перевищує 500 осіб або які мають відокремлені відділення, філії, інші структурні підрозділи, нормативними документами Національної академії наук України може передбачатися особливий порядок обрання складу вченої ради.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 27.05.2020).

Вчена рада закладу вищої освіти є колегіальним органом управління закладу вищої освіти, який утворюється строком на п'ять років, склад якого затверджується наказом керівника закладу вищої освіти протягом п'яти робочих днів з дня закінчення повноважень попереднього складу вченої ради. Вчену раду закладу вищої освіти очолює її голова, який обирається таємним

голосуванням з числа членів вченої ради закладу вищої освіти, які мають науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання, на строк діяльності вченої ради. До складу вченої ради закладу вищої освіти входять за посадами керівник закладу вищої освіти, заступники керівника, керівники факультетів (навчально-наукових інститутів), учений секретар, директор бібліотеки, головний бухгалтер, керівники органів самоврядування та виборних органів первинних профспілкових організацій працівників закладу вищої освіти, а також виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів (начальників) кафедр, професорів, докторів філософії, докторів наук, виборні представники, які представляють інших працівників закладу вищої освіти і які працюють у ньому на постійній основі, виборні представники аспірантів, докторантів, слухачів, асистентів-стажистів, інтернів, лікарів-резидентів, керівники виборних органів первинних профспілкових організацій студентів та аспірантів, керівники органів студентського самоврядування закладу вищої освіти відповідно до квот, визначених статутом вищого закладу вищої освіти. Рішення вченої ради закладу вищої освіти вводяться в дію рішеннями керівника закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 27.05.2020).

Вчене звання доцента присвоюється:

1) працівникам закладів вищої освіти:

які мають:

- науковий ступінь;

- період роботи на посадах науково-педагогічних та/або наукових працівників, визначений МОН;

- сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче B2) або кваліфікаційні документи, пов'язані з використанням іноземної мови (крім осіб з інвалідністю I групи);

- документи, які підтверджують міжнародний досвід кандидата на отримання звання (крім осіб з інвалідністю I групи);

які опублікували наукові праці у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, рекомендованих МОН, у кількості, визначеній МОН;

2) діячам культури і мистецтв, які працюють у закладах вищої освіти, педагогічна робота яких відповідно до навчальних планів передбачає індивідуальну роботу з опанування мистецьких вмінь і навичок та безпосередньо впливає на формування професійної майстерності майбутнього митця:

які мають:

- відповідно почесне звання “Народний артист України”, “Народний художник України”, “Народний архітектор України”, “Заслужений діяч

мистецтв України”, “Заслужений артист України”, “Заслужений художник України”, “Заслужений архітектор України”, “Заслужений працівник культури України”, “Заслужений майстер народної творчості України”;

- період роботи на посадах науково-педагогічних та/або наукових працівників, визначений МОН;

- значні особисті творчі досягнення;

які опублікували наукові праці у фахових наукових виданнях України чи провідних наукових виданнях інших держав у кількості, визначеній МОН;

які підготували лауреатів міжнародних чи державних премій України, конкурсів, виставок, оглядів, фестивалів у кількості, визначеній МОН.

(Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.08.2015 № 656 : дата оновлення 27.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/656-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Вчене звання професора присвоюється:

1) працівникам закладів вищої освіти (наукових установ):

які мають:

- науковий ступінь;

- вчене звання доцента або старшого дослідника (старшого наукового співробітника);

- період роботи на посадах науково-педагогічних та/або наукових працівників, визначений МОН;

- сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче B2) або кваліфікаційні документи, пов’язані з використанням іноземної мови (крім осіб з інвалідністю I групи);

- документи, які підтверджують міжнародний досвід кандидата на отримання звання (крім осіб з інвалідністю I групи);

які опублікували наукові праці у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, рекомендованих МОН, у кількості, визначеній МОН;

які підготували докторів філософії (кандидатів наук) у кількості, визначеній МОН;

2) діячам культури і мистецтв, які працюють у закладах вищої освіти та педагогічна робота яких відповідно до навчальних планів передбачає індивідуальну роботу з опанування мистецьких вмінь і навичок та безпосередньо впливає на формування професійної майстерності майбутнього митця:

які мають:

- відповідно почесне звання “Народний артист України”, “Народний художник України”, “Народний архітектор України”, “Заслужений діяч мистецтв України”;

- вчене звання доцента;

- період роботи на посадах науково-педагогічних та/або наукових працівників, визначений МОН;
- значні особисті творчі досягнення;
- сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче B2) або кваліфікаційні документи, пов'язані з використанням іноземної мови;

які опублікували наукові праці у фахових наукових виданнях України чи провідних наукових виданнях інших держав у кількості, визначеній МОН;

які підготували лауреатів міжнародних чи державних премій України, конкурсів, виставок, оглядів, фестивалів або осіб, яким присвоєно почесні звання України, у кількості, визначеній МОН.

(Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.08.2015 № 656 : дата оновлення 27.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/656-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Вчене звання старшого дослідника присвоюється працівникам закладів вищої освіти та наукових установ, які мають науковий ступінь; період роботи на посадах науково-педагогічних та/або наукових працівників, визначений МОН; наукові праці у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, рекомендованих МОН, у кількості, визначеній МОН; сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче B2) або кваліфікаційні документи, пов'язані з використанням іноземної мови, та документи, які підтверджують міжнародний досвід кандидата на отримання звання (крім осіб з інвалідністю I групи).

(Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.08.2015 № 656 : дата оновлення 27.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/656-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Вчений — фізична особа, яка проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження і отримує наукові та (або) науково-технічні (прикладні) результати.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників:

- 1) старший дослідник;
- 2) доцент;
- 3) професор.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 27.05.2020).

Гг

Газета — періодичне видання у вигляді одного чи декількох аркушів друкованого матеріалу встановленого формату, призначене для широкого кола осіб, яке є джерелом письмової інформації про поточні події, пов'язані з внутрішніми справами, міжнародними проблемами, політикою тощо.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 17.01.2020).

Галузевий перелік документів — перелік видів документів, створених у процесі профільної діяльності всіх установ певної галузі чи сфери діяльності, зі строками їх зберігання.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 17.01.2020).

Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формуються у складі від 9 до 15 членів на строк не більше ніж три роки з осіб, які мають науковий ступінь у відповідній галузі знань або досвід фахової роботи в галузі не менше п'яти років, крім представників органів студентського самоврядування. До складу галузевих експертних рад можуть входити представники держави, роботодавців, їх організацій та об'єднань, професійних асоціацій, закладів вищої освіти усіх форм власності, наукових установ, Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, представників органів студентського самоврядування, міжнародних експертів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.03.2020).

Галузь знань — гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Гармонізація (приведення у відповідність) — це процес приведення національних стандартів у відповідність із стандартами ЄС.

(Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 17.01.2020).

Гарнітура шрифту — комплект однакових за стилем рисунку вічка, але різних за накресленням та кеглем шрифтів.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 17.01.2020).

Географічне зазначення — найменування місця, що ідентифікує товар, який походить з певного географічного місця та має особливу якість, репутацію чи інші характеристики, зумовлені головним чином цим географічним місцем походження, і хоча б один з етапів виробництва якого (виготовлення (видобування) та/або переробка, та/або приготування) здійснюється на визначеній географічній території.

(Про правову охорону географічних зазначень [Електронний ресурс] : Закон України від 16.06. 1999 № 752–XIV : дата оновлення 01.01.2020 / Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14> (дата звернення 17.01.2020).

Географічне місце — будь-який географічний об'єкт з офіційно визначеними межами, зокрема: країна, регіон як частина країни, населений пункт, місцевість тощо.

(Про правову охорону географічних зазначень [Електронний ресурс] : Закон України від 16.06. 1999 № 752–XIV : дата оновлення 01.01.2020 / Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14> (дата звернення 17.01.2020).

Гігієнічні вимоги — комплекс вимог, спрямованих на забезпечення зручності читання тексту з метою попередження негативного впливу процесу читання на здоров'я людини.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 19.01.2020).

Гіперпосилання — формалізований відповідно до стандартів мережі Інтернет запис адреси веб-сайту або його частини (веб-сторінки, даних). У разі якщо гіперпосилання адресує до частини веб-сайту (веб-сторінки), то, крім домену і (або) числової адреси за Інтернет-протоколом, воно може містити додаткові записи про каталоги або виклики і умови доступу до веб-сторінки, що може бути відтворена або збережена на пристроях, які можуть зчитувати та відтворювати електронну (цифрову) інформацію з використанням мережі Інтернет.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–ХІІ (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–ІІІ) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 19.01.2020).

Глибокий друк — спосіб друкування за допомогою друкарських форм, друкарські елементи яких заглиблено, а пробільні (проміжні) елементи височать над ними.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 19.01.2020).

Глобальні мережі передачі даних — іноземні та міжнародні мережі передачі даних, у тому числі мережа Інтернет.

(Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.04.2002 № 522 : дата прийняття 12.04.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2002-п> (дата звернення 23.01.2020).

Голова спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) — штатний науково-педагогічний (науковий) працівник закладу вищої освіти (наукової установи), де утворюється рада, який має науковий ступінь доктора наук.

(Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.03.2019 № 167 : дата прийняття 06.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-п/ed20190306#n27> (дата звернення 16.11.2019).

Головні розпорядники бюджетних коштів — бюджетні установи в особі їх керівників, які відповідно до статті 22 цього Кодексу отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 19.01.2020).

Господарська діяльність — діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(**Господарський кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 21.01.2020).

Грант — фінансові чи інші ресурси, надані на безоплатній і безповоротній основі державою, юридичними, фізичними особами, у тому числі іноземними, та (або) міжнародними організаціями для розвитку матеріально-технічної бази для провадження наукової і науково-технічної діяльності, проведення конкретних фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, зокрема на оплату праці наукових (науково-педагогічних) працівників у рамках їх виконання, за напрямками і на умовах, визначених надавачами гранту.

(**Про наукову і науково-технічну діяльність** [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Грант — фінансові чи інші ресурси, надані на безоплатній і безповоротній основі іноземними державами та (або) міжнародними організаціями для розвитку матеріально-технічної бази для провадження наукової і науково-технічної діяльності, проведення конкретних фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, зокрема на оплату праці наукових (науково-педагогічних) працівників у рамках їх виконання, за напрямками і на умовах, які визначені надавачами гранту.

(**Порядок реєстрації міжнародних науково-технічних програм і проектів, що виконуються в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва українськими вченими, а також грантів, що надаються в рамках такого співробітництва** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 20.11.2017 № 1507 : дата прийняття 20.11.2017 / Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1564-17/ed20171120#n16> (дата звернення 21.01.2020).

Грантова підтримка наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету запроваджується з метою підвищення рівня наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, розвитку науково-технічного потенціалу та підвищення рівня конкурентоспроможності закладів спеціалізованої освіти наукового профілю (наукових ліцеїв, наукових ліцеїв-інтернатів), наукових установ та вищих навчальних закладів, збереження та розвитку матеріально-технічної бази для провадження наукової і науково-технічної діяльності, наукового стажування наукових працівників, у тому числі за кордоном, організації та проведення конференцій, симпозіумів, наукових турнірів, конкурсів наукової творчості, інших науково-комунікативних заходів та заходів з популяризації науки.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 21.01.2020); **Порядок надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 21.08.2019 № 776 : дата прийняття 21.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776-2019-%D0%BF/ed20190821#n17> (дата звернення 21.01.2020).

Громадська акредитація закладу освіти — це оцінювання закладу освіти щодо ефективності внутрішньої системи забезпечення якості освіти та забезпечення досягнення здобувачами освіти результатів навчання, передбачених освітніми програмами і стандартами освіти. Громадська акредитація закладу освіти здійснюється акредитованими в установленому порядку фаховими громадськими об'єднаннями, іншими акредитованими юридичними особами, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 05.05.2020).

Громадська безпека і порядок — захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз;

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Громадська організація — це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи.

(Про громадські об'єднання [Електронний ресурс] : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI : дата оновлення 22.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення 21.01.2020).

Громадська спілка — це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи.

(Про громадські об'єднання [Електронний ресурс] : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI : дата оновлення 22.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення 21.01.2020).

Громадське об'єднання — це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка. Громадське об'єднання може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку.

(Про громадські об'єднання [Електронний ресурс] : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI : дата оновлення 22.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення 21.01.2020).

Громадське самоврядування в закладі освіти — це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді (контролі) та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти. У закладі освіти можуть діяти:

органи самоврядування працівників закладу освіти;

органи самоврядування здобувачів освіти;

органи батьківського самоврядування;

інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 22.04.2020).

Громадське самоврядування у сфері освіти — це право учасників освітнього процесу та громадських об'єднань, інших інститутів

громадянського суспільства, установчими документами яких передбачена діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з особливими освітніми потребами, вирішувати питання у сфері освіти як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування, брати участь в управлінні закладом освіти, місцевими і державними справами у сфері освіти з питань, що належать до їх компетенції.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 11.05.2020).

Громадський контроль у сфері вищої освіти є правом суспільства та окремих громадян, працівників у сфері вищої освіти, осіб, які навчаються, органів громадського самоврядування, професійних спілок, організацій роботодавців та їх об'єднань, громадських організацій отримувати у встановленому законодавством порядку доступ до інформації на всіх етапах прийняття рішень у сфері вищої освіти і науки, вносити пропозиції та зауваження до них, погоджувати прийняття визначених законом рішень. Громадський контроль здійснюється громадськими об'єднаннями та окремими громадянами на принципах відкритості і прозорості.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Громадський нагляд (контроль) у системі освіти здійснюється суб'єктами громадського нагляду (контролю) — громадськими об'єднаннями та іншими інститутами громадянського суспільства, установчими документами яких передбачено діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з інвалідністю, професійними об'єднаннями педагогічних і науково-педагогічних працівників, об'єднаннями здобувачів освіти, об'єднаннями батьківських комітетів та органами, до яких вони делегують своїх представників.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 11.05.2020).

Громадські наукові організації (громадські академії наук, наукові товариства, наукові асоціації, спілки, об'єднання тощо) — це об'єднання вчених для цілеспрямованого розвитку відповідних напрямів науки, захисту фахових інтересів, координації науково-дослідної роботи, обміну досвідом.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 21.01.2020).

Громадські формування — політичні партії, структурні утворення політичних партій, громадські об'єднання, місцеві осередки громадського об'єднання із статусом юридичної особи, професійні спілки, їх об'єднання, організації профспілки, передбачені статутом профспілки та їх об'єднання, творчі спілки, місцеві осередки творчих спілок, постійно діючі третейські суди, організації роботодавців, їх об'єднання, відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій, представництва, філії іноземних благодійних організацій.

(Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] : Закон України від 15.05.2003 № 755–IV (в ред. Закону від 26.11.2015 № 835–VIII : дата оновлення 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення 21.01.2020).

Громадянин України— особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України.

(Про громадянство України [Електронний ресурс] : Закон України від 18.01.2001 № 2235–III : дата оновлення 25.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14> (дата звернення 25.03.2020).

Громадянство України — правовий зв'язок між фізичною особою і Україною, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов'язках.

(Про громадянство України [Електронний ресурс] : Закон України від 18.01.2001 № 2235–III : дата оновлення 25.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14> (дата звернення 25.03.2020).

Грошові кошти (гроші) — готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

(Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73 : дата оновлення 23.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 22.01.2020).

Група забезпечення спеціальності — група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-

кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним цими Ліцензійними умовами.

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 11.05.2020).

Група шрифтів — шрифти з єдиним характером їхньої графічної побудови. У межах кожної групи шрифти діляться на гарнітури.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 22.01.2020).

Групова вправа — це вид навчального заняття, яке проводиться методом виконання тими, хто навчається, функціональних обов'язків визначених посадових осіб органів військового управління, військових частин та підрозділів. Під час проведення цього виду занять курсанти та слухачі набувають вмінь з організації та планування операцій (бойових дій, бою) з управління військами (силами) та їх всебічного забезпечення.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Групове заняття — це вид навчального заняття, яке проводиться методом усного викладення матеріалу в поєднанні з методом демонстрації (показу) та подальшого усного (письмового, експрес-контролю) опитування або тестування результатів засвоєння курсантами, слухачами, студентами, ад'юнктами наданого навчального матеріалу. Групове заняття проводиться в спеціалізованих класах, лабораторіях, на техніці (озброєнні), тренажерах, із використанням засобів імітації, статичної і динамічної проєкції.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Гуртожиток закладу освіти є частиною його цілісного майнового комплексу, керівництво яким здійснює керівник такого закладу. Гуртожитки закладів освіти використовуються для проживання здобувачів вищої та фахової передвищої освіти під час навчання у закладі освіти заочною (денною), заочною формою здобуття освіти, які не мають постійного місця проживання за місцем розташування закладу освіти.

(Положення про особливості користування гуртожитками закладів фахової передвищої та вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 21.11.2019 № 1452 : дата прийняття 21.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-20> (дата звернення 15.04.2020).

Г

Гендерна рівність — рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 22.01.2020).

Гендерно-правова експертиза — аналіз чинного законодавства, проектів нормативно-правових актів, результатом якого є надання висновку щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 22.01.2020).

Дд

Дані — інформація, яка подана у формі, придатній для її оброблення електронними засобами.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV : дата

оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 23.01.2020).

Дані — інформація у формі, придатній для автоматизованої обробки її засобами обчислювальної техніки.

(Про телекомунікації [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2003 № 1280–IV : дата оновлення 25.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення 23.01.2020).

Дані в глобальних мережах — інформація в електронному вигляді, яка створюється, зберігається та передається з використанням глобальних мереж.

(Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.04.2002 № 522 : дата прийняття 12.04.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2002-п> (дата звернення 23.01.2020).

Дані електронного документа — інформація, яка подана у формі, придатній для її оброблення електронними засобами.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 23.01.2020).

Девіантні форми поведінки — форми особистої поведінки вступника, які суперечать загальноприйнятим моральним або правовим (дисциплінарним) нормам. Ці форми можуть проявлятися у вигляді протиправних діянь, порушень дисциплінарних вимог, аморальних, асоціальних вчинків, зловживання психоактивними речовинами.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 03.04.2020).

Делеговані повноваження — повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом, а також повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад.

(Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : дата оновлення 18.03.2020 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 22.03.2020).

Департамент — структурний підрозділ, що утворюється для виконання окремих завдань з реалізації державної політики за певними напрямками діяльності центрального органу виконавчої влади, за умови, що в його складі буде не менш як чотири відділи.

(Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій [Електронний ресурс] : постанова Каб. Міністрів України від 12.03.2005 № 179 : дата оновлення 23.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2005-%D0%BF> (дата звернення 24.01.2020).

Депозитарний фонд — бібліотечний фонд, що підлягає постійному зберіганню в бібліотеках-депозитаріях.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 24.01.2020).

Депонована наукова робота — передана на зберігання до установ державної системи науково-технічної інформації наукова робота.

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 24.01.2020).

Депонування — форма збирання і розповсюдження рукописних робіт, переважно наукових.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–III) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95> (дата звернення 24.01.2020).

Депонування — форма збору та розповсюдження наукових робіт, яка передбачає зберігання рукописів у бібліотеці чи інформаційному органі, сповіщення читачів про прийняття рукописів на зберігання і надсилання їх копій за вимогою.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і

технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 24.01.2020).

Депутат місцевої ради — представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу.

(Про статус депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : Закон України від 11.07.2002 № 93–IV : дата оновлення 28.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#top> (дата звернення 24.01.2020).

Державна акредитація фізичних та юридичних осіб у сфері наукової та науково-технічної експертизи — це державне визнання кваліфікації фізичної та юридичної особи у сфері наукової та науково-технічної експертизи.

(Порядок проведення державної акредитації фізичних та юридичних осіб на право проведення наукової та науково-технічної експертизи [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти та науки України від 12.01.2004 № 12 : дата оновлення 08.02.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0110-04/ed20130208> (дата звернення 24.01.2020).

Державна архівна установа — архівна установа, що здійснює свою діяльність за рахунок коштів Державного бюджету України.

(Про Національний архівний фонд та архівні установи [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3814–XII (в ред. Закону від 13.12.2001 № 2888–III) : дата оновлення 21.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12> (дата звернення 24.01.2020).

Державна атестація закладів вищої освіти здійснюється відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” і включає комплекс заходів щодо оцінювання ефективності діяльності закладів вищої освіти за науковими напрямками.

Державна атестація з урахуванням завдань закладів вищої освіти проводиться за такими критеріями:

1) забезпеченість науковими і науково-педагогічними кадрами (кількісний склад, рівень кваліфікації вчених);

2) наявність сучасної матеріально-технічної бази, яка використовується під час виконання наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок (далі - дослідження і розробки);

3) якість наукових і науково-технічних результатів на основі експертної оцінки з урахуванням рівня публікаційної активності, зокрема наукометричних показників, які використовуються у міжнародній системі експертизи;

4) активність залучення коштів державного бюджету і коштів вітчизняних та іноземних замовників за науковими напрямами (динаміка обсягу фінансування наукових (науково-технічних) робіт із загального та спеціального фондів державного бюджету);

5) відповідність наукової і науково-технічної діяльності пріоритетним напрямкам розвитку науки і техніки.

(Порядок проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 22.08.2018 № 652 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/652-2018-п#n11> (дата звернення: 20.07.2019).

Державна атестація наукових установ проводиться з метою визначення ефективності їх діяльності. Для наукових установ державної, комунальної форм власності, а також наукових установ, у статутних капіталах яких є частка, що належить державі, державна атестація проводиться в обов'язковому порядку не менше одного разу на п'ять років, для новоутворених – не пізніше як через три роки після утворення. Для наукових установ інших форм власності державна атестація може бути проведена за ініціативою таких установ.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 28.05.2020).

Державна атестація наукової установи означає комплекс заходів щодо оцінювання ефективності наукової, науково-технічної діяльності наукової установи відповідно до її завдань за такими напрямами:

1) рівень забезпечення науковими і науково-технічними кадрами (кількісний склад, рівень кваліфікації наукових працівників);

2) стан матеріально-технічної бази;

3) якість діяльності, що визначається на основі:

експертної оцінки з використанням наукометричних та інших показників, що використовуються в міжнародній системі експертизи;

показників фінансово-економічної діяльності (обсяг видатків, у тому числі державного бюджету, для забезпечення діяльності, фінансування фундаментальних, прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок; обсяг надходжень від патентно-ліцензійної діяльності і патентів на винаходи та корисні моделі тощо).

(Порядок проведення державної атестації наукових установ [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.07.2017 № 540 : дата оновлення 24.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-2017-%D0%BF> (дата звернення 28.05.2020).

Державна безпека — захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру.

(**Про національну безпеку України** [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 03.04.2020).

Державна бібліотека — бібліотека загальнодержавного значення, що здійснює бібліотечне, бібліографічне, інформаційне обслуговування користувачів і виконує функцію всеукраїнського науково-дослідного, методичного та організаційного центру бібліотек відповідної галузі або категорій користувачів.

(**Про бібліотеки і бібліотечну справу** [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–III) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95> (дата звернення 24.01.2020).

Державна дослідницька інфраструктура — об'єднання наукових установ та (або) вищих навчальних закладів державної форми власності, що створюється з метою оптимального використання їхніх ресурсів (кадрів, матеріалів, устаткування, обчислювальних ресурсів та зберігання банків даних і знань) та координації їх ефективного використання для проведення наукових, науково-технічних досліджень і науково-технічних розробок на найвищому рівні, а також забезпечення спільного проведення заходів щодо якісної підготовки фахівців у відповідних галузях знань.

(**Про наукову і науково-технічну діяльність** [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Державна мова — українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб.

(**Про державну службу** [Електронний ресурс] : Закон України 10.12.2015 № 889–VIII: дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n2> (дата звернення 24.01.2020).

Державна мова в Україні — українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний

розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування.

(Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 09.04.2020).

Державна політика у сфері освіти формується і реалізується на основі наукових досліджень, міжнародних зобов'язань, вітчизняного та іноземного досвіду з урахуванням прогнозів, статистичних даних та індикаторів розвитку з метою задоволення потреб людини та суспільства. Державну політику у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності — напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України.

(Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 11.09.2003 № 1160–IV : дата оновлення 20.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15> (дата звернення 24.01.2020).

Державна реєстрація юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців — офіційне визнання шляхом засвідчення державою факту створення або припинення юридичної особи, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, засвідчення факту наявності відповідного статусу громадського об'єднання, професійної спілки, її організації або об'єднання, політичної партії, організації роботодавців, об'єднань організацій роботодавців та їхньої символіки, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, зміни відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських

формувань, про юридичну особу та фізичну особу – підприємця, а також проведення інших реєстраційних дій, передбачених цим Законом.

(Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] : Закон України від 15.05.2003 № 755–IV (в ред. Закону від 26.11.2015 № 835–VIII : дата оновлення 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення 24.01.2020).

Державна система правової охорони інтелектуальної власності — Установа і сукупність експертних, наукових, освітніх, інформаційних та інших державних закладів відповідної спеціалізації, що входять до сфери управління Установи.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 24.01.2020).

Державна служба — це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо:

1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів;

2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів;

3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг;

4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням;

6) управління персоналом державних органів.

7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

(Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України 10.12.2015 № 889–VIII: дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n2> (дата звернення 26.01.2020).

Державна служба якості освіти України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки та який реалізує державну

політику у сфері освіти, зокрема з питань забезпечення якості освіти, забезпечення якості освітньої діяльності, здійснення державного нагляду (контролю) за закладами освіти щодо дотримання ними законодавства.

(Положення про Державну службу якості освіти України [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 14.03.2018 № 168 : дата оновлення 03.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2018-п> (дата звернення 26.01.2020).

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям — щомісячна допомога, яка надається малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

(Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2000 № 1768–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#n2> (дата звернення 13.04.2020).

Державна цільова підтримка для здобуття вищої освіти надається у вигляді:

повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти;

соціальної стипендії;

безоплатного забезпечення підручниками;

безоплатного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних у державних та комунальних навчальних закладах;

безоплатного проживання в гуртожитку;

інших заходів, затверджених Кабінетом Міністрів України.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 05.04.2020).

Державна цільова програма — це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням.

Державні цільові програми поділяються на:

загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля — це програми, які охоплюють всю територію держави або значну кількість її

регіонів, мають довгостроковий період виконання і здійснюються центральними та місцевими органами виконавчої влади;

інші програми, метою яких є розв'язання окремих проблем розвитку економіки і суспільства, а також проблем розвитку окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки.

(Про державні цільові програми [Електронний ресурс] : Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV : дата оновлення 12.10.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15> (дата звернення 26.01.2020).

Державне замовлення є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання, незалежно від їх форми власності. Засади та загальний порядок формування державного замовлення на поставку (закупівлю) продукції, виконання робіт, надання послуг для задоволення пріоритетних державних потреб визначаються законом.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 14.04.2020).

Державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів — засіб державного регулювання задоволення потреб економіки та суспільства у кваліфікованих кадрах, підвищення освітнього та наукового потенціалу нації, забезпечення конституційного права громадян на здобуття освіти відповідно до їх покликань, інтересів та здібностей.

(Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів [Електронний ресурс] : Закон України від 20.11.2012 № 5499-VI : дата оновлення 28.09.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5499-17> (дата звернення 14.04.2020).

Державне підприємство — підприємство, що діє на основі державної власності, або підприємство, у статутному капіталі якого частка державної власності становить 50 і більше відсотків.

(Про фінансову реструктуризацію [Електронний ресурс] : Закон України від 14.06.2016 № 1414-VIII : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19> (дата звернення 26.01.2020).

Державне регулювання і контроль обігу продукції, що негативно впливає на суспільну мораль, — визначення законом і прийнятими на його

основі нормативно-правовими актами порядку й умов обігу відповідної продукції та контроль за ним, вироблення правових механізмів і встановлення прав та обов'язків органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ і організацій усіх форм власності по забезпеченню захисту суспільної моралі.

(Про захист суспільної моралі [Електронний ресурс] : Закон України від 20.11.2003 № 1296–IV дата оновлення 18.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15> (дата звернення 26.01.2020).

Державне управління — вид діяльності держави, що полягає у здійсненні нею управлінського, тобто організуючого впливу на ті сфери і галузі суспільного життя, які вимагають певного втручання держави шляхом використання повноважень виконавчої влади. В той же час державне управління здійснюється і за межами функціонування виконавчої влади, наприклад, на рівні державних підприємств, установ і організацій. Завдяки цьому поняття «державне управління» за змістом є ширшим, ніж поняття «виконавча влада». Для визначення змістовно поєднаних сфер або галузей суспільного життя, що потребують державного управління, використовується термін «сектор державного управління».

(Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 22.07.1998 № 810/98 : дата оновлення 28.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528> (дата звернення 26.01.2020).

Державний замовник на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів — міністерство, інший центральний орган виконавчої влади, Національна академія наук України, галузеві національні академії наук, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, інший визначений Кабінетом Міністрів України державний орган — головний розпорядник бюджетних коштів.

(Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів [Електронний ресурс] : Закон України від 20.11.2012 № 5499–VI : дата оновлення 28.09.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5499-17> (дата звернення 26.01.2020).

Державний контракт — це договір, укладений державним замовником від імені держави з суб'єктом господарювання — виконавцем державного

замовлення, в якому визначаються економічні та правові зобов'язання сторін і регулюються їх господарські відносини.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 14.04.2020).

Державний нагляд (контроль) — діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища.

(Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2007 № 877–V : дата оновлення 29.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16> (дата звернення 27.01.2020).

Державний нагляд (контроль) за дотриманням закладами вищої освіти незалежно від форми власності та підпорядкування законодавства у сфері освіти і науки та стандартів освітньої діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється з метою реалізації єдиної державної політики в цій сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальними органами.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 09.05.2020).

Державний орган — орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження

здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю.

(Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України 10.12.2015 № 889–VIII: дата оновлення 02.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n2> (дата звернення 27.01.2020).

Державний реєстр банків — реєстр, що ведеться Національним банком України і містить відомості про державну реєстрацію усіх банків.

(Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121–III : дата оновлення 19.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 27.01.2020).

Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання, створюється з метою збереження унікальних наукових об'єктів (колекцій, інформаційних фондів, дослідних установок та обладнання, а також заповідників і дендропарків, наукових полігонів тощо), які мають виняткове значення для вітчизняної та світової науки. Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання, веде центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, у визначеному ним порядку.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 27.01.2020).

Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави створюється для надання державної підтримки науковим установам незалежно від форми власності, діяльність яких має важливе значення для науки, економіки та виробництва.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 27.01.2020).

Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави, — це перелік науково-дослідних, науково-технічних, науково-технологічних, науково-практичних установ усіх форм власності та вищих навчальних закладів усіх форм власності, діяльність яких має важливе значення для розвитку науки, економіки і виробництва.

(Положення про Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб.

Міністрів України від 23.04.2001 № 380 : дата оновлення 08.11.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-2001-п> (дата звернення 27.01.2020).

Державний службовець — це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби.

(Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України 10.12.2015 № 889–VIII: дата оновлення 02.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n2> (дата звернення 27.01.2020).

Державні ключові лабораторії можуть утворюватися з метою підтримки та розвитку фундаментальних досліджень на світовому рівні, нових перспективних міждисциплінарних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, координації спільної діяльності та ефективного використання фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів за визначеним науковим напрямом. Державні ключові лабораторії можуть бути новою юридичною особою або об'єднанням наукових груп установ та (або) університетів, академій, інститутів на основі договору про спільну наукову діяльність у порядку, визначеному законом.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 28.01.2020).

Державні нагороди України є вищою формою відзначення громадян за видатні заслуги у розвитку економіки, науки, культури, соціальної сфери, захисті Вітчизни, охороні конституційних прав і свобод людини, державному будівництві та громадській діяльності, за інші заслуги перед Україною. Державні нагороди встановлюються виключно законами України. Державними нагородами є: звання Герой України; орден; медаль; відзнака "Іменна вогнепальна зброя"; почесне звання України; Державна премія України; президентська відзнака.

(Про державні нагороди України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.03.2000 № 1549–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1549-14#Text> (дата звернення 18.04.2020).

Державні наукові установи — наукові установи, засновані на державній власності.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 28.01.2020).

Державні премії України:

1) Національна премія України імені Тараса Шевченка — за найвидатніші твори літератури і мистецтва, публіцистики і журналістики, які є вершинним духовним надбанням Українського народу, утверджують високі гуманістичні ідеали, збагачують історичну пам'ять народу, його національну свідомість і самобутність, спрямовані на державотворення і демократизацію українського суспільства;

2) Державна премія України в галузі науки і техніки:

за видатні наукові дослідження, які сприяють дальшому розвитку гуманітарних, природничих і технічних наук, позитивно впливають на суспільний прогрес і утверджують високий авторитет вітчизняної науки у світі;

за розроблення та впровадження нової техніки, матеріалів і технологій, нових способів і методів лікування та профілактики захворювань, що відповідають рівню світових досягнень;

за роботи, які становлять значний внесок у вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки;

за створення підручників для середніх загальноосвітніх, професійних навчально-виховних, вищих навчальних закладів, що відповідають сучасним вимогам і сприяють ефективному опануванню знань, істотно впливають на поліпшення підготовки майбутніх спеціалістів;

3) Державна премія України в галузі архітектури — за створення видатних житлово-цивільних та промислових архітектурних комплексів, будівель і споруд, роботи в галузі містобудування, ландшафтної архітектури, упорядження міст і селищ, реставрації пам'яток архітектури і містобудування, наукові праці з теорії та історії архітектури, що мають важливе значення для дальшого розвитку вітчизняної архітектури і містобудування та здобули широке громадське визнання;

4) Державна премія України імені Олександра Довженка — за видатний внесок у розвиток українського кіномистецтва;

5) Державна премія України в галузі освіти — за видатні досягнення в галузі освіти за номінаціями:

дошкільна і позашкільна освіта;

загальна середня освіта;

професійно-технічна освіта;

вища освіта;

наукові досягнення в галузі освіти.

(Про державні нагороди України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.03.2000 № 1549–III : дата оновлення 06.05.2017 // Законодавство

України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1549-14> (дата звернення 28.01.2020).

Державні стандарти вищої освіти встановлюють вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та фахової підготовки. Вони є основою оцінки освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня громадян незалежно від форм одержання вищої освіти. Відповідність освітніх послуг державним стандартам вищої освіти визначає якість освітньої та наукової діяльності вищих навчальних закладів.

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 07.08.1998 № 1247 : дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 28.01.2020).

Державні стандарти повної загальної середньої освіти — документи, що визначають загальні обсяги навчального навантаження здобувачів початкової, базової середньої, профільної середньої освіти, вимоги до їх компетентностей і до згрупованих за відповідними освітніми галузями обов'язкових результатів навчання, яких вони мають досягти на відповідному рівні повної загальної середньої освіти.

(Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2020 № 463–IX : дата прийняття 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/ed20200116#top> (дата звернення 12.04.2020).

Державні цільові наукові та науково-технічні програми є основним засобом концентрації науково-технічного потенціалу держави для розв'язання найважливіших природничих, технічних і гуманітарних проблем та реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки. Державні цільові наукові та науково-технічні програми формуються і виконуються відповідно до Закону України «Про державні цільові програми».

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 03.02.2020).

Державно-громадське управління у сфері освіти — це взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями, іншими інститутами громадянського суспільства з метою прийняття ефективних управлінських рішень та задоволення суспільних інтересів у сфері освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 09.05.2020).

Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки може передбачати:

спільне фінансування закладів освіти, а також юридичних і фізичних осіб, які провадять освітню діяльність;

утворення та/або спільне фінансування і розвиток баз практичної підготовки;

утворення та/або спільне фінансування і експлуатацію інноваційних підприємств (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) на базі існуючих закладів освіти;

розроблення і розвиток сучасних технологій освіти, навчання;

професійно-практичну підготовку;

запровадження спільних програм фінансування підготовки фахівців тощо;

здійснення заходів щодо соціального захисту та поліпшення житлових умов працівників системи освіти та здобувачів освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.05.2020).

Джерелами фінансування суб'єктів освітньої діяльності відповідно до законодавства можуть бути:

державний бюджет;

місцеві бюджети;

плата за надання освітніх та інших послуг відповідно до укладених договорів;

плата за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані на замовлення підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб;

доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання;

гранти вітчизняних і міжнародних організацій;

дивіденди від цінних паперів, відсотки від депозитів і розміщення коштів спеціального фонду на поточних рахунках банків державного сектору;

добровільні внески у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, одержаних від підприємств, установ, організацій, фізичних осіб;

інші джерела, не заборонені законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 19.05.2020).

Дисертація — кваліфікаційна наукова робота, яка відображає наукові результати досліджень автора та представлена для здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук.

(Положення про Національний репозитарій академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.07.2017 № 541 : дата прийняття 19.07.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2017-%D0%BF> (дата звернення 03.02.2020).

Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.

(Порядок присудження наукових ступенів [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 24.07.2013 № 567 : дата оновлення 26.11.2019 2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF> (дата звернення 03.02.2020).

Дискримінація — ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними. Формами дискримінації є:

- пряма дискримінація;
- непряма дискримінація;
- підбурювання до дискримінації;
- пособництво у дискримінації;
- утиск.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 03.02.2020).

Дискримінація за ознакою статі — ситуація, за якої особа та/або група осіб за ознаками статі, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами або привілеями в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли такі обмеження або привілеї мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 03.02.2020).

Дистанційна форма здобуття освіти — це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Дистанційна форма здобуття освіти — це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Дистанційна форма навчання — форма організації навчального процесу у закладах освіти (ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ, ЗНЗ), яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 03.02.2020).

Дистанційне навчання — індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Дистанційне навчання реалізовується шляхом: застосування дистанційної форми як окремої форми навчання; використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 03.02.2020).

Дистанційне навчання — це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Дитина — особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом вона не набуває прав повнолітньої раніше.

(Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Електронний ресурс] : Закон України від 21.11.1992 № 2811–ХІІ (в ред. Закону від 22.03.2001 № 2334–ІІІ) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#top> (дата звернення 13.04.2020).

Дитина — особа віком до 18 років.

(Про громадянство України [Електронний ресурс] : Закон України від 18.01.2001 № 2235–ІІІ : дата оновлення 25.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14> (дата звернення 03.02.2020).

Дитина — особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше.

(Про охорону дитинства [Електронний ресурс] : Закон України від 26.04.2001 № 2402–ІІІ : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення 03.02.2020).

Дитина — будь-яка фізична особа віком до вісімнадцяти років.

(Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс] : Закон України від 20.09.2011 № 3739–VI : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення 03.02.2020).

Дитина-сирота — дитина, в якій померли чи загинули батьки.

(Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2005 № 2342–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text> (дата звернення 19.04.2020).

Дитина, яка постраждала від домашнього насильства — особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства.

(Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата прийняття 07.12.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 03.02.2020).

Дитина, яка постраждала від насильства за ознакою статі, — особа, яка не досягла вісімнадцятирічного віку та зазнала насильства за ознакою статі або стала свідком (очевидцем) такого насильства.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 03.02.2020).

Дитина-кривдник — особа, яка не досягла вісімнадцятирічного віку та вчинила насильство за ознакою статі.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 03.02.2020).

Дитина-кривдник — особа, яка не досягла 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

(Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата прийняття 07.12.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 03.02.2020).

Дитинство — період розвитку людини до досягнення повноліття.

(Про охорону дитинства [Електронний ресурс] : Закон України від 26.04.2001 № 2402–III : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення 03.02.2020).

Дитячий будинок сімейного типу — окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, для забезпечення сімейним вихованням та спільного проживання не менш як п'яти дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 13.05.2020).

Дитячі громадські організації — об'єднання громадян віком від 6 до 18 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію та захист своїх прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів, які не суперечать законодавству, та соціальне становлення як повноправних членів суспільства.

(Про молодіжні та дитячі громадські організації [Електронний ресурс] : Закон України від 01.12.1998 № 281–XIV : дата оновлення 01.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14/ed20160101#n14> (дата звернення 03.02.2020).

Диференційований залік — це контроль знань курсантів (слухачів, студентів) після вивчення навчального матеріалу в обсязі, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни на підставі результатів поточного (модульного) контролю.

(Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 20.07.2015 № 346 : дата прийняття 20.07.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15> (дата звернення 04.02.2020).

Діагностика — виявлення причин труднощів у навчанні, інтелектуальному розвитку, соціально-психологічній адаптації; вивчення та

визначення індивідуальних особливостей динаміки розвитку особистості, потенційних можливостей в освітньому процесі, професійному самовизначенні.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 04.02.2020).

Діагностичні завдання діяльності — передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру конструювання рішень і потребує використання великих масивів оперативної та раніше засвоєної інформації.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямом 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 04.02.2020).

Діагностично-прогностична функція психологічної служби у системі освіти — психолого-педагогічне вивчення чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 15.04.2020).

Діловодство — сукупність процесів, що забезпечують документування управлінської інформації і організацію роботи із службовими документами.

(Про Національний архівний фонд та архівні установи [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3814–XII (в ред. Закону від 13.12.2001 № 2888–III) : дата оновлення 21.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12> (дата звернення 04.02.2020); **Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 04.02.2020).

Діти, позбавлені батьківського піклування, — діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами Національної поліції, пов'язаним з відсутністю відомостей про їх місцезнаходження, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також діти,

розлучені із сім'єю, підкинуті діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовилися батьки, діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків з причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території України, в районах проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та безпритульні діти.

(Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2005 № 2342–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text> (дата звернення 19.04.2020).

Діяльність (діяльність людини) — динамічна система взаємодії людини з всесвітом, в якій вона досягає свідомо поставлених цілей, що з'являються внаслідок виникнення у неї певних потреб.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 04.02.2020).

Діяльність у сфері євроінтеграції — сукупність дій, пов'язаних із створенням умов інтеграції України до ЄС.

(Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 04.02.2020).

Довідковий апарат — довідники у будь-якій формі (путівники, описи, каталоги, покажчики, бази даних, номенклатури справ тощо), призначені для пошуку архівних документів або відомостей, що містяться в них.

(Про Національний архівний фонд та архівні установи [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3814–XII (в ред. Закону від 13.12.2001 № 2888–III) : дата оновлення 21.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12> (дата звернення 04.02.2020).

Довідково-інформаційний фонд — це сукупність упорядкованих первинних документів і довідково-пошукового апарату, призначених для задоволення інформаційних потреб.

(Про науково-технічну інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.1993 № 3322–XII : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12> (дата звернення 04.02.2020);

Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 04.02.2020).

Довідково-пошуковий апарат (ДПА) — це сукупність упорядкованих вторинних документів, створених для пошуку першоджерел.

(Про науково-технічну інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.1993 № 3322–ХІІ : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12> (дата звернення 04.02.2020);

Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 04.02.2020).

Довідник для студентів — довідкове видання прикладного характеру, побудоване за абеткою назв статей або в систематичному порядку.

(Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131 : дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07> (дата звернення 04.02.2020).

Договір — домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 04.02.2020).

Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт — договір, за яким підрядник (виконавець) зобов'язується провести за завданням замовника наукові дослідження, розробити зразок нового виробу та конструкторську документацію на нього, нову технологію тощо, а замовник зобов'язується прийняти виконану роботу та оплатити її. Договір може охоплювати весь цикл

проведення наукових досліджень, розроблення та виготовлення зразків або його окремі етапи.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 04.02.2020).

Договір про партнерство з науковим парком — договір між науковим парком і суб'єктами господарювання, що висловили бажання брати участь у процесі розроблення та виконання проектів наукового парку.

(Про науковий парк «Київська політехніка»[Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2006 № 523–V : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-16/ed20121205#top> (дата звернення 08.02.2020).

Договір про партнерство з науковим парком — договір між науковим парком і суб'єктами господарювання щодо умов участі суб'єктів господарювання у процесі розроблення та виконання проектів наукового парку.

(Про наукові парки [Електронний ресурс] : Закон від 25.06.2009 № 1563–VI : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#top> (дата звернення 08.02.2020).

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності — договір, у якому одна сторона (особа, що має виключні майнові права) передає другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 08.02.2020).

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на комп'ютерну програму — договір, у якому одна сторона (особа, що має виключні майнові права) передає другій стороні частково або в повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах.

(Правила використання комп'ютерних програм у навчальних закладах [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 02.12.2004 № 903 : дата оновлення 25.07.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-05> (дата звернення 08.02.2020).

Договір про спільну діяльність — договір, у якому сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить законам.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 08.02.2020).

Договір про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників технологічного парку — договір між юридичними особами — учасниками технологічного парку, що містить відомості про склад учасників технологічного парку, їх права та обов'язки, пріоритетні напрями діяльності технологічного парку, органи управління і керівний орган технологічного парку, їх повноваження та порядок прийняття ними рішень, порядок фінансування діяльності органів управління і керівного органу, порядок прийняття нових учасників технологічного парку та виключення з числа учасників технологічного парку, порядок ліквідації технологічного парку (припинення дії договору).

(Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 991–XIV (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3333–IV) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14/ed20121205> (дата звернення 08.02.2020).

Договір про створення за замовленням і використання комп'ютерної програми — договір, у якому одна сторона (програміст) зобов'язується створити комп'ютерну програму відповідно до вимог другої сторони (замовника) та в установленій строк.

(Правила використання комп'ютерних програм у навчальних закладах [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 02.12.2004 № 903 : дата оновлення 25.07.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-05> (дата звернення 08.02.2020).

Договір про трансфер технології — договір, укладений у письмовій формі між особами, яким належать та/або яким повністю чи частково передаються майнові права на технологію або її складові.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 08.02.2020).

Додатки (підручника, навчального посібника) є важливим засобом збагачення змісту навчальної літератури. У вигляді додатків доцільно давати різні матеріали, що доповнюють або ілюструють основний текст. Додатки за своїм характером та змістом повинні стосуватися всього підручника (посібника) або його окремих частин, а не окремих часткових питань.

(Положення про порядок підготовки та видання підручників і навчальних посібників для аграрних вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва аграрної політики України від 29.12.2003 № 473 : дата оновлення 21.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-04/ed20060521> (дата звернення 09.02.2020).

Додаткова заробітна плата — винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

(Про оплату праці [Електронний ресурс] : Закон України від 24.03.1995 № 108/95–ВР : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#n12> (дата звернення 09.02.2020).

Додатковий захист — форма захисту, що надається в Україні на індивідуальній основі іноземцям та особам без громадянства, які прибули в Україну або перебувають в Україні і не можуть або не бажають повернутися в країну громадянської належності або країну попереднього постійного проживання внаслідок обставин, зазначених у пункті 13 частини першої цієї статті.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 25.03.2020).

Додатковий текст — текст, а саме практичні завдання, питання, таблиці, примітки, додатки, що має довідково-пояснювальний характер і супроводжує основний текст.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 09.02.2020).

Додаткові матеріали до документа, додаткові документи — документ або сукупність документів, інформація яких роз'яснює, уточнює тощо окремі питання, порушені в основному документі.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 09.02.2020).

Додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання, є невід'ємною частиною диплома молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, доктора філософії/доктора мистецтва. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 24.03.2020).

Додаток до документа про вищу освіту — інформація (у тому числі персональні дані) щодо отриманої кваліфікації, відтворена на матеріальному носії, яка є невід'ємною частиною документа про вищу освіту та містить опис характеру, рівня, контексту, змісту і статусу навчання, яке було здійснено та завершено учасником освітнього процесу.

(Порядок замовлення на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту, та обліку документів про вищу освіту в Єдиній державній електронній базі з питань освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 06.03.2015 № 249 (в ред. наказу від 25.10.2016 № 1280) : дата оновлення 23.12.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-15> (дата звернення 09.02.2020).

Доктор мистецтва — це освітньо-творчий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Особа має право здобувати ступінь доктора мистецтва у творчій аспірантурі. Першим етапом здобуття ступеня доктора мистецтва може бути асистентура-стажування, яка є формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Доктор наук — це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях. Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Доктор філософії — це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Докторант — науковий або науково-педагогічний працівник, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в докторантурі у вищому навчальному закладі (науковій установі) для здобуття ступеня доктора наук.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 23.12.2019).

Докторант — особа, зарахована або прикріплена до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора наук.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Докторант — науковий або науково-педагогічний працівник, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в докторантурі у вищому навчальному закладі (науковій установі) для здобуття ступеня доктора наук.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Докторантура при вищих військових навчальних закладах і науково-дослідних установах Збройних Сил створюється у ВВНЗ третього або четвертого рівнів акредитації та НУ ЗС, які мають наукові школи, висококваліфіковані НППК, сучасну науково-дослідну, експериментальну та матеріальну базу, з метою забезпечення планомірної підготовки НППК вищої кваліфікації – докторів наук.

(Інструкція про організацію підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у Збройних Силах України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України, М - ва освіти та науки України від 30.06.2000 № 194/265 : дата оновлення 17.02.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-00/ed20120217> (дата звернення 09.02.2020).

Документ — матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі.

(Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 № 2657–XII (в ред. Закону від 13.01.2011 № 2938–VI) : дата оновлення 21.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення 09.02.2020).

Документ — матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації, зафіксованої на папері, магнітній, кіно-, фотоплівці, оптичному диску або іншому носіїві.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561-III) : дата оновлення: 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення 09.02.2020); **Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс]** : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство

України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 09.02.2020).

Документ Національного архівного фонду — архівний документ, культурна цінність якого визнана відповідною експертизою та який підлягає державному обліку і зберіганню.

(Про Національний архівний фонд та архівні установи [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3814–XII (в ред. Закону від 13.12.2001 № 2888–III) : дата оновлення 21.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12> (дата звернення 09.02.2020).

Документ на мікроформі — фотодокумент на плівковому чи іншому носіїві, який для виготовлення і використання потребує відповідного збільшення за допомогою мікрографічної техніки.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 09.02.2020).

Документ на переказ — електронний або паперовий документ, що використовується суб'єктами переказу, їх клієнтами, кліринговими, еквайринговими установами або іншими установами — учасниками платіжної системи для передачі доручень на переказ коштів.

(Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.02.2020).

Документ про вищу освіту (науковий ступінь) видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню (наукову) програму та пройшла атестацію. Встановлюються такі види документів про вищу освіту (наукові ступені) за відповідними ступенями:

диплом молодшого бакалавра;

диплом бакалавра;

диплом магістра;

диплом доктора філософії/доктора мистецтва;

диплом доктора наук.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 24.03.2020).

Документ про вищу освіту — інформація (у тому числі персональні дані), сформована в Єдиній державній електронній базі з питань освіти згідно з Переліком інформації, яка повинна міститися в документах про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 року № 193, та відтворена на матеріальному носії поліграфічним способом про здобуті особою ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) вищої освіти, спеціальність та спеціалізацію (у деяких випадках — напрям підготовки, освітню програму, професійну кваліфікацію).

(Порядок замовлення на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту, та обліку документів про вищу освіту в Єдиній державній електронній базі з питань освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 06.03.2015 № 249 (в ред. наказу від 25.10.2016 № 1280) : дата оновлення 23.12.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-15> (дата звернення 09.02.2020).

Документ про освіту (освітній документ) — документ, який містить дані власника документа про ступінь вищої освіти, фахову спеціалізацію або професійну перепідготовку випускника освітньої установи або засвідчують проходження періоду навчання.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504 : дата оновлення 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15> (дата звернення 09.05.2019).

Документ про освіту державного зразка — це персональні дані про освітній рівень випускника закладу освіти України, які занесені в централізований банк даних Міністерства освіти і науки України та відтворені в пластиковій картці.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 09.02.2020).

Документаційний (документальний) фонд — сукупність службових документів, що нагромадились або зібрані в процесі діяльності установи, склад і процес формування якої визначають її нормативні документи.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 09.02.2020).

Документація — зафіксована на матеріальному носії інформація про технологію та її складові (нормативна, науково-технічна, проектна, конструкторська, технологічна документація, звіти про результати виконання патентно-кон'юнктурних, наукових, науково-дослідних, конструкторських і проектних робіт, державних випробувань складових технологій), наявність якої забезпечує їх використання.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 09.02.2020).

Документи Української цифрової бібліотеки — цифрові копії фізичних носіїв, інтелектуального продукту, хронологічні межі для яких не встановлюються, — книг української класики та сучасності; рідкісної української періодики та інших книг, виданих українською мовою; творів мистецтва; аудіо-, відеозаписів; інших документів, що мають культурну та наукову цінність, в тому числі ті, які є об'єктом авторського права та на створення яких є згода автора або які перешли у суспільне надбання.

(Положення про Українську цифрову бібліотеку [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва культури України від 08.08.2018 № 684 : дата прийняття 08.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0970-18> (дата звернення 09.02.2020).

Документи, що не потребують процедури визнання:

1) документи про освіту громадян колишнього СРСР, видані до 15 травня 1992 року (на підставі Угоди про співробітництво в галузі освіти (Ташкент, 1992));

2) документи, видані особам, за підсумками навчання до початку 1992/1993 навчального року в освітніх установах держав колишнього СРСР.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504 : дата оновлення 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15> (дата звернення 09.05.2019).

Документообіг в установі — рух службових документів з моменту їх створення або одержання до завершення виконання або відправлення.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 10.02.2020).

Домашнє насильство — діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що їй постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

(**Про запобігання та протидію домашньому насильству** [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата прийняття 07.12.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 10.02.2020).

Домен — частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, яка має унікальну назву, що її ідентифікує, обслуговується групою серверів доменних імен та централізовано адмініструється.

(**Про телекомунікації** [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2003 № 1280–IV : дата оновлення 25.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення 10.02.2020).

Домен другого рівня — частина адресного простору мережі Інтернет, що розташовується на другому рівні ієрархії імен у цій мережі.

(**Про телекомунікації** [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2003 № 1280–IV : дата оновлення 25.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення 10.02.2020).

Домен.UA — домен верхнього рівня ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, створений на основі кодування назв країн відповідно до міжнародних стандартів, для обслуговування адресного простору українського сегмента мережі Інтернет;

(**Про телекомунікації** [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2003 № 1280–IV : дата оновлення 25.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення 10.02.2020).

Доменне ім'я — буквено-цифровий вираз, що ідентифікує будь-який комп'ютер абонента у мережі Інтернет.

(**Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.04.2002 № 522 : дата прийняття 12.04.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2002-п> (дата звернення 10.02.2020).

Допрофесійна підготовка — це здобуття початкових професійних знань, умінь особами, які раніше не мали робітничої професії.

(Про професійну (професійно-технічну) освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 10.02.1998 № 103/98–ВР : дата оновлення 01.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр> (дата звернення 10.02.2020).

Допуск до вищих закладів і програм освіти — акт чи система, яка дає змогу кандидатам, що задовольняють встановленим вимогам, відвідувати курс навчання з вищої освіти в тому чи іншому закладі і/або тій чи іншій програмі.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення 10.02.2020).

«Допущено до конкурсу» — власника зареєстрованої електронної заяви допущено до участі у конкурсному відборі на місця, що фінансуються за кошти державного (регіонального) бюджету, та на місця, що фінансуються за кошти фізичних та юридичних осіб.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 10.02.2020).

«Допущено до конкурсу (навчання за кошти фізичних та юридичних осіб)» — власника зареєстрованої електронної заяви допущено до участі у конкурсному відборі на місця, що фінансуються за кошти фізичних та юридичних осіб. Статус встановлюється у таких випадках:

вступник у встановлені строки не виконав вимог Умов прийому для зарахування на місця, що фінансуються за кошти державного (регіонального) бюджету, але за рішенням приймальної комісії допущений до конкурсного відбору на місця за кошти фізичних та юридичних осіб;

вступник подав заяву до участі у конкурсному відборі тільки на місця за кошти фізичних та юридичних осіб відповідно до Умов прийому;

вступника зараховано за іншою заявою на навчання на місця, що фінансуються за кошти державного (регіонального) бюджету, але він також має право на зарахування на навчання за кошти фізичних та юридичних осіб.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 10.02.2020).

Дорадчі (дорадчо-консультативні) органи закладу вищої освіти (раду роботодавців, раду інвесторів, раду бізнесу, студентську, наукову раду тощо) має право утворювати на громадських засадах керівник закладу вищої освіти з метою вироблення стратегії та напрямів провадження освітньої та/або наукової

діяльності закладу вищої освіти, якщо інше не передбачено статутом закладу вищої освіти. Положення про робочі та дорадчі органи затверджуються вченою радою закладу вищої освіти відповідно до статуту закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 03.04.2020).

Дослідне виробництво — структурний підрозділ наукової установи, університету, академії, інституту або юридична особа, основною діяльністю якого є виготовлення та апробація дослідних зразків, корисних моделей, нових продуктів, технологічних процесів, надання відповідних послуг, пов'язаних з цією діяльністю, тощо.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Дослідницька інфраструктура — сукупність засобів, ресурсів та пов'язаних з ними послуг, які використовуються науковим співтовариством для проведення досліджень на найвищому рівні, що охоплює найважливіші об'єкти наукового устаткування та обладнання або набори приладів, ресурси, що базуються на знаннях (колекції, архіви, депозитарії або банки даних наукової інформації), інфраструктуру, засновану на технології комунікацій (грид, комп'ютери, програмне забезпечення і мережевий зв'язок), та інші структури унікального характеру. Дослідницькі інфраструктури можуть бути локально розташованими, віртуальними або розподіленими (організована мережа ресурсів), державними або приватними. Дослідницькі інфраструктури можуть входити до міжнародних мереж.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Доступ до вищої освіти — право кандидатів, що задовольняють встановленим вимогам, на звернення із проханням про допуск до вищої освіти та на розгляд такого прохання.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення 10.02.2020).

Досудове розслідування — стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям

кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

(Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13.04.2012 № 4651–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 17.02.2020).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.05.2020).

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.05.2020).

Доходи — збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

(Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV : дата оновлення 16.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 17.02.2020); Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73 : дата оновлення 23.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 17.02.2020).

Доходи бюджету — податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 06.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 17.02.2020).

Дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні. Дошкільна освіта — цілісний процес, спрямований на:

забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб;

формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду.

(Про дошкільну освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 11.07.2001 № 2628–III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення 18.04.2020).

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Дуальна форма здобуття вищої освіти — це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Дуальна форма здобуття освіти — це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в

установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Дуальна форма здобуття освіти — це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти.

(Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти [Електронний ресурс] : схвал. розпорядж. Каб. Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р. : дата прийняття 19.09.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p/ed20180919#n12> (дата звернення 17.02.2020).

Дуальне навчання — система організації освітнього процесу, в якій суттєва частина процесу здійснюється на робочих місцях з оплатою праці особі, яка навчається.

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 11.05.2020).

Дублікат — документ, що виготовляється повторно через втрату або значне пошкодження його картки.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 17.02.2020).

Дублікат Картки — це другий примірник Картки, який має однакову з оригіналом юридичну силу.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 17.02.2020).

Ее

Е-підручник — електронне навчальне видання із систематизованим викладенням навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію.

(**Положення про електронний підручник**[Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 02.05.2018 № 440 : дата оновлення 12.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-18> (дата звернення 09.06.2020).

Евристичні завдання діяльності — передбачають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання раніше невідомих рішень і потребує використання великих масивів оперативної та раніше засвоєної інформації.

(**Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм»** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 09.06.2020).

Еквайринг — послуга технологічного, інформаційного обслуговування розрахунків за операціями, що здійснюються з використанням електронних платіжних засобів у платіжній системі.

(**Про платіжні системи та переказ коштів в Україні** [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.06.2020).

Еквайрингова установа (еквайр) — юридична особа, яка здійснює еквайринг.

(**Про платіжні системи та переказ коштів в Україні** [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.06.2020).

Екологічна безпека є такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

(**Про охорону навколишнього природного середовища** [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.1991 № 1264–XII : дата оновлення 07.06.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення 09.06.2020).

Економічна вигода — потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів.

(Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 09.06.2020).

Економічне насильство — форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру

(Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 09.06.2020).

Експедиція з активними способами пересування— похід, основним завданням якого є проведення краєзнавчої роботи щодо вивчення історії рідного краю, довкілля, явищ соціального життя, світової цивілізації, географічних, етнографічних, історичних об'єктів та інших досліджень.

(Інструкція щодо організації та проведення туристських спортивних походів з учнівською та студентською молоддю [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 02.10.2014 № 1124 : дата прийняття 02.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1340-14> (дата звернення 09.06.2020).

Експерт, що проводить акредитацію є фахівцем, який здійснює акредитаційну експертизу освітньої програми у закладі вищої освіти. Експерт — особа, яка володіє потрібними знаннями та навичками, що дають їй змогу ефективно здійснювати оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності закладів вищої освіти за цими програмами та розробляти рекомендації щодо покращення якості вищої освіти за відповідними спеціальностями.

(Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 : дата прийняття 11.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#n14> (дата звернення 09.06.2020).

Експерти — фізичні особи, які мають високу кваліфікацію, спеціальні знання і безпосередньо здійснюють наукову чи науково-технічну експертизу та несуть персональну відповідальність за достовірність і повноту аналізу, обґрунтованість рекомендацій відповідно до вимог завдання на проведення експертизи.

(Про наукову і науково-технічну експертизу: [Електронний ресурс] : Закон України від 10.02.1995 № 51/95–ВР : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. –

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр/ed20121205#n40> (дата звернення 09.06.2020).

Експерти — педагогічні, науково-педагогічні працівники закладів освіти чи інші особи з досвідом педагогічної діяльності не менше ніж п'ять років, яких може бути залучено до проведення сертифікації.

(Положення про сертифікацію педагогічних працівників [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.12.2018 № 1190 : дата оновлення 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF/ed20181227#n27> (дата звернення 09.06.2020).

Експерти при акредитації навчальних закладів — це провідні фахівці навчальних закладів та наукових установ незалежно від форм власності та підпорядкування, спеціалісти підприємств, установ та організацій, які мають відповідну освіту та кваліфікацію, практичний досвід роботи, володіють необхідними знаннями і навичками та виявили бажання здійснювати акредитаційну експертизу навчальних закладів.

(Положення про експертну комісію та порядок проведення акредитаційної експертизи [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.01.2002 № 16 : дата оновлення 12.06.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0081-02> (дата звернення 09.06.2020).

Експертиза цінності документів в установі — всебічне вивчення документів з метою внесення їх до Національного архівного фонду або вилучення з нього, віднесення їх до унікальних і встановлення строків зберігання документів, що не підлягають внесенню до Національного архівного фонду.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 09.06.2020).

Експертна комісія при акредитації навчальних закладів — це сформована Міністерством освіти і науки України група експертів, яка проводить акредитаційну експертизу навчального закладу з метою визначення відповідності його освітньої діяльності державним вимогам.

(Положення про експертну комісію та порядок проведення акредитаційної експертизи [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.01.2002 № 16 : дата оновлення 12.06.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0081-02> (дата звернення 09.06.2020).

Експертна рада при молодіжному центрі — консультативно-дорадчий орган, який утворюється при молодіжному центрі та сприяє участі громадськості, зокрема молоді, у забезпеченні ефективної діяльності центру.

(**Типове Положення про експертну раду при молодіжному центрі** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 20.12.2017 № 1014 : дата оновлення 29.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1014-2017-п> (дата звернення 09.06.2020).

Експлуатація людини — всі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусову працю або примусове надання послуг, рабство або звичаї, подібні до рабства, підневільний стан, залучення в боргову кабалу, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, примусову вагітність або примусове переривання вагітності, примусове одруження, примусове втягнення у зайняття жебрацтвом, втягнення у злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах тощо

(**Кримінальний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III : дата оновлення 03.06.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 09.06.2020).

Екстернатна форма здобуття освіти (екстернат) — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, за яким освітня програма повністю засвоюється здобувачем самостійно, а оцінювання результатів навчання та присудження освітньої кваліфікації здійснюються відповідно до законодавства.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна версія друкованого видання — електронне видання, що відтворює друковане видання, зберігаючи розміщення на сторінці тексту ілюстрацій, посилань, приміток тощо.

(**Положення про електронні освітні ресурси** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна демократія — форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління, а також до місцевого самоуправління шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

(**Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні** [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. Каб. Міністрів України від

15.05.2013 № 386–р : дата прийняття 15.05.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна економіка — форма економічних відносин у сфері виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів, робіт і послуг, наданих в електронному вигляді за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

(Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.05.2013 № 386–р : дата прийняття 15.05.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна ідентифікація — процедура використання ідентифікаційних даних особи в електронній формі, які однозначно визначають фізичну, юридичну особу або представника юридичної особи.

(Про електронні довірчі послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 № 2155–VIII : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n2> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна (цифрова) інформація — аудіовізуальні твори, музичні твори (з текстом або без тексту), комп'ютерні програми, фонограми, відеограми, програми (передачі) організацій мовлення, що знаходяться в електронній (цифровій) формі, придатній для зчитування і відтворення комп'ютером, які можуть існувати і (або) зберігатися у вигляді одного або декількох файлів (частин файлів), записів у базі даних на зберігаючих пристроях комп'ютерів, серверів тощо у мережі Інтернет, а також програми (передачі) організацій мовлення, що ретранслюються з використанням мережі Інтернет.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна книга на компакт-диску (підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник) — компактна форма зберігання та передачі великих обсягів знань з різнобічним поданням матеріалу.

(Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131

: дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна комерція — форма торгівлі товарами та послугами за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, що включає всі фінансові та торгові трансакції, які проводяться за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, та бізнес-процеси, пов'язані з проведенням таких трансакцій.

(Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.05.2013 № 386–р : дата прийняття 15.05.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна копія електронного документа — візуальне подання електронного документа в електронній формі без електронних цифрових підписів, якими його було завізовано та/або підписано, відповідність та правовий статус якої засвідчено електронною печаткою.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна копія оригіналу паперового документа (фотокопія) — візуальне подання паперового документа в електронній формі, отримане шляхом сканування (фотографування) паперового документа, відповідність оригіналу та правовий статус якого засвідчено електронною печаткою установи.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна культура — форма культури, яка передбачає стимулювання та мотивування поширення здобутків у сфері культури за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

(Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р : дата прийняття 15.05.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна освіта — форма отримання освіти, що здобувається з використанням виключно інформаційно-комунікаційних технологій.

(Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р : дата прийняття 15.05.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна послуга — послуга, надана громадянам та організаціям в електронному вигляді за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

(Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. Каб. Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р : дата прийняття 15.05.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна справа — електронна папка з електронними документами, з яких сформовано цю справу, та електронним внутрішнім описом, що включені до справи.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 09.06.2020).

Електронна хрестоматія — електронне навчальне видання, що містить літературно-художні, історичні, музичні та інші твори чи уривки з них, які є об'єктом вивчення у навчальному предметі, дисципліні.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронне видання — електронний документ (група електронних документів), який пройшов редакційно-видавничу обробку, призначений для розповсюдження в незмінному вигляді та має вихідні дані.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 09.06.2020).

Електронне видання — документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості, містить інформацію у форматі електронних даних чи програм (або їх комбінації), для використання якої потрібні цифрові пристрої.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронне повідомлення — XML-файл, у якому відповідно до Вимог вкладаються електронний документ та метадані.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 09.06.2020).

Електронне портфоліо — сформована учасником сертифікації в електронному вигляді добірка матеріалів, що свідчить про педагогічну майстерність учасника сертифікації.

(Положення про сертифікацію педагогічних працівників [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.12.2018 № 1190 : дата оновлення 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF/ed20181227#n27> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний аудіовізуальний документ — електронний документ, зміст якого представлено у вигляді відеоряду, зображення і/або запису звуку, для фіксування і/або відтворення яких застосовують відповідну апаратуру, на який накладено електронний цифровий підпис.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в

діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний довідник — електронне довідкове видання прикладного характеру, побудоване в систематичному порядку, призначене для швидкого пошуку певних відомостей.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний довідник — електронно-довідковий перелік прикладного характеру, в якому зібрано типові набори даних.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний документ — документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний документ — документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний документ в неструктурованому вигляді — файл з документом в електронному вигляді, формат, логічна і фізична структура якого не визначається цими Вимогами.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний документ в неструктурованому вигляді — файл з документом в електронному вигляді, формат, логічна і фізична структура якого не визначається цими Вимогами.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний документообіг (обіг електронних документів) — сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний документообіг — сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний документообіг установи — обіг (проходження) службових електронних документів з моменту їх створення або одержання до завершення виконання, відправлення, знищення або передавання до архівного підрозділу установи.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний журнал — окремий реєстр системи електронного документообігу установи, що містить записи про зареєстровані документи, об'єднані за певною ознакою або групою ознак.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний лабораторний практикум — електронне практичне видання, що містить завдання практичного змісту, моделі природних та/або штучних об'єктів, процесів і явищ із застосуванням засобів комп'ютерної візуалізації.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний навчальний посібник — електронне навчальне видання, що доповнює або частково (повністю) замінює підручник.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний освітній ігровий ресурс — різновид ЕОР, що поєднує пізнавальну та розвивальну функції, містить цілісний теоретичний матеріал і компетентнісні завдання з навчального предмета, подані в ігровій формі.

(**Положення про електронні освітні ресурси** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний підпис — електронні дані, які додаються підписувачем до інших електронних даних або логічно з ними пов'язуються і використовуються ним як підпис.

(**Про електронні довірчі послуги** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 № 2155–VIII : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n2> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний підручник — електронне навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію.

(**Положення про електронні освітні ресурси** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний підручник (посібник) — електронне навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний платіжний засіб — платіжний інструмент, який надає його держателю можливість за допомогою платіжного пристрою отримати інформацію про належні держателю кошти та ініціювати їх переказ.

(**Про платіжні системи та переказ коштів в Україні** [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний практикум — електронне навчальне видання, що містить сукупність практичних завдань та/або вправ із певного навчального предмета,

дисципліни, які сприяють формуванню компетентностей та містять інтерактивні елементи.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний робочий зошит — електронне практичне видання, що містить дидактичний матеріал і сприяє самостійній роботі учня під час освоєння навчального предмета.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронний словник — електронне довідкове видання, що містить упорядкований перелік мовних одиниць (слів, словосполучень, термінів, фразеологізмів тощо) з відомостями про їх значення, вживання, будову, походження тощо.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронні гроші — одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі.

(Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.06.2020).

Електронні дані — будь-яка інформація в електронній формі.

(Про електронні довірчі послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 № 2155–VIII : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n2> (дата звернення 09.06.2020).

Електронні дидактичні демонстраційні матеріали — електронні матеріали (статичні та динамічні двовимірні та тривимірні моделі, мапи, креслення, схеми, репродукції, інші допоміжні ілюстративні матеріали, відео-

й аудіозаписи тощо), що можуть використовуватись як допоміжні в освітньому процесі.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронні засоби загального призначення — засоби навчання, що зберігаються на цифрових або аналогових носіях даних і відтворюються на електронному обладнанні та забезпечують підтримку інноваційних технологій навчання (операційні системи, прикладні програми, автоматизовані системи управління, бази даних тощо).

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537 : дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 09.06.2020).

Електронні засоби навчального призначення — засоби навчання, що зберігаються на цифрових або аналогових носіях даних і відтворюються на електронному обладнанні (комп'ютерні програми загально-дидактичного спрямування, електронні таблиці, електронні бібліотеки, слайдтеки, тестові завдання, віртуальні лабораторії тощо).

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537 : дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 09.06.2020).

Електронні методичні рекомендації — електронне практичне видання з певної теми, розділу або питання навчального предмета, дисципліни, курсу, роду практичної діяльності з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт, а також заходів.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Електронні освітні ресурси — засоби навчання на цифрових носіях будь-якого типу або розміщені в інформаційно-телекомунікаційних системах, які відтворюються за допомогою електронних технічних засобів і застосовуються в освітньому процесі.

(Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (у ред. наказу від 29.05.2019 № 749) : дата оновлення 19.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення 09.06.2020).

Елемент XML-документа — іменована структурна одиниця мови XML, обмежена тегом, що відкриває, і тегом, що закриває. Може повторюватися, включати інші елементи XML, коментарі та атрибути XML.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 09.06.2020).

Емісія електронних платіжних засобів — проведення операцій з випуску електронних платіжних засобів певної платіжної системи.

(Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.06.2020).

Енциклопедія — довідкове видання зведення основних відомостей з однієї чи всіх галузей знання та практичної діяльності, викладених у коротких статтях, розташованих за абеткою їхніх назв або в систематичному порядку.

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537 : дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 09.06.2020).

ЄЄ

Євроінтеграційна складова — частина програмного документа (його окремі дії, проекти) або проекту, що належить до сфери питань євроінтеграції.

(Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 10.06.2020).

Євроінтеграційні заходи — дії, кінцевою метою яких є правове, економічне, інституційне тощо наближення України до Європейського Союзу.

(Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 10.06.2020).

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) — система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 10.06.2020).

Європейський дослідницький простір — система програм та політичних інструментів, що об'єднує інституційне середовище досліджень і розробок держав – учасниць Європейського Союзу та асоційованих членів з метою розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва, вільного трансферу знань, мобільності дослідників.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 10.06.2020).

Єдина державна електронна база з питань освіти — автоматизована система збирання, верифікації, оброблення, зберігання та захисту даних, у тому числі персональних, щодо надавачів та отримувачів освітніх послуг з метою забезпечення потреби фізичних та юридичних осіб.

(Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013

№ 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 10.06.2020).

Єдина державна електронна база з питань освіти — автоматизована система, функціями якої є збір, верифікація, оброблення, зберігання та захист інформації про систему освіти. Обов'язковими складовими Єдиної державної електронної бази з питань освіти є Реєстр суб'єктів освітньої діяльності, Реєстр здобувачів освіти, Реєстр документів про освіту, Реєстр сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, Реєстр студентських (учнівських) квитків, Реєстр педагогічних працівників, Реєстр сертифікатів педагогічних працівників. Перелік та обсяг відомостей, що містять реєстри, та порядок їх ведення встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 10.06.2020).

Єдина державна електронна база з питань освіти є інтегрованою інформаційно-телекомунікаційною системою, технічні засоби якої перебувають в межах території України, яка складається з комплексу автоматизованих робочих місць, об'єднаних в єдину інформаційну систему захищеними каналами зв'язку з використанням технології віддаленого доступу, має підключення до мереж зв'язку загального користування з розмежуванням прав доступу, забезпечує захист від порушень цілісності інформації, забезпечує різні види доступності (блокування) відкритої інформації та інформації з обмеженим доступом, вимогу щодо захисту якої встановлено законами. Захист інформації в ЄДЕБО забезпечується шляхом створення комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю.

(**Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти** [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 08.06.2018 № 620 : дата прийняття 08.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1132-18/ed20180608#n18> (дата звернення 10.06.2020).

Єдине фахове вступне випробування — форма вступного випробування з права та загальних навчальних правничих компетентностей для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), яка передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступників за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право».

Єдине фахове вступне випробування передбачає виконання екзаменаційної роботи (тесту), що містить два блоки тестових завдань:

перший блок — тест загальних навчальних правничих компетентностей, що включає тестування таких компетентностей: аналітичне мислення, критичне мислення, логічне мислення;

другий блок — тест з восьми базових правничих дисциплін, що включає конституційне право України, адміністративне право України та адміністративне судочинство в Україні, цивільне право України, цивільне процесуальне право України, кримінальне право України, кримінальне процесуальне право України, міжнародне публічне право, міжнародний захист прав людини.

(Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.04.2019 № 441: дата прийняття 05.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0446-19#Text> (дата звернення 10.06.2020).

Єдине фахове вступне випробування — форма вступного випробування з права та загальних навчальних правничих компетентностей для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), яка передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання.

(Умови прийому для здобуття вищої освіти в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата оновлення 19.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19#Text> (дата звернення 10.06.2020).

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування — консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

(Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2464–VI : дата оновлення 03.06.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#top> (дата звернення 10.06.2020).

Єдиний вступний іспит — форма вступного випробування з іноземної (англійської, або німецької, або французької, або іспанської) мови для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), яка передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання. Перелік спеціальностей для вступників, за якими проводиться єдиний вступний іспит, визначається Умовами прийому на навчання до закладів вищої освіти України у відповідному році. Єдиний вступний іспит передбачає виконання екзаменаційної роботи (тесту) з іноземної (англійської, або німецької, або французької, або іспанської) мови.

(Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.04.2019 № 441: дата прийняття 05.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0446-19#Text> (дата звернення 10.06.2020).

Єдиний вступний іспит — форма вступного випробування з іноземної (англійської, або німецької, або французької, або іспанської) мови для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), яка передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання.

(Умови прийому для здобуття вищої освіти в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата оновлення 19.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19#Text> (дата звернення 10.06.2020).

Єдиний державний кваліфікаційний іспит — стандартизована форма контролю досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, та оцінювання таких результатів навчання. Кваліфікаційний іспит може проводитися у формі зовнішнього незалежного оцінювання, а також за різними видами завдань (тестові завдання, завдання з розгорнутою відповіддю, ситуаційні завдання тощо) відповідно до програм кваліфікаційного іспиту.

(Порядок атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.07.2019 № 684 : дата оновлення 14.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2019-%D0%BF#n10> (дата звернення 10.06.2020).

Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань — єдина державна інформаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи.

(Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] : Закон України від 15.05.2003 № 755–IV (в ред. Закону від 26.11.2015 № 835–VIII : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення 10.06.2020).

Жж

Житлом фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, призначені та придатні для постійного або тимчасового проживання в них.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 12.06.2020).

Житловий будинок — будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, встановлених законом, іншими нормативно-правовими актами, і призначена для постійного у ній проживання.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 12.06.2020).

Життєдіяльність — повсякденна діяльність, здатність організму особи здійснювати діяльність у спосіб і в межах, звичайних для людини.

(Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.10.2005 № 2961–IV : дата оновлення 01.01.2020// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення 12.06.2020).

Жорстоке поводження з дитиною — будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або

одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

(Про охорону дитинства [Електронний ресурс] : Закон України від 26.04.2001 № 2402–III : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення 12.06.2020).

Журнал — періодичне видання у вигляді блока скріплених у корінці аркушів друкованого матеріалу встановленого формату в обкладинці або оправі.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 12.06.2

Зз

Загальні збори (конференція) трудового колективу, включаючи виборних представників з числа студентів (курсантів), є вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти. Порядок скликання і прийняття рішень вищого колегіального органу громадського самоврядування визначається статутом закладу вищої освіти. У вищому колегіальному органі громадського самоврядування повинні бути представлені всі категорії учасників освітнього процесу закладу вищої освіти. При цьому не менш як 75 відсотків складу делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладу вищої освіти, які працюють у цьому закладі на постійній основі, і не менш як 15 відсотків — виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів. Вищий колегіальний орган громадського самоврядування скликається не рідше одного разу на рік.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 04.04.2020).

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування — це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом

сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

(Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 14.01.1998 № 16/98–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 22.05.2020).

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття — система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

(Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2000 № 1533–ІІІ : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text> (дата звернення 24.05.2020).

Загрози національній безпеці України — явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України.

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 21.05.2020).

Заінтересовані підрозділи — підрозділи Центрального управління, регіональні органи, органи військової контррозвідки та установи Служби безпеки України, Штаб Антитерористичного центру при СБУ, які здійснюють відбір, вивчення та направлення кандидатів для участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання до ВВНЗ.

(Інструкція про порядок відбору, вивчення та прийому кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 22.11.2019 № 1800 : дата прийняття 22.11.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1269-19/ed20191122> (дата звернення 03.04.2020).

Заклад вищої освіти — окремих вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Заклад загальної середньої освіти — це заклад освіти, основним видом діяльності якого є освітня діяльність у сфері загальної середньої освіти. Заклад освіти провадить освітню діяльність на певному рівні загальної середньої освіти, за умови наявності відповідної ліцензії, виданої в установленому законодавством порядку.

(**Про загальну середню освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 13.05.1999 № 651–XIV дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14> (дата звернення 19.11.2019).

Заклад освіти — юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Заклад освіти як суб'єкт господарювання може діяти в одному з таких статусів:

- бюджетна установа;
- неприбутковий заклад освіти;
- прибутковий заклад освіти.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 22.04.2020).

Заклад позашкільної освіти — складова системи позашкільної освіти, яка надає знання, формуючи вміння та навички за інтересами, забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, створює умови для соціального захисту та організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я вихованців, учнів і слухачів.

(Про позашкільну освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 22.06.2000 № 1841-III : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14> (дата звернення 13.11.2019).

Заклад професійної (професійно-технічної) освіти — це заклад освіти, що забезпечує реалізацію потреб громадян у професійній (професійно-технічній) освіті, оволодінні робітничими професіями, спеціальностями, кваліфікацією відповідно до їх інтересів, здібностей, стану здоров'я.

(Про професійну (професійно-технічну) освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 10.02.1998 № 103/98-ВР : дата оновлення 01.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр> (дата звернення 18.04.2020).

Заклад спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання є закладом освіти, який забезпечує відбір та здійснює спортивну підготовку обдарованих дітей та молоді, створює умови для розвитку їх індивідуальних здібностей з метою поглибленого оволодіння спеціалізацією в обраному виді спорту, досягнення високих спортивних результатів та поповнення національних збірних команд. Учні (студенти) поєднують навчально-тренувальний процес із здобуттям відповідної освіти.

(Положення про заклад спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 05.11.1999 № 2061 (в ред. постанови від 06.02.2019 № 73) : дата оновлення 14.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2061-99-п> (дата звернення 06.10.2019).

Заклад фізичної культури і спорту — юридична особа, що забезпечує розвиток фізичної культури і спорту шляхом, зокрема, надання фізкультурно-спортивних послуг. Закладами фізичної культури і спорту, зокрема, є: спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту вищих навчальних закладів, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808-ХІІ (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724-VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 08.10.2019).

Закон про Державний бюджет України — закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI : дата оновлення 11.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 05.08.2019).

Законодавство ЄС складається з:

Договору про заснування Європейського співтовариства вугілля і сталі 1951 року, Договору про заснування Європейського економічного співтовариства 1957 року і Договору про заснування Європейського Співтовариства з атомної енергії 1957 року, з наступними змінами і доповненнями;

положень, директив та інших актів нормативного характеру, які приймаються компетентними органами Європейських Співтовариств;
міжнародних угод, однією із сторін яких є Європейські Співтовариства;
рішень Суду Європейських Співтовариств, якими дається офіційне тлумачення відповідних правових норм.

(Концепція адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.08.1999 № 1496 : дата оновлення 21.05.2003 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1496-99-п/ed20030521> (дата звернення 01.01.2020).

Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у процесі провадження такої діяльності, та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 27.05.2020).

Законодавство України про освіту ґрунтується на Конституції України та складається із цього Закону, спеціальних законів, інших актів законодавства у сфері освіти і науки та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 18.04.2020).

Закордонний українець — це особа, яка є громадянином іншої держави або особою без громадянства, а також має українське етнічне походження або є походженням з України.

(Про закордонних українців [Електронний ресурс]: Закон України від 04.03.2004 № 1582–IV : дата оновлення 06.06.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15/ed20120606> (дата звернення 25.03.2020).

Замовлення в електронному вигляді — текст, складений згідно із затвердженими формами у вигляді електронних даних у закладі освіти із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення, що вноситься до інформаційних ресурсів ІВС «ОСВІТА».

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення : 26.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення: 08.08.2019).

Замовлення на створення квитків та виготовлення їх карток — це електронний документ, створений за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення на основі верифікованих даних, що містяться в ЄДЕБО, та внесений до інформаційних ресурсів ІВС «ОСВІТА» та ЄДЕБО.

(Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 21.08.2019).

Замовник на виготовлення документів про освіту — юридична особа (або її відокремлений структурний підрозділ), яка здійснює замовлення на створення Документів та виготовлення їх Карток. Замовником є:

- Міністерство освіти Автономної Республіки Крим;
- департаменти (управління) освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій;
- акредитовані в установленому законодавством порядку заклади вищої освіти незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення : 26.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення: 08.08.2019).

Замовник освітніх послуг у сфері професійного навчання — центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та їх асоціації, інші державні органи та організації, на які поширюється дія Законів України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування».

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв.

постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 17.10.2019).

Замовники продукції наукового парку — установи, організації, підприємства, вітчизняні та іноземні компанії усіх форм власності, що замовляють і повністю сплачують вартість виконання конкретних розробок чи послуг за проектами наукового парку.

(Про науковий парк «Київська політехніка»[Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2006 № 523–V : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-16/ed20121205#top> (дата звернення 14.12.2019).

Заочна форма здобуття вищої освіти — це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Заочна форма здобуття освіти — це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Заочна форма здобуття освіти реалізовується шляхом проведення навчальних зборів у ВВНЗ (ВНП ЗВО) і самостійної роботи слухачів-заочників та курсантів-заочників у період між навчальними зборами. Тривалість зборів у навчальному році, строк їх проведення визначаються графіком-календарем навчального процесу ВВНЗ (ВНП ЗВО) та навчальним планом. За поданням керівника (начальника) ВВНЗ (ВНП ЗВО) тривалість навчальних зборів на рік може бути змінена рішенням керівника (начальника), якому підпорядкований ВВНЗ (ВНП ЗВО) в межах загального часу, який відводиться на збори за весь період навчання. Навчальна діяльність під час проведення зборів регламентується розкладом занять.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата

прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Запобігання домашньому насильству — система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються

(Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата прийняття 07.12.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 13.12.2019).

Запобігання насильству за ознакою статі — система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, спрямованих на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо насильства за ознакою статі, його причин і наслідків, на формування нетерпимого ставлення до насильства за ознакою статі, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 07.12.2019).

Зареєстрований користувач — державний службовець, голова місцевої державної адміністрації, його перший заступник, заступник, посадова особа місцевого самоврядування, який (яка) зареєстрований (зареєстрована) на Порталі та використовує його для доступу до інформації про освітні послуги у сфері професійного навчання та суб'єктів надання таких послуг для формування запитів на отримання відповідних освітніх послуг.

(Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» [Електронний ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від

26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 01.01.2020).

«Зареєстровано в Єдиній базі» — підтвердження факту подання електронної заяви до обраного вступником закладу вищої освіти.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата прийняття: 11.10.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення: 06.08.2019).

«Зареєстровано у закладі освіти» — електронну заяву прийнято закладом вищої освіти до розгляду та в установленому порядку приймається рішення про допуск вступника до участі в конкурсному відборі.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата прийняття: 11.10.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення: 07.08.2019).

Заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

(Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII : дата оновлення 21.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 23.08.2018).

Заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

(Про оплату праці [Електронний ресурс] : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-vp#n12> (дата звернення 23.08.2019).

Засновник закладу вищої освіти — органи державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад вищої освіти. Права засновника, передбачені цим Законом, набуваються також на підставах, передбачених цивільним законодавством.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Засновник (засновники) закладу вищої освіти або уповноважений ним (ними) орган:

1) затверджує статут закладу вищої освіти та за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти вносить до нього зміни або затверджує нову редакцію;

2) укладає в місячний строк контракт з керівником закладу вищої освіти, обраним за конкурсом у порядку, встановленому цим Законом;

3) за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти достроково розриває контракт із керівником закладу вищої освіти з підстав, визначених законодавством про працю, чи за порушення статуту закладу вищої освіти та умов контракту;

4) здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю закладу вищої освіти;

5) здійснює контроль за дотриманням статуту закладу вищої освіти;

6) здійснює інші повноваження, передбачені законом і статутом закладу вищої освіти.

Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган може (можуть) делегувати окремі свої повноваження керівникові або іншому органу управління закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 26.01.2020).

Засновник закладу освіти — орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Засновники наукового парку — Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» та інші суб'єкти господарювання, що уклали засновницький договір про утворення наукового парку і можуть виконувати проекти наукового парку.

(Про науковий парк «Київська політехніка»[Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2006 № 523–V : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-16/ed20121205#top> (дата звернення 14.12.2019).

Засновники наукового парку — вищий навчальний заклад IV рівня акредитації та/або наукова установа та інші юридичні особи, що уклали засновницький договір про створення наукового парку;

(Про наукові парки [Електронний ресурс] : Закон від 25.06.2009 № 1563–VI : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#top> (дата звернення 14.12.2019).

Застрахована особа — фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок.

(Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2464–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#top> (дата звернення 22.05.2020).

Захист інформації — сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї.

(Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 № 2657–XII (в ред. Закону від 13.01.2011 № 2938–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 12.10.2019).

Захист інформації в системі — діяльність, спрямована на запобігання несанкціонованим діям щодо інформації в системі.

(Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.1994 № 80/94–ВР (в ред. Закону від 31.05.2005 № 2594–IV) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення 12.10.2019).

Заява в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти — запис, що вноситься вступником в особистому електронному кабінеті до Єдиної державної електронної бази з питань освіти шляхом заповнення ним у режимі онлайн електронної форми на інтернет-сайті за адресою <https://ez.osvitavsim.org.ua/> та містить відомості про обрані ним заклади вищої освіти, конкурсну пропозицію та встановлену ним пріоритетність заяви.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році

[Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.102018 № 1096 : дата прийняття: 11.102018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення: 07.08.2019).

Заявка на одержання грантової підтримки — документ, оформлений відповідно до визначених грантонадавачем переліку та форм, поданий для участі у конкурсному відборі на надання грантової підтримки за рахунок коштів державного бюджету.

(Порядок надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 21.08.2019 № 776 : дата прийняття 21.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776-2019-%D0%BF/ed20190821#n17> (дата звернення 04.10.2019).

Заявка на участь у конкурсі — документ, оформлений учасником конкурсу за встановленою організатором конкурсу формою.

(Порядок проведення конкурсного відбору наукових, науково-технічних робіт, що плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.09.2018 № 739 : дата прийняття 12.09.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2018-п> (дата звернення 05.10.2019).

Заявник — особа, яка після 20 лютого 2014 року завершила здобуття базової або повної загальної середньої освіти в навчальному закладі на тимчасово окупованій території України та/або особа, яка проживає на тимчасово окупованій території і отримала атестат про здобуття базової або повної загальної середньої освіти в інших адміністративно-територіальних одиницях України за екстернатною або дистанційною формою навчання.

(Порядок прийому для здобуття вищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 24.05.2016 № 560 : дата оновлення 07.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0795-16> (дата звернення 25.03.2020).

Заявник — особа, яка завершила здобуття базової або повної загальної середньої освіти, місцем проживання якої є населений пункт, що знаходиться на території проведення антитерористичної операції (на період її проведення), території здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Лугансь

кій областях (на період їх здійснення), території населених пунктів на лінії зіткнення (перелік надано у додатку 1 до Порядку).

(Порядок прийому для здобуття вищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, місцем проживання яких є тимчасово окуповані

території у Донецькій та Луганській областях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 21.06.2016 № 697 : дата оновлення 07.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0907-16> (дата звернення 25.03.2020).

Збиток — перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

(Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73 : дата оновлення 23.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 16.12.2019).

Збір (плата, внесок) — обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 02.01.2020).

Збори (конференція) трудового колективу навчально-наукового інституту (факультету), включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у закладі вищої освіти, є органом громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету). Порядок скликання органу громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) та його діяльності визначається статутом закладу вищої освіти. В органі громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) повинні бути представлені всі категорії працівників навчально-наукового інституту (факультету) та виборні представники з числа осіб, які навчаються у навчально-науковому інституті (на факультеті). При цьому не менш як 75 відсотків складу делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові та науково-педагогічні працівники навчально-наукового інституту (факультету) і не менш як 15 відсотків — виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів. Збори (конференція) учасників освітнього процесу навчально-наукового інституту (факультету) скликаються не рідше одного разу на рік.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 04.04.2020).

Збройні Сили України є військовим формуванням, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності. Збройні Сили України забезпечують стримування та відсіч збройної агресії проти України, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України, у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом.

(**Про національну безпеку України** [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Зв'язки з громадськістю — діяльність, спрямована на досягнення взаєморозуміння, співпрацю між окремими особами, колективами, соціальними групами, організаціями, державними органами управління.

(**Положення про психологічну службу у системі освіти України** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 17.09.2019).

Звуження провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти в закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі) — це зменшення ліцензованого обсягу на певному рівні вищої освіти або для певної освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання. Підставою для прийняття рішення про звуження провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти є:

1) заява закладу вищої освіти про звуження провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти;

2) акт про виявлення порушень ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти у закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі) на певному рівні вищої освіти або за певною освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання;

3) встановлення факту використання менше 50 відсотків ліцензованого обсягу в кожний рік прийому, переведення, поновлення здобувачів освіти за розрахунковий строк виконання освітньої програми за певним рівнем вищої освіти або за певною освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 30.03.2020).

Здатність до трудової діяльності (працездатність) — сукупність фізичних, розумових та емоційних можливостей, яка дає змогу працівникові виконувати роботу визначеного обсягу, характеру та якості.

(Положення про експертизу тимчасової непрацездатності [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 09.04.2008 № 189 : дата оновлення 17.09.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-08> (дата звернення 14.04.2020).

Здобувач ступеня доктора філософії — особа, яка навчається у закладі вищої освіти (науковій установі) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань та/або спеціальності.

(Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.03.2019 № 167 : дата прийняття 06.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-п/ed20190306#n27> (дата звернення 16.11.2019).

Здобувачі вищої освіти — особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації. Здобувачами вищої освіти є:

- 1) студент;
- 2) курсант;
- 3) аспірант;
- 4) ад'юнкт;
- 5) докторант;
- 6) асистент-стажист.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Здобувачі освіти — вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами — особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в закладах вищої освіти.

(Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 10.07.2019 № 635 : дата прийняття 10.07.2019 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-%D0%BF/ed20190710#Text> (дата звернення 25.05.2020).

Здобуття освіти на робочому місці — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою (як правило, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти) відбувається на виробництві шляхом практичного навчання, участі у виконанні трудових обов'язків і завдань під керівництвом фахівців-практиків, залучених до освітнього процесу.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Земельна ділянка — це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами.

(Земельний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III : дата оновлення 21.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#top> (дата звернення 14.05.2020).

Зміст вищої військової освіти — обумовлена цілями та потребами суспільства, держави та Збройних Сил України система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання військових фахівців. Зміст вищої військової освіти формується з урахуванням:

пріоритетів національних інтересів і національної безпеки;

національних інтересів в інформаційній сфері, розвитку системи стратегічних комунікацій сектору національної безпеки і оборони України;

змін, що відбуваються в економіці, політиці, соціальних відносинах і суспільній свідомості;

новітніх досягнень науки, техніки, технологій і культури, що забезпечують широкий науковий кругозір військового фахівця;

перспектив розвитку воєнної науки, озброєння та військової техніки, способів ведення збройної боротьби.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Знак — позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від товарів і послуг інших осіб.

(Про охорону прав на знаки для товарів і послуг [Електронний ресурс] : Закон України від 15.12.1993 № 3689–XII : дата оновлення 21.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення 05.09.2019).

Знання — осмислена та засвоєна суб'єктом інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (знання фактів та уявлення) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

(Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Зобов'язання — заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

(Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV : дата оновлення 16.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 20.09.2019); **Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»** [Електронний ресурс] : наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73 : дата оновлення 23.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 20.09.2018).

Зовнішнє незалежне оцінювання — це оцінювання результатів навчання, здобутих особою на певному освітньому рівні, яке здійснюється спеціально уповноваженою державою установою (організацією). Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на основі профільної середньої освіти та фахової передвищої освіти (за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста), на першому (бакалаврському) рівні (за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста), поряд з іншими результатами, визначеними умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти, використовується для прийому до закладів вищої освіти на конкурсній основі. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки може приймати рішення про використання зовнішнього незалежного оцінювання з метою проведення атестації здобувачів вищої освіти для проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту або його окремих компонентів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Зовнішнє незалежне оцінювання — це оцінювання результатів навчання, здобутих особою на певному рівні освіти, що проводиться спеціально уповноваженою державою установою (організацією). Зовнішнє

незалежне оцінювання здійснюється на основі програм зовнішнього незалежного оцінювання, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері. Зміст програм зовнішнього незалежного оцінювання має відповідати стандартам освіти відповідного рівня і бути доступним для ознайомлення не пізніше ніж за 18 місяців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 04.05.2020).

Зовнішній моніторинг якості освіти може проводитися будь-якими органами, підприємствами, установами, організаціями, іншими юридичними особами, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності. Участь закладів освіти (інших суб'єктів освітньої діяльності) та учасників освітнього процесу у зовнішньому моніторингу якості освіти є добровільною, крім випадків, встановлених законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 04.05.2020).

Зовнішньоекономічна діяльність — діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

(Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 16.04.1991 № 959–XII : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#top> (дата звернення 20.05.2020).

Зовнішньоекономічна діяльність закладу вищої освіти провадиться відповідно до законодавства шляхом укладення договорів з іноземними юридичними та фізичними особами. Основними напрямками зовнішньоекономічної діяльності закладу вищої освіти є:

1) організація підготовки осіб з числа іноземних громадян до вступу у заклади вищої освіти України та осіб з числа громадян України до навчання за кордоном;

2) провадження освітньої діяльності, пов'язаної з навчанням іноземних студентів за акредитованими освітніми програмами, а також підготовка наукових кадрів для іноземних держав;

3) організація навчання за кордоном;

4) виконання наукових досліджень і науково-технічних розробок.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 15.04.2020).

Зоонози — хвороби, що передаються людям від тварин.

(Про ветеринарну медицину [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.1992 № 2498–XII (в ред. Закону від 16.11.2006 № 361–V) : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12?find=1&text> (дата звернення 13.04.2020).

Іі

Ідентифікаційні дані особи — унікальний набір даних, який дає змогу однозначно встановити фізичну, юридичну особу або представника юридичної особи.

(Про електронні довірчі послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 № 2155–VIII : дата прийняття 05.10.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n2> (дата звернення 02.01.2020).

Ідентифікація особи — процедура використання ідентифікаційних даних особи з документів, створених на матеріальних носіях, та/або електронних даних, в результаті виконання якої забезпечується однозначне встановлення фізичної, юридичної особи або представника юридичної особи.

(Про електронні довірчі послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 № 2155–VIII : дата прийняття 05.10.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n2> (дата звернення 02.01.2020).

Ім'я автора — сукупність слів чи знаків, що ідентифікують автора: прізвище та ім'я автора; прізвище, ім'я та по батькові автора; ініціали автора; псевдонім автора; прийнятий автором знак (сукупність знаків) тощо.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 29.05.2020).

Імплементация — здійснення, виконання державою міжнародних правових норм.

(Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 01.01.2020).

Інвалідність — міра втрати здоров'я у зв'язку із захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими вадами, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження життєдіяльності особи, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист.

(Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.10.2005 № 2961–IV : дата оновлення 03.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення 28.11.2019).

Індивідуальна освітня траєкторія — персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Індивідуальна підготовка — система навчальних та виховних заходів підготовки осіб офіцерського складу, сержантського, старшинського і рядового складу ВВНЗ (ВНП ЗВО) щодо підвищення рівня їх теоретичних знань, удосконалення практичних навичок, умінь та професійної майстерності.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Індивідуальна програма підвищення рівня професійної компетентності — документ, що визначає індивідуальні потреби учасника професійного навчання в професійному навчанні, форму та види проходження такого навчання.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 17.10.2019).

Індивідуальна програма розвитку — документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Індивідуальний навчальний план — документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Індивідуальний навчальний план курсанта, студента, слухача, ад'юнкта ВВНЗ (ВНП ЗВО) є робочим документом здобувача вищої освіти, що містить графік навчального процесу, назви навчальних дисциплін, розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять, індивідуальні завдання, форми контролю, види практик та форми атестації. Індивідуальний навчальний план курсанта, студента, слухача, ад'юнкта ВВНЗ (ВНП ЗВО) формується за відповідним рівнем вищої освіти в межах відповідної спеціальності і складається на кожний наступний навчальний рік (за винятком першого курсу). Індивідуальний навчальний план формується здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом та у взаємодії з науково-педагогічними працівниками відповідних кафедр та затверджується керівником структурного підрозділу.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни є невід'ємною складовою самостійної роботи курсанта, слухача, студента, ад'юнкта. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню курсантом, слухачем, студентом, ад'юнктом теоретичного матеріалу, закріпленню та узагальненню отриманих знань, формуванню вміння використовувати знання

для комплексного вирішення відповідних професійних завдань. До індивідуальних завдань відносяться реферати, розрахункові, графічні, аналітичні, розрахунково-графічні завдання, контрольні, курсові, кваліфікаційні роботи. На виконання індивідуальних завдань у робочій програмі навчальної дисципліни та розкладі навчальних занять повинен передбачатися час на самостійну роботу в обсязі, достатньому для фактичного його виконання.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Індикативна собівартість — встановлений відповідно до цього Порядку усереднений обсяг фактичних (касових) витрат певного надавача освітніх послуг за попередній календарний рік на одного розрахункового здобувача вищої освіти, що прямо пов'язані з наданням освітніх послуг з підготовки здобувачів вищої освіти на умовах державного (регіонального) замовлення. Індикативна собівартість використовується як індикатор мінімальної вартості надання освітньої послуги одній фізичній особі — здобувачу вищої освіти і застосовується для встановлення надавачем освітніх послуг мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти.

(Порядок формування мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти на основі індикативної собівартості [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 03.03.2020 № 191 : дата прийняття 03.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191-2020-%D0%BF#n52> (дата звернення 26.05.2020).

Інклюзивна група — група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

(Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 10.07.2019 № 635 : дата прийняття 10.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-%D0%BF/ed20190710#Text> (дата звернення 25.05.2020).

Інклюзивне навчання здобувачів освіти базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. Організація інклюзивного навчання у закладах освіти на відповідних рівнях

освіти здійснюється відповідно до порядків, затверджених Кабінетом Міністрів України.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Інклюзивне освітнє середовище — сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Інновації — новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Інноваційна діяльність — діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Інноваційна інфраструктура — сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Інноваційна продукція — нові конкурентоздатні товари чи послуги, що відповідають вимогам, встановленим цим Законом.

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) — підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг.

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Інноваційний продукт — результат науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, встановленим цим Законом.

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Інноваційний проект — комплект документів, що визначає процедуру і комплекс усіх необхідних заходів (у тому числі інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції.

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Іноземець — особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав.

(Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства [Електронний ресурс]: Закон України від 22.09.2011 № 3773–VI : дата

оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17> (дата звернення 25.03.2020).

Іноземна валюта:

а) грошові знаки грошових одиниць іноземних держав у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави або групи іноземних держав, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

б) кошти на рахунках у банках та інших фінансових установах, виражені у грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях (зокрема у спеціальних правах запозичення), що належать до виплати в іноземній валюті;

в) електронні гроші, номіновані у грошових одиницях іноземних держав та (або) банківських металах.

(Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII : дата прийняття 21.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 25.09.2019).

Іноземне підприємство — унітарне або корпоративне підприємство, створене за законодавством України, що діє виключно на основі власності іноземців або іноземних юридичних осіб, або діюче підприємство, придбане повністю у власність цих осіб.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 24.08.2019).

Іноземні суб'єкти господарської діяльності — суб'єкти господарської діяльності, що мають постійне місцезнаходження або постійне місце проживання за межами України.

(Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#top> (дата звернення 20.05.2020).

Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, — іноземці та особи без громадянства, які отримали посвідку на постійне проживання, якщо інше не встановлено законом.

(Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства [Електронний ресурс]: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17> (дата звернення 25.03.2020).

Інститут громадянського суспільства — громадські об'єднання та їх відокремлені підрозділи із статусом юридичної особи, творчі спілки, які згідно із законодавством мають право на отримання фінансової підтримки за рахунок бюджетних коштів.

(Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у ред. постанови від 16.03.2016 № 194) : дата оновлення 01.08.2019 Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF> (дата звернення 14.10.2019).

Інституційна акредитація — це оцінювання якості освітньої діяльності закладу вищої освіти. Інституційна акредитація є добровільною і може бути проведена за ініціативою закладу вищої освіти. Інституційна акредитація здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у співпраці з національними та міжнародними експертами, а також міжнародними інституціями, що здійснюють діяльність у сфері забезпечення якості вищої освіти та визнані Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 03.05.2020).

Інституційне забезпечення процесу євроінтеграції — утворення нових або реорганізація (удосконалення) існуючих інституцій (структур), а також дії щодо кадрової підготовки з метою організаційного забезпечення діяльності цих інституцій та процесу євроінтеграції в цілому.

(Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 01.01.2020).

Інституційний розвиток — стійкий комплексний розвиток пластового, скаутського руху з метою створення, розподілу та використання матеріальних і фінансових ресурсів для реалізації пластових, скаутських програм, а також для розвитку кадрового потенціалу пластового, скаутського руху.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата

прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 15.04.2020).

Інтернатура проводиться в університетах, академіях, інститутах, наукових установах, закладах охорони здоров'я, визнаних центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я як бази інтернатури, і є обов'язковою формою первинної спеціалізації осіб за лікарськими та провізорськими спеціальностями для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста або провізора-спеціаліста.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Інтегральна компетентність — узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо результатів навчання та/або професійної діяльності.

(**Національна рамка кваліфікацій** [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Інтегральна мікросхема — мікроелектронний виріб кінцевої або проміжної форми, призначений для виконання функцій електронної схеми, елементи і з'єднання якого неподільно сформовані в об'ємі і (або) на поверхні матеріалу, що становить основу такого виробу, незалежно від способу його виготовлення;

(**Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.11.1997 № 621/97–ВР : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр/ed20121205/find> (дата звернення 06.09.2019).

Інтерн — особа, яка має ступінь магістра медичного або фармацевтичного спрямування і навчається з метою отримання кваліфікації лікаря або провізора певної спеціальності відповідно до переліку лікарських або провізорських спеціальностей інтернатури.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Інформальна освіта (самоосвіта) — це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Інформаційна (автоматизована) система — організаційно-технічна система, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів.

(Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.1994 № 80/94–ВР (в ред. Закону від 31.05.2005 № 2594–IV) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення 12.10.2019).

Інформаційна технологія — цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування.

(Про Національну програму інформатизації [Електронний ресурс]: Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР : дата оновлення 01.08.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр> (дата звернення 21.08.2019).

Інформаційне забезпечення освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти) включає: наявність бібліотек, у яких розміщується навчальна та інша література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання за спеціальностями підготовки або спорідненого профілю підготовки, періодичні наукові видання, інформаційні і довідкові матеріали, які забезпечують освітню, наукову і науково-технічну діяльність.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Інформаційний або інформаційно-виробничий вузол — це вузол ІВС «ОСВІТА», визначений згідно з Положенням про Вузли державної інформаційно-виробничої системи для інформаційного та документарного забезпечення фізичних і юридичних осіб даними з питань освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 15 грудня 2004 року № 939, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29 грудня 2004 року за № 1669/10268 (із змінами).

(Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 22.08.2019).

Інформаційний продукт (продукція) — документована інформація, яка підготовлена і призначена для задоволення потреб користувачів.

(Про Національну програму інформатизації [Електронний ресурс] : Закон України від 04.02.1998 № 74/98–ВР : дата оновлення 01.08.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 10.10.2019).

Інформаційний ресурс — сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо).

(Про Національну програму інформатизації [Електронний ресурс]: Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР : дата оновлення 01.08.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр> (дата звернення 21.08.2019).

Інформаційні ресурси ІВС «ОСВІТА» — первинні і вторинні дані, що відповідно складають первинні та вторинні інформаційні ресурси, а також процедури обробки цих даних. У склад первинних інформаційних ресурсів включаються дані щодо випускників, студентів або учнів, а також первинні дані щодо обліку навчальних закладів. Обробку первинних інформаційних ресурсів та створення вторинних інформаційних ресурсів у рамках ІВС «ОСВІТА» здійснює Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій Кібернетичного центру Національної академії наук України на основі використання загальнодержавних класифікаторів та довідників.

(Положення про інформаційно-виробничу систему інформаційного та документарного забезпечення установ та громадян України в галузі освіти (ІВС «ОСВІТА») [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 10.12.2003 № 811 : дата оновлення 26.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 21.08.2019).

Інформаційно-виробнича система «ОСВІТА» — це комплекс адміністративних, програмних та апаратних засобів, які на основі сучасних інформаційних технологій забезпечують створення єдиного інтегрованого інформаційного середовища України у галузі освіти. ІВС «ОСВІТА» дозволяє створити єдину інформаційну інфраструктуру щодо обробки даних про освіту, забезпечити їх достовірність та цілісність, створити надійні механізми захисту інформації та обмеження доступу до неї.

(Положення про інформаційно-виробничу систему інформаційного та документарного забезпечення установ та громадян України в галузі

освіти (ІВС «ОСВІТА») [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 10.12.2003 № 811 : дата оновлення 26.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 21.08.2019).

Інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА» — визначена відповідно до законодавства України юридична особа, яка забезпечує створення спеціалізованого програмного забезпечення, технічне ведення ІВС «ОСВІТА» та структурну систематизацію інформації, внесення до централізованого банку даних Міністерства освіти і науки України персональних даних про здобуті особами у закладах освіти України рівні загальної середньої освіти; внесення до ЄДЕБО усієї інформації про створені документи, у тому числі їх серії та номери; виконання інших завдань та функцій, визначених цим Порядком, з якою Міністерство освіти і науки України або Державне підприємство «Інфоресурс» укладає договір про виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА».

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення : 26.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення: 08.08.2019).

Інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА» — визначена відповідно до законодавства України юридична особа, яка забезпечує впровадження спеціалізованого програмного забезпечення, технічне ведення державної інформаційно-виробничої системи для інформаційного та документарного забезпечення фізичних і юридичних осіб даними з питань освіти та структурну систематизацію інформації, з якою Міністерство освіти і науки України або уповноважений ним орган укладає договір про виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора.

(Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 22.08.2019).

Інформація — будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

(Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ (в ред. Закону від 13.01.2011 № 2938-VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 20.08.2019).

Інформація — відомості, подані у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб.

(Про телекомунікації [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення: 20.08.2019).

Інформація про управління правами — інформація, в тому числі в електронній (цифровій) формі, що ідентифікує об'єкт авторського права і (або) суміжних прав і автора чи іншу особу, яка має на цей об'єкт авторське право і (або) суміжні права, або інформація про умови використання об'єкта авторського права і (або) суміжних прав, або будь-які цифри чи коди, у яких представлена така інформація, коли будь-який із цих елементів інформації прикладений до примірника об'єкта авторського права і (або) суміжних прав або вміщений у нього чи з'являється у зв'язку з його повідомленням до загального відома.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 29.05.2020).

Інфраструктура пластового, скаутського руху — будівлі, споруди, інші приміщення, земельні ділянки, на яких вони розміщені, що використовуються пластовими, скаутськими громадськими об'єднаннями для здійснення статутної діяльності відповідно до закону.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 15.04.2020).

Інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти:

- 1) слухач;
- 2) інтерн;
- 3) лікар-резидент.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Інше

Acquis communautaire (acquis) — правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної

зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ.

(Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс] : затв. Законом України від 18.03.2004 № 1629–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> ; **Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва економіки та з питань європ. інтеграції України від 16.03.2005 № 62 : дата прийняття 16.03.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05/ed20050508> (дата звернення 01.01.2020).

XML-документ — текстовий документ, складений у повній відповідності до стандарту XML. Складається з прологу, одного кореневого елемента XML, коментарів, декларації типів даних і символів.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 29.05.2020).

Кк

Кабінет Міністрів України (Уряд України) є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів.

(Про Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]: Закон України від 27.02.2014 № 794–VII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18> (дата звернення 22.03.2020).

Кабінет учасника сертифікації — веб-сервіс, що створюється для кожного учасника сертифікації на веб-сайті Українського центру оцінювання якості освіти.

(Положення про сертифікацію педагогічних працівників [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.12.2018 № 1190 : дата прийняття 27.12.2018 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF/ed20181227#n27> (дата звернення 02.09.2019).

Камкординг — відеозапис аудіовізуального твору під час його публічної демонстрації в кінотеатрах, інших кіновидовищних закладах особами, які перебувають у тому самому приміщенні, де відбувається така публічна демонстрація, для будь-яких цілей без дозволу суб'єкта авторського права або суміжних прав.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 29.05.2020).

Канал мовлення — сукупність технічних засобів мовлення (кабельного, оптичного, радіозв'язку), призначених для розповсюдження теле- та/чи радіопрограм на територію, що визначається параметрами цих засобів, які забезпечують трансляцію в реальному часі однієї телерадіопрограми.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 16.09.2019).

Канал мовлення багатоканальної телемережі — частина ресурсу багатоканальної телемережі, яка забезпечує трансляцію в реальному часі однієї телерадіопрограми.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 16.09.2019).

Кандидати на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням, — громадяни України, які виявили бажання за денною формою навчання за державним замовленням здобути у ВВНЗ ступінь вищої освіти (ступінь бакалавра за умови наявності повної загальної середньої освіти, ступінь магістра за умови наявності ступеня бакалавра) для подальшої служби на посадах офіцерського складу в СБУ та відповідають установленим вимогам щодо проходження військової служби (навчання) як курсанти ВВНЗ.

(Інструкція про порядок відбору, вивчення та прийому кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України

закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 22.11.2019 № 1800 : дата прийняття 22.11.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1269-19/ed20191122> (дата звернення 03.04.2020).

Кандидати на навчання у навчальних закладах — особи з числа громадян України, які вступають до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України та військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти.

(Інструкція про організацію медичного огляду кандидатів на військову службу в Службі безпеки України, навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України та військових навчальних підрозділах Служби безпеки України закладів вищої освіти, членів сімей співробітників-військовослужбовців, які направляються у відрядження за кордон, та осіб, звільнених з військової служби у Службі безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 03.01.2019 № 3 : дата прийняття 03.01.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0104-19#Text> (дата звернення 03.04.2020).

Кардшейрінг — забезпечення у будь-якій формі та в будь-який спосіб доступу до програми (передачі) організації мовлення, доступ до якої обмежений суб'єктом авторського права і (або) суміжних прав застосуванням технічних засобів захисту (абонентська карта, код тощо), в обхід таких технічних засобів захисту, в результаті чого зазначена програма (передача) може бути сприйнята або в інший спосіб доступна без застосування технічних засобів захисту.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 29.05.2020).

Катастрофа — велика за масштабами аварія чи інша подія, що призводить до тяжких наслідків.

(Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.2012 № 5403–VI : дата оновлення 28.11.2019// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 17.12.2019).

Кафедра — це базовий структурний підрозділ закладу вищої освіти державної (комунальної) форми власності (його філій, інститутів, факультетів), що провадить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною

спеціальністю (спеціалізацією) чи міжгалузевою групою спеціальностей, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 02.04.2020).

Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові, за змістом — на освітні та професійні. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом. Кваліфікація вважається частковою в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 29.04.2020).

Кваліфікаційна експертиза (експертиза по суті) — експертиза, що встановлює відповідність винаходу умовам патентоздатності (новизні, винахідницькому рівню, промисловій придатності).

(Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] : Закон України від 15.12.1993 № 3687–XII (в ред. Закону від 01.06.2000 № 1771–III) : дата оновлення: 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 09.09.2019).

Кваліфікаційний мінімум державного замовлення — мінімальна кількість вступників, яка може бути рекомендована на відкриту конкурсну пропозицію під час адресного розміщення бюджетних місць для відкриття набору на неї (тільки для спеціальностей, які входять до Переліку спеціальностей, яким надається особлива підтримка).

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Кваліфікаційний рівень — структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей (результатів навчання), які є характерними для кваліфікацій відповідного рівня.

(Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від

12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Кваліфікація — офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Кваліфікація — визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Кваліфікація — визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : дата оновлення: 19.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 05.05.2019; **Методика розроблення професійних стандартів** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 р. № 74// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення: 05.05.2019).

Кваліфікація — визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

(**Національна рамка кваліфікацій** [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Кваліфікація — офіційний результат оцінювання і підтвердження, який отримано, коли освітня установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про освіту (освітнім документом).

(**Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504 : дата оновлення: 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#n17> (дата звернення: 09.05.2019).

Кваліфікація відповідно до спеціальності — кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту чи науковий ступінь із відповідної спеціальності або підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 30 цих Ліцензійних умов.

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 11.05.2020).

Кваліфікація з вищої освіти — будь-яке звання, диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом і засвідчує успішне закінчення програми з вищої освіти.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації: 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення: 05.08.2019).

Кваліфікація повна — повний перелік компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом, які особа набула та здатна продемонструвати.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 р. № 74// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення: 05.05.2019).

Кваліфікація часткова — частина компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом, які особа набула та здатна продемонструвати.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 р. № 74// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення: 05.05.2019).

Кваліфікація, що надає доступ до вищої освіти, — будь-який диплом або інше свідоцтво, що видане компетентним органом, засвідчує успішне закінчення освітньої програми і надає власнику кваліфікації право брати участь у процедурі допуску до вищої освіти.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації: 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення: 05.08.2019).

Квартира — ізольоване помешкання в житловому будинку, призначене та придатне для постійного у ньому проживання.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 30.11.2019).

Квота для іноземців — визначена частина обсягу бюджетних місць, яка використовується для прийому вступників з числа:

іноземців, які прибувають на навчання відповідно до міжнародних договорів України;

закордонних українців, статус яких засвідчено посвідченням закордонного українця;

іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, осіб, яким надано статус біженця в Україні, та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту;

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Квота-1 — визначена частина максимального обсягу бюджетних місць (для відкритих конкурсних пропозицій) або загального обсягу бюджетних місць (для фіксованих (закритих) конкурсних пропозицій), яка може бути використана для прийому вступників на основі повної загальної середньої освіти, що мають право на вступ на основі вступних іспитів, крім осіб, які мають право на квоту-2 або вступають відповідно до Порядку прийому для здобуття вищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, місцем проживання яких є тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21 червня 2016 року № 697, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 липня 2016 року за № 907/29037.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Квота-2 — визначена частина максимального обсягу бюджетних місць (для відкритих конкурсних пропозицій) або загального обсягу бюджетних місць (для фіксованих (закритих) конкурсних пропозицій) в уповноважених закладах вищої освіти, яка може бути використана для прийому вступників на основі повної загальної середньої освіти, що мають право на вступ на основі вступних іспитів відповідно до Порядку прийому для здобуття вищої та професійної

(професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2016 року № 560, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 травня 2016 року за № 795/28925.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Квота-3 — визначена частина регіонального замовлення, яка може бути використана державним або комунальним закладом вищої освіти для прийому на навчання на основі повної загальної середньої освіти осіб, які здобули її в закладах освіти на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Квота-4 — визначена частина максимального обсягу бюджетних місць (для відкритих конкурсних пропозицій) або загального обсягу бюджетних місць (для фіксованих (закритих) конкурсних пропозицій), яка може бути використана для прийому вступників на основі повної загальної середньої освіти, що мають право на першочергове зарахування до вищих медичних і педагогічних навчальних закладів, відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 44 Закону України «Про вищу освіту» та Порядку реалізації права на першочергове зарахування до закладів вищої медичної і педагогічної освіти за державним (регіональним) замовленням осіб, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищі міського типу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 417.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Керівник державної служби в державному органі — посадова особа, яка займає вищу посаду державної служби в державному органі, до посадових обов'язків якої належить здійснення повноважень з питань державної служби та організації роботи інших працівників у цьому органі.

(Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII : дата оновлення 01.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення 13.08.2019).

Керівник закладу вищої освіти (ректор, президент, начальник, директор тощо) здійснює безпосереднє управління діяльністю закладу вищої освіти. Його права, обов'язки та відповідальність визначаються законодавством і статутом закладу вищої освіти. Керівник є представником закладу вищої освіти у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених цим Законом і статутом закладу вищої освіти. Керівник закладу вищої освіти відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у закладі вищої освіти, за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження нерухомого та іншого майна цього закладу. Керівник закладу вищої освіти щороку звітує перед засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) та вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 03.04.2020).

Керівник закладу освіти здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти. Повноваження (права і обов'язки) та відповідальність керівника закладу освіти визначаються законом та установчими документами закладу освіти. Керівник є представником закладу освіти у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених законом та установчими документами закладу освіти. Керівник закладу освіти призначається засновником у порядку, визначеному законами та установчими документами, з числа претендентів, які вільно володіють державною мовою і мають вищу освіту.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 22.04.2020).

Керівник наукової установи:

1) вирішує питання провадження науковою установою діяльності відповідно до статутних завдань;

представляє наукову установу в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, установах, організаціях, підприємствах незалежно від форми власності;

2) відповідає за результати діяльності наукової установи перед власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом;

- 3) видає відповідно до своєї компетенції накази і розпорядження;
- 4) визначає функціональні обов'язки працівників;
- 5) призначає частину складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи;
- 6) здійснює інші повноваження, передбачені статутом (положенням) наукової установи.

Керівник наукової установи щороку звітує перед колективом наукових працівників про свою діяльність.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 27.05.2020).

Керівник стажування — відповідальний за проведення стажування працівник підприємства, який має досвід та стаж роботи за відповідною спеціальністю (кваліфікацією) або професією (кваліфікаційним рівнем) не менш як три роки.

(Порядок укладення договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в установах та організаціях [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.01.2013 № 20 : дата оновлення 19.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2013-п> (дата звернення: 24.11.2019).

Керівництво військовим навчальним підрозділом закладу вищої освіти та факультетом (відділенням) вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання) здійснює начальник, який призначається на посаду за конкурсом. Порядок проведення конкурсу визначається нормативно-правовими актами державного органу, до сфери управління якого належить вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання), військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти, за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 03.04.2020).

Керівництво кафедрою здійснює завідувач (начальник) кафедри, який не може перебувати на посаді більш як два строки. Керівник кафедри повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю кафедри. Керівник кафедри обирається за конкурсом таємним голосуванням вченою радою закладу вищої освіти строком на п'ять років з урахуванням пропозицій трудового колективу факультету (навчально-наукового інституту)

та кафедри. Керівник закладу вищої освіти укладає з керівником кафедри контракт. Керівник кафедри забезпечує організацію освітнього процесу, виконання навчальних планів і програм навчальних дисциплін, здійснює контроль за якістю викладання навчальних дисциплін, навчально-методичною та науковою діяльністю викладачів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 03.04.2020).

Керівництво факультетом здійснює декан (начальник), керівництво **навчально-науковим інститутом** — директор (начальник). Керівник факультету (навчально-наукового інституту) повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання, як правило, відповідно до профілю факультету (навчально-наукового інституту). Декан (начальник) факультету, директор (начальник) навчально-наукового інституту можуть делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам. Повноваження керівника факультету (навчально-наукового інституту) визначаються положенням про факультет (навчально-науковий інститут), яке затверджується вченою радою закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 03.04.2020).

Кількісна потреба у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції — визначена кількість фахівців (керівників та спеціалістів), необхідна органу державної влади або органу місцевого самоврядування для якісного, планомірного виконання завдань, передбачених стратегією інтеграції України до ЄС та НАТО.

(Методичні рекомендації щодо визначення органами державної влади та органами місцевого самоврядування потреб у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції [Електронний ресурс] : затв. спільним наказом Головного упр. держ. служби України, М-ва освіти і науки України, М-ва юстиції України від 23.02.2005 № 57/120/20/5 : дата прийняття 23.02.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0057351-05> (дата звернення 13.08.2019).

Кліринг — механізм, що включає збирання, сортування, реконсиляцію та проведення взаємозаліку зустрічних вимог учасників платіжної системи, а також обчислення за кожним із них сумарного сальдо за визначений період часу між загальними обсягами вимог та зобов'язань.

(Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 24.09.2019).

Клірингова вимога — документ на переказ, сформований кліринговою установою за результатами клірингу, на підставі якого, шляхом списання/зарахування коштів на рахунки учасників платіжної системи, відкритих у розрахунковому банку цієї платіжної системи, проводяться взаєморозрахунки між ними.

(**Про платіжні системи та переказ коштів в Україні** [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 24.09.2019).

Клірингова установа — юридична особа, що за результатами проведеного нею клірингу формує клірингові вимоги та надає інформаційні послуги.

(**Про платіжні системи та переказ коштів в Україні** [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 24.09.2019).

Книжкова продукція — сукупність книжкових видань, випущених видавцем (видавцями) або призначених до випуску.

(**Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні** [Електронний ресурс] : Закон України від 06.03.2003 № 601–IV : дата оновлення 06.11.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/601-15/ed20161106#n14> (дата звернення 12.04.2020).

Книжкове видання — видання, особливістю матеріальної структури якого є скріплення аркушів у корінці з обкладинкою чи оправою. Книжкове видання може бути текстовим, образотворчим, нотним, картографічним.

(**Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні** [Електронний ресурс] : Закон України від 06.03.2003 № 601–IV : дата оновлення 06.11.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/601-15/ed20161106#n14> (дата звернення 12.04.2020).

Коледж — заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність. Статус коледжу отримує заклад освіти (структурний підрозділ закладу освіти), в якому обсяг підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра становить не менше 30 відсотків загального ліцензованого обсягу.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 01.04.2020).

Командно-штабне навчання та воєнні (воєнно-спеціальні, воєнно-історичні) ігри проводяться зі слухачами та курсантами з найбільш важливих комплексних тем навчальних дисциплін. Командно-штабне навчання проводиться після того, як слухачі та курсанти оволодіють теоретичними основами відповідних навчальних дисциплін, засвоять обов'язки посадових осіб та отримують практичні навички щодо їх виконання: з підготовки та планування операцій (бойових дій), управління військами (силами) та їх всебічного забезпечення.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Комерційна таємниця — інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію. Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 31.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n437> (дата звернення 05.09.2019).

Комп'ютер означає пристрій, який виконує логічні операції та опрацьовує дані, здатний використовувати пристрої введення та виводити інформацію на монітор і зазвичай містить центральний процесор (ЦП) для виконання операцій. За відсутності ЦП пристрій повинен виконувати функцію шлюзу клієнта до комп'ютерного серверу, який працює як блок опрацювання даних.

(Про імплементацію Директиви Європейського Парламенту і Ради 2009/125/ЄС стосовно вимог до екодизайну для комп'ютерів і комп'ютерних серверів [Електронний ресурс]: Регламент Комісії (ЄС) № 617/2013 від 26.06.2013 : дата прийняття 26.06.2013 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-13/ed20130626#n31 (дата звернення 21.08.2019).

Комп'ютерна програма — набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627-ІІІ) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 21.08.2019).

Комп'ютерна програма — набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627-ІІІ) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 29.05.2020).

Комп'ютерний сервер означає комп'ютерний продукт, який надає послуги та керує мережевими ресурсами для клієнтських пристроїв, таких як настільні комп'ютери, ноутбуки, настільні тонкі клієнти, IP-телефони або інші комп'ютерні сервери. Комп'ютерний сервер зазвичай вводять в обіг для використання в центрах опрацювання даних і в офісних/корпоративних середовищах.

(Про імплементацію Директиви Європейського Парламенту і Ради 2009/125/ЄС стосовно вимог до екодизайну для комп'ютерів і комп'ютерних серверів [Електронний ресурс]: Регламент Комісії (ЄС) № 617/2013 від 26.06.2013 : дата прийняття 26.06.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-13/ed20130626#n31 (дата звернення 21.08.2019).

Компетентний орган — орган, якому офіційно доручено ухвалювати рішення про визнання іноземних кваліфікацій.

Процедура визнання в Україні документів про освіту (освітніх документів) (далі – Документ) здійснюється такими компетентними органами:

1) вищим навчальним закладом — з метою зарахування власника Документа на навчання та/або на посаду наукового чи науково-педагогічного працівника до цього вищого навчального закладу. Рішенням вищого навчального закладу про визнання підтверджується право власника Документа

на продовження навчання або працевлаштування у цьому вищому навчальному закладі, про що видається свідоцтво про визнання іноземного документа про освіту;

2) МОН — з метою працевлаштування та/або продовження навчання власника Документа на території України. Рішенням МОН підтверджується право власника Документа на продовження навчання та/або працевлаштування в Україні, про що видається Свідоцтво.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504 : дата оновлення: 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#n17> (дата звернення: 09.05.2019).

Компетентний орган з визнання — орган, якому офіційно доручено ухвалювати обов'язкові рішення про визнання іноземних кваліфікацій.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації: 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення: 05.08.2019).

Компетентність — здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Компетентність — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Компетентність — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : дата оновлення: 19.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 05.05.2019; **Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] :** затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 р. № 74// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення: 05.05.2019).

Компетентність — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

(**Національна рамка кваліфікацій** [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Компетентність/компетентності — здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості.

(**Національна рамка кваліфікацій** [Електронний ресурс] : додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> (дата звернення: 01.05.2019).

Комунікативна компетентність — здатність особи застосовувати знання мови в різних ситуаціях спілкування. Державний службовець повинен володіти комунікативною компетентністю, яка ґрунтується на знанні структури, норм і функцій української мови у сфері ділового спілкування, а також особливостей мовного оформлення його основних жанрів, що дає змогу посадовій особі ефективно виконувати свої службові обов'язки.

(**Вимоги щодо рівня мовної компетентності осіб, які претендують на зайняття посади державної служби** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 26.04.2017 № 301 : дата оновлення: 26.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2017-п#n140> (дата звернення: 28.07.2019).

Комунікація — взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

(**Національна рамка кваліфікацій** [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Конкурсна комісія з відбору членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі — Комісія) є дорадчим органом Кабінету Міністрів України. Комісія складається з дев'яти осіб, з яких чотири міжнародні представники делегуються від об'єднань Європейського простору вищої освіти (European Higher Education Area) і по одному представнику - від МОН, спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Національної академії наук, Національної академії педагогічних наук, національного об'єднання студентів України, що є членом Європейського союзу студентів (ESU). Персональний склад Комісії затверджується Кабінетом Міністрів України строком на три роки без права перезатвердження на другий строк. Члени Комісії виконують свої функції на громадських засадах.

Комісія:

розробляє Положення про конкурс щодо обрання членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, що затверджується Кабінетом Міністрів України;

визначає кваліфікаційні вимоги до кандидатів у члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, що повинні передбачати наявність наукового ступеня або досвіду фахової роботи не менше п'яти років, крім представників органів студентського самоврядування;

організовує та проводить конкурсний відбір членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про конкурс щодо обрання членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

(Положення про Конкурсну комісію з відбору членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 22.11.2017 № 926 : дата прийняття 22.11.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926-2017-%D0%BF#n9> (дата звернення 28.03.2020).

Конкурсна пропозиція — пропозиція закладу вищої освіти (відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти, структурного підрозділу закладу вищої освіти, який знаходиться в іншому населеному пункті, аніж місцезнаходження закладу вищої освіти) щодо кількості місць для прийому вступників на певний рівень вищої освіти, освітню програму, форму здобуття освіти, курс, переліку конкурсних предметів, творчих заліків та творчих конкурсів, строку навчання на основі здобутого освітнього рівня або ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня). Розрізняють відкриті, фіксовані (закриті) та небюджетні конкурсні пропозиції. Відкриті конкурсні пропозиції входять в широкую конкурсну пропозицію. У разі якщо конкурсна пропозиція поєднує декілька освітніх програм тощо, в Правилах прийому зазначаються строки (не раніше завершення першого року навчання) та порядок розподілу студентів між ними.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Конкурсний бал — комплексна оцінка досягнень вступника, яка обраховується за результатами вступних випробувань та іншими показниками з точністю до 0,001 відповідно до цих Умов та Правил прийому.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт].

– URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Конкурсний відбір — процедура відбору вступників на навчання до ВВНЗ або ВНП ВНЗ за рейтинговим списком вступників.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 03.04.2020).

Конкурсний відбір — процедура відбору вступників на конкурсні пропозиції на основі конкурсних балів та (в разі їх використання) пріоритетностей заяв вступників для здобуття вищої освіти (на конкурсній основі).

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Конкурсний предмет — навчальний предмет (дисципліна), рівень навчальних досягнень з якого (якої) враховується під час проведення конкурсного відбору на навчання до закладу вищої освіти.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Консенсус — загальна згода, що характеризується відсутністю серйозних заперечень з суттєвих питань у більшості заінтересованих сторін та досягається в результаті процедури, спрямованої на врахування думки всіх сторін і зближення розбіжних поглядів. Консенсус не обов'язково є одностайним.

(Про стандартизацію [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.2014 № 1315–VII : дата оновлення 03.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення 25.11.2019).

Консультативна функція психологічної служби у системі освіти — допомога у вирішенні проблем щодо розвитку, виховання, навчання та формування психологічної і соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 17.09.2019).

Консультація — це вид навчального заняття, під час якого курсант, слухач, студент, ад'юнкт отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи курсантів, слухачів, студентів.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Консультавання — багатфункціональний вид індивідуальної та групової роботи, спрямований на вирішення запитів, з якими звертаються учасники освітнього процесу.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 17.09.2019).

Контракт про проходження військової служби (навчання) курсантами вищих військових навчальних закладів — письмова угода, що укладається між громадянином України та державою, від імені якої виступає Служба безпеки України, для встановлення правових відносин між сторонами під час проходження військової служби (навчання).

(Положення про проходження військової служби (навчання) курсантами вищих військових навчальних закладів (військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти) Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 09.10.2019 № 739/2019 : дата прийняття 09.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739/2019#Text> (дата звернення 24.05.2020).

Контрафактний примірник твору, фонограми, відеограми — примірник твору, фонограми чи відеограми, відтворений, опублікований і (або) розповсюджуваний з порушенням авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі примірники захищених в Україні творів, фонограм і відеограм, що ввозяться на митну територію України без згоди автора чи іншого суб'єкта

авторського права і (або) суміжних прав, зокрема з країн, в яких ці твори, фонограми і відеограми ніколи не охоронялися або перестали охоронятися.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 29.05.2020).

Контролюючі органи — центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову, державну митну політику, державну політику з адміністрування єдиного внеску, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового та митного законодавства, законодавства з питань сплати єдиного внеску та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючий орган, його територіальні органи.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 02.01.2020).

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в освітньому процесі. У ВВНЗ (ВНП ЗВО) використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, семестровий, підсумковий.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Координаційна рада з питань впровадження реформи у сфері освіти є тимчасовим консультативно-дорадчим органом Кабінету Міністрів України, утвореним з метою вивчення проблемних питань, пов'язаних з реалізацією державної політики з впровадження реформи у сфері освіти.

Основними завданнями Ради є:

- 1) сприяння забезпеченню координації дій органів виконавчої влади з впровадження реформи у сфері освіти;
- 2) сприяння взаємодії та комунікації органів державної влади, установ, організацій суб'єктів господарювання та міжнародних організацій щодо впровадження реформи у сфері освіти;
- 3) вироблення стратегічних рішень з реформування системи освіти;
- 4) підготовка рекомендацій та пропозицій щодо формування і реалізації державної політики з впровадження реформи у сфері освіти;
- 5) визначення шляхів, механізмів та способів вирішення проблемних питань, що виникають під час впровадження реформи у сфері освіти;
- 6) удосконалення нормативно-правової бази у сфері освіти.

(Положення про Координаційну раду з питань впровадження реформи у сфері освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.12.2018 р. № 1203 : дата оновлення: 27.12.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2018-п>. (дата звернення: 09.05.2019).

Копія документа — документ, що містить точне знакове відтворення змісту чи документної інформації іншого документа і в окремих випадках — деяких його зовнішніх ознак.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 11.08.2019).

Корекційно-розвиткова функція психологічної служби у системі освіти — система впливів, спрямованих на подолання визначених проблем, труднощів, шкідливих звичок, негативних емоційних станів тощо у здобувачів освіти; здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки; сприяння розвитку освітніх, інтелектуальних, загальних, спеціальних та соціальних здібностей, формування мотивації до освітньої діяльності у здобувачів освіти; надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам освіти з метою адаптації до умов навчання і життєдіяльності.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 17.09.2019).

Корекційно-розвиткові послуги (допомога) — комплексна система заходів супроводження особи з особливими освітніми потребами у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Корекція — усунення виявлених труднощів соціально-психічного розвитку здобувачів освіти, зниження ризиків проблем адаптації до освітнього середовища, схильності до залежностей та правопорушень, різних форм девіантної поведінки.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018

№ 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 17.09.2019).

Корисна модель — нове й промислово придатне конструктивне виконання пристрою.

(**Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.03.2002 № 197 : дата оновлення 25.07.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0364-02/ed20110725/find> (дата звернення 09.09.2019).

Користувач — будь-яка особа, яка використовує інформацію, розміщену на Порталі.

(**Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями»** [Електронний ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від 26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 01.01.2020).

Користувач бібліотеки — фізична чи юридична особа, яка звернулася до послуг бібліотеки.

(**Про бібліотеки і бібліотечну справу** [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561-III) : дата оновлення: 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення: 01.08.2019).

Корпоративне підприємство утворюється, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства.

(**Господарський кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 26.08.2019).

Корпоративні права — це права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 26.08.2019); **Податковий кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 01.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 26.08.2019).

Кошти — гривня або іноземна валюта.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755–VI : дата оновлення: 01.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 02.05.2019).

Кошти — гроші у національній або іноземній валюті чи їх еквівалент.

(Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121–III : дата оновлення 09.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 23.09.2019).

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі — кредит ЄКТС) — одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) — одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження учасників професійного навчання, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 17.10.2019).

Кредитування бюджету — операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету).

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI : дата оновлення 11.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 05.08.2019).

Кривдник — особа, яка вчинила насильство за ознакою статі.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 07.12.2019).

Кривдник — особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

(Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII : дата прийняття 07.12.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 13.12.2019).

Кривдник (булер) — учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу.

(Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 : дата прийняття 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20/ed20191228#Text> (дата звернення 17.04.2020).

Кримінальне провадження — досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність.

(Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 14.10.2019).

Критерії оцінювання якості освітньої програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, застосовуються закладом вищої освіти для підготовки відомостей про самооцінювання, а також Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами під час проведення акредитації.

Оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою здійснюється за кожним критерієм згідно зі шкалою оцінювання, яка охоплює чотири рівні відповідності:

рівень «F» — освітня програма та/або освітня діяльність за цією програмою не відповідає визначеному критерію, і виявлені недоліки мають фундаментальний характер та/або не можуть бути усунені протягом одного року;

рівень «Е» — освітня програма та/або освітня діяльність за цією програмою загалом не відповідає визначеному критерію, однак виявлені недоліки можна усунути протягом одного року;

рівень «В» — освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими;

рівень «А» — освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному критерію, у тому числі мають інноваційний/взірцевий характер.

(Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 : дата прийняття 11.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#n14> (дата звернення 31.03.2020).

Культура — сукупність матеріального і духовного надбання певної людської спільноти (етносу, нації), нагромадженого, закріпленого і збагаченого протягом тривалого періоду, що передається від покоління до покоління, включає всі види мистецтва, культурну спадщину, культурні цінності, науку, освіту та відображає рівень розвитку цієї спільноти.

(Про культуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.12.2010 № 2778–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 16.04.2020).

Культурна спадщина — сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини.

(Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : Закон України від 08.06.2000 № 1805–III : дата оновлення 25.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14/ed20190125#top> (дата звернення 16.04.2020).

Культурні цінності — об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню, охороні, перелік яких визначено Законом України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».

(Про музеї та музейну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 29.06.1995 № 249/95–ВР : дата оновлення 05.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 16.04.2020).

Культурні цінності — об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України.

(Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей [Електронний ресурс] : Закон України від 21.09.1999 № 1068–XIV : дата

оновлення 04.10.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14> (дата звернення 09.09.2019).

Культурно-мистецька громадськість — митці та працівники закладів культури, інші працівники, об'єднані в професійні творчі спілки, національно-культурні товариства.

(Про культуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.12.2010 № 2778–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 16.04.2020).

Культурно-мистецька освіта — спеціальна освіта у сфері культури і мистецтва.

(Про культуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.12.2010 № 2778–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 16.04.2020).

Курсант — особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання), військового інституту як підрозділу закладу вищої освіти і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем та якій присвоєно військове звання рядового, сержантського і старшинського складу або спеціальне звання рядового, молодшого начальницького складу або таке звання вона мала під час вступу на навчання. Статус курсанта може надаватися окремим категоріям осіб, які навчаються у невійськових закладах вищої освіти, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Курсант — особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем та якій присвоєно військове звання рядового, сержантського і старшинського складу або таке звання вона мала під час вступу на навчання.

(Положення про проходження військової служби (навчання) курсантами вищих військових навчальних закладів (військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти) Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 09.10.2019 № 739/2019 : дата прийняття 09.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739/2019#Text> (дата звернення 24.05.2020).

Лл

Лабораторне заняття — це вид навчального заняття, яке проводиться методом самостійного виконання курсантами, слухачами, студентами, ад'юнктами експериментальних (імітаційних) завдань із використанням навчально-лабораторної (клінічної) бази. Лабораторні заняття проводяться в навчальних (наукових) лабораторіях, спеціалізованих класах (майстернях), на озброєнні та військовій техніці, інших елементах матеріально-технічної бази ВВНЗ (ВНП ЗВО).

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Лекція — вид навчального заняття, яке проводиться методом усного викладання нового теоретичного матеріалу в поєднанні з методом демонстрації (показу). Лекція є елементом курсу навчання, який охоплює основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни. Основна мета лекції — дати систематизовані основи наукових знань та практичного досвіду з навчальної дисципліни (окремої теми), сконцентрувати увагу на найбільш складних і актуальних питаннях навчального матеріалу. Лекція повинна мати проблемний характер, стимулювати активну пізнавальну діяльність тих, хто навчається, сприяти формуванню в них творчого мислення. Лекції проводяться керівниками (завідувачами) кафедр, їх заступниками, професорами, доцентами і старшими викладачами.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Лікар-резидент — особа, яка має ступінь магістра медичного спрямування, навчається виключно на відповідних клінічних кафедрах або базах резидентури з метою отримання кваліфікації лікаря певної спеціальності відповідно до переліку спеціальностей резидентури.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Лікарська резидентура проводиться в університетах, академіях, інститутах, наукових установах, закладах охорони здоров'я, визнаних центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я як бази

лікарської резидентури, і є формою спеціалізації лікарів-спеціалістів за певними лікарськими спеціальностями для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста згідно з переліком лікарських спеціальностей, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

«Літературні і художні твори» охоплює всі твори в галузі літератури, науки і мистецтва, яким би способом і в якій би формі вони не були виражені, як-то: книги, брошури та інші письмові твори, лекції, звертання, проповіді та інші подібного роду твори; драматичні і музично-драматичні твори; хореографічні твори і пантоміми, музичні твори з текстом або без тексту; кінематографічні твори, до яких прирівнюються твори, виражені способом, аналогічним кінематографії; малюнки, твори живопису, архітектури, скульптури, графіки і літографії; фотографічні твори, до яких прирівнюються твори, виражені способом, аналогічним фотографії; твори прикладного мистецтва; ілюстрації, географічні карти, плани, ескізи і пластичні твори, що відносяться до географії, топографії, архітектурі або наукам.

(Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів [Електронний ресурс] : Паризький Акт від 24.07.1971 : дата приєднання України 31.05.1995 // Законодавство України : [сайт]. – URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051/ed19951025 (дата звернення 19.09.2019).

Ліцензіат — суб'єкт господарювання, який має ліцензію.

(Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 222–VIII : дата оновлення 01.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення 22.03.2020).

Ліцензіат (власник ліцензії) — юридична або фізична особа, якій Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення видала відповідну ліцензію.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 16.09.2019).

Ліцензійні умови — нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України, іншого уповноваженого законом органу державної влади, положення якого встановлюють вичерпний перелік вимог до провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, обов'язкових для виконання ліцензіатом,

та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії.

(Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 222–VIII : дата оновлення 01.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення 22.03.2020).

Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності встановлюють вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання закладом вищої освіти або науковою установою, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності визначають:

1) кадрові вимоги до працівників, які мають визначену освітню та/або професійну кваліфікацію;

2) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають змогу її ідентифікувати (для освітніх програм, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, та з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами);

3) інші вимоги, передбачені Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 24.03.2020).

Ліцензія — право суб'єкта господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

(Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 222–VIII : дата оновлення 01.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення 22.03.2020).

Ліцензія на мовлення— документ державного зразка, який видається Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення та засвідчує право ліцензіата відповідно до умов ліцензії здійснювати мовлення, використовувати канали мовлення, мережі мовлення, канали багатоканальних телемереж.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 16.09.2019).

Ліцензія на провадження освітньої діяльності надається рішенням органу ліцензування про надання суб'єкту господарювання права на провадження освітньої діяльності на певному рівні вищої освіти в межах ліцензованого обсягу або на провадження освітньої діяльності за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, в межах визначеного для такої програми ліцензованого обсягу додатково до ліцензованого обсягу на відповідному рівні.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 30.03.2020).

Ліцензований обсяг встановлюється на певному рівні вищої освіти або для певної освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, і визначає максимальну сумарну кількість здобувачів вищої освіти, які можуть протягом одного календарного року вступити на навчання до закладу вищої освіти, бути поновлені у ньому або переведені до нього з інших закладів вищої освіти для здобуття вищої освіти відповідного рівня, або за відповідною освітньою програмою.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 30.03.2020).

Ліцензований обсяг у сфері вищої або післядипломної освіти для осіб з вищою освітою — визначена ліцензією максимальна кількість осіб, яким заклад освіти може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за відповідною спеціальністю певного рівня вищої освіти або за відповідною спеціальністю (програмою, галуззю знань) у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою.

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 11.05.2020).

Ліцензування — процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Ліцензування — засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, спрямований на забезпечення безпеки та захисту економічних і соціальних інтересів держави, суспільства, прав та законних інтересів, життя і здоров'я людини, екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища.

(Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 222–VIII : дата оновлення 01.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення 22.03.2020).

Ліцензування освітньої діяльності — це процедура визнання спроможності юридичної або фізичної особи надавати освітні послуги на певному рівні освіти відповідно до ліцензійних умов. Освітня діяльність провадиться на підставі ліцензії, що видається органом ліцензування відповідно до законодавства.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 02.05.2020).

Мм

Магістр — це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 31.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n437> (дата звернення 25.08.2019).

Майно — сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 25.08.2019).

Майно закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти:

нерухоме та рухоме майно, включаючи будівлі, споруди, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло тощо;

майнові права, включаючи майнові права інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності, зокрема інформаційні системи, об'єкти авторського права та/або суміжних прав;

інші активи, передбачені законодавством.

Майно закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти належить їм на правах, визначених законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.05.2020).

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII: дата оновлення: 01.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 01.05.2019).

Максимальний обсяг державного замовлення — максимальна кількість вступників на відкриту конкурсну пропозицію, яка може бути рекомендована для зарахування на місце державного замовлення.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Малозабезпечена сім'я — сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

(Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2000 № 1768–III : дата

оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#n2> (дата звернення 13.04.2020).

Малозабезпечена сім'я з дітьми — сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

(Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Електронний ресурс] : Закон України від 21.11.1992 № 2811–ХІІ (в ред. Закону від 22.03.2001 № 2334–ІІІ) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#top> (дата звернення 13.04.2020).

Малолітня дитина — дитина до досягнення нею чотирнадцяти років.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–ІІІ : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 28.05.2020).

Маршрут походу — заздалегідь намічений шлях туристського походу, що характеризується визначеним порядком переміщення туристів по географічних точках.

(Інструкція щодо організації та проведення туристських спортивних походів з учнівською та студентською молоддю [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 02.10.2014 № 1124 : дата прийняття 02.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1340-14> (дата звернення 28.10.2019).

Матеріально-технічна база — сукупність засобів та/або місць провадження виду господарської діяльності, які дають можливість провадити господарську діяльність, що підлягає ліцензуванню

(Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 222–VІІІ : дата оновлення 01.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення 01.05.2020).

Матеріально-технічна база вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти) включає в себе озброєння, військову техніку та матеріально-технічні засоби, обладнані навчальні об'єкти (райони місцевості, полігони), призначені для забезпечення підготовки курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів за визначеними професійними, освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами підготовки військових фахівців певних спеціальностей (спеціалізацій), відповідно до навчальних планів та програм навчальних

дисциплін, а також для підготовки науково-педагогічних кадрів та проведення наукових досліджень.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Матеріально-технічна база закладів вищої освіти включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші матеріальні цінності. Відповідно до законодавства та з урахуванням організаційно-правової форми закладу вищої освіти з метою забезпечення його статутної діяльності засновником (засновниками) закріплюються на основі права господарського відання або передаються у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 13.04.2020).

Медичне обстеження — заходи, що здійснюються під час проведення медичного огляду і включають вивчення історії розвитку симптомів захворювання (анамнез), об'єктивне обстеження, допоміжні діагностичні обстеження (лабораторні, інструментальні).

(Інструкція про організацію медичного огляду кандидатів на військову службу в Службі безпеки України, навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України та військових навчальних підрозділах Служби безпеки України закладів вищої освіти, членів сімей співробітників-військовослужбовців, які направляються у відрядження за кордон, та осіб, звільнених з військової служби у Службі безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 03.01.2019 № 3 : дата прийняття 03.01.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0104-19#Text> (дата звернення 03.04.2020).

Медичний огляд — вивчення та оцінка військово-лікарськими комісіями стану здоров'я та фізичного розвитку особи, у тому числі заочно, при встановленні причинного зв'язку захворювання, поранення (травми, контузії або каліцтва) з проходженням військової служби або виконанням обов'язків військової служби (з урахуванням результатів її медичного обстеження, даних, що містяться у медичних та інших документах, з винесенням письмової постанови військово-лікарськими комісіями).

(Інструкція про організацію медичного огляду кандидатів на військову службу в Службі безпеки України, навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України та військових навчальних підрозділах Служби безпеки України закладів вищої освіти, членів сімей співробітників-військовослужбовців, які направляються у відрядження за кордон, та осіб, звільнених з військової служби у Службі безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 03.01.2019 № 3 : дата прийняття 03.01.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0104-19#Text> (дата звернення 03.04.2020).

Медичні, фармацевтичні та інші працівники клінічних баз закладів вищої освіти, університетських клінік та університетських лікарень — це особи, які за основним місцем роботи займаються медичною, фармацевтичною або ветеринарною діяльністю, а також можуть брати участь в освітньому процесі.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Міжгалузєва експертна рада з вищої освіти здійснює попередній розгляд матеріалів з ліцензування та акредитації у сфері вищої освіти у разі наявності негативних висновків експертних комісій МОН, проведення повторної експертизи, надходження звернень щодо недостовірності поданої навчальним закладом інформації, відмови у видачі ліцензії, повторного проведення акредитації у разі відмови в ній. Експертна рада з ліцензування та атестації професійно-технічних навчальних закладів здійснює попередній розгляд матеріалів з ліцензування та атестації у сфері професійно-технічної освіти у разі наявності негативних висновків експертних комісій, негативного рішення регіональної експертної ради, проведення повторної експертизи, відмови Акредитаційною комісією у видачі такої ліцензії протягом року або надходження звернень щодо недостовірності поданої навчальним закладом інформації.

(Положення про Акредитаційну комісію [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 29.08.2003 № 1380 : дата оновлення 18.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1380-2003-п#n21> (дата звернення 03.04.2020).

Мережа мовлення — сукупність визначених ліцензією на мовлення каналів мовлення, телемереж, радіочастот, супутників, які використовуються мовником для розповсюдження теле- чи радіопрограм та передач.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 04.11.2018 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 16.09.2019).

Мережева форма здобуття вищої освіти — це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю закладу вищої освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Мережева форма здобуття освіти — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю різних суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Мета освіти — всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Методична діяльність у вищих військових навчальних закладах (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти) є складовою частиною освітнього процесу.

Основними завданнями методичної діяльності є:

науково-методичне забезпечення організації, проведення та управління якістю освітнього процесу;

підвищення методичної майстерності керівного складу, науково-педагогічних працівників, командирів підрозділів курсантів, слухачів, студентів ВВНЗ (ВНП ЗВО);

удосконалення методики, форм та технологій проведення всіх видів навчальних занять тощо.

Організація методичної діяльності у ВВНЗ (ВНП ЗВО) покладається на навчальний відділ (частину, відділення, навчально-методичний кабінет) ВВНЗ (ВНП ЗВО) або підрозділ ВВНЗ, який відповідає за організацію освітньої діяльності та її науково-методичне забезпечення. Заходи методичної діяльності ВВНЗ (ВНП ЗВО) вносяться до плану-календаря основних заходів на місяць.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Мистецтво — творча художня діяльність у сферах: літератури, архітектури, скульптури, живопису, графіки, декоративно-вжиткового мистецтва, музики, танцю, театру, кіно та інші види діяльності людини, що відображають дійсність у художніх образах.

(Про культуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.12.2010 № 2778–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 16.04.2020).

Мистецька діяльність є невід’ємною складовою освітньої діяльності закладів вищої освіти культурологічного та/або мистецького спрямування і провадиться з метою поглиблення професійних компетентностей, інноваційної діяльності в мистецтві, що сприяє створенню нового культурно-мистецького продукту.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 13.04.2020).

Мистецька освіта передбачає здобуття спеціальних здібностей, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій у процесі активної мистецької діяльності, набуття особою комплексу професійних, у тому числі виконавських, компетентностей та спрямована на професійну художньо-творчу самореалізацію особистості і отримання кваліфікацій у різних видах мистецтва. Мистецька освіта включає:

початкову мистецьку освіту, що здобувається одночасно з початковою та/або базовою середньою освітою і полягає в набутті здобувачем компетентностей початкового рівня в обраному виді мистецтва;

профільну мистецьку освіту, що здобувається на основі початкової мистецької освіти одночасно з повною загальною середньою освітою та орієнтована на продовження навчання на наступному рівні мистецької освіти;

фахову передвищу мистецьку освіту, що здобувається на основі початкової мистецької та базової середньої освіти з одночасним здобуттям

повної загальної середньої освіти або на основі повної загальної середньої освіти та полягає в набутті здобувачем освіти професійних компетентностей за певною мистецькою спеціальністю;

вищу мистецьку освіту, що здобувається на основі профільної або фахової передвищої мистецької освіти та повної загальної середньої освіти і полягає в набутті здобувачем вищої освіти компетентностей відповідного ступеня вищої освіти (молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, доктора філософії/доктора мистецтва та доктора наук) за певною мистецькою спеціальністю.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Митні платежі — податки, що відповідно до цього Кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 02.01.2020).

Міжбібліотечний абонемент — форма бібліотечного обслуговування, заснована на взаємному використанні бібліотечних фондів і довідково-пошукового апарату бібліотек.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561-III) : дата оновлення: 01.01.2017 // Законодавство України: [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення: 01.08.2019).

Міжнародний договір України — укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо).

(Про міжнародні договори України [Електронний ресурс] : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV : дата оновлення 02.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення 01.04.2020).

Міжнародний договір України — міжнародний договір, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

(Про громадянство України [Електронний ресурс] : Закон України від 18.01.2001 № 2235-III : дата оновлення 25.08.2019 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14> (дата звернення 25.03.2020).

Міжнародний іспит з основ медицини — міжнародний іспит з фундаментальних та клінічних дисциплін, що використовується на міжнародному рівні, розроблений та організований однією з іноземних агенцій з оцінки якості рівня знань здобувачів, визначеною Центром тестування при МОЗ на основі критеріїв, затверджених МОЗ.

(Порядок здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров’я” [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 28.03.2018 № 334 дата оновлення: 16.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-п> (дата звернення: 28.07.2019).

Міжшкільний навчально-виробничий комбінат — навчально-виховний комплекс, який задовольняє потреби громадян, держави і суспільства у поглибленні базової трудової підготовки школярів 8–11 (10–11) класів, здійснює професійне консультування учнівської молоді, організовує їх добровільну продуктивну працю та забезпечує реалізацію потреб особистості в отриманні професії і кваліфікації відповідно до її інтересів, здібностей, наявних умов.

(Положення про міжшкільний навчально-виробничий комбінат [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти України від 30.11.1993 № 430 : дата прийняття 30.11.1993 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0177-93> (дата звернення 16.11.2019).

Мікротравма (рана, пошкодження) — пошкодження, що виникає внаслідок впливу невеликих за інтенсивністю зусиль і призводить до порушення функції та мікроструктури тканин людини.

(Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 16.05.2019 № 659 : дата прийняття 16.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0612-19/ed20190516#Text> (дата звернення 13.04.2020).

Мінімальний розмір плати за навчання для здобуття вищої освіти — мінімально допустима величина плати за навчання, що може бути встановлена надавачем освітніх послуг.

(Порядок формування мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти на основі індикативної собівартості [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 03.03.2020 № 191 : дата прийняття 03.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191-2020-%D0%BF#n52> (дата звернення 26.05.2020).

Міністерства — це центральні органи виконавчої влади, покликані формувати та реалізувати державну політику у відповідних сферах суспільного життя (секторах державного управління). Їх очолюють міністри, які за посадою є членами Кабінету Міністрів України і відповідно до цього мають статус політичних діячів (політиків).

(Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 22.07.1998 № 810/98 : дата оновлення 28.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528> (дата звернення 29.09.2019).

Міністерство є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Кабінетом Міністрів України сферах, проведення якої покладено на Кабінет Міністрів України Конституцією та законами України.

(Про центральні органи виконавчої влади [Електронний ресурс] : Закон України від 17.03.2011 № 3166–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#n217> (дата звернення 22.03.2020).

Міністерство внутрішніх справ України є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах:

1) забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання громадської безпеки і правопорядку, а також надання поліцейських послуг;

2) захисту державного кордону України та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні;

3) цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності;

4) міграції (імміграції та еміграції), зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. МКІП є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах культури, державної мовної політики,

популяризації України у світі, державного іномовлення, інформаційного суверенітету України та інформаційної безпеки, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах кінематографії, відновлення та збереження національної пам'яті, міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав національних меншин в Україні, мистецтв, охорони культурної спадщини, музейної справи, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей. МКМС є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в інформаційній та видавничій сфері, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері телебачення і радіомовлення, у сфері туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів).

(Положення про Міністерство культури та інформаційної політики України [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.10.2019 р. № 885 : дата оновлення 01.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 17.04.2020).

Міністерство оборони України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період.

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Міністерство освіти і науки України (МОН) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. МОН є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

(Положення про Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.10.2014 № 630 : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) є центральним органом виконавчої

влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінекономіки є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує:

формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, державну промислову політику, державну військово-промислову політику, державну інвестиційну політику, державну зовнішньоекономічну політику, державну політику у сфері технічного регулювання, стандартизації, метрології та метрологічної діяльності, управління об'єктами державної власності, реалізації майна (майнових прав, інших активів) або прав на нього на конкурентних засадах у формі аукціонів, у тому числі електронних аукціонів, та здійснення контролю за її реалізацією, розвитку підприємництва, державно-приватного партнерства, інтелектуальної власності, інноваційної діяльності в реальному секторі економіки, державних та публічних закупівель, а також державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів;

формування та реалізацію державної політики у сфері державного матеріального резерву, експортного контролю;

формування державної політики у сфері захисту прав споживачів, державної політики з контролю за цінами, державної регуляторної політики та державної політики з питань ліцензування, дозвільної системи, нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

реалізацію державної політики у сфері організації та контролю за виготовленням цінних паперів, документів суворої звітності;

формування та реалізує державну аграрну політику, державну політику у сфері сільського господарства та з питань продовольчої безпеки держави, охорони прав на сорти рослин, тваринництва, насінництва та розсадництва;

формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, у сфері карантину та захисту рослин, у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у системі інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу;

формування та реалізує державну політику у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин, соціального діалогу;

формування та реалізацію державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, здійснення державного нагляду та

контролю за додержанням вимог законодавства про працю та зайнятість населення;

формування та реалізацію державної політики у сфері космічної діяльності.

Мінекономіки є уповноваженим органом з питань координації діяльності з реалізації державного оборонного замовлення.

(Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 20.08.2014 № 459 (у ред. постанови від 11.09.2019 № 838) : дата оновлення 25.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 18.05.2020).

Міністерство фінансів України (Мінфін) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінфін є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову, бюджетну та боргову політику, державну політику у сфері міжбюджетних відносин та місцевих бюджетів, державну політику у сфері державного пробірного контролю, бухгалтерського обліку та аудиту, випуску і проведення лотерей, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, державного фінансового контролю, державного внутрішнього фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, забезпечує формування державної політики у сфері організації та контролю за виготовленням цінних паперів, документів суворої звітності та забезпечує формування та реалізацію єдиної державної податкової, митної політики, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового та митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску, державної політики у сфері видобутку, виробництва, використання та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, їх обігу та обліку.

(Положення про Міністерство фінансів України [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 20.08.2014 № 375 : дата оновлення 28.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF> (дата звернення 19.05.2020).

Місце провадження виду господарської діяльності — місце (об'єкт, приміщення, будівля, земельна ділянка та/або територія), на якому (у межах якого) суб'єкт господарювання провадить господарську діяльність або яке використовується в його провадженні (може збігатися з місцезнаходженням суб'єкта господарювання).

(Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 222–VIII : дата оновлення 01.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення 24.03.2020).

Місце провадження освітньої діяльності — об'єкт (приміщення, будівля, земельна ділянка та/або територія, та/або їх сукупність), що розташований за певною адресою, в межах якого провадиться освітня діяльність за відповідною спеціальністю (професією) чи групою споріднених професій, віднесених до одного класу (підкласу, групи) класифікаційного угруповання Національного класифікатора професій ДК 003:2010 на певному рівні (рівнях) вищої, фахової передвищої або професійної (професійно-технічної) освіти (крім місць проведення практичної підготовки, у тому числі під час дуального навчання) та у сфері післядипломної освіти (крім підвищення кваліфікації працівника за місцем його роботи), повний цикл освітнього процесу на певному рівні (рівнях) повної загальної середньої освіти, діяльність на рівні дошкільної освіти (крім провадження освітньої діяльності за місцем проживання дитини).

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 11.05.2020).

Місце проживання — житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає, а також спеціалізовані соціальні установи, заклади соціального обслуговування та соціального захисту, військові частини.

(Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 11.12.2003 № 1382–IV : дата оновлення 16.04.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#n2> (дата звернення 11.12.2019).

Місцем проживання фізичної особи є житло, в якому вона проживає постійно або тимчасово.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.11.2019 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 11.12.2019).

Місцева державна адміністрація є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади. Місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою.

(Про місцеві державні адміністрації [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 586–XIV: дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14> (дата звернення 22.03.2020).

Місцеве самоврядування є правом територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста — самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

(Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР : дата оновлення 21.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 29.08.2019).

Місцеве самоврядування в Україні — це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста — самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

(Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 22.03.2020).

Місцезнаходженням юридичної особи є фактичне місце ведення діяльності чи розташування офісу, з якого проводиться щоденне керування діяльністю юридичної особи (переважно знаходиться керівництво) та здійснення управління і обліку.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 25.03.2020).

Мова викладання у закладах вищої освіти — державна мова. Заклади вищої освіти або їхні структурні підрозділи, утворені на території України іноземними державами, а також заклади вищої освіти України приватної форми власності мають право вільного вибору мови навчання із забезпеченням при цьому вивчення особами, які навчаються у таких закладах, державної мови як окремої навчальної дисципліни.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII: дата оновлення: 01.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 01.05.2019).

Мова наукової та науково-технічної діяльності — державна мова.

(**Про наукову і науково-технічну діяльність** [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 27.05.2020).

Мова освітнього процесу в закладах вищої освіти — державна мова. Застосування мов у закладах вищої освіти визначається законами України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та «Про освіту». Заклад вищої освіти має право прийняти рішення про викладання однієї, кількох або всіх дисциплін, виконання індивідуальних завдань та проведення контрольних заходів англійською мовою, за умови що усі здобувачі освіти, які вивчають відповідні дисципліни, володіють англійською мовою. У разі якщо є письмове звернення від одного чи більше студентів, заклад вищої освіти забезпечує переклад державною мовою.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Мова освітнього процесу в закладах освіти — державна мова. Заклади освіти забезпечують обов'язкове вивчення державної мови, зокрема заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти – в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням державної мови.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Мовлення (телерадіомовлення) — створення (комплектування та/або пакетування) і розповсюдження програм, пакетів програм, передач з використанням технічних засобів телекомунікацій для публічного приймання за допомогою побутових теле- та радіоприймачів у відкритий спосіб чи за абонентну плату на договірних засадах.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12. 1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 12.09.2019).

Мовна компетентність — знання мови, її норм, правил та закономірностей функціонування в різних сферах суспільної діяльності. Державний службовець повинен володіти мовною компетентністю, яка передбачає розуміння структури мови, знання особливостей її словникового складу та граматичної будови, правил написання слів та їх використання в різних функціональних стилях, зокрема в офіційно-діловому. Мовна компетентність державного службовця включає знання про функціонування і системну організацію української мови на рівнях лексики, граматики, фонетики і фонології, орфографії, орфоєпії, пунктуації.

(Вимоги щодо рівня мовної компетентності осіб, які претендують на зайняття посади державної служби [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 26.04.2017 № 301 : дата оновлення: 26.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2017-п#n140> (дата звернення: 28.07.2019).

Молодий вчений — вчений віком до 35 років, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, або вчений віком до 40 років, який має науковий ступінь доктора наук або навчається в докторантурі;

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Молодший бакалавр — це освітній або освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти. Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Монети — металеві грошові знаки різного номіналу.

(Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні [Електронний ресурс] : затв. постановою Нац. банку України від 25.09.2018 №

103 : дата прийняття 25.09.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18/ed20180925#n55> (дата звернення: 25.09.2019).

Моніторинг якості освіти — це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряду і причин відхилень від цілей. Моніторинг якості освіти може бути внутрішній та зовнішній.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 04.05.2020).

Моральна шкода полягає:

1) у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;

2) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів;

3) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна;

4) у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи.

Моральна шкода відшкодовується грошми, іншим майном або в інший спосіб.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 19.12.2019).

Мотивація — спрямованість потреб і прагнень вступника до навчання у ВВНЗ або ВНП ВНЗ та проходження військової служби у Службі безпеки України.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 03.04.2020).

Нн

Навчальна діяльність — форма активного співробітництва, направлена на удосконалення, розвиток, формування особистості.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 17.09.2019).

Навчальна діяльність є основною складовою освітнього процесу у ВВНЗ (ВНП ЗВО) і включає в себе заходи командування ВВНЗ (ВНП ЗВО) та його структурних підрозділів, науково-педагогічних працівників з питань підготовки за фахом курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, організації і науково-методичного забезпечення всіх видів навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, проведення їх атестування. Навчальна діяльність у ВВНЗ (ВНП ЗВО) проводиться в таких організаційних формах: навчальні заняття, самостійна робота курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, практична підготовка, контрольні заходи.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Навчальний командний пункт (вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти) — комплекс спеціалізованих приміщень, обладнаних відповідною апаратурою та технікою, необхідною для проведення тактичних (тактико-спеціальних) занять, командно-штабних навчань (воєнних ігор), а також вдосконалення практичних навичок з питань підготовки та ведення операцій (бойових дій), управління військами (силами) та їх всебічного забезпечення.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 05.04.2020).

Навчальний план підготовки військових фахівців ВВНЗ (ВНП ЗВО) розробляється на підставі освітньо-професійної, освітньо-наукової, професійної програми та визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і

підсумкового контролю. Навчальний план розробляється за відповідним ступенем вищої освіти та рівнем військової освіти структурними навчальними підрозділами ВВНЗ (ВНП ЗВО), які відповідають за підготовку військових фахівців за відповідними спеціальностями та спеціалізаціями, під методичним керівництвом та у взаємодії з навчальним (науково-методичним, навчально-методичним) відділом (центром, управлінням, відділенням, частиною).

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Навчальний посібник — видання, яке доповнює або частково замінює підручник у викладі навчального матеріалу, курсу, дисципліни чи розділу (до навчальних посібників належать курси лекцій).

(Положення про порядок підготовки та видання підручників і навчальних посібників для аграрних вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва аграрної політики України від 29.12.2003 № 473 : дата оновлення 21.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-04> (дата звернення: 18.07.2019).

Навчально-лабораторний комплекс вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти) — комплекс спеціалізованих приміщень, обладнаних зразками озброєння та військової техніки, їх розрізними та навчально-діючими вузлами, агрегатами, блоками, спеціалізованими навчально-діючими стендами для відпрацювання лабораторних, практичних занять з навчальних дисциплін загальнопрофесійної, військово-професійної, військово-спеціальної підготовки, а також вдосконалення практичних навичок щодо технічного обслуговування та відновлення та експлуатації.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Навчально-методичні кабінети створюються у вищих військових навчальних закладах (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти) з метою узагальнення і розповсюдження передового досвіду навчання курсантів, слухачів, студентів, організації проведення педагогічних

(методичних) експериментів і втілення їх результатів в освітній процес, створення умов для підвищення педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників. Роботу навчально-методичних кабінетів організовує заступник керівника (начальника) ВВНЗ (ВНП ЗВО) з навчальної (навчальної та наукової) роботи або керівник (начальник) навчального відділу (частини, відділення) ВВНЗ (ВНП ЗВО) (керівник підрозділу ВВНЗ, який відповідає за організацію освітньої діяльності).

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 10.04.2020).

Навчально-методичні матеріали включають: лекційний фонд; фонд методичних розробок для проведення лабораторних, практичних, групових занять, групових вправ; плани проведення семінарів, тренувань, навчань, факультативів, ігор; завдання (методичні вказівки) для самостійної роботи курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів з навчальної дисципліни; завдання (методичні вказівки) з розроблення індивідуальних завдань; методичні вказівки для розробки кваліфікаційних робіт або проведення кваліфікаційного іспиту, програми та методичні вказівки для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти; інші навчально-методичні матеріали за очною (денною), заочною (дистанційною) формами здобуття освіти. За наявності підручника, який забезпечує викладання навчальної дисципліни, лекційний фонд (курс лекцій) може не створюватися.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Навчально-науковий інститут — структурний підрозділ університету, академії, інституту, що об'єднує відповідні кафедри, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, які провадять освітню діяльність і проводять наукові дослідження.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 02.04.2020).

Навчально-організаційний супровід — допомога учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, написання та моніторинг

виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, організація індивідуальних консультацій тощо.

(Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 10.07.2019 № 635 : дата прийняття 10.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-%D0%BF/ed20190710#Text> (дата звернення 25.05.2020).

Навчально-тренувальний комплекс вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти) — комплекс спеціалізованих приміщень, а також об'єктів і споруд для занять фізичною підготовкою і спортом, обладнаних тренажерами, розгорнутими зразками озброєння та військової техніки, необхідними для відпрацювання практичних, лабораторних, тактичних (тактико-спеціальних), групових занять з навчальних дисциплін загальнопрофесійної, військово-професійної, військово-спеціальної підготовки, а також вдосконалення практичних навичок щодо застосування, експлуатації, технічного обслуговування та відновлення озброєння та військової техніки, а також військово-прикладних рухових навичок і вмінь.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Наглядова рада закладу вищої освіти створюється за рішенням засновника (засновників) для здійснення нагляду за управлінням майном закладу вищої освіти, додержанням мети його створення. Наглядова рада закладу вищої освіти сприяє розв'язанню перспективних завдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійснення контролю за їх використанням, ефективній взаємодії закладу вищої освіти з державними органами та органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, суспільно-політичними організаціями та суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку та підвищення якості освітньої діяльності і конкурентоспроможності закладу вищої освіти, здійснює громадський контроль за його діяльністю тощо. Порядок формування наглядової ради, строк її повноважень, компетенція і порядок діяльності визначаються статутом закладу вищої освіти. До складу наглядової ради не можуть входити здобувачі вищої освіти та працівники закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 03.04.2020).

Наглядова (підкувальна) рада закладу освіти створюється за рішенням засновника відповідно до спеціальних законів. Порядок формування наглядової (підкувальної) ради, її відповідальність, перелік і строк повноважень, а також порядок її діяльності визначаються спеціальними законами та установчими документами закладу освіти. Наглядова (підкувальна) рада закладу освіти сприяє вирішенню перспективних завдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійсненню контролю за їх використанням, ефективній взаємодії закладу освіти з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, громадськими організаціями, юридичними та фізичними особами.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 22.04.2020).

Надходження бюджету — доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI : дата оновлення 11.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 05.08.2019).

Найманий працівник — фізична особа, яка працює за трудовим договором на підприємстві, в установі та організації, в їх об'єднаннях або у фізичних осіб, які використовують найману працю.

(Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) [Електронний ресурс] : Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР : дата оновлення 07.11.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр> (дата звернення 24.08.2018).

Найманий працівник — фізична особа, яка працює за трудовим договором (контрактом) на підприємстві, в установі та організації або у фізичної особи.

(Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2000 № 1533–III : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text> (дата звернення 24.05.2020).

Насильство за ознакою статі — діяння, спрямовані проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 07.12.2019).

Наукова діяльність — інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Наукова експедиція — організаційна форма наукових досліджень, що передбачає подорож, поїздку, відрядження наукового працівника (групи наукових працівників) з метою здобуття емпіричних відомостей для отримання практичного досвіду та подальших теоретичних узагальнень у відповідній галузі наук.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Наукова (науково-дослідна, науково-технологічна, науково-технічна, науково-практична) установа — юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, утворена в установленому законодавством порядку, для якої наукова та (або) науково-технічна діяльність є основною.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 26.12.2019).

Наукова (науково-технічна) продукція — науковий та (або) науково-технічний (прикладний) результат, призначений для реалізації.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Наукова (науково-технічна) робота — наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки, проведені з метою одержання наукового, науково-технічного (прикладного) результату. Основними видами наукової (науково-технічної) роботи є науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, дослідно-технологічні, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані з доведенням нових наукових і науково-технічних знань до стадії практичного використання.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Провадження наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, інститутами є обов'язковим.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 13.04.2020).

Наукова (науково-дослідна, науково-технологічна, науково-технічна, науково-практична) установа — юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, утворена в установленому законодавством порядку, для якої наукова та (або) науково-технічна діяльність є основною.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Наукове видавництво — видавництво — юридична особа, основним видом діяльності якої є видавнича діяльність, спрямована на висвітлення результатів наукової, науково-технічної, науково-педагогічної, науково-організаційної діяльності, оприлюднення наукових результатів, представлення

наукової (науково-технічної) продукції, а також досліджень у галузі теорії та методики науково-видавничої справи;

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Наукове видання — твір (узагальнююча наукова праця, монографія, збірник наукових праць, збірник документів і матеріалів, тези та матеріали наукових конференцій, автореферат дисертації, препринт, словник, енциклопедія, науковий довідник або покажчик, наукове періодичне видання тощо) наукового характеру, що пройшов процедуру наукового рецензування та затвердження до друку вченою (науковою, науково-технічною, технічною) радою наукової установи або вищого навчального закладу, редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений шляхом друкування, тиснення або в інший спосіб, містить інформацію про результати наукової, науково-технічної, науково-педагогічної, науково-організаційної діяльності, теоретичних чи експериментальних досліджень (науково-дослідне видання); підготовлені науковцями до публікації тексти пам'яток культури, історичних документів чи літературних текстів (археографічне або джерелознавче видання); науково систематизовані дані чи матеріали, що відображають історію науки та сучасний стан наукового знання (науково-довідкове або науково-інформаційне видання), призначені для поширення, що відповідають вимогам національних стандартів, інших нормативних документів з питань видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Наукове відкриття — встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 31.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n437> (дата звернення 09.09.2019).

Наукове відрядження — відрядження наукового (науково-педагогічного) працівника, аспіранта, ад'юнкта, докторанта на певний строк для проведення наукової або науково-педагогічної роботи, участі в наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, наукових школах, експедиціях поза місцем його основної роботи (для аспірантів, ад'юнктів — поза місцем

навчання), за наявності запрошення сторони, що приймає, або направлення установи, де працює вчений. Термін наукового відрядження не може перевищувати 90 днів, крім випадків, коли відрядження пов'язано з довготривалою науковою експедицією.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 27.07.2019).

Наукове і методичне забезпечення освіти здійснюють центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, Національна академія наук України, національні галузеві академії наук України, органи із забезпечення якості освіти, центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, академічні, галузеві науково-дослідні інститути, заклади освіти, інші науково-методичні та методичні установи у взаємодії з відповідними підприємствами, творчими спілками, асоціаціями, товариствами, громадськими об'єднаннями, у тому числі фаховими організаціями (професійними асоціаціями), об'єднаннями роботодавців, незалежними установами оцінювання та забезпечення якості освіти, які можуть:

1) розробляти пропозиції про засади освітньої політики, прогнози, інформаційно-аналітичні матеріали, рекомендації щодо гуманітарного розвитку держави та вдосконалення освітньої сфери;

2) брати участь у науково-методичному забезпеченні оцінювання і моніторингу якості освіти, зокрема за міжнародними програмами;

3) здійснювати соціологічні дослідження суспільного сприйняття освітньої політики;

4) організовувати видання підручників (посібників), у тому числі електронних;

5) реалізовувати інші функції, передбачені законодавством та їх установчими документами.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 14.05.2020).

Науковий парк — договірне об'єднання суб'єктів господарювання, створене з метою організації, координації та контролю процесу виконання проектів наукового парку.

(Про науковий парк «Київська політехніка»[Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2006 № 523-V : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-16/ed20121205#top> (дата звернення 14.12.2019).

Науковий парк — юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання

внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку.

(Про наукові парки [Електронний ресурс] : Закон від 25.06.2009 № 1563–VI : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#top> (дата звернення 14.12.2019).

Науковий підрозділ — структурний підрозділ юридичної особи, основним завданням якого є провадження наукової, науково-технічної або науково-організаційної діяльності, у штаті якого посади наукових працівників становлять не менш як 50 відсотків. Типами наукового підрозділу є інститут, науково-дослідна частина, управління, відділення, комплекс, центр, відділ, лабораторія, секція, сектор, бюро, група, філіал, дослідна станція, дослідне поле, ботанічний сад, дендропарк, обсерваторія, наукова (науково-технічна) бібліотека, науковий (науково-технічний) музей.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науковий працівник провадить наукову (науково-технічну, науково-організаційну, науково-педагогічну) діяльність у наукових установах, вищих навчальних закладах, наукових підрозділах установ, організацій, підприємств.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 27.05.2020).

Науковий (науково-технічний) проект — комплекс заходів, пов'язаних із забезпеченням виконання та безпосереднім проведенням наукових досліджень та (або) науково-технічних розробок з метою досягнення конкретного наукового або науково-технічного (прикладного) результату.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науковий результат — нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-

методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науковий рівень вищої освіти передбачає здатність особи визначати та розв'язувати соціально значущі системні проблеми у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення сталого розвитку та вимагають створення нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Наукові працівники — це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених є частиною системи громадського самоврядування відповідних закладів вищої освіти. У роботі наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених беруть участь особи віком до 35 років (для докторантів — 40 років), які навчаються або працюють у закладі вищої освіти. Наукове товариство студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються або працюють у закладі вищої освіти, зокрема щодо питань наукової діяльності, підтримки наукоємних ідей, інновацій та обміну знаннями.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 04.04.2020).

Науково-організаційна діяльність — діяльність, спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науково-педагогічна діяльність — педагогічна діяльність в університетах, академіях, інститутах та закладах післядипломної освіти, що пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науково-педагогічний працівник — вчений, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, відповідно до трудового договору (контракту) в університеті, академії, інституті професійно провадить педагогічну та наукову або науково-педагогічну діяльність та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтвержену результатами атестації у випадках, визначених законодавством.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науково-педагогічні працівники — це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Науково-технічна діяльність — наукова діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань для розв'язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науково-технічний (прикладний) результат — одержані під час проведення прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок нові або істотно вдосконалені матеріали, продукти, процеси, пристрої, технології, системи, нові або істотно вдосконалені послуги, введені в дію нові конструктивні чи технологічні рішення, завершені випробування, розробки, що впроваджені або можуть бути

впроваджені в суспільну практику. Науково-технічний (прикладний) результат може бути у формі ескізного проекту, експериментального (дослідного) зразка або його діючої моделі, конструкторської або технологічної документації на науково-технічну продукцію, дослідного зразка, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів тощо.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Науково-технічні (експериментальні) розробки — науково-технічна діяльність, що базується на наукових знаннях, отриманих у результаті наукових досліджень чи практичного досвіду, та провадиться з метою доведення таких знань до стадії практичного використання. Результатом науково-технічних (експериментальних) розробок є нові або істотно вдосконалені матеріали, продукти, процеси, пристрої, технології, системи, об'єкти права інтелектуальної власності, нові або істотно вдосконалені послуги.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Національна академія наук України є вищою науковою самоврядною організацією України. Національна академія наук України заснована на державній власності і є державною організацією, створеною як неприбуткова державна бюджетна установа. Кадровий склад Національної академії наук України включає дійсних членів (академіків), кількість яких не може перевищувати 200 осіб, членів-кореспондентів, кількість яких не може перевищувати 400 осіб, іноземних членів та працівників наукових установ (організацій, підприємств), що перебувають у її віданні. Національна академія наук України організує і здійснює фундаментальні та прикладні наукові дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 26.07.2019).

Національна академія педагогічних наук України є самоврядною науковою організацією у сфері освіти, заснованою на державній власності, яка:

1) здійснює фундаментальні і прикладні наукові дослідження та інноваційні розробки у сфері освіти, педагогіки та психології, бере участь у створенні наукових основ розвитку освіти з урахуванням науково-технічного та соціально-економічного прогресу суспільства, національно-культурних традицій, а також світових тенденцій розвитку та досвіду іноземних країн;

2) надає наукову, методичну, консультативну підтримку відповідним органам державної влади з метою виконання завдань, визначених державними пріоритетами у сфері освіти;

3) залучається до проведення незалежної наукової експертизи:

проектів прогностичних та програмних документів, інших документів стратегічного планування, проектів законів, державних рішень і програм, освітніх інновацій, надає висновки, які є обов'язковими для розгляду органами державної влади та органами місцевого самоврядування під час прийняття відповідних рішень;

навчальної та методичної літератури (крім літератури для вищої освіти), за результатами якої надає висновки (рекомендації) щодо доцільності її використання в освітньому процесі, які є обов'язковими для розгляду органами державної влади та органами місцевого самоврядування під час прийняття відповідних рішень;

4) бере участь у розробленні методів навчання, стандартів освіти, типових освітніх програм, підручників;

5) здійснює розроблення та експериментальну перевірку інноваційних моделей освіти;

6) провадить організаційні, координаційні та науково-методичні заходи щодо забезпечення практичної психології в освіті та соціальної педагогіки;

7) здійснює психологічну експертизу стандартів освіти, типових освітніх програм, підручників, методичних матеріалів тощо;

8) провадить освітню діяльність з підготовки і підвищення кваліфікації керівних, педагогічних і науково-педагогічних працівників освіти, пов'язану із здійсненням освітньої політики;

9) здійснює іншу діяльність, пов'язану з науковим та методичним забезпеченням освіти, визначену законодавством та установчими документами Національної академії педагогічних наук України.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 14.05.2020).

Національна безпека України — захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз.

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 03.04.2020).

Національна валюта (гривня):

а) грошові знаки грошової одиниці України — гривні у вигляді банкнот, монет, у тому числі обігових, пам'ятних та ювілейних монет, і в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

б) кошти на рахунках у банках та інших фінансових установах, виражені у гривні;

в) електронні гроші, номіновані у гривні.

(Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII : дата прийняття 21.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 24.09.2019).

Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує громадську безпеку і порядок, охорону прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидію злочинності, а також надає визначені законом послуги з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення є конституційним, постійно діючим колегіальним органом, метою діяльності якого є нагляд за дотриманням законів України у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень, передбачених законами.

(Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 23.09.1997 № 538/97–ВР (в ред. Закону від 03.03.2005 № 2461–IV) : дата оновлення 01.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/538/97-%D0%B2%D1%80/ed20190101#n12> (дата звернення 11.09.2019).

Національна рамка кваліфікацій — системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Національна рамка кваліфікацій призначена для використання державними органами та органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, закладами освіти, роботодавцями, іншими юридичними та фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

(Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Національна система кваліфікацій — це сукупність інституцій і правових норм, що регулюють формування і розвиток освітніх та професійних кваліфікацій, їх відповідність потребам суспільства і ринку праці.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 29.04.2020).

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим цим Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є юридичною особою публічного права, яка діє згідно з цим Законом і статутом, що затверджується Кабінетом Міністрів України. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти складається з двадцяти трьох осіб, які призначаються Кабінетом Міністрів України на підставі рішення Конкурсної комісії за результатами конкурсного відбору, що відбувається з дотриманням принципів гендерного балансу та галузевого представництва.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.03.2020).

Національне агентство кваліфікацій є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим на реалізацію державної політики у сфері кваліфікацій. Національне агентство кваліфікацій формується на паритетних засадах з представників центральних органів виконавчої влади у сфері освіти і науки, соціальної політики, економічного розвитку, спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців та спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 29.04.2020).

Національний банк України — центральний банк держави, основною функцією якого є забезпечення стабільності грошової одиниці України — гривні.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 21.09.2019).

Національний інформаційний фонд України — сукупність інформаційних фондів (інформаційних ресурсів) держави: архівного, бібліотечного, стандартів, архіву друку, фонду фільмів, патентного та інших фондів.

(Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 03.11.2019).

Національний репозитарій — загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються і систематизуються академічні тексти. Повна назва Національного репозитарію англійською мовою — National Repository of Academic Texts. Основною метою Національного репозитарію є сприяння розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній доброчесності.

(Положення про Національний репозитарій академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.07.2017 № 541 : дата прийняття 19.07.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2017-%D0%BF> (дата звернення 27.08.2019).

Національні інтереси України — життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян.

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 21.05.2020).

Небезпечний чинник — складова частина небезпечного явища (пожежа, вибух, викидання, загроза викидання небезпечних хімічних, радіоактивних і біологічно небезпечних речовин) або процесу, що характеризується фізичною, хімічною, біологічною чи іншою дією (впливом), перевищенням нормативних показників і створює загрозу життю та/або здоров'ю людини.

(Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.2012 № 5403–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 07.05.2020).

Небюджетна конкурсна пропозиція — конкурсна пропозиція, на яку не надаються місця для навчання за кошти державного або місцевого бюджету (за державним або регіональним замовленням).

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Незалежна професійна діяльність — участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 04.05.2020).

Незалежна установа оцінювання та забезпечення якості вищої освіти — це недержавна організація (установа, агенція, бюро тощо), акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, що здійснює оцінювання освітньої програми, результатів навчання та/або закладів вищої освіти (їхніх структурних підрозділів) з метою вироблення рекомендацій і надання допомоги закладам вищої освіти в організації системи забезпечення якості вищої освіти та внесення пропозицій Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти щодо акредитації освітньої програми. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть видавати закладам вищої освіти власні сертифікати про оцінку освітньої програми та/або систем забезпечення якості вищої освіти. Участь закладу вищої освіти у проведенні процедури оцінювання освітньої програми незалежною установою оцінювання та забезпечення якості вищої освіти є добровільною.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 29.03.2020).

Некомерційне господарювання — це самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання,

спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 07.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 09.10.2019).

Необ’єктивне оцінювання — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.05.2020).

Неповнолітня дитина — дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 28.05.2020).

Непряма дискримінація — ситуація, за якої внаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для особи та/або групи осіб за їх певними ознаками виникають менш сприятливі умови або становище порівняно з іншими особами та/або групами осіб, крім випадків, коли їх реалізація чи застосування має правомірну, об’єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 07.12.2019).

Нерезиденти — це:

а) іноземні компанії, організації, утворені відповідно до законодавства інших держав, їх зареєстровані (акредитовані або легалізовані) відповідно до законодавства України філії, представництва та інші відокремлені підрозділи з місцезнаходженням на території України;

б) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва інших держав і міжнародних організацій в Україні;

в) фізичні особи, які не є резидентами України.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 27.05.2020).

Нерухомі речі (нерухоме майно, нерухомість) — земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 14.05.2020).

Несанкціоновані дії щодо інформації в системі — дії, що провадяться з порушенням порядку доступу до цієї інформації, встановленого відповідно до законодавства.

(Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.1994 № 80/94–ВР (в ред. Закону від 31.05.2005 № 2594–IV) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення 12.10.2019).

Неформальна освіта — це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Неформальне професійне навчання працівників — набуття працівниками професійних знань, умінь і навичок, не регламентоване місцем набуття, строком та формою навчання.

(Про професійний розвиток працівників [Електронний ресурс] : Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення 22.08.2019).

Нецільове використання бюджетних коштів — їх витрачання на цілі, що не відповідають:

бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);

напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми або в порядку використання бюджетних коштів (включаючи порядок та умови надання субвенцій);

бюджетним асигнуванням (розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів).

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 10.05.2020).

Нещасний випадок — обмежена в часі подія, раптовий вплив небезпечного чинника чи середовища, що сталися під час освітнього процесу, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю чи настала смерть здобувача освіти.

(Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 16.05.2019 № 659 : дата прийняття 16.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0612-19/ed20190516#Text> (дата звернення 13.04.2020).

Нормативний документ — документ, що встановлює правила, настанови чи характеристики щодо діяльності або її результатів.

(Про стандартизацію [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.2014 № 1315–VII : дата оновлення 03.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення 25.11.2019).

Нормативно-правовий акт — офіційний документ, прийнятий уповноваженим на це суб'єктом нормотворення у визначеній законом формі та порядку, який встановлює норми права для неозначеного кола осіб і розрахований на неодноразове застосування.

(Порядок подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 12.04.2005 № 34/5 (у ред. наказу від 15.05.2013 № 883/5) : дата оновлення 15.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05#n2> (дата звернення 22.03.2020).

Ноу-хау — технічна, організаційна або комерційна інформація, що отримана завдяки досвіду та випробуванням технології та її складових, яка: не є загальновідомою чи легкодоступною на день укладення договору про трансфер технологій; є істотною, тобто важливою та корисною для виробництва продукції, технологічного процесу та/або надання послуг; є визначеною, тобто описаною достатньо вичерпно, щоб можливо було перевірити її відповідність критеріям незагальновідомості та істотності.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство

України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 23.12.2019).

Оо

Об'єднання організацій роботодавців — неприбуткова громадська організація, яка об'єднує організації роботодавців, їх об'єднання.

(Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 22.06.2012 № 5026–VI : дата оновлення 02.11.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17> (дата звернення 25.05.2020).

Об'єкт діяльності — процеси або(та) явища, або(та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямом 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 25.05.2020).

Об'єкт культурної спадщини — визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти (об'єкти підводної культурної та археологічної спадщини), інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність.

(Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : Закон України від 08.06.2000 № 1805–III : дата оновлення 25.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14/ed20190125#top> (дата звернення 25.05.2020).

Об'єкт технології — наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау, в яких відображено перелік, строки, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (у ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 25.05.2020).

Об'єкти авторського права — твори, а саме:

- 1) літературні та художні твори, зокрема:
 - романи, поеми, статті та інші письмові твори;
 - лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
 - драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори;
 - музичні твори (з текстом або без тексту);
 - аудіовізуальні твори;
 - твори живопису, архітектури, скульптури та графіки;
 - фотографічні твори;
 - твори ужиткового мистецтва;
 - ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки;
 - переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів;
 - збірники творів, якщо вони за доббором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;
- 2) комп'ютерні програми;
- 3) компіляції даних (бази даних), якщо вони за доббором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;
- 4) інші твори.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 26.05.2020).

Об'єкти авторського права — твори, що визначені Законом України «Про авторське право і суміжні права» та охороняються відповідно до законодавства.

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 25.05.2020).

Об'єкти інноваційної освітньої діяльності: нові емпіричні та/або теоретичні знання, навчальний та виховний процеси, освітні (педагогічні), дидактичні, виховні, управлінські системи, моделі, методи, інноваційні освітні програми і проекти, інші інтелектуальні продукти, засоби навчання та обладнання, організаційні та адміністративні рішення, а також рішення іншого характеру, що істотно поліпшують якість освіти, результативність та ефективність освітньої діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників, навчальних закладів.

(Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України

від 07.11.2000 № 522 (у ред. наказу від 11.07.2017 № 994) : дата оновлення 31.10.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00#n13> (дата звернення 25.05.2020).

Об'єкти науки і техніки як об'єкти культурної спадщини — унікальні промислові, виробничі, науково-виробничі, інженерні, інженерно-транспортні, видобувні об'єкти, що визначають рівень розвитку науки і техніки певної епохи, певних наукових напрямів або промислових галузей.

(Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : Закон України від 08.06.2000 № 1805–III : дата оновлення 25.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14/ed20190125#top> (дата звернення 25.05.2020).

Об'єкти права інтелектуальної власності:

літературні та художні твори;
комп'ютерні програми;
компіляції даних (бази даних);
виконання;
фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення;
наукові відкриття;
винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
компонування (топографії) інтегральних мікросхем;
раціоналізаторські пропозиції;
сорти рослин, породи тварин;
комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення;
комерційні таємниці.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 26.05.2020).

Об'єкти суміжних прав:

а) виконання;
б) фонограми;
в) відеограми;
г) програми (передачі) організацій мовлення.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 26.05.2020).

Об'єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати

інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 23.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 26.05.2020).

Облік музейних предметів — один з основних напрямів роботи музею, що здійснюється шляхом реєстрації у фондово-обліковій документації (у тому числі в електронній формі) предметів фонду музею.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 27.05.2020).

Обліковий запис — формалізований згідно зі стандартами мережі Інтернет запис на комп'ютерному обладнанні (комп'ютерах, серверах), підключеному до мережі Інтернет, що ідентифікує користувача (наприклад, власника веб-сайту) на такому обладнанні, включає в себе дані про доступ до частини каталогів і програмного забезпечення комп'ютерного обладнання, а також визначає права такого доступу, що надають можливість володільцю облікового запису додавати, видаляти, змінювати електронну (цифрову) інформацію і дані веб-сайту, надавати доступ до веб-сайту або його частин, окремих даних іншим особам, припиняти функціонування такого веб-сайту або його частини в межах облікового запису.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.05.2020).

Обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 27.05.2020).

Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог:

1) виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для

охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;

2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;

3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

(Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939–VI : дата оновлення 01.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/ed20150501#n55> (дата звернення 27.05.2020).

Обмеження життєдіяльності — помірно виражена, виражена або значно виражена втрата особою внаслідок захворювання, травми (її наслідків) або вроджених вад здатності до самообслуговування, пересування, орієнтації, контролю своєї поведінки, спілкування, навчання, виконання трудової діяльності нарівні з іншими громадянами.

(Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.10.2005 № 2961–IV : дата оновлення 01.01.2020// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення 27.05.2020).

Обов'язковий примірник документів — примірник різних видів тиражованих документів, який передає його виробник на безоплатній або платній основі юридичним особам, визначеним цим Законом. До обов'язкового примірника документів належать такі їх види:

видання текстові, нотні, картографічні, образотворчі;

видання електронні;

видання, аудіопродукція та інші документи для сліпих;

аудіо-, візуальна, аудіовізуальна продукція (кіно-, відео-, фото-, фонодокументи);

нормативно-правові акти у сфері стандартизації, метрології та сертифікації;

патентні документи.

(Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 03.11.2019).

Обов'язковий реквізит електронного документа — обов'язкові дані в електронному документі, без яких він не може бути підставою для його обліку і не матиме юридичної сили.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV дата оновлення: 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 16.07.2019).

Обробка інформації в системі — виконання однієї або кількох операцій, зокрема: збирання, введення, записування, перетворення, зчитування, зберігання, знищення, реєстрації, приймання, отримання, передавання, які здійснюються в системі за допомогою технічних і програмних засобів.

(Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.1994 № 80/94–ВР (в ред. Закону від 31.05.2005 № 2594–IV) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення 12.10.2019).

Обробка персональних даних — будь-яка дія або сукупність дій, таких як збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем.

(Про захист персональних даних [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI : дата оновлення 30.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення: 20.08.2019).

Одержувач грантової підтримки — переможець конкурсного відбору, з яким грантодавач укладав договір про надання грантової підтримки.

(Порядок надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 21.08.2019 № 776 : дата прийняття 21.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776-2019-%D0%BF/ed20190821#n17> (дата звернення 04.10.2019).

Одержувач обов'язкового примірника документів — юридична особа України, яка одержує обов'язковий примірник документів на безоплатній або платній основі та забезпечує його зберігання і використання.

(Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 03.11.2019).

Опіка, піклування встановлюється над дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування. Опіка встановлюється над дитиною, яка не досягла чотирнадцяти років, а піклування — над дитиною у віці від

чотирнадцяти до вісімнадцяти років. Опіка, піклування над дитиною встановлюється органом опіки та піклування, а також судом у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 12.05.2020).

Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників здійснюється за рахунок коштів державного та/або місцевого бюджетів, коштів засновників, власних надходжень закладів освіти, грантів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Опонент — особа, яка не є штатним працівником закладу вищої освіти (наукової установи), де утворюється рада, та має науковий ступінь і є компетентним вченим з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Компетентність вченого підтверджується присудженням йому науковим ступенем з відповідної галузі знань (науки) та/або спеціальності або присвоєним йому вченим званням за відповідною кафедрою (спеціальністю) та/або науковими публікаціями з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача.

(Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.03.2019 № 167 : дата прийняття 06.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-п/ed20190306#n27> (дата звернення 16.11.2019).

Оприлюднення (розкриття публіці) твору — здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 02.05.2020).

Орган громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) — збори (конференція) трудового колективу навчально-наукового інституту (факультету), включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у закладі вищої освіти. Порядок скликання органу громадського самоврядування навчально-наукового

інституту (факультету) та його діяльності визначається статутом закладу вищої освіти. В органі громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) повинні бути представлені всі категорії працівників навчально-наукового інституту (факультету) та виборні представники з числа осіб, які навчаються у навчально-науковому інституті (на факультеті). При цьому не менш як 75 відсотків складу делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові та науково-педагогічні працівники навчально-наукового інституту (факультету) і не менш як 15 відсотків — виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів. Збори (конференція) учасників освітнього процесу навчально-наукового інституту (факультету) скликаються не рідше одного разу на рік.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 18.02.2020).

Орган ліцензування — державний орган, уповноважений законом або Кабінетом Міністрів України на здійснення ліцензування господарської діяльності.

(Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 222–VIII : дата оновлення 01.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення 22.03.2020).

Органи виконавчої влади — самостійний вид органів державної влади, які згідно з конституційним принципом поділу державної влади мають своїм головним призначенням здійснення однієї гілки державної влади — виконавчої.

(Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 22.07.1998 № 810/98: дата оновлення 28.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528> (дата звернення 22.03.2020).

Органами державної статистики є:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики;

функціональні органи державної статистики — підприємства, установи та організації, які знаходяться у сфері управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

(Про державну статистику [Електронний ресурс] : Закон України від 17.09.1992 № 2614–XII (в ред. Закону від 13.07.2000 № 1922–III) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12/ed20140419#Text> (дата звернення 25.05.2020).

Органи громадського самоврядування у сфері освіти :

органи громадського самоврядування закладу освіти;

конференції (форуми, з'їзди) учасників освітнього процесу, закладів освіти, їх об'єднань, що скликаються на території відповідного населеного пункту, об'єднаної територіальної громади, району, області, Автономної Республіки Крим, держави;

Всеукраїнський з'їзд учасників освітнього процесу та їх об'єднань, що скликається у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 09.05.2020).

Органи із забезпечення якості освіти:

центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти;

постійно діючий колегіальний орган у сфері забезпечення якості вищої освіти — Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи. Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради.

(Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : дата оновлення 21.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 29.08.2019).

Органи управління у сфері освіти:

Кабінет Міністрів України;

центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки;

центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти;

постійно діючий колегіальний орган у сфері забезпечення якості вищої освіти;

державні органи, яким підпорядковані заклади освіти;

Верховна Рада Автономної Республіки Крим;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим;

органи місцевого самоврядування.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Організатор конкурсу — головний розпорядник бюджетних коштів або розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня, виконавець бюджетної програми, який уповноважений головним розпорядником бюджетних коштів на проведення конкурсу.

(Порядок проведення конкурсного відбору наукових, науково-технічних робіт, що плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.09.2018 № 739 : дата прийняття 12.09.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2018-п> (дата звернення 05.10.2019).

Організації профспілки — організаційні ланки профспілки, визначені статутом профспілки, що діють у межах повноважень, наданих статутом та цим Законом.

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045-XIV : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 16.12.2019).

Організаційно-методична функція психологічної служби у системі освіти — визначення стратегії, мети, завдань, планування діяльності психологічної служби та координація взаємодії учасників освітнього процесу.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 17.09.2019).

Організація — об'єднання людей, суспільних груп, держав на базі спільності інтересів, мети, програми дій тощо.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 23.03.2020).

Організація ефірного мовлення — телерадіоорганізація, що здійснює публічне сповіщення радіо- чи телевізійних передач і програм мовлення (як власного виробництва, так і виробництва інших організацій) шляхом передачі в ефір за допомогою радіохвиль (а також лазерних променів, гамма-променів тощо) у будь-якому частотному діапазоні (у тому числі й з використанням супутників).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627-III) : дата оновлення 04.11.2018

// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 10.09.2019).

Організація кабельного мовлення — телерадіоорганізація, що здійснює публічне сповіщення радіо- чи телевізійних передач і програм мовлення (як власного виробництва, так і виробництва інших організацій) шляхом передачі на віддаль сигналу за допомогою того чи іншого виду наземного, підземного чи підводного кабелю (провідникового, оптоволоконного чи іншого виду).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 10.09.2019).

Організація медичного обслуговування в системі освіти забезпечується відповідно до джерел фінансування закладів освіти кожного рівня освіти, визначених законодавством, здійснюється закладами центрального органу виконавчої влади, що здійснює формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, та іншими закладами охорони здоров'я відповідно до законодавства.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 15.05.2020).

Організація мовлення — організація ефірного мовлення чи організація кабельного мовлення.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 03.09.2019).

Організація роботодавців — неприбуткова громадська організація, яка об'єднує роботодавців.

(Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 22.06.2012 № 5026–VI : дата оновлення 02.11.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17> (дата звернення 25.03.2020).

Оригінал електронного документа — електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронним підписом автора або підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України "Про електронні довірчі послуги".

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV дата оновлення:

07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 16.07.2019).

Оригінал службового документа — примірник службового документа, що має оригінальний підпис посадової (службової) особи установи.

Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 11.08.2019).

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Освіта дорослих, що є складовою освіти впродовж життя, спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи на безперервне навчання з урахуванням її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Освіта наукового спрямування — це вид спеціалізованої освіти, що базується на дослідно-орієнтованому навчанні, спрямований на поглиблене вивчення профільних предметів та набуття компетентностей, необхідних для подальшої дослідно-експериментальної, конструкторської, винахідницької діяльності. Освіта наукового спрямування здобувається на двох рівнях:

базова освіта наукового спрямування здобувається у спеціалізованих закладах одночасно з базовою середньою освітою та полягає в набутті здобувачем початкових компетентностей для дослідно-експериментальної, конструкторської, винахідницької та раціоналізаторської діяльності;

профільна освіта наукового спрямування здобувається у спеціалізованих закладах одночасно з повною загальною середньою освітою та орієнтована на продовження навчання на наступних рівнях освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Освітній округ — це сукупність закладів освіти (їхніх філій), у тому числі закладів позашкільної освіти, закладів культури, фізичної культури і спорту, що забезпечують доступність освіти для осіб, які проживають на відповідній території.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : дата оновлення: 19.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 01.05.2019).

Освітній омбудсмен в системі освіти діє з метою забезпечення належних умов для реалізації права особи на освіту. Освітній омбудсмен є посадовою особою, на яку Кабінетом Міністрів України покладається виконання завдань щодо захисту прав у сфері освіти. Освітній омбудсмен призначається на посаду Кабінетом Міністрів України строком на п'ять років без права повторного призначення.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 12.05.2020).

Освітній процес — це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Положення про організацію освітнього процесу затверджується вченою радою закладу вищої освіти відповідно до законодавства.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Освітній процес — система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Освітній процес — це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої та післядипломної військової освіти і науки, що провадиться у ВВНЗ (ВНП ЗВО) через систему науково-методичних, педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та набуття компетентностей особами, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Освітній процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, послідовності та безперервності, незалежності від

втручання будь-яких політичних партій, рухів, інших громадських та релігійних організацій і здійснюється на засадах компетентнісного підходу.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Освітній рівень — це характеристика вищої освіти за рівнем сформованості якостей, що забезпечують всебічний розвиток особистості і є достатніми для здобуття відповідної кваліфікації.

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 07.08.1998 № 1247 : дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 18.12.2019).

Освітньо-кваліфікаційний рівень — це характеристика вищої освіти за рівнем сформованості якостей, що забезпечують здатність особи виконувати відповідні фахові завдання чи обов'язки на певному кваліфікаційному рівні.

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 07.08.1998 № 1247 : дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 18.12.2019).

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Освітньо-професійна програма визначає нормативну частину змісту навчання, встановлює вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої і професійної підготовки фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певної спеціальності.

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 07.08.1998 № 1247 : дата

прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 18.12.2019).

Освітньо-професійна, освітньо-наукова, професійна програма підготовки військових фахівців — система освітніх компонентів на відповідному рівні військової освіти та рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня підготовки та освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти. Освітньо-професійна, освітньо-наукова, професійна програма підготовки військових фахівців розробляється робочою групою ВВНЗ (ВНП ЗВО) та затверджується у порядку, встановленому законодавством.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності, здійснення самостійного творчого мистецького проекту, здобуття практичних навичок продукування нових ідей і розв'язання теоретичних та практичних проблем у творчій мистецькій сфері.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.03.2020).

Освітня декларація — документ, який містить інформацію щодо здобуття результатів навчання та проходження періодів навчання за курс загальної середньої освіти на тимчасово окупованій території України, а також дані про особу, яка подає заяву на проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації. Декларація заповнюється згідно з формою, що додається, та підписується особисто.

(Порядок прийому для здобуття вищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 24.05.2016 № 560 : дата оновлення 07.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0795-16> (дата звернення 25.03.2020).

Освітня декларація — документ, який містить інформацію щодо здобуття результатів навчання та проходження періодів навчання за курс загальної середньої освіти, а також дані про особу, яка подає заяву на проходження річного оцінювання та державної підсумкової атестації. Декларація заповнюється Заявником згідно з формою, наведеною у додатку 2 до цього Порядку, та підписується особисто.

(Порядок прийому для здобуття вищої та професійної (професійно-технічної) освіти осіб, місцем проживання яких є тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 21.06.2016 № 697 : дата оновлення 07.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0907-16> (дата звернення 25.03.2020).

Освітня діяльність — діяльність закладів вищої освіти, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Освітня діяльність — діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Освітня діяльність у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти) проводиться з метою забезпечення здобуття вищої та післядипломної освіти, задоволення інших освітніх потреб курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів. Вона здійснюється на підставі ліцензій на провадження освітньої діяльності та передбачає видачу випускникам ВВНЗ (ВНП ЗВО) документів про вищу та післядипломну освіту за акредитованими освітніми програмами. Освітня діяльність ВВНЗ (ВНП ЗВО) спрямована на організацію, забезпечення (навчально-методичне, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне (логістичне) забезпечення тощо) та реалізацію освітнього процесу.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Освітня діяльність у сфері вищої освіти — діяльність закладів вищої освіти і наукових установ, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти за відповідними спеціальностями на певних рівнях вищої освіти (початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти, першому (бакалаврському) рівні, другому (магістерському) рівні, третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) рівні); закладів вищої освіти іноземних держав або їх структурних підрозділів (філій), що утворюються і функціонують на території України, незалежно від виду такої діяльності.

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 11.05.2020).

Освітня діяльність у сфері післядипломної освіти — діяльність закладів вищої, фахової передвищої, післядипломної, професійної (професійно-технічної) освіти, що провадиться на певних рівнях вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти та включає спеціалізацію, перепідготовку, підвищення кваліфікації, стажування, інтернатуру, лікарську резидентуру; ліцензуванню підлягає освітня діяльність у сфері післядипломної освіти, обов'язковість якої передбачена законами.

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 11.05.2020).

Освітня кваліфікація — це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). Освітні кваліфікації присуджуються, визнаються і підтверджуються закладами освіти чи іншими суб'єктами освітньої діяльності.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 29.04.2020).

Освітня послуга — комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Освітня програма — єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. Освітня програма містить: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою; перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти. Освітні програми розробляються закладами освіти, науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності та затверджуються відповідно до цього Закону та спеціальних законів.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 29.04.2020).

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма — єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма — єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 17.01.2020).

Освітня статистика включає:

статистичні дані центрального органу виконавчої влади у сфері статистики про систему освіти і ринок праці;

адміністративні дані та іншу інформацію центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки про систему освіти, у тому числі отриману з використанням державних інформаційних систем;

дані, отримані шляхом оброблення деперсоніфікованої інформації про здобувачів освіти;

дані, отримані за результатами моніторингових досліджень якості освіти;

показники, що відображають стан системи освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 11.05.2020).

Освітня установа — заклад освіти іншої країни, який присуджує ступені вищої освіти та видає документи про освіту і періоди навчання;

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504 : дата оновлення: 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#n17> (дата звернення: 09.05.2019).

Основна діяльність наукових установ — проведення фундаментальних досліджень, прикладних наукових і науково-технічних (експериментальних) розробок, надання науково-технічних послуг, проведення наукової і науково-технічної експертизи, підготовка наукових кадрів, розвиток і збереження наукової інфраструктури.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Основне місце роботи — місце роботи, де працівник працює на підставі укладеного трудового договору, де знаходиться (оформлена) його трудова книжка, до якої вноситься відповідний запис про роботу.

(Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2464–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#top> (дата звернення 22.05.2020).

Основний колегіальний орган управління закладу освіти — вчена або педагогічна рада, яка створюється у випадках і порядку, передбачених спеціальними законами. Основні повноваження, відповідальність, порядок формування і діяльності колегіальних органів управління закладу освіти визначаються законодавством та установчими документами закладу освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 22.04.2020).

Основні види навчальних занять у вищих військових навчальних закладах (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти): лекція, семінарське, групове, практичне, лабораторне заняття, групова вправа, тренування, індивідуальне заняття, тактичне (тактико-спеціальне, тактико-стройове) заняття та навчання, командно-штабні навчання та воєнна (воєнно-спеціальна) гра, консультація. У ВВНЗ (ВНП ЗВО) можуть встановлюватися інші види навчальних занять.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 09.04.2020).

Основні види навчальних занять у закладах вищої освіти:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

Заклад вищої освіти має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII: дата оновлення: 01.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 01.05.2019).

Основні посади науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти:

- 1) керівник (ректор, президент, начальник, директор);
- 2) заступник керівника (проректор, віце-президент, заступник начальника, заступник директора, заступник завідувача), діяльність якого безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
- 3) директор (начальник) інституту, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
- 4) декан (начальник) факультету, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
- 5) директор бібліотеки;
- 6) завідувач (начальник) кафедри;
- 7) професор;
- 8) доцент;
- 9) старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист;

10) науковий працівник бібліотеки;

11) завідувач аспірантури, докторантури.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 10.04.2020).

Основні посади педагогічних працівників закладів вищої освіти:

1) викладач;

2) методист.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 10.04.2020).

Особа без громадянства — особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

(Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства [Електронний ресурс]: Закон України від 22.09.2011 № 3773–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17> (дата звернення 25.03.2020).

Особа з інвалідністю — особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист.

(Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.03.1991 № 875–XII : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#top> (дата звернення 15.04.2020).

Особа з особливими освітніми потребами — особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Особа з особливими освітніми потребами — особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Особа, яка постраждала від насильства за ознакою статі, — особа, яка зазнала насильства за ознакою статі.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 07.12.2019).

Особа, яка постраждала від торгівлі людьми, — будь-яка фізична особа, яка стала об'єктом торгівлі людьми і визнана такою відповідно до положень цього Закону.

(Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс] : Закон України від 20.09.2011 № 3739–VI : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення 14.12.2019).

Особа, яка потребує додаткового захисту, — особа, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та цього Закону, але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання або загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 25.03.2020).

Особи, які навчаються у закладах вищої освіти:

1) здобувачі вищої освіти;

2) інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї:

1) учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС — громадяни, які брали безпосередню участь у ліквідації аварії та її наслідків;

2) потерпілі від Чорнобильської катастрофи — громадяни, включаючи дітей, які зазнали впливу радіоактивного опромінення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

3) громадяни, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, у складанні ядерних зарядів та здійсненні на них регламентних робіт;

4) громадяни, які постраждали від радіоактивного опромінення внаслідок будь-якої аварії, порушення правил експлуатації обладнання з радіоактивною речовиною, порушення правил зберігання і захоронення радіоактивних речовин, що сталося не з вини потерпілих.

(Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи [Електронний ресурс] : Закон України від 28.02.1991 № 796–XII (в ред. Закону від 19.12.1991 № 2001–XII : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text> (дата звернення 19.04.2020).

Особи, які потребують тимчасового захисту, — іноземці та особи без громадянства, які масово вимушені шукати захисту в Україні внаслідок зовнішньої агресії, іноземної окупації, громадянської війни, зіткнень на етнічній основі, природних чи техногенних катастроф або інших подій, що порушують громадський порядок у певній частині або на всій території країни походження.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 25.03.2020).

Особистий електронний кабінет вступника — веб-сторінка, за допомогою якої вступник подає електронну заяву до закладу вищої освіти та контролює її статус.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата прийняття: 11.10.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення: 06.08.2019).

Особистий кабінет — розділ Порталу, в якому розміщується персоналізована інформація, необхідна для отримання та/або надання освітніх послуг у сфері професійного навчання, доступ до якого має тільки

zareestrovaniy korystuvach, sub'ekt nadannya osvıtnıkh poslug u sferi profesiiynogo navchannya, vıkladach (trenery).

(Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» [Електронний ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від 26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 01.01.2020).

Отруєння або інтоксикація — порушення функцій чи ушкодження органів людини внаслідок дії отрут або токсинів, що потрапили до організму чи утворилися в ньому.

(Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 16.05.2019 № 659 : дата прийняття 16.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0612-19/ed20190516#Text> (дата звернення 11.04.2020).

Охорона навколишнього природного середовища — це комплекс заходів, спрямованих на запобігання, скорочення чи ліквідацію забруднення, інших видів шкідливого впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, при наданні послуг чи використанні продукції, а також на збереження біорізноманіття та середовища існування.

(Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1—екологічні витрати «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі» [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України від 24.10.2006 № 494 : дата оновлення 01.01.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1194-06/ed20110101> (дата звернення 22.03.2020).

Охорона праці — це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

(Про охорону праці [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.1992 № 2694—XII (в ред. Закону від 21.11.2002 № 229—IV) : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення 14.04.2020).

Оцінка закладів або програм — процедура встановлення якості навчання у вищому закладі або програмі освіти.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації: 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення: 05.08.2019).

Оцінка індивідуальних кваліфікацій — письмова оцінка компетентним органом іноземних кваліфікацій, присуджених окремій особі.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації: 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення: 05.08.2019).

Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти — це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.04.2020).

Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Пп

Паперова копія оригіналу електронного документа — візуальне подання електронного документа у паперовій формі, яке засвідчене в порядку, встановленому цією Інструкцією.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 03.05.2020).

Паралімпійський рух в Україні — громадський рух, який базується на добровільному об'єднанні громадян, зокрема осіб з інвалідністю, та організацій з метою сприяння соціальній реабілітації осіб з інвалідністю і поліпшення їх фізичного стану, що координується Національним комітетом спорту інвалідів України.

(Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2000 № 1954–III : дата оновлення 03.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1954-14/ed20180703#n2> (дата звернення 03.05.2020).

Партнери наукового парку — суб'єкти господарювання, що уклали з науковим парком договір про партнерство та беруть участь у виконанні проектів наукового парку.

(Про науковий парк «Київська політехніка» [Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2006 № 523–V : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-16/ed20121205#top> (дата звернення 03.05.2020).

Партнери наукового парку — суб'єкти господарювання, що уклали з науковим парком договір про партнерство.

(Про наукові парки [Електронний ресурс] : Закон від 25.06.2009 № 1563–VI : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#top> (дата звернення 03.05.2020).

Паспорт бюджетної програми — документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), та цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 10.05.2020).

Паспорт громадянина України є документом, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України. Кожен громадянин України, який досяг чотирнадцятирічного віку, зобов'язаний отримати паспорт громадянина України.

(Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус [Електронний ресурс]: Закон від 20.11.2012 № 5492–VI : дата оновлення 21.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#top> (дата звернення 03.05.2020).

Паспорт громадянина України для виїзду за кордон є документом, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України особи, на яку він оформлений, і дає право цій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну.

(Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус [Електронний ресурс]: Закон від 20.11.2012 № 5492–VI : дата оновлення 21.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#top> (дата звернення 03.05.2020).

Паспортний документ іноземця — документ, виданий уповноваженим органом іноземної держави або статутною організацією ООН, що підтверджує громадянство іноземця, посвідчує особу іноземця або особу без громадянства, надає право на в'їзд або виїзд з держави і визнається Україною.

(Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства [Електронний ресурс]: Закон від 22.09.2011 № 3773–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#top> (дата звернення 03.05.2020).

Патент (патент на винахід, деклараційний патент на винахід, деклараційний патент на корисну модель, патент (деклараційний патент) на секретний винахід, деклараційний патент на секретну корисну модель) — охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і право власності на винахід (корисну модель).

(Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] : Закон України від 15.12.1993 № 3687–XII (в ред. Закону від 01.06.2000 № 1771–III) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення 03.05.2020).

Патент на винахід — різновид патенту, що видається за результатами кваліфікаційної експертизи заявки на винахід.

(Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] : Закон України від 15.12.1993 № 3687–XII (в ред. Закону від 01.06.2000 № 1771–III) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення 03.05.2020).

Патентна документація — сукупність документів (витягів із них), які містять відомості про результати науково-технічних і проектно-конструкторських розробок, заявлених або визнаних відкриттями, винаходами, промисловими зразками, про патентовласників, власників дипломів про відкриття та посвідчень про реєстрацію промислових зразків, корисних моделей і товарних знаків.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 04.05.2020).

Патентна чистота — властивість технологій та/або їх складових бути вільно використаними в певній державі без загрози порушення діючих на її території прав інтелектуальної власності на технології та/або складові технологій, що посвідчуються охоронними документами цієї держави (патентами) та свідоцтвами, які належать третім особам, визначена згідно з

охоронними документами (патентами) і свідоцтвами на ці об'єкти та нормативно-правовими актами держави (держав), де планується використання зазначених технологій та їх складових, а також відповідно до конкретного періоду часу, обумовленого строком дії охоронних документів (патентів) і свідоцтв на технології та/або їх складові на території такої держави (держав).

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 04.05.2020).

Патентні документи — описи до патентів на винаходи (корисні моделі) та методичні документи до них.

(Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 04.05.2020).

Патентно-кон'юнктурні дослідження — системний науковий аналіз властивостей технологій та їх складових, які впливають з їх правової охорони, стану ринків технологій, їх складових та продукції, патентної та ліцензійної ситуації, що склалася щодо них, характеру виробництва продукції.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 04.05.2020).

Патріотизм — відданість та вірне служіння Українському народові.

(Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України 10.12.2015 № 889–VIII: дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n2> (дата звернення 04.05.2020).

Педагогічна діяльність — інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 04.05.2020).

Педагогічна освіта передбачає підготовку особи, результатом якої є набуття компетентностей зі спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації), педагогіки, психології, у тому числі шляхом проходження педагогічної практики, необхідних для забезпечення процесу навчання, виховання і розвитку особистості, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами, моніторингу педагогічної діяльності та аналізу педагогічного досвіду, проведення освітніх вимірювань, застосування освітніх технологій і методів навчання, ефективних способів взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Педагогічний патронаж — це спосіб організації освітнього процесу педагогічними працівниками, що передбачає забезпечення ними засвоєння освітньої програми здобувачем освіти, який за психофізичним станом або з інших причин, визначених законодавством, зокрема з метою забезпечення доступності здобуття освіти, потребує такої форми.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 04.05.2020).

Педагогічні працівники — це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 04.05.2020).

Первинна організація профспілки — добровільне об'єднання членів профспілки, які, як правило, працюють на одному підприємстві, в установі, організації незалежно від форми власності і виду господарювання або у фізичної особи, яка використовує найману працю, або забезпечують себе роботою самостійно, або навчаються в одному закладі освіти.

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045-XIV : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 04.05.2020).

Первинна посада — посада, що не потребує від випускників навчального закладу попереднього досвіду професійної практичної діяльності.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата

прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 04.05.2020).

Первинний документ — документ, що виготовляється вперше.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 04.05.2020).

Перевірка автентичності — процес, за допомогою якого компетентний орган встановлює автентичність документів з метою пересвідчення в тому, що вони є дійсними (не підроблені, не змінені).

Перевірка автентичності здійснюється одним із таких способів:

1) перевірка наявності штампа «Apostille», якщо у країні походження документа про освіту він підтверджує автентичність документа, та перевірка реквізитів апостиля у відповідному реєстрі у разі наявності;

2) перевірка у реєстрі документів про освіту, якщо такий реєстр запроваджено країною походження документа про освіту або освітньою установою, що його видала;

3) направлення запиту щодо додаткових відомостей про автентичність видачі поданих документів до відповідних офіційних органів та/або освітніх установ інших держав.

Якщо в країні походження документа про освіту офіційно затверджений стандарт оформлення документів про освіту, здійснюється аналіз на відповідність такому стандарту поданого освітнього документа.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 № 504 : дата прийняття 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15> (дата звернення 05.05.2020).

Перегляд регуляторного акта — заходи, спрямовані на приведення регуляторним органом прийнятого ним регуляторного акта у відповідність з принципами державної регуляторної політики;

(Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 11.09.2003 № 1160–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15> (дата звернення 05.05.2020).

Передача (телерадіопередача) — змістовно завершена частина програми (телерадіопрограми), яка має відповідну назву, обсяг трансляції, авторський знак, може бути використана незалежно від інших частин програми і розглядається як цілісний інформаційний продукт.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 05.05.2020).

Переказ коштів — рух певної суми коштів з метою її зарахування на рахунок отримувача або видачі йому у готівковій формі. Ініціатор та отримувач можуть бути однією і тією ж особою.

(Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 05.05.2020).

Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями — це класифікатор певних завдань та обов'язків, що їх повинна виконувати особа, яка має певний освітньо-кваліфікаційний рівень.

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 07.08.1998 № 1247 : дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 05.05.2020).

Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, — це класифікатор галузей освіти (за ознакою спільності узагальнених структур діяльності), напрямів підготовки (за ознакою спорідненого змісту освіти) і спеціальностей (за ознакою об'єкта діяльності або виробничої функції).

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 07.08.1998 № 1247 : дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 05.05.2020).

Перелік спеціалізацій за спеціальностями вищої освіти — це класифікатор певних завдань та обов'язків фахівця в межах спеціальності за ознакою відмінностей у продуктах діяльності, її засобах, умовах. Перелік спеціалізацій за спеціальностями вищої освіти затверджується Міністерством освіти.

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 07.08.1998 № 1247 : дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 05.05.2020).

Перелік типових документів — перелік видів документів, створюваних під час виконання загальних для всіх установ функцій управління, зі строками їх зберігання.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 05.05.2020).

Переоформлення ліцензії — це зміна інформації у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним виду господарської освітньої діяльності, що підлягає ліцензуванню, та в Єдиній державній електронній базі з питань освіти щодо назви закладу вищої освіти (наукової установи), відокремленого структурного підрозділу закладу освіти (наукової установи), місцезнаходження закладу освіти та відокремленого структурного підрозділу закладу освіти (наукової установи), назви спеціальності, за якою видано ліцензію, та/або ліцензованого обсягу.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 05.05.2020).

Перепідготовка — освіти дорослих, спрямовану на професійне навчання з метою оволодіння іншою (іншими) професією (професіями).

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 05.05.2020).

Перепідготовка фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції — це отримання іншої спеціальності у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду.

(Методичні рекомендації щодо визначення органами державної влади та органами місцевого самоврядування потреб у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції [Електронний ресурс] : затв. спільним наказом Головного упр. держ. служби України, М-ва освіти і науки України, М-ва юстиції України від 23.02.2005 № 57/120/20/5 : дата прийняття 23.02.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0057351-05> (дата звернення 05.05.2020).

Період навчання — будь-яка частина програми з вищої освіти, оцінена і документально підтверджена, яка, не становлячи повного курсу навчання за програмою, є істотним набутком знань чи навичок.

(Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення 06.05.2020).

Період навчання — будь-яка частина освітньої програми з вищої освіти, оцінена і документально підтверджена, яка, не становлячи повного курсу навчання за програмою, є істотним здобутком знань чи навичок.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 № 504 : дата оновлення 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#n17> (дата звернення 06.05.2020).

Період навчання — будь-яка частина освітньої програми певного рівня вищої освіти, яка не становить повного курсу навчання, але дозволяє визнати набуті особою результати навчання.

(Порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 19.05.2016 № 537 : дата оновлення 06.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-16#n2> (дата звернення 06.05.2020).

Періодичне видання — серійне видання, що виходить через визначені проміжки часу з постійним для кожного року числом номерів (випусків), без повторів у змісті, однотипно оформленими, нумерованими і/або датованими випусками, під одним і тим самим заголовком.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 06.05.2020);

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 06.05.2020).

Персонал пункту ЗНО — особи, які забезпечують проведення зовнішнього оцінювання в пункті ЗНО.

(Інструкція з охорони пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання працівниками поліції охорони Національної поліції України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України, М-ва внутр. справ України від 18.03.2016 № 288/189 : дата прийняття 18.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-16/ed20160318#n27> (дата звернення 06.05.2020).

Персональний електронний кабінет — індивідуальна персоніфікована веб-сторінка, за допомогою якої користувач здійснює роботу з відкритими даними, представленими у Національному депозитарії.

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 06.05.2020).

Персональні дані — відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

(Про захист персональних даних [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 № 2297–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення 06.05.2020).

Перше робоче місце — місце роботи молодих громадян після закінчення будь-якого закладу освіти або припинення навчання в ньому, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової військової служби або альтернативної (невійськової) служби.

(Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05.02.1993 № 2998–XII (в ред. Закону від 23.03.2000 № 1613–III) : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (дата звернення 06.05.2020).

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв’язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 06.05.2020).

Підбурювання до дискримінації — вказівки, інструкції або заклики до дискримінації стосовно особи та/або групи осіб за їх певними ознаками.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 07.05.2020).

Підвищення кваліфікації — набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 07.05.2020).

Підвищення кваліфікації — набуття учасниками професійного навчання нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 07.05.2020).

Підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо). Підвищення кваліфікації є необхідною умовою атестації педагогічного працівника та враховується під час обрання за конкурсом на посаду науково-педагогічного працівника.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Підвищення кваліфікації фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції — це навчання (керівників та спеціалістів) з метою оновлення та розвитку вмінь і знань, необхідних для ефективного вирішення завдань професійної діяльності у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

(Методичні рекомендації щодо визначення органами державної влади та органами місцевого самоврядування потреб у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції [Електронний ресурс] : затв. спільним наказом Головного упр.

держ. служби України, М-ва освіти і науки України, М-ва юстиції України від 23.02.2005 № 57/120/20/5 : дата прийняття 23.02.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0057351-05> (дата звернення 07.05.2020).

Підготовка — успішне виконання учасниками професійного навчання відповідної освітньо-професійної програми, що є підставою для присудження ступеня вищої освіти за рівнем магістра за спеціальностями, необхідними для професійної діяльності на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування, зокрема за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування».

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 07.05.2020).

Підготовка фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції — це здобуття освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (магістра) у навчальних закладах за спеціальностями, спрямованими на професійну діяльність у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

(Методичні рекомендації щодо визначення органами державної влади та органами місцевого самоврядування потреб у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції [Електронний ресурс] : затв. спільним наказом Головного упр. держ. служби України, М-ва освіти і науки України, М-ва юстиції України від 23.02.2005 № 57/120/20/5 : дата прийняття 23.02.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0057351-05> (дата звернення 07.05.2020).

Підготовчі відділення є структурними підрозділами вищих навчальних закладів і створюються згідно з Законом України про освіту. Вони організовуються з метою надання допомоги при вступі до вищих навчальних закладів військовослужбовцям, звільненим у запас, працюючій молоді, у якій з різних обставин утворилася перерва між закінченням середнього загальноосвітнього закладу і часом вступу до вищого навчального закладу, та молоді, яка постійно проживає в сільській місцевості.

(Умови прийому слухачів на підготовчі відділення при вищих навчальних закладах України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти України від 22.09.1993 № 353 : дата оновлення 16.10.1996 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0139-93> (дата звернення 07.05.2020).

Підписання міжнародного договору — або стадія укладення міжнародного договору, або форма надання Україною згоди на обов'язковість для неї міжнародного договору у випадках, передбачених міжнародним договором чи іншою домовленістю сторін.

(Про міжнародні договори України [Електронний ресурс] : Закон України від 29.06.2004 № 1906–IV : дата оновлення 02.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення 07.05.2020).

Підписання проекту електронного документа (підписання) — накладання уповноваженою особою (уповноваженими особами), зазначеною (зазначеними) у реквізитах підписувача такого документа, електронного цифрового підпису (підписів) на проект електронного документа для засвідчення факту його затвердження.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 07.05.2020).

Підписувач — фізична особа, яка створює електронний підпис.

(Про електронні довірчі послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 № 2155–VIII : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n2> (дата звернення 07.05.2020).

Підприємництво — це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 07.05.2020).

Підприємство — самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 07.05.2020).

Підручник — основне навчальне видання із систематизованим викладом дисципліни, що відповідає офіційно затвердженій навчальній програмі, у тому числі Буквар.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 07.05.2020); **(Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131 : дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07> (дата звернення 07.05.2020).

Підручник — навчальне видання із систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі та офіційно затверджене як таке (до підручників також належить буквар).

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537 : дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 08.05.2020).

Підсумковий контроль проводиться по закінченні курсу вивчення навчальної дисципліни (групи навчальних дисциплін) з метою перевірки ступеня засвоєння навчального матеріалу та набуття освітніх та професійних компетентностей здобувачами відповідно до навчального плану та робочих програм навчальних дисциплін.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 08.05.2020).

Підсумкове оцінювання результатів навчання у ВНЗ (ВНП ЗВО) складається із суми балів, отриманих за виконання індивідуальних завдань та контрольних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та національною шкалою, і становить: 90 – 100 балів, за національною шкалою – "відмінно"; 80 – 89 балів – "дуже добре"; 65 – 79 балів – "добре"; 55 – 64 балів – "задовільно"; 50 – 54 балів – "достатньо"; 35 – 49 балів – "незадовільно" з можливістю повторного складання; 1 – 34 балів – "неприйнятно" з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата

прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 08.05.2020).

Підтвердження кваліфікації працівників — процедура визначення відповідності професійних знань, умінь і навичок працівників установленим законодавством вимогам і посадовим обов'язкам, проведення оцінки їх професійного рівня шляхом атестації.

(Про професійний розвиток працівників [Електронний ресурс] : Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення 08.05.2020).

Піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав — опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм, незаконне оприлюднення програм організацій мовлення, камкординг, кардшейрінг, а також Інтернет-піратство, тобто вчинення будь-яких дій, які відповідно до цієї статті визнаються порушенням авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627-III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 08.05.2020).

Післядипломна освіта — це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду. Післядипломна освіта включає здобуття другої (наступної) вищої освіти — здобуття ступеня бакалавра (магістра) за іншою спеціальністю на основі здобутої вищої освіти не нижче ступеня бакалавра та практичного досвіду. Післядипломну освіту здійснюють заклади післядипломної освіти або відповідні структурні підрозділи закладів вищої освіти і наукових установ.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 08.05.2020).

Післядипломна освіта передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти та практичного досвіду. Післядипломна освіта включає: спеціалізацію; перепідготовку; підвищення кваліфікації; стажування.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я також включає:
інтернатуру;

лікарську резидентуру.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Плагіат — оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 08.05.2020).

Плакат — видання у вигляді одного чи декількох аркушів друкованого матеріалу встановленого формату, надруковане з одного чи з обох боків аркуша, призначене для експонування.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 08.05.2020).

Планування — процес розробки порядку виконання певної діяльності, тобто конкретизація цієї діяльності: визначення проміжних цілей і послідовності їх досягнення, розрахунку термінів, прогнозування наслідків майбутніх ситуацій, визначення потреб у ресурсах, виконавцях і необхідних засобах за кожною з цих цілей.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 09.05.2020).

Пластова, скаутська освітня (навчальна) програма — сукупність взаємопов'язаних компонентів (методик, інструментів, заходів тощо) неформальної та інформальної освіти, що спрямована на здобуття компетентностей дітьми та молоддю, реалізується за допомогою пластового та скаутського методів і створена для досягнення призначення пластового, скаутського руху.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 09.05.2020).

Пластове, скаутське громадське об'єднання — дитяче чи молодіжне громадське об'єднання, яке діє відповідно до статуту, затвердженого в установленому законом порядку, що передбачає належність до пластового, скаутського руху, та реалізує пластову, скаутську освітню (навчальну) програму за пластовим або скаутським методом.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 09.05.2020).

Пластовий метод — український скаутський метод, випрацюваний Пластом упродовж своєї понад столітньої безперервної традиції.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 09.05.2020).

Пластовий рух (Пласт) — український скаутський рух, заснований 1911 року у Львові з ініціативи Івана Чмоли, Петра Франка та Олександра Тисовського, що безперервно діє з моменту заснування та розвинувся у міжнародний рух української молоді.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 09.05.2020).

Пластовий, скаутський однострій — форма одягу і відзнаки учасників пластового, скаутського руху, що є складовими елементами освітнього процесу за пластовим або скаутським методом.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 09.05.2020).

Пластові виховники та скаутлідери — члени пластових, скаутських громадських об'єднань, які пройшли підготовку за пластовим або скаутським методом у відповідних пластових, скаутських громадських об'єднаннях та забезпечують реалізацію освітнього процесу з дітьми та молоддю відповідно до пластового або скаутського методу.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 09.05.2020).

Платіж — виконання бюджетних, боргових, гарантійних чи податкових зобов'язань, що виникли в поточному або попередніх бюджетних періодах.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 09.05.2020).

Платіжна система — платіжна організація, учасники платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів. Проведення переказу коштів є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система.

(Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.05.2020).

Платіжний інструмент — засіб певної форми на паперовому, електронному чи іншому носії інформації, який використовується для ініціювання переказів. До платіжних інструментів належать документи на переказ та електронні платіжні засоби.

(Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2346–III : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n83> (дата звернення 09.05.2020).

Платні послуги у сфері вищої освіти заклад вищої освіти відповідно до законодавства та статуту може надавати фізичним та юридичним особам за умови забезпечення надання належного рівня освітніх послуг як основного статутного виду діяльності. Порядок надання платних освітніх та інших послуг, включаючи порядок визначення їх вартості для здобувачів вищої освіти, встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує

державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової, бюджетної, податкової політики.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 09.05.2020).

Платоспроможність навчального закладу — спроможність навчального закладу своєчасно і в повному обсязі здійснювати платежі за зобов'язаннями загального фонду та зобов'язаннями за відповідними напрямками використання спеціального фонду.

(Порядок розміщення вищими і професійно-технічними навчальними закладами на вкладних (депозитних) рахунках в установах банків державного сектору економіки тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 26.08.2015 № 657 : дата оновлення 02.02.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/657-2015-%D0%BF#top>(дата звернення 09.05.2020).

Повітряне перевезення — перевезення пасажирів, багажу, вантажу або пошти, яке здійснюється повітряним судном на підставі відповідного договору повітряного перевезення.

(Повітряний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 19.05.2011 № 3393–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення 09.05.2020).

Повітряне судно — апарат, що підтримується в атмосфері у результаті його взаємодії з повітрям, відмінної від взаємодії з повітрям, відбитим від земної поверхні.

(Повітряний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 19.05.2011 № 3393–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення 09.05.2020).

Повна вища юридична освіта — повна вища юридична освіта, здобута в Україні, а також повна вища юридична освіта, здобута в іноземних державах та визнана в Україні в установленому законом порядку.

(Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5076–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення 09.05.2020).

Повна загальна середня освіта в Україні є обов'язковою і здобувається в інституційних або індивідуальних формах, визначених законодавством, як правило, в закладах освіти. Повна загальна середня освіта має три рівні освіти:

- початкова освіта тривалістю чотири роки;
- базова середня освіта тривалістю п'ять років;
- профільна середня освіта тривалістю три роки.

Початкова, базова середня і профільна середня освіта можуть здобуватися в окремих закладах освіти або у структурних підрозділах однієї юридичної особи (закладу освіти).

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 09.05.2020).

Повна загальна середня освіта — систематизована та передбачена відповідними державними стандартами сукупність результатів навчання і компетентностей, здобутих особою на рівнях початкової, базової середньої та профільної середньої освіти.

(Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2020 № 463–IX : дата прийняття 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/ed20200116#top> (дата звернення 09.05.2020).

Повноваження органу виконавчої влади — це закріплені за органом виконавчої влади права і обов'язки (в тому числі обов'язки нести відповідальність за наслідки виконання повноважень — так звані «юрисдикційні» обов'язки). Для визначення певного обсягу повноважень, закріпленого за кожним органом виконавчої влади відповідно до покладених на нього завдань і функцій, застосовується поняття «компетенція».

(Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 22.07.1998 № 810/98 : дата оновлення 28.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528> (дата звернення 09.05.2020).

Погашення державного (місцевого) боргу — операції з повернення позичальником кредитів (позик) відповідно до умов кредитних договорів та/або випуску боргових цінних паперів.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 12.05.2020).

Податок — обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до цього Кодексу.

(**Податковий кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 12.05.2020).

Пожежа — неконтрольований процес знищування або пошкодження вогнем майна, під час якого виникають чинники, небезпечні для істот та навколишнього природного середовища.

(**Кодекс цивільного захисту України** [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.2012 № 5403–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 12.05.2020).

Позашкільна освіта — сукупність знань, умінь та навичок, що здобувають вихованці, учні і слухачі в закладах позашкільної освіти, інших суб'єктах освітньої діяльності за програмами позашкільної освіти.

(**Про позашкільну освіту** [Електронний ресурс]: Закон України від 22.06.2000 № 1841-III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14> (дата звернення 12.05.2020).

Позивачами є особи, які подали позов або в інтересах яких подано позов про захист порушеного, невизнаного чи оспорюваного права або охоронюваного законом інтересу.

(**Господарський процесуальний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 06.11.1991 № 1798–XII (в ред. Закону від 03.10.2017 № 2147–VIII) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення 12.05.2020).

Позитивні дії — спеціальні тимчасові заходи, що мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної чи фактичної нерівності у можливостях жінок і чоловіків щодо реалізації прав і свобод, встановлених Конституцією і законами України.

(**Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 12.05.2020).

Позитивні дії — спеціальні тимчасові заходи, що мають правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної чи фактичної нерівності у можливостях для особи та/або групи осіб реалізовувати на рівних підставах права і свободи, надані їм Конституцією і законами України.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 12.05.2020).

Показчик — архівний довідник, що містить систематизований перелік об'єктів чи явищ, згадуваних в архівних документах, із зазначенням їх пошукових даних.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 12.05.2020).

Показники є обов'язковим структурним елементом підручників та навчальних посібників, що полегшує користування. До предметного показника необхідно включати основні терміни і поняття, а до іменного — прізвища та ініціали осіб, які зустрічаються у підручнику. Через кому проставляють номери сторінок, де згадуються ці терміни та прізвища.

(Положення про порядок підготовки та видання підручників і навчальних посібників для аграрних вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва аграрної політики України від 29.12.2003 № 473 : дата оновлення 21.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-04/ed20060521> (дата звернення 12.05.2020).

Показники державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою формуються за рівнями вищої освіти та спеціальностями з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях на ринку праці центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, у порядку, встановленому законом, за участю закладів вищої освіти, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, роботодавців та їх об'єднань.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 12.05.2020).

Покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

(Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство

України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 12.05.2020).

Покарання у виді позбавлення волі полягає в ізоляції засудженого та поміщенні його на певний строк до кримінально-виконавчої установи закритого типу. Позбавлення волі встановлюється на строк від одного до п'ятнадцяти років, за винятком випадків, передбачених Загальною частиною цього Кодексу.

(Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 12.05.2020).

Політична партія — це зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян — прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах.

(Про політичні партії в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2365–III : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14> (дата звернення 12.05.2020).

Положення про організацію освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти) розробляється з метою конкретизації порядку організації та здійснення освітнього процесу з урахуванням особливостей і досвіду організації та провадження освітньої діяльності у ВВНЗ (ВНП ЗВО). Положення про організацію освітнього процесу погоджується Департаментом військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України та затверджується вченою радою ВВНЗ (ВНП ЗВО).

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 12.05.2020).

Положення про реалізацію проекту або проведення заходу — документ, що визначає мету, очікувані результати та результативні показники реалізації проекту та проведення заходу, термін реалізації (проведення), відповідальних за реалізацію (проведення), категорії та кількість учасників, загальний обсяг витрат у розрізі джерел їх покриття.

(Порядок реалізації програм, проектів та проведення заходів державної політики у молодіжній сфері та сфері національно-патріотичного виховання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва молоді та спорту України від 03.03.2016 № 808 : дата оновлення 22.06.2018 2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-16#Text> (дата звернення 12.05.2020).

Полоса — площа, яка відводиться на сторінці видання під набір тексту та/або відображення ілюстрацій.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 12.05.2020).

Поля — незадруковані ділянки вздовж периметру полоси сторінки видання.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 12.05.2020).

Попередження торгівлі людьми — система заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов, що призводять до торгівлі людьми.

(Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс] : Закон України від 20.09.2011 № 3739–VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення 12.05.2020).

Портал — державна спеціалізована інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує доступ до безоплатних інформаційних послуг у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування через мережу Інтернет.

(Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» [Електронний ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від 26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 12.05.2020).

Порушення авторського права — незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, комп'ютерних програм і баз даних та вчинення інших дій, передбачених Законом України «Про авторське та суміжні права».

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 13.05.2020).

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 13.05.2020).

Порушення цілісності інформації в системі — несанкціоновані дії щодо інформації в системі, внаслідок яких змінюється її вміст.

(Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.1994 № 80/94–ВР (в ред. Закону від 31.05.2005 № 2594–IV) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення 13.05.2020).

Порядок доступу до інформації в системі — умови отримання користувачем можливості обробляти інформацію в системі та правила обробки цієї інформації.

(Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.1994 № 80/94–ВР (в ред. Закону від 31.05.2005 № 2594–IV) : дата оновлення 19.04.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення 13.05.2020).

Посада — визначена структурою і штатним розкладом первинна структурна одиниця апарату державного органу, що відображає встановлені нормативними актами зміст і обсяг повноважень особи, яка її обіймає.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від

14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 13.05.2020).

Посада державної служби — визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу з установленими відповідно до законодавства посадовими обов'язками у межах повноважень, визначених частиною першою статті 1 цього Закону.

(**Про державну службу** [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення 13.05.2020).

Посади науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти:

- 1) керівник (ректор, президент, начальник, директор);
- 2) заступник керівника (проректор, віце-президент, заступник начальника, заступник директора, заступник завідувача), діяльність якого безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
- 3) директор (начальник) інституту, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
- 4) декан (начальник) факультету, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
- 5) директор бібліотеки;
- 6) завідувач (начальник) кафедри;
- 7) професор;
- 8) доцент;
- 9) старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист;
- 10) науковий працівник бібліотеки;
- 11) завідувач аспірантури, докторантури.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 13.05.2020).

Посади педагогічних працівників закладів вищої освіти :

- 1) викладач;
- 2) методист.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 13.05.2020).

Посадова особа місцевого самоврядування — особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

(Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 13.05.2020); **Про службу в органах місцевого самоврядування** [Електронний ресурс] : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III : дата оновлення /20.03.2020 / Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14/ed20171011#n21> (дата звернення 13.05.2020).

Посвідка на постійне проживання — документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує право на постійне проживання в Україні.

(Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства [Електронний ресурс]: Закон України від 22.09.2011 № 3773–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17> (дата звернення 13.05.2020).

Посвідчення біженця — паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його біженцем в Україні і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 13.05.2020).

Посвідчення закордонного українця є документом, що засвідчує цей статус, але не замінює паспорт.

До посвідчення закордонного українця вносяться разом з фотокарткою такі дані:

- 1) прізвище та ім'я чи імена;
- 2) дата та місце народження;
- 3) громадянство чи наявність статусу особи без громадянства;
- 4) країна постійного проживання.

Посвідчення закордонного українця видається на 10 років з подальшою його перереєстрацією.

(Про закордонних українців [Електронний ресурс]: Закон України від 04.03.2004 № 1582–IV : дата оновлення 06.06.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15/ed20120606> (дата звернення 13.05.2020).

Посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, — паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його особою, яка потребує додаткового захисту, і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 13.05.2020).

Посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, — паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його особою, яка потребує тимчасового захисту, і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 13.05.2020).

Посередник — фізична або юридична особа, яка в установленому законодавством порядку здійснює приймання, передавання (доставку), зберігання, перевірку цілісності електронних документів для задоволення власних потреб або надає відповідні послуги за дорученням інших суб'єктів електронного документообігу.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 13.05.2020).

Посібник навчальний — навчальне видання, яке доповнює або частково замінює підручник у викладі навчального матеріалу з певного предмета, курсу, дисципліни або окремого його розділу; до навчального посібника належать курс лекцій, зошит-посібник, прописи, розвивальні ігри тощо, які застосовуються в навчально-виховному процесі.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 13.05.2020).

Послуга — діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб.

(Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон України від 12.05.1991 № 1023–XII (в ред. Закону від 01.12.2005 № 3161–IV) : дата

оновлення 27.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення 13.05.2020).

Пособництво у дискримінації — будь-яка свідома допомога у вчиненні дій або бездіяльності, спрямованих на виникнення дискримінації.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 13.05.2020).

Потерпілий (жертва булінгу) — учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування).

(Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 : дата прийняття 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20/ed20191228#Text> (дата звернення 13.05.2020).

Поточний контроль проводиться науково-педагогічним працівником, який проводить навчальне заняття з метою перевірки готовності курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів до заняття, забезпечення зворотного зв'язку та управління навчальною мотивацією курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 14.05.2020).

«Потребує уточнення вступником» — електронну заяву прийнято закладом вищої освіти до розгляду, але дані стосовно вступника потребують уточнення. Одночасно з присвоєнням електронній заяві цього статусу заклад вищої освіти зазначає перелік даних, які потребують уточнення, та спосіб їх подання.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 14.05.2020).

Похідний твір — твір, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (анотація, адаптація, аранжування,

обробка фольклору, інша переробка твору) чи його творчим перекладом на іншу мову (до похідних творів не належать аудіовізуальні твори, одержані шляхом дублювання, озвучення, субтитрування українською чи іншими мовами інших аудіовізуальних творів).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–ХІІ (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–ІІІ) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 14.05.2020).

Початкова освіта — перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій. Початкова освіта має такі цикли, як 1-2 і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, обумовлених готовністю до здобуття освіти.

(Про затвердження Державного стандарту початкової освіти [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у ред. постанови від 24.07.2019 № 688) : дата оновлення 16.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п> (дата звернення 14.05.2020).

Початкова освіта — перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти.

(Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2020 № 463–ІХ : дата прийняття 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/ed20200116#top> (дата звернення 14.05.2020).

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв’язування типових спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VІІ : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 14.05.2020).

Почесне звання «Заслужений вчитель України» присвоюється вчителям, викладачам та іншим педагогічним працівникам навчальних закладів системи загальної середньої освіти всіх типів за досягнення значних успіхів у навчанні і вихованні учнівської та студентської молоді.

(Положення про почесні звання України [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 29.06.2001 № 476/2001 : дата оновлення 05.07.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476/2001#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» присвоюється науковим працівникам, які мають науковий ступінь доктора або кандидата наук та видатні праці в галузі науки і техніки, дизайну та ергономіки, що дістали міжнародне визнання, за підготовку висококваліфікованих наукових кадрів.

(Положення про почесні звання України [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 29.06.2001 № 476/2001 : дата оновлення 05.07.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476/2001#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Почесне звання «Заслужений працівник освіти України» присвоюється організаторам освіти, працівникам органів управління освітою і навчальних закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам навчальних закладів за значні досягнення в розвитку освіти, успіхи у професійній діяльності, підготовці висококваліфікованих кадрів.

(Положення про почесні звання України [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 29.06.2001 № 476/2001 : дата оновлення 05.07.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476/2001#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Почесне звання «Народний вчитель України» присвоюється вчителям, викладачам та іншим педагогічним працівникам навчальних закладів системи загальної середньої освіти всіх типів за видатні досягнення у навчанні і вихованні учнівської та студентської молоді, що сприяли істотному зростанню інтелектуального, культурного, духовно-морального потенціалу українського суспільства і здобули широке громадське визнання.

(Положення про почесні звання України [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 29.06.2001 № 476/2001 : дата оновлення 05.07.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476/2001#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Почесні звання України є державними нагородами України, що присвоюються за особисті заслуги перед Українською державою громадянам, які працюють у відповідній галузі економічної або соціально-культурної сфери, як правило, не менше десяти років, мають високі трудові досягнення і професійну майстерність. Присвоєння почесних звань провадиться указом Президента України.

(Положення про почесні звання України [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 29.06.2001 № 476/2001 : дата оновлення 05.07.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476/2001#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Пояснювальна записка до тестування — опис проведення тестування та оцінювання результатів тестових завдань.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 14.05.2020).

Правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 14.05.2020).

Право господарського відання є речовим правом суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 14.05.2020).

Право громадян України на працю, — тобто на одержання роботи з оплатою праці не нижче встановленого державою мінімального розміру, — включаючи право на вільний вибір професії, роду занять і роботи, забезпечується державою.

(Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 14.05.2020).

Право інтелектуальної власності — це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 14.05.2020).

Право на безоплатну освіту забезпечується:

для здобувачів дошкільної та повної загальної середньої освіти — за рахунок розвитку мережі закладів освіти всіх форм власності та їх фінансового забезпечення у порядку, встановленому законодавством, і в обсязі, достатньому для забезпечення права на освіту всіх громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно або тимчасово проживають на території України;

для здобувачів позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та післядипломної освіти — у закладах освіти чи інших суб'єктів освітньої діяльності за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством;

для здобувачів вищої освіти — у закладах освіти за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 14.05.2020).

Право на зарахування за квотами — право вступника щодо зарахування на навчання до закладу вищої освіти за квотою-1, квотою-2, квотою-3, квотою-4, квотою для іноземців, що реалізується відповідно до цих Умов.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 14.05.2020).

Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право на доступність освіти, право на безоплатну освіту у випадках і порядку, визначених Конституцією та законами України. Право особи на освіту може реалізовуватися шляхом її здобуття на різних рівнях освіти, у різних формах і різних видів, у тому числі шляхом здобуття дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та освіти дорослих.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 14.05.2020).

Право на першочергове зарахування до вищих медичних і педагогічних закладів освіти — право вступника, передбачене законом, щодо зарахування на навчання до закладу вищої освіти за кошти державного або місцевого бюджету (за державним або регіональним замовленням) за

спеціальностями галузей знань 01 «Освіта/Педагогіка» та 22 «Охорона здоров'я» в разі укладення ним угоди про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищах міського типу, що реалізується відповідно до Порядку реалізації права на першочергове зарахування до закладів вищої медичної і педагогічної освіти за державним (регіональним) замовленням осіб, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищі міського типу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 417, та цих Умов.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 14.05.2020).

Право на соціальні стипендії мають студенти (курсанти), які навчаються за державним замовленням у закладах фахової передвищої освіти державної форми власності за денною або дуальною формою здобуття освіти, у закладах вищої освіти державної форми власності за денною формою здобуття освіти та їх структурних чи відокремлених структурних підрозділах, що не мають статусу юридичної освіти, та не перебувають в академічній відпустці, із числа:

1) дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа у разі продовження навчання до 23 років або до закінчення закладів освіти, а також студентів (курсантів) таких закладів, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, відповідно до статті 54 Закону України “Про фахову передвищу освіту”, статті 62 Закону України “Про вищу освіту” та статті 8 Закону України “Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”;

2) осіб, які мають право на отримання соціальної стипендії відповідно до статей 20-22 і 30 Закону України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”;

3) шахтарів, які мають стаж підземної роботи не менш як три роки відповідно до статті 5 Закону України “Про підвищення престижності шахтарської праці”;

4) осіб, які стали студентами (курсантами) протягом трьох років після здобуття базової та/або повної загальної середньої освіти, батьки яких є шахтарями, що мають не менш як 15 років стажу підземної роботи або загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві чи яким встановлено інвалідність I або II групи, відповідно до статті 5 Закону України “Про підвищення престижності шахтарської праці”;

5) осіб, визнаних постраждалими учасниками Революції Гідності, учасниками бойових дій відповідно до статті 43 Закону України “Про фахову

передвищу освіту” та Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, та їх дітей (до закінчення дітьми навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 44 Закону України “Про вищу освіту”;

6) дітей, один з батьків яких загинув (пропав безвісти) у районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій чи збройних конфліктів або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій чи збройних конфліктів, а також внаслідок захворювання, одержаного в період участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), відповідно до статті 43 Закону України “Про фахову передвищу освіту” та статті 44 Закону України “Про вищу освіту”;

7) дітей, один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), відповідно до статті 43 Закону України “Про фахову передвищу освіту” та статті 44 Закону України “Про вищу освіту”;

8) дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), відповідно до статті 43 Закону України “Про фахову передвищу освіту” та статті 44 Закону України “Про вищу освіту”;

9) осіб, яким призначені соціальні стипендії Верховної Ради України для студентів закладів фахової передвищої та вищої освіти з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей відповідно до постанови Верховної Ради України від 24 жовтня 2002 р. № 218-IV;

10) дітей з інвалідністю та осіб з інвалідністю I-III групи;

11) студентів (курсантів) із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям”;

12) осіб з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” та їх дітей (до закінчення дітьми навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 43 Закону України “Про фахову передвищу освіту” та статті 44 Закону України “Про вищу освіту”;

13) дітей, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення (до закінчення дітьми навчання у закладі освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 43 Закону України “Про фахову передвищу освіту” та статті 44 Закону України “Про вищу освіту”.

(Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) закладах фахової передвищої та вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 28.12.2016 № 1045 : дата оновлення 05.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Правовий статус — набрання електронними даними юридичної сили.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 14.05.2020).

Правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 14.05.2020).

Правовласник — особа, якій відповідно до закону належать майнові права на об’єкт права інтелектуальної власності, або особа, яка діє від імені такої особи в межах наданих повноважень.

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 14.05.2020).

Правопорушення, пов’язане з корупцією, — діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

(Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 № 1700–VII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення 14.05.2020).

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів в вищих навчальних закладах і проводиться на оснащених відповідним чином базах навчальних закладів, а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі і державного управління.

(Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва України від 08.04.1993 № 93 : дата оновлення 20.12.1994 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Практикум — навчальне видання практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню набутих знань, умінь і навичок; різновидом практикумів є робочі зошити.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 14.05.2020);

Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I–IV рівнів акредитації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131 : дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07> (дата звернення 14.05.2020).

Практикум — навчальне видання практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню набутих знань, умінь і навичок. Різновидом практикумів є збірники задач і вправ, тестові завдання, збірники текстів диктантів і переказів, інструкції до лабораторних і практичних робіт, дидактичні матеріали (такі видання можуть також використовуватися в навчальному процесі за умови схвалення предметною комісією Науково-методичної ради з питань освіти МОН).

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537 : дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 14.05.2020).

Практична підготовка курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів є необхідним компонентом військово-професійної підготовки випускників ВВНЗ (ВНП ЗВО). Основними видами практичної підготовки є: первинна військово-професійна підготовка, навчальна, військова, ремонтна, корабельна, лікарська, педагогічна, наукова та інші види практики курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, льотне навчання курсантів, льотна підготовка слухачів, військове (флотське) стажування курсантів та слухачів. Конкретні види і тривалість практичної підготовки курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів визначаються навчальними планами ВВНЗ (ВНП ЗВО).

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами вищої освіти договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку. Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства. Проходження практики студентом здійснюється відповідно до законодавства.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 14.05.2020).

Практичне заняття призначене для формування конкретних умінь та навичок на основі вирішення навчальних завдань і проводиться у формі групових вправ, організаційно-ділових ігор, варіантів ситуаційного аналізу, тренінгів тощо. Навчальні завдання за змістом повинні відповідати конкретним функціональним діям посадової особи з цивільного захисту. Практичні заняття проводяться у навчальних аудиторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання та в навчальному кабінеті інформаційних технологій за підгрупами.

(Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва внутр. справ України від 21.10.2014 № 1112 : дата оновлення 14.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1398-14> (дата звернення 14.05.2020).

Практичне заняття — це вид навчального заняття, яке проводиться методом виконання спеціально сформульованих практичних завдань та сприяє формуванню вмінь і навичок практичного застосування теоретичних положень. Практичні заняття проводяться в навчальних класах, навчальних лабораторіях, лінгафонних кабінетах, обладнаних необхідними технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою, у навчальних центрах, на полігонах, на зразках озброєння та військової техніки, у спортивних комплексах, спорудах та інших об'єктах матеріально-технічної бази з фізичної підготовки і спорту.

(**Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 14.05.2020).

Практичний (клінічний) іспит — це іспит, яким оцінюється готовність випускника до провадження професійної діяльності відповідно до вимог стандарту вищої освіти шляхом демонстрування практичних (клінічних) компонентів професійної компетентності на реальному об'єкті (людина) або на моделі (фантом, муляж, симулятори тощо).

(**Порядок здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров'я”** [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 28.03.2018 № 334 дата оновлення 16.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-п> (дата звернення 14.05.2020).

Працевлаштування — комплекс правових, економічних та організаційних заходів, спрямованих на забезпечення реалізації права особи на працю.

(**Про зайнятість населення** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 14.05.2020).

Працездатні особи — особи віком від 16 років, які проживають на території України і за станом здоров'я здатні до активної трудової діяльності.

(**Про зайнятість населення** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 14.05.2020).

Працівник — фізична особа, яка працює на підставі трудового договору на підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи, яка використовує найману працю.

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045–XIV : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 14.05.2020).

Працівник — фізична особа, яка безпосередньо власною працею виконує трудову функцію згідно з укладеним з роботодавцем трудовим договором (контрактом) відповідно до закону.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 15.05.2020).

Працівник — фізична особа, яка працює за трудовим договором (контрактом) на підприємстві, в установі та організації незалежно від форми власності та виду діяльності або у фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

(Про професійний розвиток працівників [Електронний ресурс] : Закон України від 12.01.2012 № 4312–VI : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення 15.05.2020).

Працівник культури (працівник у сфері культури) — професійний творчий працівник або працівник закладу культури чи інша фізична особа, яка провадить діяльність у сфері культури.

(Про культуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.12.2010 № 2778–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 15.05.2020).

Предмет діяльності (праці) — те, що суб'єкт має до початку своєї діяльності і що підлягає трансформації у продукт.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 16.05.2020).

Предметна фахова комісія з питань оцінювання виконання завдань єдиних вступних іспитів з іноземних мов при Українському центрі оцінювання якості освіти створюється та діє відповідно до Положення про предметну фахову комісію при Українському центрі оцінювання якості освіти,

затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2015 року № 299, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 березня 2015 року за № 356/26801, цього Порядку та відповідно до своїх функцій:

1) ухвалює в день проведення іспиту правильні відповіді до завдань єдиного вступного іспиту;

2) встановлює поріг «склав / не склав» за виконання завдань єдиного вступного іспиту (єдине узгоджене значення з усіх іноземних мов) на спільному засіданні предметних фахових комісій з усіх іноземних мов.

(Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.04.2019 № 441: дата прийняття 05.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0446-19#Text> (дата звернення 16.05.2020).

Предметні екзаменаційні комісії та комісії для проведення співбесід як підрозділи Приймальної комісії вищого навчального закладу утворюються у випадках, передбачених Умовами прийому на навчання до закладів вищої освіти України, для проведення вступних випробувань при вступі на навчання за ступенями молодшого бакалавра, бакалавра (ступеня магістра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста медичного та ветеринарно-медичного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти, освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста на основі базової (повної) загальної середньої освіти. До складу цих комісій можуть входити (за згодою) працівники інших навчальних закладів, науково-дослідних установ.

(Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.10.2015 № 1085 : дата оновлення : 21.06.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1353-15#n4> (дата звернення 16.05.2020).

Предметні комісії як підрозділи Приймальної комісії вищого навчального закладу утворюються для проведення вступних випробувань до аспірантури (ад'юнктури). До складу предметних комісій включаються доктори філософії та доктори наук, які здійснюють наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми. До складу предметних комісій можуть входити також представники інших вищих навчальних закладів (наукових установ) (за згодою), з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності, та/або спільного керівництва дослідженнями аспірантів (ад'юнктів), та/або спільного виконання освітньо-наукової програми або якщо здійснюється підготовка докторів філософії за освітньо-науковою програмою, узгодженою між вищим

навчальним закладом і науковою установою. До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

(Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.10.2015 № 1085 : дата оновлення : 21.06.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1353-15#n4> (дата звернення 16.05.2020).

Предметно-практичні уміння — уміння виконувати дії щодо переміщення об'єктів у просторі, зміни їх форми тощо.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 16.05.2020).

Предметно-розумові уміння — уміння щодо виконання операцій з розумовими образами предметів. Ці дії вимагають наявності розвиненої системи уявлень і здатності до розумових дій.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 16.05.2020).

Представництво — відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 16.05.2020).

Презентація дослідницьких пропозицій чи досягнень — форма вступного випробування, що може бути передбачена під час вступу для здобуття освітнього ступеня доктора філософії, яка полягає в заслуховуванні та обговоренні наукового повідомлення вступника.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 16.05.2020).

Президент України є главою держави і виступає від її імені. Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина.

(**Конституція України** [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 16.05.2020).

Премія Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України присуджується молоді, особливі досягнення якої сприяють розвитку молодіжних ініціатив на місцевому рівні. Премія присуджується особам віком до 35 років за досягнення у розбудові України протягом календарного року, що передує її присудженню. При цьому можуть також враховуватися досягнення кандидата на присудження Премії за попередні роки. Щороку присуджується до 20 Премій у розмірі 50 тис. гривень кожна.

(**Положення про Премію Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 21.11.2007 № 1333 (у ред. постанови від 23.03.2016 р. № 223) : дата оновлення 21.11.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/951-2000-%D0%BF/ed20071121> (дата звернення 16.05.2020).

Премія Президента України для молодих вчених присуджується за видатні досягнення в галузі природничих, технічних та гуманітарних наук, які сприяють дальшому розвитку науки, суспільному прогресу і утверджують високий авторитет вітчизняної науки у світі (у тому числі дослідження теми Голодомору 1932-1933 років в Україні). Премія присуджується громадянам України. Присуджується щороку до сорока премій (із них до двадцяти премій для молодих вчених вищих навчальних закладів) у розмірі 40 тисяч гривень кожна.

(**Положення про премію Президента України для молодих вчених** [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 12.06.2000 № 779/2000 : дата оновлення 07.06.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/779/2000> (дата звернення 16.05.2020).

Прибуток — сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

(**Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»** [Електронний ресурс] : наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 № 73 : дата оновлення 23.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 16.05.2020).

Придатність до військової служби — стан здоров'я і фізичного розвитку особи, який дозволяє їй виконувати службові обов'язки за видами оперативно-службової діяльності в СБУ, у тому числі при проходженні служби у військовому резерві СБУ.

(Інструкція про організацію медичного огляду кандидатів на військову службу в Службі безпеки України, навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України та військових навчальних підрозділах Служби безпеки України закладів вищої освіти, членів сімей співробітників-військовослужбовців, які направляються у відрядження за кордон, та осіб, звільнених з військової служби у Службі безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 03.01.2019 № 3 : дата прийняття 03.01.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0104-19#Text> (дата звернення 16.05.2020).

Приймальна комісія ВНЗ — робочий орган ВНЗ, що утворюється для проведення прийому вступників на навчання.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 16.05.2020).

Прийом на навчання до закладів вищої освіти здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Умови конкурсу повинні забезпечувати дотримання прав особи у сфері освіти. Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти оприлюднюються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки не пізніше 15 жовтня року, що передує року вступу до закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.05.2020).

Прийом на навчання іноземних громадян та осіб без громадянства здійснюється за результатами вступних іспитів та на підставі академічних прав на продовження навчання, що надаються документом про здобутий рівень освіти в країні його походження, та врахування балів успішності, що дають право для продовження навчання на наступному рівні вищої освіти відповідно до законодавства країни, що видала документ про здобутий рівень освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.05.2020).

Прийомна сім'я — сім'я, яка добровільно взяла на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 16.05.2020).

Прийомна сім'я — сім'я, яка добровільно взяла із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від 1 до 4 дітей на виховання та спільне проживання.

(Про охорону дитинства [Електронний ресурс] : Закон України від 26.04.2001 № 2402–III : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення 16.05.2020).

Прийомні батьки — подружжя або особа, яка не перебуває у шлюбі, які взяли для спільного проживання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 16.05.2020).

Прийомні діти — діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовані на виховання та спільне проживання до прийомної сім'ї.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 16.05.2020).

Прикладні наукові дослідження — теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей. Результатом прикладних наукових досліджень є нові знання, призначені для створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, конкретні пропозиції щодо виконання актуальних науково-технічних та суспільних завдань.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 16.05.2020).

Примірник — одиниця обліку бібліотечного фонду, кожна окрема одиниця документа, яка включається до складу бібліотечного фонду або вибуває з нього.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 16.05.2020).

Примірник аудіовізуального твору, комп'ютерної програми, бази даних — копія аудіовізуального твору, комп'ютерної програми або бази даних на відповідному матеріальному носії, яка виконана безпосередньо чи опосередковано із цього аудіовізуального твору, комп'ютерної програми або бази даних і містить усі зафіксовані в аудіовізуальному творі, комп'ютерній програмі або базі даних рухомі зображення чи їх частину (як із звуковим супроводом, так і без нього).

(Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних [Електронний ресурс]: Закон України від 23.03.2000 № 1587–III (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–IV) : дата оновлення 04.11.2018// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 16.05.2020).

Примірник відеограми — копія відеограми на відповідному матеріальному носії, яка виконана безпосередньо чи опосередковано із цієї відеограми і містить усі зафіксовані на ній рухомі зображення чи їх частину (як із звуковим супроводом, так і без нього).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 16.05.2020); **Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних [Електронний ресурс]:** Закон України від 23.03.2000 № 1587–III (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–IV) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 16.05.2020).

Примірник електронного документа — файл, який містить набір даних, тотожний оригіналу електронного документа.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в

діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 16.05.2020).

Примірник комп'ютерної програми — це копія комп'ютерної програми, яка виконана в будь-якій матеріальній формі.

(Правила використання комп'ютерних програм у навчальних закладах [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 02.12.2004 № 903 : дата оновлення 25.07.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-05> (дата звернення 16.05.2020).

Примірник твору — копія твору, виконана у будь-якій матеріальній формі.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 16.05.2020).

Примірник фонограми — копія фонограми на відповідному матеріальному носії, яка виконана безпосередньо чи опосередковано із цієї фонограми і містить усі зафіксовані на ній звуки чи їх частину.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 16.05.2020).

(Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних [Електронний ресурс]: Закон України від 23.03.2000 № 1587–III (в ред. Закону від 10.07.2003 № 1098–IV) : дата оновлення 04.11.2018// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення 16.05.2020).

Принцип відповідності міри впливу — принцип взаємодії між різними рівнями в ієрархічній системі управління, який визначає, що на вищому рівні мають прийматися такі рішення, що залишають нижчому рівню найбільшу свободу у процесі їх реалізації.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 16.05.2020).

Принцип ефективності та результативності — при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного надання публічних послуг при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 16.05.2020).

Принцип недискримінації у законодавстві України передбачає незалежно від певних ознак:

- 1) забезпечення рівності прав і свобод осіб та/або груп осіб;
- 2) забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб;
- 3) повагу до гідності кожної людини;
- 4) забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб.

(**Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні** [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 16.05.2020).

Принцип публічності та прозорості — інформування громадськості з питань бюджетної політики, складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 16.05.2020).

Принцип субсидіарності — принцип взаємодії між різними рівнями в ієрархічній системі управління, за якої вищий рівень приймає нові рішення (правила та процедури) тільки за умови їх вищої ефективності, ніж відповідні рішення нижчого рівня.

(**Про наукову і науково-технічну діяльність** [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 16.05.2020).

Принцип цільового використання бюджетних коштів — бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 16.05.2020).

Пріоритетний інноваційний проект — інноваційний проект, що реалізується в рамках пріоритетних напрямів інноваційної діяльності.

(Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 № 40–IV : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетні напрями діяльності наукового парку — економічно і соціально зумовлені напрями науково-технічної та інноваційної діяльності, що відповідають меті створення наукового парку і визначаються законами України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» та «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні».

(Про науковий парк «Київська політехніка» [Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2006 № 523–V : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-16/ed20121205#top> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетні напрями діяльності наукового парку — економічно і соціально зумовлені наукові, науково-технічні та інноваційні напрями діяльності, що відповідають меті створення наукового парку, галузевому профілю та/або спеціалізації вищого навчального закладу та/або наукової установи (які є базовими елементами наукового парку), враховують потреби регіону (території), в якому створено науковий парк, та узгоджуються з напрямами діяльності, визначеними законами України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» та іншими законодавчими актами України в науковій, науково-технічній та інноваційній сферах.

(Про наукові парки [Електронний ресурс] : Закон від 25.06.2009 № 1563–VI : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#top> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетні напрями діяльності технологічного парку — економічно і соціально зумовлені напрями науково-технічної та інноваційної діяльності технологічного парку, що відповідають визначеним законодавством науково-технічним та інноваційним пріоритетам і спрямовані на промислове виробництво конкурентоспроможної високотехнологічної та інноваційної

продукції і насичення нею внутрішнього ринку та забезпечення експортного потенціалу держави.

(Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 991–XIV (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3333–IV) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14/ed20121205> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні — науково і економічно обґрунтовані та визначені відповідно до цього Закону напрями провадження інноваційної діяльності, що спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень.

(Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2011 № 3715–VI : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки — науково, економічно та соціально обґрунтовані напрями науково-технічного розвитку на довгостроковий період (понад 10 років), яким надається пріоритетна державна підтримка з метою формування ефективного сектору наукових досліджень і науково-технічних розробок для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, сталого розвитку, національної безпеки України та підвищення якості життя населення.

(Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки [Електронний ресурс] : Закон України від 11.07.2001 № 2623–III (в ред. Закону від 09.09.2010 № 2519–VI) : дата оновлення 16.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14/ed20160116#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки на період до 2020 року:

- 1) фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави;
- 2) інформаційні та комунікаційні технології;
- 3) енергетика та енергоефективність;
- 4) раціональне природокористування;

5) науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань;

б) нові речовини і матеріали.

(Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки [Електронний ресурс] : Закон України від 11.07.2001 № 2623–III (в ред. Закону від 09.09.2010 № 2519–VI) : дата оновлення 16.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14/ed20160116#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетні тематичні напрями наукових досліджень і науково-технічних розробок — напрями фундаментальних і прикладних наукових досліджень та науково-технічних розробок, що визначаються на середньостроковий період (до 5 років) у рамках пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки з метою забезпечення їх реалізації.

(Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки [Електронний ресурс] : Закон України від 11.07.2001 № 2623–III (в ред. Закону від 09.09.2010 № 2519–VI) : дата оновлення 16.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14/ed20160116#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Пріоритетність — визначена вступником під час подання заяв черговість (де 1 є найвищою пріоритетністю) їх розгляду у разі адресного розміщення бюджетних місць; заклад вищої освіти в Правилах прийому може передбачати встановлення локальних пріоритетностей для вступу на основі здобутого раніше освітнього ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 19.05.2020).

Пробне зовнішнє незалежне оцінювання проводиться з метою ознайомлення всіх бажаючих із процедурою проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Пробне ЗНО проводиться щороку та здійснюється за технологією зовнішнього незалежного оцінювання.

(Положення про пробне зовнішнє незалежне оцінювання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.12.2015 № 1277 : дата оновлення 17.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0009-16#top> (дата звернення 19.05.2020).

Прогнозована потреба — потреба у фахівцях з вищою освітою медичних (фармацевтичних) і педагогічних спеціальностей на середньостроковий та на більш тривалий період залежно від строку підготовки

здобувача відповідного ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня), встановленого Законом України “Про вищу освіту” та стандартами вищої освіти, включаючи для медичних і фармацевтичних спеціальностей тривалість навчання в інтернатурі.

(Порядок реалізації права на першочергове зарахування до закладів вищої медичної і педагогічної освіти за державним (регіональним) замовленням осіб, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищі міського типу [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.05.2018 № 417 : дата прийняття 30.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-2018-п> (дата звернення 19.05.2020).

Прогностика — розробка і застосування моделей поведінки групи та особистості у різних умовах, проектування змісту і напрямів індивідуального розвитку вихованців, учнів, студентів і складання на цій основі життєвих планів, визначення тенденцій розвитку груп та міжгрупових відносин.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 19.05.2020).

Програма (телерадіограма) — поєднана єдиною творчою концепцією сукупність передач (телерадіопередач), яка має постійну назву і транслюється телерадіоорганізацією за певною сіткою мовлення.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12. 1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 19.05.2020).

Програма — комплекс завдань та заходів, що розроблені і здійснюються інститутом громадянського суспільства з метою розв’язання найважливіших проблем розвитку держави та суспільства і розраховані на довгостроковий період.

(Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у ред. постанови від 16.03.2016 № 194) : дата оновлення 06.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF> (дата звернення 19.05.2020).

Програма — це затверджений в установленому законодавством порядку актами Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, рішеннями центральних та місцевих органів виконавчої влади комплекс проектів та заходів, спрямованих на розв'язання питань, пов'язаних з реалізацією державної політики у молодіжній сфері та сфері національно-патріотичного виховання

(**Порядок реалізації програм, проектів та проведення заходів державної політики у молодіжній сфері та сфері національно-патріотичного виховання** [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва молоді та спорту України від 03.03.2016 № 808 : дата оновлення 22.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-16/ed20180622#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Програма з вищої освіти — курс навчання, визнаний компетентним органом Сторони як такий, що належить до її системи вищої освіти, після закінчення якого слухачу присуджується кваліфікація з вищої освіти.

(**Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні** [Електронний ресурс] : Конвенція Ради Європи від 11.04.1997, ратифікована Законом України № 1273-XIV від 03.12.99 : дата ратифікації 03.12.99 // Законодавство України : [сайт]. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення 19.05.2020).

Програма з вищої освіти — курс навчання, визнаний компетентним органом, що належить до системи вищої освіти іншої країни, після закінчення якого слухачу присуджується відповідний ступінь вищої освіти.

(**Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504 : дата оновлення 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#n17> (дата звернення 19.05.2020).

Програма навчальної дисципліни визначає роль і місце навчальної дисципліни в загальній структурі змісту підготовки військових фахівців, мету й головні завдання її вивчення, розкриває механізм реалізації мети та інформаційний обсяг навчальної дисципліни, рівень сформованості вмінь, знань та компетентностей, перелік рекомендованих джерел інформації, інших дидактичних та методичних матеріалів, критерії оцінювання знань, форми та засоби діагностики успішності навчання. Програма навчальної дисципліни розробляється кафедрою на кожну навчальну дисципліну, передбачену навчальним планом підготовки військового фахівця, на підставі компетентностей, які визначені у відповідній професійній, освітньо-професійній, освітньо-науковій програмі підготовки, обговорюється на засіданні кафедри та затверджується керівником (начальником) структурного навчального підрозділу, до складу якого входить кафедра.

(**Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата

прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Програми, проекти, спрямовані на досягнення пластової, скаутської освітньої (навчальної) програми, — комплекс заходів пластових, скаутських громадських об'єднань, що передбачають реалізацію інформаційно-просвітницької, освітньої, методичної, оздоровчої діяльності за пластовим або скаутським методом.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–IX : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 19.05.2020).

Програмне забезпечення — програмний засіб або їх взаємопов'язана сукупність.

(Загальні вимоги до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.08.2009 № 869 : дата оновлення 11.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-п> (дата звернення 19.05.2020).

Програмний засіб — комп'ютерна програма, взаємопов'язана сукупність комп'ютерних програм, процедур, правил, документації та даних.

(Загальні вимоги до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.08.2009 № 869 : дата оновлення 11.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-п> (дата звернення 19.05.2020).

Продукція — будь-які виріб (товар), робота чи послуга, що виготовляються, виконуються чи надаються для задоволення суспільних потреб.

(Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон України від 12.05.1991 № 1023–XII (в ред. Закону від 01.12.2005 № 3161–IV) : дата оновлення 27.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення 19.05.2020).

Проект — комплекс заходів, що розроблені і здійснюються інститутом громадянського суспільства і спрямовуються на досягнення певної мети протягом визначеного періоду часу (як правило, не більше одного року).

(Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у ред.

постанови від 16.03.2016 № 194) : дата оновлення 06.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF> (дата звернення 19.05.2020).

Проект — комплекс заходів, що розробляються і здійснюються громадськими організаціями на виконання завдань програми і спрямовуються на досягнення певної мети та результатів протягом визначеного періоду часу (як правило, не більше одного року).

(Порядок реалізації програм, проектів та проведення заходів державної політики у молодіжній сфері та сфері національно-патріотичного виховання [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва молоді та спорту України від 03.03.2016 № 808 : дата оновлення 22.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-16/ed20180622#Text> (дата звернення 19.05.2020).

Проект грантової підтримки — комплекс заходів з проведення досліджень і розробок, розвитку науково-технічного потенціалу та підвищення рівня конкурентоспроможності закладів спеціалізованої освіти наукового профілю (наукових ліцеїв, наукових ліцеїв-інтернатів), наукових установ та закладів вищої освіти, збереження та розвитку матеріально-технічної бази для провадження наукової і науково-технічної діяльності, наукового стажування наукових працівників, у тому числі за кордоном, організації та проведення конференцій, симпозіумів, наукових турнірів, конкурсів наукової творчості, інших науково-комунікативних заходів та заходів з популяризації науки.

(Порядок надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 21.08.2019 № 776 : дата прийняття 21.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776-2019-%D0%BF/ed20190821#n17> (дата звернення 19.05.2020).

Проект електронного документа — документ в електронній формі до накладення електронного цифрового підпису уповноваженою особою (уповноваженими особами), зазначеною (зазначеними) у реквізитах підписувача такого документа.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF> (дата звернення 19.05.2020).

Проект інформатизації — комплекс взаємопов'язаних заходів, як правило, інвестиційного характеру, що узгоджені за часом, використанням певних матеріально-технічних, інформаційних, людських, фінансових та інших ресурсів і мають на меті створення заздалегідь визначених інформаційних і телекомунікаційних систем, засобів інформатизації та інформаційних ресурсів, які відповідають певним технічним умовам і показникам якості.

(Про Національну програму інформатизації [Електронний ресурс]: Закон України від 04.02.1998 № 74/98–ВР : дата оновлення 01.08.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр> (дата звернення 19.05.2020).

Проект наукового парку — інноваційний або науково-технологічний проект, що складається з комплекту документів, який визначає процедуру і комплекс необхідних заходів щодо розроблення та реалізації інноваційних продуктів та/або продукції і включає в себе інформацію про матеріальні, фінансові, кадрові ресурси, необхідні для виконання інноваційного проекту.

(Про науковий парк «Київська політехніка»[Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2006 № 523–V : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-16/ed20121205#top> (дата звернення 19.05.2020).

Проект наукового парку — пакет документів, що визначає процедуру і комплекс необхідних заходів щодо розроблення, створення та реалізації інноваційного продукту чи інноваційної продукції і містить дані про матеріально-технічні, фінансові, кадрові ресурси, необхідні для виконання науковим парком та його партнерами проекту наукового парку згідно з вимогами цього Закону.

(Про наукові парки [Електронний ресурс] : Закон України від 25.06.2009 № 1563–VI : дата оновлення 01.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#top> (дата звернення 19.05.2020).

Проект технологічного парку — підготовлений технологічним парком комплект документів, який включає опис взаємозв'язаних заходів технологічного парку, визначає його учасників та спільні підприємства (виконавців проекту), співвиконавців і виробників продукції щодо проведення наукових досліджень, технічного, технологічного, конструкторського проектування, випуску дослідних партій та промислового виробництва інноваційної продукції, а також щодо фінансового, кадрового, маркетингового та комерційного забезпечення виробничого впровадження нових товарів і надання послуг, що пройшов у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку експертизу і внесений до державного реєстру, який веде центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності. Номенклатура та обсяги ввезення в

Україну необхідних для реалізації проекту технологічного парку матеріалів, устаткування, обладнання, комплектуючих та інших товарів, а також об'єми експериментального, дослідного та промислового виробництва інноваційної продукції визначаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, індивідуально для кожного проекту.

(Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 991–XIV (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3333–IV) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14/ed20121205> (дата звернення 19.05.2020).

Проекти з розроблення наукоємних технологій — проекти на виконання наукових досліджень та/або науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, спрямованих на створення нових наукоємних технологій.

(Загальнодержавна комплексна програма розвитку високих наукоємних технологій [Електронний ресурс] : затв. Законом України від 09.04.2004 № 1676–IV : дата прийняття 09.04.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15> (дата звернення 19.05.2020).

Проектна група — визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним цими Ліцензійними умовами.

(Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (в ред. постанови від 10.05.2018 № 347) : дата оновлення 04.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/ed20180523#n544> (дата звернення 19.05.2020).

Проектувальна функція (проектно-конструкторська) — здійснення цілеспрямованої послідовності дій щодо синтезу систем або окремих їх складових, розробка документації, яка необхідна для втілення та використання об'єктів та процесів.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 19.05.2020).

Проживання на території України на законних підставах — проживання в Україні іноземця чи особи без громадянства, які мають у паспорті громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року відмітку про постійну чи тимчасову прописку на території України, або зареєстрували на території України свій національний паспорт, або мають посвідку на постійне чи тимчасове проживання на території України, або мають військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу, виданий іноземцю чи особі без громадянства, які в установленому порядку уклали контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України, або їм надано статус біженця чи притулок в Україні.

(Про громадянство України [Електронний ресурс] : Закон України від 18.01.2001 № 2235–III : дата оновлення 25.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14> (дата звернення 19.05.2020).

Прожитковий мінімум — вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

(Про прожитковий мінімум [Електронний ресурс] : Закон України від 15.07.1999 № 966–XIV: дата оновлення 20.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#top> (дата звернення 19.05.2020).

Прожитковий мінімум для сім'ї — визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих і затверджених відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум" для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення.

(Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Електронний ресурс] : Закон України від 21.11.1992 № 2811–XII (в ред. Закону від 22.03.2001 № 2334–III) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#top> (дата звернення 19.05.2020).

Прожитковий мінімум для сім'ї — визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих та затверджених відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум" для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення.

(Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2000 № 1768–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#n2> (дата звернення 19.05.2020).

Промисловий зразок — результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання.

(**Про охорону прав на промислові зразки** [Електронний ресурс] : Закон України від 15.12.1993 № 3688–XII : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/ed20121205/find> (дата звернення 19.05.2020).

Просвіта — формування психологічної та соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

(**Положення про психологічну службу у системі освіти України** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 19.05.2020).

Просвітницько-профілактична функція психологічної служби у системі освіти — поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав дитини, вжиття заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на життєзабезпечення дитини, її моральний та соціальний розвиток, профілактика та попередження негативних впливів.

(**Положення про психологічну службу у системі освіти України** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 19.05.2020).

Протидія домашньому насильству — система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки.

(**Про запобігання та протидію домашньому насильству** [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата прийняття 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 20.05.2020).

Протидія насильству за ознакою статі — система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, спрямованих на припинення насильства за ознакою статі,

надання допомоги та забезпечення захисту постраждалої особи та отримання нею відшкодування завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків насильства за ознакою статі, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 20.05.2020).

Протидія торгівлі людьми — система заходів, спрямованих на подолання торгівлі людьми шляхом її попередження і боротьби з нею та надання допомоги і захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми

(Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс] : Закон України від 20.09.2011 № 3739–VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення 20.05.2020).

Протяжна перешкода — ділянка маршруту походу, що має значну довжину та для подолання якої необхідні загальна фізична та спеціальна туристська підготовка.

(Інструкція щодо організації та проведення туристських спортивних походів з учнівською та студентською молоддю [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 02.10.2014 № 1124 : дата прийняття 02.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1340-14> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна адаптація покликана сприяти входженню особи у трудову діяльність, практичній перевірці правильності професійного вибору, успішному професійному становленню працівника.

(Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається [Електронний ресурс] :: затв. наказом М-ва освіти України, М-ва праці України, М-ва молоді та спорту України від 02.06.1995 № 159/30/1526 : дата прийняття 02.06.1995 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна адаптація — науково обґрунтована система заходів, що забезпечує входження, оволодіння та досягнення особою професійної майстерності у конкретному виді професійної діяльності на конкретному робочому місці.

(Концепція державної системи професійної орієнтації населення [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.09.2008 № 842 : дата оновлення 12.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна інформація забезпечує ознайомлення із змістом і перспективами розвитку професій, формами та умовами оволодіння ними, станом та потребами ринку праці в кадрах, вимогами, необхідними для набуття конкретних професій, можливостями професійно-кваліфікаційного становлення.

(Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається [Електронний ресурс] :: затв. наказом М-ва освіти України, М-ва праці України, М-ва молоді та спорту України від 02.06.1995 № 159/30/1526 : дата прийняття 02.06.1995 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна інформація — документовані або публічно оголошені відомості про трудову діяльність та її роль в професійному самовизначенні особи, інформація про стан, потребу і динаміку ринку праці, зміст та перспективи розвитку сучасних професій і вимоги до особи, форми та умови оволодіння ними, можливості професійно-кваліфікаційного зростання і побудови кар'єри, що спрямована на формування професійних інтересів, намірів та мотивації особи щодо вибору або зміни виду трудової діяльності, професії, кваліфікації, роботи.

(Концепція державної системи професійної орієнтації населення [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.09.2008 № 842 : дата оновлення 12.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна кваліфікація — це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність. Професійні кваліфікації присвоюються, визнаються і підтверджуються суб'єктами, уповноваженими на це законодавством, зокрема суб'єктами освітньої діяльності.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна кваліфікація — визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна компетентність — здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку.

(Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України 10.12.2015 № 889–VIII: дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n2> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна компетентність — здатність учасника професійного навчання в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна консультація ґрунтується на науково організованій системі взаємодії психолога-профконсультанта та особи, що потребує допомоги у виборі або зміні професії чи виду діяльності на основі вивчення її індивідуально-психологічних характеристик, професійних інтересів, нахилів, стану здоров'я, особливостей життєвої ситуації та з урахуванням потреб ринку праці.

(Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається [Електронний ресурс] :: затв. наказом М-ва освіти України, М-ва праці України, М-ва молоді та спорту України від 02.06.1995 № 159/30/1526 : дата прийняття 02.06.1995 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна консультація — організована взаємодія фахівця з професійної орієнтації та особи, яка отримує послугу, що спрямована на оптимізацію її професійного самовизначення на основі виявлення індивідуально-психологічних характеристик, особливостей життєвих ситуацій, професійних інтересів, нахилів, стану здоров'я та з урахуванням потреби ринку праці.

(Концепція державної системи професійної орієнтації населення [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.09.2008 № 842 : дата оновлення 12.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна назва роботи — певні подібні завдання та обов'язки, що виконані, виконуються чи мають бути виконані однією особою. Професійна назва роботи є складовою професії та, як правило, збігається з однією чи декількома трудовими функціями (одиницями професійного стандарту).

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна орієнтація — це комплексна науково обґрунтована система форм, методів і засобів, спрямованих на забезпечення допомоги особистості в активному свідомому професійному самовизначенні та трудовому становленні.

(Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається [Електронний ресурс] :: затв. наказом М-ва освіти України, М-ва праці України, М-ва молоді та спорту України від 02.06.1995 № 159/30/1526 : дата прийняття 02.06.1995 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна орієнтація населення є науково обґрунтованою системою взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізації здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір професії або на зміну виду трудової діяльності.

(Концепція державної системи професійної орієнтації населення [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.09.2008 № 842 : дата оновлення 12.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна придатність — здатність особи за діловими та моральними якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я ефективно засвоювати освітньо-професійну програму та виконувати службові обов'язки під час проходження військової служби (навчання) як курсанти ВВНЗ.

(Інструкція про порядок відбору, вивчення та прийому кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб

Служби безпеки України за державним замовленням [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 22.11.2019 № 1800 : дата прийняття 22.11.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1269-19/ed20191122> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна (професійно-технічна) освіта є складовою системи освіти України. Професійна (професійно-технічна) освіта є комплексом педагогічних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. Професійна (професійно-технічна) освіта здобувається у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

(Про професійну (професійно-технічну) освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 10.02.1998 № 103/98–ВР : дата оновлення 20.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр> (дата звернення 20.05.2020).

Професійна спілка (профспілка) — добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання).

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045–XIV : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 20.05.2020).

Професійне (професійно-технічне) навчання — складова професійної (професійно-технічної) освіти. Професійне (професійно-технічне) навчання передбачає формування і розвиток професійних компетентностей особи, необхідних для професійної діяльності за певною професією у відповідній галузі, забезпечення її конкурентоздатності на ринку праці та мобільності, перспектив її кар'єрного зростання впродовж життя.

(Про професійну (професійно-технічну) освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 10.02.1998 № 103/98–ВР : дата оновлення 20.05.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр> (дата звернення 21.05.2020).

Професійне навчання — набуття та удосконалення професійних знань, умінь та навичок особи відповідно до її здібностей, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації для професійної діяльності та конкурентоспроможності на ринку праці.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 21.05.2020).

Професійне навчання — набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок учасників професійного навчання, що забезпечує відповідний рівень їх професійної кваліфікації для їх професійної діяльності.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 21.05.2020).

Професійне навчання працівників — процес цілеспрямованого формування у працівників спеціальних знань, розвиток необхідних навичок та умінь, що дають змогу підвищувати продуктивність праці, максимально якісно виконувати функціональні обов'язки, освоювати нові види професійної діяльності, що включає первинну професійну підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації працівників відповідно до потреб виробництва.

(Про професійний розвиток працівників [Електронний ресурс] : Закон України від 12.01.2012 № 4312–VI : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення 21.05.2020).

Професійне спрямування здобуття профільної середньої освіти — орієнтоване на ринок праці профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного стандартом профільної середньої освіти, та професійно орієнтованого підходу до навчання з урахуванням здібностей і потреб учнів.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Професійний відбір — науково обґрунтована система заходів, що створює умови для встановлення професійної придатності особи до провадження конкретних видів професійної діяльності та посад згідно з нормативними вимогами і конкретним робочим місцем.

(Концепція державної системи професійної орієнтації населення [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.09.2008 № 842 : дата оновлення 12.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.05.2020).

Професійний добір — система профдіагностичного обстеження особи, спрямована на визначення конкретної професії, найбільше придатної для оволодіння нею конкретною особою.

(Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається [Електронний ресурс] :: затв. наказом М-ва освіти України, М-ва праці України, М-ва молоді та спорту України від 02.06.1995 № 159/30/1526 : дата прийняття 02.06.1995 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95> (дата звернення 21.05.2020).

Професійний розвиток — безперервний, свідомий, цілеспрямований процес особистісного та професійного зростання, що базується на інтеграції знань, умінь і компетентностей.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 21.05.2020).

Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. Заклади освіти, в яких працюють педагогічні та науково-педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.05.2020).

Професійний стандарт — це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти можуть розроблятися роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, органами державної влади, науковими установами, галузевими радами, громадськими об'єднаннями, іншими зацікавленими суб'єктами.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.05.2020).

Професійний стандарт — затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 р. № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 21.05.2020).

Професійний стандарт — це вимоги до компетентностей військового фахівця, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій. Із врахуванням відповідних професійних стандартів формується зміст військової освіти в межах відповідної освітньої програми. Професійний стандарт розробляється органом військового управління, який є замовником на підготовку військових фахівців за участю представників ВВНЗ (ВНП ЗВО). Він погоджується директором Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України та затверджується відповідним керівником органу військового управління, який є замовником.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 21.05.2020).

Професійний творчий працівник — особа, яка провадить творчу діяльність на професійній основі, результатом якої є створення або інтерпретація творів у сфері культури та мистецтва, публічно представляє такі твори на виставках, шляхом публікації, сценічного виконання, кіно-, теле-, відеопоказу тощо та/або є членом творчої спілки, та/або має державні нагороди за діяльність у сфері культури та мистецтва.

Про професійних творчих працівників та творчі спілки [Електронний ресурс] : Закон України від 07.10.1997 № 554/97–ВР : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80/ed20181104#n13> (дата звернення 21.05.2020); **Про культуру** [Електронний ресурс] : Закон України від 14.12.2010 № 2778–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 21.05.2020).

Професійні завдання діяльності — завдання діяльності, що безпосередньо спрямовані на виконання завдання (завдань), яке (які) поставлено(і) перед фахівцем як професіоналом.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 21.05.2020).

Професійні компетентності — сукупність знань, умінь і навичок, професійно значущих якостей особистості, що забезпечують здатність

виконувати на певному рівні трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 р. № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 21.05.2020).

Професійні права — право власника іноземного документа про освіту (освітнього документа) на здійснення професійної діяльності, що надається власнику документа в країні походження документа.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 № 504 : дата прийняття 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15> (дата звернення 23.05.2020).

Професійні права — права осіб на професійну діяльність, підтверджені документом про вищу освіту державного зразка.

(Порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти та науки України від 19.05.2016 № 537 : дата оновлення 06.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-16> (дата звернення 21.05.2020).

Професійно-психологічний відбір — комплекс заходів, спрямованих на виявлення серед вступників осіб із ознаками девіантних форм поведінки, утрудненою або уповільненою адаптацією, несформованою мотивацією та низьким рівнем юридичної обізнаності.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 21.05.2020).

Професія — сукупність подібних видів робіт/занять, що передбачає відповідну підготовку та здобуття певних кваліфікацій.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України 22.01.2018 № 74: дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 23.05.2020).

Професія, для якої запроваджене додаткове регулювання, — вид професійної діяльності, доступ до якого, крім наявності освіти відповідного рівня та спеціальності, визначається законом або міжнародним договором.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 23.05.2020).

Профілактика — своєчасне попередження відхилень у розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 23.05.2020).

Профільна середня освіта — третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

(Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2020 № 463–IX : дата прийняття 16.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/ed20200116#top> (дата звернення 23.05.2020).

Профспілковий орган — орган, створений згідно із статутом (положенням) профспілки, об'єднання профспілок, через який профспілка здійснює свої повноваження.

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045–XIV : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 23.05.2020).

Профспілковий представник — керівник профспілки, її організації, об'єднання профспілок, профспілкового органу, профорганізатор або інша особа, уповноважена на представництво статутом або відповідним рішенням профспілкового органу.

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045–XIV : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 23.05.2020).

Прохідний бал — визначена конкурсною комісією мінімальна сума балів, яку конкурсна пропозиція повинна отримати на третьому етапі конкурсу для включення її до рейтингу конкурсних пропозицій, на підставі якого визначаються переможці конкурсу.

(Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у ред. постанови від 16.03.2016 № 194) : дата оновлення 06.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF> (дата звернення 23.05.2020).

Проходження атестації — підтвердження вищим навчальним закладом кваліфікацій, періодів та результатів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року, з метою реалізації академічних та професійних прав осіб.

(Порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти та науки України від 19.05.2016 № 537 : дата оновлення 06.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-16> (дата звернення 23.05.2020).

Процедура визнання — формальне підтвердження компетентним органом якості іноземної освітньої кваліфікації для цілей доступу до навчання та/або здійснення професійної діяльності.

Процедура визнання документа про освіту складається з:

- 1) перевірки автентичності документа про освіту та додатка до нього;
- 2) підтвердження статусу освітньої установи та/або Програми, за результатами якої виданий документ про освіту;
- 3) оцінки кваліфікації або періоду навчання, зазначеної(го) в документі про освіту, та встановлення еквівалентності освітньому або освітньо-професійному ступеню в Україні, академічних та/або професійних прав.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 № 504 : дата прийняття 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15> (дата звернення 23.05.2020).

Процедура зовнішнього оцінювання — комплекс організаційних та технологічних заходів, що забезпечують проведення зовнішнього оцінювання в пункті ЗНО.

(Інструкція з охорони пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання працівниками поліції охорони Національної поліції України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України, М-ва внутр. справ України від 18.03.2016 № 288/189 : дата прийняття 18.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-16/ed20160318#n27> (дата звернення 23.05.2020).

Процедурна діяльність (праці) — технологія (спосіб, метод) одержання бажаного продукту.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 23.05.2020).

Пряма дискримінація — ситуація, за якої з особою та/або групою осіб за їх певними ознаками поводяться менш прихильно, ніж з іншою особою та/або групою осіб в аналогічній ситуації, крім випадків, коли таке поводження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 23.05.2020).

Псевдонім — вигадане ім'я, вибране автором чи виконавцем для позначення свого авторства.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 23.05.2020).

Психічні розлади — розлади психічної діяльності, визнані такими згідно з чинною в Україні Міжнародною статистичною класифікацією хвороб, травм і причин смерті.

(Про психіатричну допомогу [Електронний ресурс] : Закон України від 22.02.2000 № 1489–III : дата оновлення 20.12.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14> (дата звернення 23.05.2020).

Психологічна служба у системі освіти забезпечує своєчасне і систематичне вивчення психофізичного розвитку здобувачів освіти, мотивів їх поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, гендерних та інших індивідуальних особливостей, сприяє створенню умов для виконання освітніх і виховних завдань закладів освіти. Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти здійснюють практичні психологи.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018

№ 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 23.05.2020).

Психологічне насильство — форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

(**Про запобігання та протидію домашньому насильству** [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 23.05.2020).

Психолого-педагогічний супровід — комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку дитини, передбачених індивідуальною програмою розвитку.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 24.05.2020).

Психолого-педагогічний (психолого-андрагогічний) супровід — системна діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу.

(**Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 10.07.2019 № 635 : дата прийняття 10.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-%D0%BF/ed20190710#Text> (дата звернення 24.05.2020).

Психолого-педагогічні послуги — комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку особи з особливими освітніми потребами, що передбачені індивідуальною програмою розвитку та надаються педагогічними працівниками закладів освіти, інклюзивно-ресурсних центрів, іншими фахівцями.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 24.05.2020).

Психолого-педагогічні технології дистанційного навчання — система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 24.05.2020).

Публічна демонстрація аудіовізуального твору, відеограми — публічне одноразове чи багаторазове представлення публіці за згодою суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав у приміщенні, в якому можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї або близьких знайомих цієї сім'ї, аудіовізуального твору чи зафіксованого у відеограмі виконання або будь-яких рухомих зображень.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 24.05.2020).

Публічна інформація — це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

(Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939–VI : дата оновлення 01.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/ed20150501#n55> (дата звернення 24.05.2020).

Публічна інформація у формі відкритих даних — це публічна інформація у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

(Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939–VI : дата оновлення 01.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/ed20150501#n55> (дата звернення 24.05.2020).

Публічне виконання — подання творів, виконань, фонограм, передач організацій мовлення шляхом декламації, гри, співу, танцю та іншим способом як безпосередньо (у живому виконанні), так і за допомогою будь-яких пристроїв і процесів (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола

сім'ї або близьких знайомих цієї сім'ї, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 24.05.2020).

Публічне сповіщення (доведення до загального відома) — передача в ефір за допомогою радіохвиль (а також лазерних променів, гамма-променів тощо), у тому числі з використанням супутників, чи передача на віддаль за допомогою проводів або будь-якого виду наземного чи підземного (підводного) кабелю (провідникового, оптоволоконного та інших видів) творів, виконань, будь-яких звуків і (або) зображень, їх записів у фонограмах і відеограмах, програм організацій мовлення тощо, коли зазначена передача може бути сприйнята необмеженою кількістю осіб у різних місцях, віддаленість яких від місця передачі є такою, що без зазначеної передачі зображення чи звуку не можуть бути сприйняті.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 24.05.2020).

Публічний показ — будь-яка демонстрація оригіналу або примірника твору, виконання, фонограми, відеограми, передачі організації мовлення за згодою суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав безпосередньо або на екрані за допомогою плівки, слайда, телевізійного кадру тощо (за винятком передачі в ефір чи по кабелях) або за допомогою інших пристроїв чи процесів у місцях, де присутні чи можуть бути присутніми особи, які не належать до кола сім'ї чи близьких знайомих цієї сім'ї особи, яка здійснює показ, незалежно від того, чи присутні вони в одному місці і в один і той самий час або в різних місцях і в різний час (публічний показ аудіовізуального твору чи відеограми означає також демонстрацію окремих кадрів аудіовізуального твору чи відеограми без дотримання їх послідовності).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 24.05.2020).

Пункт — основна одиниця виміру, що використовується для визначення кегля шрифту і дорівнює 0,376 мм у системі Дідо.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 24.05.2020).

Пункт ЗНО — тимчасовий пункт в системі зовнішнього оцінювання, що розміщується в окремій будівлі навчального закладу або в її частині, ізольованій на час проведення зовнішнього оцінювання.

(Інструкція з охорони пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання працівниками поліції охорони Національної поліції України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України, М-ва внутр. справ України від 18.03.2016 № 288/189 : дата прийняття 18.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-16/ed20160318#n27> (дата звернення 24.05.2020).

Рр

Рада молодих вчених є колегіальним виборним дорадчим органом, що утворюється для забезпечення захисту прав та інтересів молодих вчених. Ради молодих вчених можуть утворюватися при центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях, Національній академії наук України, національних галузевих академіях наук, наукових центрах, ключових лабораторіях, вищих навчальних закладах та наукових установах України.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 20.04.2020).

Рада молодих вчених при органі виконавчої влади є колегіальним виборним дорадчим органом, що може утворюватися при центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських держадміністраціях для забезпечення захисту прав та інтересів молодих вчених.

(Типове положення про раду молодих вчених при органах виконавчої влади [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.11.2016 № 822 : дата прийняття 16.11.2016 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/822-2016-п#n9> (дата звернення 20.04.2020).

Рада президентів академій наук України є постійно діючим колегіальним органом, що об'єднує президентів Національної академії наук

України та національних галузевих академій наук України з метою координації наукової діяльності зазначених академій.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 20.04.2020).

Районні та обласні ради — органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст.

(Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 20.04.2020).

Ратифікація, затвердження, прийняття, присудження — залежно від конкретного випадку форма надання згоди України на обов'язковість для неї міжнародного договору.

(Про міжнародні договори України [Електронний ресурс] : Закон України від 29.06.2004 № 1906–IV : дата оновлення 02.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення 20.04.2020).

Раціоналізаторська пропозиція — визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути матеріальний об'єкт або процес.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 20.04.2020).

Регіональне замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів — засіб регулювання задоволення потреб економіки регіону та суспільства у кваліфікованих кадрах, забезпечення конституційного права громадян на здобуття освіти відповідно до їх покликань, інтересів та здібностей.

(Методичні рекомендації щодо формування та розміщення регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів [Електронний ресурс]: схвалено розпорядж. Каб. Міністрів України від 14.12.2016 № 994-р : дата оновлення 13.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994-2016-p#top> (дата звернення 20.04.2020).

Регіональне замовлення у сфері вищої освіти — засіб задоволення потреб економіки держави, регіону та суспільства у кваліфікованих кадрах,

забезпечення конституційного права громадян на вищу освіту шляхом укладання регіональним замовником (Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями) із закладом вищої освіти регіонального контракту на підготовку фахівців з вищою освітою.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 20.04.2020).

Регіональний центр підвищення кваліфікації є закладом післядипломної освіти, який здійснює професійне навчання, зокрема підвищення кваліфікації, працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій та депутатів місцевих рад. Замовниками надання освітніх послуг з професійного навчання є органи державної влади, органи місцевого самоврядування та їх асоціації, інші державні органи та організації, на які поширюється дія Законів України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування», підприємства, установи і організації.

(Положення про регіональний центр підвищення кваліфікації [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.12.2004 № 1681 : дата оновлення 20.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1681-2004-%D0%BF> (дата звернення 20.04.2020).

Регіональні вузли — вузли ІВС «ОСВІТА», створені відповідно до Положення про Вузли державної інформаційно-виробничої системи для інформаційного та документарного забезпечення фізичних і юридичних осіб даними з питань освіти (ІВС «ОСВІТА»), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.12.2004 № 939 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.12.2004 за № 1669/10268, та визначені відповідно Міністерством освіти Автономної Республіки Крим, департаментами (управліннями) освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, міністерствами або іншими центральними органами виконавчої влади (за погодженням з Відповідальним виконавцем) для обробки і передачі даних.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 20.04.2020).

Регіональні наукові центри створюються з метою підвищення ролі науки в розробленні та реалізації ефективної регіональної політики, її орієнтації на поєднання загальнодержавних і регіональних інтересів, наукове забезпечення розв'язання актуальних проблем соціально-економічного розвитку регіонів. Регіональні наукові центри створюються Національною академією наук України спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері наукової та науково-технічної діяльності, за погодженням з відповідними місцевими органами виконавчої влади.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 20.04.2020).

Регламентні комісії при регіональних центрах оцінювання якості освіти створюються та діють відповідно до Положення про регламентну комісію при регіональному центрі оцінювання якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2014 року № 1526, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 березня 2015 року за № 271/26716, та відповідно до своїх функцій:

1) розглядають апеляційні заяви щодо порушень процедури проведення вступних випробувань у пунктах тестування, що можуть вплинути на об'єктивність результатів вступних випробувань;

2) ухвалюють рішення на основі вивчення фактів, що можуть вплинути на об'єктивність результатів вступних випробувань;

3) ухвалюють рішення щодо реєстрації вступників для участі в другій сесії вступних випробувань;

4) порушують перед Українським центром клопотання щодо: анулювання результатів вступних випробувань; додаткового вивчення фактів, які можуть впливати на об'єктивність визначення результатів вступних випробувань.

(Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.04.2019 № 441: дата прийняття 05.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0446-19#Text> (дата звернення 20.04.2020).

Регуляторна діяльність — діяльність, спрямована на підготовку, прийняття, відстеження результативності та перегляд регуляторних актів, яка здійснюється регуляторними органами, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, територіальними громадами в межах, у порядку та у спосіб, що

встановлені Конституцією України, цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

(Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 11.09.2003 № 1160–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15> (дата звернення 21.04.2020).

Регуляторний акт — це:

прийнятий уповноваженим регуляторним органом нормативно-правовий акт, який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання;

прийнятий уповноваженим регуляторним органом інший офіційний письмовий документ, який встановлює, змінює чи скасовує норми права, застосовується неодноразово та щодо невизначеного кола осіб і який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, незалежно від того, чи вважається цей документ відповідно до закону, що регулює відносини у певній сфері, нормативно-правовим актом.

(Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 11.09.2003 № 1160–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15> (дата звернення 21.04.2020).

Регуляторний орган — Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, інший державний орган, центральний орган виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, а також посадова особа будь-якого із зазначених органів, якщо відповідно до законодавства ця особа має повноваження одноособово приймати регуляторні акти. До регуляторних органів також належать територіальні органи центральних органів виконавчої влади, державні спеціалізовані установи та організації, некомерційні самоврядні організації, які здійснюють керівництво та управління окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, якщо ці органи, установи та організації відповідно до своїх повноважень приймають регуляторні акти.

(Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 11.09.2003 № 1160–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15> (дата звернення 21.04.2020).

Редакційна правка — будь-яке редагування проекту електронного документа, виконуване автором, погоджувачем або підписувачем.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 08.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 21.04.2020).

Реєстр академічних текстів — електронна база даних, яка містить інформацію про академічні тексти (у тому числі повний бібліографічний опис та анотацію), які зберігаються у Національному репозитарії, а також оприлюднені в паперовій або електронній формі (з посиланням на місце зберігання);

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 21.04.2020).

Реєстр вищих навчальних закладів Єдиної державної електронної бази з питань освіти — це складова частина Єдиної державної електронної бази з питань освіти, в якій містяться відомості про вищі навчальні заклади, їх відокремлені структурні підрозділи незалежно від форми власності та сфери управління, видані їм ліцензії, сертифікати про акредитацію.

(Положення про Реєстр вищих навчальних закладів Єдиної державної електронної бази з питань освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 23.09.2016 № 1142 : дата прийняття 23.09.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1368-16/ed20160923#n2> (дата звернення 21.04.2020).

Реєстр сертифікатів — база даних про видані педагогічним працівникам сертифікати, що зберігається в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

(Положення про сертифікацію педагогічних працівників [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.12.2018 № 1190 : дата оновлення 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF/ed20181227#n27> (дата звернення 21.04.2020).

Реєстратор — працівник служби діловодства установи або особа, на яку покладено функції реєстрації документів, уповноважені на здійснення реєстрації вхідних та/або внутрішніх, та/або вихідних документів в установі.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України

від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 21.04.2020).

Реєстраційний номер документа про вищу освіту — присвоєний в Єдиній державній електронній базі з питань освіти унікальний (власний) номер документа про вищу освіту, що є ідентифікатором документа у Реєстрі документів про вищу освіту Єдиної державної електронної бази з питань освіти та складається із серії (літери та двох цифр) та порядкового номера з шести цифр, які визначаються технічним адміністратором Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

(Порядок замовлення на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту, та обліку документів про вищу освіту в Єдиній державній електронній базі з питань освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 06.03.2015 № 249 (к ред. наказу від 25.10.2016 № 1280) : дата оновлення 23.12.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-15> (дата звернення 21.04.2020).

Реєстраційно-моніторингова картка — картка в електронній формі, що містить вичерпну інформацію про створення, одержання, проходження, виконання, відправлення, зберігання та знищення в установі документа незалежно від форми його створення.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 21.04.2020).

Реєстрація документа — фіксація факту створення або надходження документа шляхом проставлення на ньому умовного позначення — реєстраційного індексу з подальшим записом у реєстраційних формах необхідних відомостей про документ.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 21.04.2020).

Режим стажування — розподіл часу стажування, тривалість стажування і відпочинку.

(Порядок укладення договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в установах та організаціях [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.01.2013 № 20 : дата оновлення 19.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2013-п> (дата звернення 22.04.2020).

Резервний спорт — напрям спорту, який забезпечує у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, здійснення відбору обдарованих дітей та молоді для занять певним видом спорту, створення умов для максимального розвитку їхніх індивідуальних здібностей з метою досягнення високих спортивних результатів, забезпечення умов для переходу до спорту вищих досягнень та поповнення основного складу національних збірних команд.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 22.04.2020).

Резиденти — це:

а) юридичні особи та їх відокремлені особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням як на її території, так і за її межами;

б) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;

в) фізична особа — резидент — фізична особа, яка має місце проживання в Україні.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 22.04.2020).

Результати навчання — знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, що набуваються у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти.

(Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 22.04.2020).

Результати навчання — знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.04.2020).

Результати навчання — сукупність знань, умінь, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання, які можна визнати та оцінити за результатами проходження такою особою атестації.

(Порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 19.05.2016 № 537 : дата оновлення 06.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-16#n2> (дата звернення 22.04.2020).

Результати навчання — знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 22.04.2020).

Рейтинг конкурсних пропозицій — складений конкурсною комісією перелік конкурсних пропозицій у порядку зменшення кількості балів, отриманих конкурсними пропозиціями.

(Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у ред. постанови від 16.03.2016 № 194) : дата оновлення 06.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF> (дата звернення 22.04.2020).

Рейтинговий список вступників — список вступників за черговістю зарахування на навчання на конкурсну пропозицію, що формується відповідно до цих Умов та Правил прийому.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 22.04.2020).

Реквізит електронного документа — інформація, зафіксована в електронному документі та реєстраційно-моніторинговій картці для його ідентифікації, організації обігу та надання йому юридичної сили.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 22.04.2020).

Реквізит службового документа — обов'язковий елемент, зафіксований в документі для його ідентифікації, організації обліку та надання йому юридичної сили.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 22.04.2020).

«Рекомендовано до зарахування (навчання за кошти державного (регіонального) бюджету)» — вступник пройшов конкурсний відбір та рекомендований до зарахування на навчання на місця, що фінансуються за кошти державного (регіонального) бюджету. У разі присвоєння електронній заяві такого статусу для зарахування на навчання вступник зобов'язаний виконати вимоги для зарахування на місця державного та регіонального замовлення.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 22.04.2020).

«Рекомендовано до зарахування (навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб)» — вступник пройшов конкурсний відбір та рекомендований до зарахування на навчання на місця, що фінансуються за кошти фізичних та юридичних осіб. У разі присвоєння електронній заяві такого статусу для зарахування на навчання вступник зобов'язаний виконати вимоги до зарахування.

(Порядок подання та розгляду заяв в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти України в 2019 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2018 № 1096 : дата оновлення 05.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1457-18> (дата звернення 23.04.2020).

Рецензент — особа, яка є штатним працівником закладу вищої освіти (наукової установи), де утворюється рада, та має науковий ступінь і є

компетентним вченим з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача.

(Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.03.2019 № 167 : дата прийняття 06.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-п/ed20190306#n27> (дата звернення 23.04.2020).

Ризик — ймовірність виникнення негативних наслідків від провадження господарської діяльності та можливий розмір втрат від них, що вимірюється у кількісних та якісних показниках.

(Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2007 № 877–V : дата оновлення 26.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16> (дата звернення 23.04.2020).

Ринок праці — система правових, соціально-трудоових, економічних та організаційних відносин, що виникають між особами, які шукають роботу, працівниками, професійними спілками, роботодавцями та їх організаціями, органами державної влади у сфері задоволення потреби працівників у зайнятості, а роботодавців — у найманні працівників відповідно до законодавства.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 15.05.2020).

Ринок технологій — система взаємовідносин споживачів технологій та їх складових та/або конкуруючих між собою постачальників цих технологій та їх складових, спрямованих на задоволення суспільних і державних потреб у відповідних технологіях, їх складових та продукції, виготовленій з їх застосуванням.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 28.04.2020).

Рівень освіти — завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 28.04.2020).

Рівень якості вищої освіти — відносна характеристика якості вищої освіти, що ґрунтується на порівнянні значень показників якості, отриманих на підставі діагностичних екзаменів випускників вищого навчального закладу, із критеріально-орієнтованим еталоном, що репрезентується стандартом вищої освіти.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 28.04.2020).

Рівні вищої освіти:

початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
перший (бакалаврський) рівень;
другий (магістерський) рівень;
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень;
науковий рівень.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.04.2020).

Рівні можливості жінок і чоловіків — рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 28.04.2020).

Рівні освіти:

дошкільна освіта;
початкова освіта;
базова середня освіта;
профільна середня освіта;
перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
фахова передвища освіта;
початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти;
другий (магістерський) рівень вищої освіти;
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти;
науковий рівень вищої освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 28.04.2020).

Рівні права жінок і чоловіків — відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 28.04.2020).

Річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 28.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 28.04.2020).

Роботодавець — власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган незалежно від форм власності, виду діяльності та господарювання і фізичні особи, які використовують найману працю; власники розташованих в Україні іноземних підприємств, установ та організацій (у тому числі міжнародних), філій та представництв, які використовують працю найманих працівників, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

(Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 14.01.1998 № 16/98–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр> (дата звернення 29.04.2020).

Роботодавець — юридична (підприємство, установа, організація) або фізична особа, яка в межах трудових відносин використовує працю фізичних осіб.

(Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) [Електронний ресурс] : Закон України від 03.03.1998 № 137/98–ВР : дата оновлення 07.11.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80/ed20121107#Text> (дата звернення 29.04.2020).

Роботодавець — власник підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності, галузевої належності або уповноважений

ним орган (керівник) чи фізична особа, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045–XIV : дата оновлення 25.09.2019// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 29.04.2020); **Про професійний розвиток працівників** [Електронний ресурс] : Закон України від 12.01.2012 № 4312–VI : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення 29.04.2020).

Роботодавець — державний або комунальний заклад охорони здоров'я, дошкільної, загальної середньої, позашкільної або професійної (професійно-технічної) освіти, що розташований у сільській місцевості або селищі міського типу.

(Порядок реалізації права на першочергове зарахування до закладів вищої медичної і педагогічної освіти за державним (регіональним) замовленням осіб, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищі міського типу [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 30.05.2018 № 417 : дата прийняття 30.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-2018-п> (дата звернення 29.04.2020).

Робоча група з питань організації та проведення єдиного фахового вступного випробування з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» діє на підставі цього Порядку та:

1) забезпечує розроблення, рецензування та апробацію (за потреби) тестових завдань з метою формування бази тестових завдань для проведення єдиного фахового вступного випробування;

2) розробляє специфікацію тестів єдиного фахового вступного випробування (не пізніше ніж за 12 тижнів до проведення вступних випробувань);

3) надає пропозиції Міністерству освіти і науки України щодо установи (організації), яка формує базу тестових завдань для проведення єдиного фахового вступного випробування, та бере участь у підготовці сигнальних примірників зошитів із завданнями єдиного фахового вступного випробування та бланків відповідей (не пізніше ніж за 12 тижнів до проведення вступних випробувань);

4) розробляє та ухвалює схеми нарахування балів за виконання єдиного фахового вступного випробування, а також методик встановлення мінімальної кількості тестових балів, які за виконання завдань певного блоку може

отримати вступник із мінімально допустимим рівнем фахової компетентності, необхідним для участі в конкурсному відборі під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» у закладах вищої освіти (не пізніше ніж за 6 тижнів до проведення вступних випробувань);

5) визначає уповноважених представників (не менше двох осіб), які беруть участь у підготовці сигнальних примірників зошитів із завданнями єдиного фахового вступного випробування та бланків відповідей (не пізніше ніж за 6 тижнів до проведення вступних випробувань);

б) забезпечує (за потреби) навчання представників закладів вищої освіти, які беруть участь у розробленні тестових завдань;

7) здійснює інші функції відповідно до цього Порядку.

(Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.04.2019 № 441: дата прийняття 05.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0446-19#Text> (дата звернення 29.04.2020).

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється на підставі навчального плану підготовки військових фахівців ВВНЗ (ВНП ЗВО) та програми навчальної дисципліни на весь період викладання навчальної дисципліни та визначає послідовність засвоєння змісту навчання, розподіл його за організаційними формами вивчення дисципліни (навчальні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань, контрольні заходи) та видами навчальних занять (лекція, лабораторне, практичне, семінарське, групове заняття, групова вправа, індивідуальне заняття, тактичне (тактико-спеціальне, тактико-стройове) заняття, командно-штабні навчання, воєнна (воєнно-спеціальна) гра, консультація), конкретизує інформаційно-методичне і матеріально-технічне (логістичне) забезпечення, заплановані результати навчання, критерії оцінювання рівня її засвоєння, а також форми та засоби поточного і семестрового контролю.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 30.04.2020).

Робоче місце — місце (приміщення), на якому працівник постійно чи тимчасово перебуває в процесі трудової діяльності і яке визначене, зокрема на підставі трудового договору (контракту).

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 30.04.2020).

Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу). Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Норми часу навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи визначаються закладом вищої освіти. Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 30.04.2020).

Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 30.04.2020).

Робочі органи закладу вищої освіти — ректорат, деканати, приймальна комісія, адміністративна рада тощо — утворюються для вирішення поточних питань діяльності закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 01.05.2020).

Розвідувальна діяльність — діяльність, яка здійснюється спеціальними засобами і методами з метою забезпечення визначених законом органів державної влади розвідувальною інформацією, сприяння реалізації та захисту національних інтересів, протидії за межами України, у тому числі у кіберпросторі, зовнішнім загрозам національній безпеці України.

(Про розвідувальні органи України [Електронний ресурс] : Закон України від 22.03.2001 № 2331–III : дата оновлення 09.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-14/ed20180509#Text> (дата звернення 01.05.2020).

Розвідувальна інформація — усні та зафіксовані на матеріальних носіях (у тому числі у зразках виробів і речовин) відомості, які неможливо отримати офіційним шляхом, про реальні та потенційні можливості, плани, наміри і дії іноземних держав, організацій та окремих осіб, що загрожують національним інтересам України, а також про події і обставини, що стосуються національної безпеки і оборони.

(Про розвідувальні органи України [Електронний ресурс] : Закон України від 22.03.2001 № 2331–III : дата оновлення 09.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-14/ed20180509#Text> (дата звернення 01.05.2020).

Розклад навчальних занять є основним планувальним документом організації освітнього процесу ВВНЗ (ВНП ЗВО). Розклад навчальних занять складається, як правило, на семестр (курс професійної підготовки) навчальною частиною (відділом, відділенням) структурного навчального підрозділу ВВНЗ (ВНП ЗВО) спільно з навчальним (науково-методичним, навчально-методичним) відділом (центром, управлінням, відділенням, частиною) ВВНЗ (ВНП ЗВО) з навчальної (навчальної та наукової) роботи та затверджується керівником (начальником) ВВНЗ (ВНП ЗВО). У ВНП ЗВО розклад навчальних занять курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів погоджується проректором закладу вищої освіти з навчальної роботи.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 01.05.2020).

Розповсюдження видавничої продукції — доведення видавничої продукції до споживача через торговельну мережу або в інший спосіб.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 01.05.2020).

Розповсюдження об'єктів авторського права і (або) суміжних прав — будь-яка дія, за допомогою якої об'єкти авторського права і (або) суміжних прав безпосередньо чи опосередковано пропонуються публіці, в тому числі доведення цих об'єктів до відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до цих об'єктів з будь-якого місця і в будь-який час за власним вибором.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 01.05.2020).

Розповсюджувач видавничої продукції — суб'єкт господарювання, що здійснює розповсюдження видавничої продукції.

(**Про видавничу справу** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 01.05.2020).

Розпорядник бюджетних коштів — бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань, довгострокових зобов'язань за енергосервісом та здійснення витрат бюджету.

(**Бюджетний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 01.05.2020).

Розпорядник Національного репозитарію — юридична особа, яка безпосередньо забезпечує функціонування Національного репозитарію відповідно до цього Положення та регламенту роботи Національного репозитарію.

(**Положення про Національний репозитарій академічних текстів** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.07.2017 № 541 : дата прийняття 19.07.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2017-%D0%BF> (дата звернення 01.05.2020).

Розпорядник Національного репозитарію — визначена Міністерством освіти і науки України юридична особа, яка безпосередньо забезпечує функціонування Національного репозитарію відповідно до Положення про Національний репозитарій академічних текстів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 року № 541, цього Регламенту та рішень, прийнятих Міністерством освіти і науки України;

(**Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 01.05.2020).

Розпорядник персональних даних — фізична чи юридична особа, якій володільцем персональних даних або законом надано право обробляти ці дані від імені володільця.

(**Про захист персональних даних** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 № 2297–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України

: [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення 01.05.2020).

Розпорядники публічної інформації:

1) суб'єкти владних повноважень — органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання;

2) юридичні особи, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим, — стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів;

3) особи, якщо вони виконують делеговані повноваження суб'єктів владних повноважень згідно із законом чи договором, включаючи надання освітніх, оздоровчих, соціальних або інших державних послуг, — стосовно інформації, пов'язаної з виконанням їхніх обов'язків;

4) суб'єкти господарювання, які займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями, — стосовно інформації щодо умов постачання товарів, послуг та цін на них.

(Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939–VI : дата оновлення 01.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#n2> (дата звернення 01.05.2020).

Розробники професійних стандартів — роботодавці, їхні організації та об'єднання, галузеві (міжгалузеві) ради, професійні асоціації, центральні органи виконавчої влади, наукові установи, інші заінтересовані суб'єкти.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України від 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 02.05.2020).

Розумне пристосування — запровадження, якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій і адаптацій з метою забезпечення реалізації особами з особливими освітніми потребами конституційного права на освіту нарівні з іншими особами.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 02.05.2020).

Розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти у закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі) — це збільшення ліцензованого обсягу на певному рівні вищої освіти або для певної

освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 02.05.2020).

Сс

Самозайнята особа — платник податку, який є фізичною особою – підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

(Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 12.04.2020).

Самоконтроль призначений для самостійної перевірки курсантами, слухачами, студентами, ад'юнктами ступеня засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни (теми, заняття).

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 12.04.2020).

Самоосвіта — самоорганізоване здобуття учасниками професійного навчання певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, дозвіллям.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 12.04.2020).

Самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 12.04.2020).

Самостійна робота курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів здійснюється з метою відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу, закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок; виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін (курсіві роботи (проекти), розрахунково-графічні роботи, реферати тощо), воєнно-наукових і кваліфікаційних робіт; підготовки до майбутніх занять та контрольних заходів; формування в курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів самостійності та ініціативи в пошуку та набутті знань. Самостійна робота курсанта, слухача, студента, ад'юнкта забезпечується інформаційно-методичними засобами (підручники, посібники) та матеріально-технічними засобами (макети, тренажери, елементи озброєння та військової техніки), передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Крім того, для самостійної роботи курсанта, слухача, студента, ад'юнкта рекомендується відповідна наукова та професійна навчальна література.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 12.04.2020).

Самостійна робота слухачів визначається робочою навчальною програмою з функціонального навчання і може складатися з таких видів робіт:

- 1) вивчення окремих тем або питань робочої навчальної програми, що передбачені для самостійного опрацювання;
- 2) огляд літературних джерел за наданою проблематикою;
- 3) виконання індивідуальних завдань;
- 4) підготовка до групової справи, підсумкового контролю.

(Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва внутр. справ України від 21.10.2014 № 1112 : дата оновлення 14.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1398-14> (дата звернення 12.04.2020).

Сексуальне насильство — форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності.

(Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата оновлення 01.01.2020

// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 13.04.2020).

Сексуальні домагання — дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

(Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Електронний ресурс] : Закон України від 08.09.2005 № 2866–IV : дата оновлення 07.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15/ed20180107#n2> (дата звернення 13.04.2020).

Семестровий контроль проводиться по закінченні семестру з метою перевірки ступеня засвоєння навчального матеріалу з навчальних дисциплін, які вивчались протягом семестру відповідно до навчального плану, та робочих програм навчальних дисциплін.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 13.04.2020).

Семінарське заняття — це вид навчального заняття, яке проводиться методом дискусії (обговорення, опитування) попередньо визначеної проблеми (теми, питань). Семінарські заняття проводяться з основних і найбільш складних питань (тем, розділів) програми навчальної дисципліни. Основне завдання семінарських занять — поглибити і закріпити знання, отримані курсантами, слухачами, студентами, ад'юнктами на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм уміння пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, здатність формувати, захищати і аргументувати свої погляди з питань, що розглядаються.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 13.04.2020).

Сервер — сукупність апаратних і програмних засобів, призначених для обслуговування інформаційних запитів комп'ютерів абонентів у мережах передачі даних.

(Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.04.2002 № 522 : дата прийняття 12.04.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2002-п> (дата звернення 13.04.2020).

Сервер системи доменних імен — сукупність апаратних і програмних засобів, які забезпечують розподіл запитів комп'ютерів абонентів.

(Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.04.2002 № 522 : дата прийняття 12.04.2002 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/522-2002-п> (дата звернення 13.04.2020).

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї — обчислений у середньому за місяць дохід усіх членів сім'ї з усіх джерел надходжень, крім допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, протягом шести місяців, що передують місяцю звернення за призначенням державної соціальної допомоги.

(Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Електронний ресурс] : Закон України від 21.11.1992 № 2811–ХІІ (в ред. Закону від 22.03.2001 № 2334–ІІІ) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#top> (дата звернення 13.04.2020).

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї — обчислений у середньому за місяць дохід усіх членів сім'ї з усіх джерел надходжень протягом шести місяців, що передують місяцю звернення за призначенням державної соціальної допомоги, крім допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування. До сукупного доходу сім'ї не враховується грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, які беруть безпосередню участь в антитерористичній операції, на час її проведення, безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, на час здійснення зазначених заходів.

(Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2000 № 1768–ІІІ : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#n2> (дата звернення 13.04.2020).

Сертифікація педагогічних працівників — це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи. Сертифікація

педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 08.05.2020).

Сертифікація фахівця — процедура визначення відповідності професійно важливих якостей фахівця, його компетенції тощо до вимог, що зазначені у нормативно-кваліфікаційних документах.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 14.04.2020).

Синхронний режим — взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 14.04.2020).

Система вищої освіти

- 1) заклади вищої освіти всіх форм власності;
- 2) рівні та ступені (кваліфікації) вищої освіти;
- 3) галузі знань і спеціальності;
- 4) освітні та наукові програми;
- 5) ліцензійні умови провадження освітньої діяльності та ліцензійні умови провадження вищої освіти;
- 6) органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти;
- 7) учасники освітнього процесу.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 14.04.2020).

Система внутрішнього забезпечення вищої якості передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 14.04.2020).

Система електронного документообігу установи — сукупність програмно-технічних засобів, призначених для автоматизації організації роботи з електронними документами у діловодстві установи.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 14.04.2020).

Система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти, включає:

політику та процедури забезпечення якості власної діяльності;

необхідні ресурси для організації процесів і процедур;

зовнішній незалежний аудит діяльності (процесів і процедур) відповідних органів і установ.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 14.04.2020).

Система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) може включати:

стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти;

систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;

оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників;

оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;

забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;

створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;

інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 14.04.2020).

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із:

1) системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);

2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти;

3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 14.04.2020).

Система забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) забезпечення наявності та ефективності процесів і процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;

2) забезпечення наявності достатніх і збалансованих ресурсів для здійснення процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;

3) забезпечення незалежності у діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;

4) підзвітність;

5) інших процедур і заходів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 14.04.2020).

Система зовнішнього забезпечення якості освіти може включати:

1) інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти, зокрема:

стандартизацію;

ліцензування освітньої діяльності;

акредитацію освітніх програм;

інституційну акредитацію;

громадську акредитацію закладів освіти;

зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання;

інституційний аудит;

моніторинг якості освіти;

атестацію педагогічних працівників;

сертифікацію педагогічних працівників;

громадський нагляд;

інші інструменти, процедури і заходи, що визначаються спеціальними законами;

2) визначені цим Законом і спеціальними законами органи і установи, що відповідають за забезпечення якості освіти, та спеціально уповноважені державою установи, що проводять зовнішнє незалежне оцінювання;

3) незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 14.04.2020).

Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти;

2) забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості;

3) забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти;

4) налагодження доступного і зрозумілого звітування;

5) проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями;

6) інших процедур і заходів.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 14.04.2020).

Система моніторингу — комплексна автоматизована система безперервного збору, обробки, систематизації та аналізу інформації про стан виконання управлінських рішень (електронних документів) в установі.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 14.04.2020).

Система обов'язкового примірника документів — сукупність видів обов'язкових примірників документів, а також порядок їх доставляння, зберігання та використання.

(Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 14.04.2020).

Система освіти — сукупність складників освіти, рівнів і ступенів освіти, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, учасників освітнього процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 15.04.2020).

Система позашкільної освіти — освітня підсистема, що включає державні, комунальні, приватні заклади позашкільної освіти; інші заклади освіти як центри позашкільної освіти (заклади загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, в тому числі школи соціальної реабілітації, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої); гуртки, секції, клуби, культурно-освітні, спортивно-оздоровчі, науково-пошукові об'єднання на базі закладів загальної середньої освіти, навчально-виробничих комбінатів, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої; клуби та об'єднання за місцем проживання незалежно від підпорядкування, типів і форм власності; культурно-освітні, фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти, установи; фонди, асоціації, діяльність яких пов'язана із

функціонуванням позашкільної освіти; відповідні органи управління позашкільною освітою і науково-методичні установи; інші суб'єкти освітньої діяльності, що надають освітні послуги у системі позашкільної освіти.

(Про позашкільну освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 22.06.2000 № 1841-III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14> (дата звернення 15.04.2020).

Система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) — програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 15.04.2020).

Система управління дистанційним навчанням — програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 15.04.2020).

Сім'я — первинний та основний осередок суспільства. Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 15.04.2020).

Сім'я — це особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Права члена сім'ї має одинока особа.

(Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2000 № 1768–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#n2> (дата звернення 15.04.2020).

Сім'я з дітьми — поєднане родинними зв'язками та зобов'язаннями щодо утримання коло осіб, у якому виховуються рідні, усиновлені діти, а також діти, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу.

(Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Електронний ресурс] : Закон України від 21.11.1992 № 2811–ХІІ (в ред. Закону від 22.03.2001 № 2334–ІІІ) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#top> (дата звернення 15.04.2020).

Сімейна (домашня) форма здобуття освіти — це спосіб організації освітнього процесу дітей самостійно їхніми батьками для здобуття формальної (дошкільної, повної загальної середньої) та/або неформальної освіти. Відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти несуть батьки. Оцінювання результатів навчання та присудження освітніх кваліфікацій здійснюються відповідно до законодавства.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Скарга — звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

(Про звернення громадян [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1996 № 393/96–ВР : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр> (дата звернення 15.04.2020).

Скаутський метод — унікальний освітній метод, заснований на системі прогресивної самоосвіти, що складається із взаємопов'язаних між собою елементів та сприяє формуванню життєвих цінностей, впроваджується шляхом реалізації скаутської програми у системі неформальної та інформальної освіти, програм громадянської освіти.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–ІХ : дата прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 15.04.2020).

Скаутський рух (скаутинг) — добровільний неполітичний освітній рух для дітей та молоді незалежно від раси та віросповідання, що діє відповідно до призначення та скаутського методу, задуманими його засновником Робертом Бейден-Поуеллом у 1907 році.

(Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху [Електронний ресурс] : Закон України від 17.12.2019 № 385–ІХ : дата

прийняття 17.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20/ed20191217#n20> (дата звернення 15.04.2020).

Складники освіти дорослих:

післядипломна освіта;

професійне навчання працівників;

курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації;

безперервний професійний розвиток;

будь-які інші складники, що передбачені законодавством, запропоновані суб'єктом освітньої діяльності або самостійно визначені особою.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 15.04.2020).

Складники системи освіти:

дошкільна освіта;

повна загальна середня освіта;

позашкільна освіта;

спеціалізована освіта;

професійна (професійно-технічна) освіта;

фахова передвища освіта;

вища освіта;

освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 15.04.2020).

Складні життєві обставини — обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа/сім'я не може подолати самостійно. Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини:

а) похилий вік;

б) часткова або повна втрата рухової активності, пам'яті;

в) невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування;

г) психічні та поведінкові розлади, у тому числі внаслідок вживання психоактивних речовин;

г) інвалідність;

д) бездомність;

е) безробіття;

є) малозабезпеченість особи;

ж) поведінкові розлади у дітей через розлучення батьків;

з) ухилення батьками або особами, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків із виховання дитини;

и) втрата соціальних зв'язків, у тому числі під час перебування в місцях позбавлення волі;

і) жорстоке поводження з дитиною;

ї) насильство за ознакою статі;

й) домашнє насильство;

к) потрапляння в ситуацію торгівлі людьми;

л) шкода, завдана пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією.

(Про соціальні послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 17.01.2019 № 2671–VIII : дата прийняття 17.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19/ed20190117#n22> (дата звернення 15.04.2020).

Складова технології — частина технології, де відображено окремі елементи технології у вигляді наукових та науково-прикладних результатів, об'єктів права інтелектуальної власності, ноу-хау.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 15.04.2020).

Складові системи забезпечення якості освіти:

система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти);

система зовнішнього забезпечення якості освіти;

система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.05.2020).

Складові частини е-підручника — емпіричні, теоретичні, практичні та демонстраційні компоненти, засоби пошуку, відображення, перевірки знань тощо.

(Положення про електронний підручник[Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 02.05.2018 № 440 : дата оновлення 12.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-18> (дата звернення 15.04.2020).

Словник — довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними.

(Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537 : дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення 15.04.2020).

Словник для студентів — довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними.

(Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131 : дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07> (дата звернення 15.04.2020).

Служба безпеки України — державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України.

(Про Службу безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2229–XII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (дата звернення 15.04.2020).

Служба безпеки України є державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку, здійснюючи з неухильним дотриманням прав і свобод людини і громадянина:

- 1) протидію розвідувально-підривної діяльності проти України;
- 2) боротьбу з тероризмом;
- 3) контррозвідувальний захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності, оборонного і науково-технічного потенціалу, кібербезпеки, економічної та інформаційної безпеки держави, об'єктів критичної інфраструктури;
- 4) охорону державної таємниці.

(Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII : дата оновлення 15.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 15.04.2020).

Служба в органах місцевого самоврядування — це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом.

(Про службу в органах місцевого самоврядування [Електронний ресурс] : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14/ed20171011#n21> (дата звернення 15.04.2020).

Служба в органах місцевого самоврядування (муніципальна служба) являє собою професійну, на постійній основі діяльність осіб, що займають посади в органах місцевого самоврядування та їх об'єднаннях, спрямовану на здійснення завдань та функцій місцевого самоврядування, реалізацію повноважень органів місцевого самоврядування, і отримують заробітну плату за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету.

(Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 22.07.1998 № 810/98 : дата оновлення 28.05.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98/ed20060528> (дата звернення 15.04.2020).

Служба діловодства — структурний підрозділ або відповідальна особа установи, що забезпечує реєстрацію, облік, організацію документообігу службових документів, зберігання документаційного фонду або його частини до передавання на зберігання до архіву установи.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>; **Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 15.04.2020).

Служба зовнішньої розвідки України є державним органом, який здійснює розвідувальну діяльність у політичній, економічній, військово-технічній, науково-технічній, інформаційній та екологічній сферах.

(Про Службу зовнішньої розвідки України [Електронний ресурс] : Закон України від 01.12.2005 № 3160–IV : дата оновлення 09.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15/ed20180509#n12> (дата звернення 15.04.2020).

Служба контролю — підрозділ або посадова особа, відповідальні за здійснення моніторингу стану виконання управлінських рішень та контролю за відповідністю їх виконання поставленому завданню.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 15.04.2020).

Службова електронна пошта — електронна пошта (поштова скринька) працівника установи, сформована з використанням доменного імені у домені gov.ua для обміну управлінською інформацією, яка не має юридичної сили.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 04.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 15.04.2020).

Службова інформація — інформація:

1) що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрівідомчу службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напрямку діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень;

2) зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

(Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939–VI : дата оновлення 01.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/ed20150501#n55> (дата звернення 15.04.2020).

Службове відрядження — поїздка працівника за розпорядженням керівника органу державної влади, підприємства, установи та організації, що повністю або частково утримується (фінансується) за рахунок бюджетних коштів, на певний строк до іншого населеного пункту для виконання службового доручення поза місцем його постійної роботи (за наявності документів, що підтверджують зв'язок службового відрядження з основною діяльністю підприємства).

(Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва фінансів України від 13.03.1998 № 59 (у ред. наказу від 17.03.2011 № 362) : дата оновлення 15.09.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98> (дата звернення 15.04.2020).

Службовий документ — офіційно зареєстрований службою діловодства або відповідним чином засвідчений документ, що одержаний чи створений установою у процесі її діяльності та має відповідні реквізити.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 15.04.2020).

Службовий твір — твір, створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 15.04.2020).

Службові особи — особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

(Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 15.04.2020).

Слухач — особа, яка навчається на підготовчому відділенні закладу вищої освіти, або особа, яка отримує додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 15.04.2020).

Слухачі — особи, які проводять дослідницьку, пошукову та експериментальну роботу з різних проблем науки, техніки, мистецтва.

(Про позашкільну освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 22.06.2000 № 1841-III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14> (дата звернення 15.04.2020).

Сорт рослин — окрема група рослин (клон, лінія, гібрид першого покоління, популяція) в рамках нижчого із відомих ботанічних таксонів (рід, вид, різновидність) незалежно від того, чи задовольняє вона умови виникнення правової охорони.

(Про охорону прав на сорти рослин [Електронний ресурс] : Закон України від 21.04.1993 № 3116–XII (в ред. Закону від 17.01.2002 № 2986–III) : дата оновлення 04.10.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12/ed20181004#n28> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю — професійна діяльність, спрямована на запобігання, мінімізацію негативних наслідків та подолання складних життєвих обставин сімей, дітей та молоді, посилення їхньої здатності до реалізації власного життєвого потенціалу;

(Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2001 № 2558–III (в ред. Закону від 15.01.2009 № 878–VI) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14/ed20180120#n23> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальна стипендія у розмірі та порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, в обов'язковому порядку виплачується студентам і курсантам невійськових вищих навчальних закладів, які за результатами навчального семестру не мають академічної заборгованості, незадовільних результатів навчання, включені до рейтингу відповідно до цього Порядку та належать до однієї з таких категорій:

1) діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа, а також особи, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків;

2) особи, які згідно із Законом України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” мають пільги під час призначення стипендії;

3) особи, які відповідно до статті 5 Закону України “Про підвищення престижності шахтарської праці” мають право на призначення соціальних стипендій;

4) особи, яким Законом України “Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки учасників бойових дій та їхніх дітей, дітей, один із батьків яких загинув у районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій чи збройних конфліктів або під час масових акцій громадянського протесту, дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи, для здобуття професійно-технічної та вищої освіти” гарантується призначення соціальної стипендії.

(Порядок призначення і виплати стипендій [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.07.2004 № 882 (у ред. постанови від 28.12.2016 № 1050) : дата оновлення 04.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-п> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальне обслуговування — мінімізацію для особи/сім'ї негативних наслідків складних життєвих обставин, підтримку їх життєдіяльності, соціального статусу та включення у громаду.

(Про соціальні послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 17.01.2019 № 2671–VIII : дата прийняття 17.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19/ed20190117#n22> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді здійснюється шляхом надання комплексу соціальних послуг. Соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді надаються відповідно до законодавства.

(Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2001 № 2558–III (в ред. Закону від 15.01.2009 № 878–VI) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14/ed20180120#n23> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальне становлення молоді — процес різнобічного включення молоді в життєдіяльність суспільства як системи, сприйняття її як елементу цієї системи.

(Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05.02.1993 № 2998–XII (в ред. Закону від 23.03.2000 № 1613–III) : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальний діалог — процес визначення та зближення позицій, досягнення спільних домовленостей та прийняття узгоджених рішень сторонами соціального діалогу, які представляють інтереси працівників, роботодавців та органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, з питань формування та реалізації державної соціальної та економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин.

(Про соціальний діалог в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.2010 № 2862–VI : дата прийняття 23.12.2010 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17/ed20101223#n7> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальний захист у разі настання безробіття — комплекс заходів, що передбачений загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття та законодавством про зайнятість населення.

(Про зайнятість населення [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальний супровід — заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти.

(Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 10.07.2019 № 635 : дата прийняття 10.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-%D0%BF/ed20190710#Text> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальні послуги — дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають. Особі/сім'ї можуть надаватися одна або одночасно декілька соціальних послуг. Порядок організації надання соціальних послуг затверджується Кабінетом Міністрів України.

(**Про соціальні послуги** [Електронний ресурс] : Закон України від 17.01.2019 № 2671–VIII : дата прийняття 17.01.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19/ed20190117#n22> (дата звернення 15.04.2020).

Соціальні стипендії призначаються студентам (курсантам) закладу вищої освіти в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Студенти (курсанти) закладу вищої освіти з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також студенти (курсанти) закладу вищої освіти, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, мають гарантоване право на отримання соціальної стипендії, у тому числі у разі отримання академічної стипендії. Студентам (курсантам) закладів вищої освіти, які мають право на отримання соціальної стипендії і набувають право на отримання академічної стипендії, надається один вид стипендії за їхнім вибором.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 15.04.2020).

Соціально-виробничі завдання діяльності — завдання діяльності, що пов'язані з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі.

(**Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм»** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 15.04.2020).

Соціально-захисна функція психологічної служби у системі освіти — здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів освіти.

(**Положення про психологічну службу у системі освіти України** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 15.04.2020).

Соціально-педагогічний патронаж у системі освіти сприяє взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціального середовища, забезпечує профілактику та запобігання

булінгу (цькуванню), надання консультативної допомоги батькам, психологічного супроводу здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування). Соціально-педагогічний патронаж здійснюється соціальними педагогами.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 15.05.2020).

Соціально-педагогічний патронаж у системі освіти сприяє взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціального середовища, забезпечує консультативну допомогу батькам. Соціально-педагогічний патронаж здійснюють соціальні педагоги.

(Положення про психологічну службу у системі освіти України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 : дата прийняття 22.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> (дата звернення 15.04.2020).

Соціально-побутові завдання діяльності — завдання діяльності, що виникають у повсякденному житті і пов'язані з домашнім господарством, відпочинком, родинним спілкуванням, фізичним і культурним розвитком тощо і можуть впливати на якість виконання фахівцем професійних та соціально-виробничих завдань.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізація — складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізація — профільна спеціалізована підготовка з метою набуття особою здатності виконувати завдання та обов'язки, що мають особливості в межах спеціальності.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізація (інтернатура) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників всіх факультетів медичних і фармацевтичних вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів

незалежно від підпорядкування та форми власності, після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря (провізора) – спеціаліста певного фаху.

(Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 19.09.1996 № 291: дата оновлення 15.02.2001 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0696-96> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізація за спеціальністю — категорія, що характеризує відмінності окремих завдань діяльності фахівця за ознаками різниці засобів або (та) продуктів, або (та) умов діяльності в межах спеціальності. Ці окремі завдання характерні для відносно невеликих груп фахівців у межах спеціальності.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізована вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) — спеціалізована вчена рада, яка утворюється МОН з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації особи, яка здобуває ступінь доктора філософії, з метою присудження їй зазначеного ступеня.

(Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.03.2019 № 167 : дата прийняття 06.03.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-п/ed20190306#n27> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізована освіта — це освіта мистецького, спортивного, військового чи наукового спрямування, яка може здобуватися в рамках формальної, неформальної, інформальної освіти, спрямована на здобуття компетентностей у відповідній сфері професійної діяльності під час навчання у безперервному інтегрованому освітньому процесі на кількох або всіх рівнях освіти та потребує раннього виявлення і розвитку індивідуальних здібностей.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізоване програмне забезпечення — комп'ютерні програми, із застосуванням яких забезпечуються формування в електронному вигляді та внесення до ІВС «ОСВІТА» інформації щодо документів та закладів освіти.

(Порядок замовлення документів про базову середню освіту та повну загальну середню освіту, видачі та обліку їх карток [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти та науки України від 10.12.2003 № 811 (у

ред. наказу від 13.08.2007 № 737) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0201-04> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю є навчальними закладами системи загальної середньої освіти або вищими навчальними закладами — закладами фізичної культури і спорту, які забезпечують відбір та спортивну підготовку найобдарованіших дітей та молоді, створюють умови для розвитку їхніх індивідуальних здібностей з метою досягнення високих спортивних результатів та поповнення національних збірних команд у поєднанні із здобуттям учнями та студентами відповідної освіти. Навчальний заклад набуває статусу спеціалізованого навчального закладу спортивного профілю за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціаліст — це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на основі кваліфікації бакалавра здобув спеціальні уміння та знання, має певний досвід їх застосування для вирішення складних професійних завдань, передбачених для відповідних посад, у певній галузі народного господарства.

(Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 20.01.1998 № 65: дата оновлення 21.08.2013 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-98-п> (дата звернення 15.04.2020).

Спеціальна техніка — технічні засоби, призначені для забезпечення проведення оперативно-розшукових заходів розвідувальними, контррозвідувальними та правоохоронними органами, і технічні засоби спеціального зв'язку, технічного і криптографічного захисту інформації, які не мають господарсько-побутового призначення, а також обладнання та апаратура для контролю і проведення випробувань таких засобів.

(Порядок складання єдиного наскрізного плану створення зразка (системи, комплексу) озброєння, військової і спеціальної техніки [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 26.06.2013 № 449 : дата прийняття 26.06.2013 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449-2013-%D0%BF/ed20130626#n12> (дата звернення 16.04.2020).

Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ вищого навчального закладу утворюється з метою організації інклюзивного освітнього процесу та спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної вищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Спеціальний навчально-реабілітаційний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах вищої освіти передбачає, зокрема: навчально-організаційний супровід; психолого-педагогічний (психолого-андрагогічний) супровід; соціальний супровід. Супровід здобувача освіти з особливими освітніми потребами можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

(**Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 10.07.2019 № 635 : дата прийняття 10.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-%D0%BF/ed20190710#Text> (дата звернення 16.04.2020).

Спеціальні закони — закони України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту».

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 16.04.2020).

Спеціальність — гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Спеціальність — категорія, яка характеризує:

- у сфері праці — особливості спрямованості і специфіку роботи в межах професії (зміст завдань професійної діяльності, що відповідають кваліфікації);
- у сфері освіти — спрямованість і зміст навчання при підготовці фахівця (визначаються за об'єктом діяльності або функцією та предметом діяльності фахівця і відображають, насамперед, вид його діяльності і сферу застосування

його праці). Спеціальність у сфері освіти є адекватним відображенням наявної у сфері праці спеціальності (кваліфікації).

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямом 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 16.04.2020).

Списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 16.04.2020).

Співавтори — особи, спільною творчою працею яких створено твір. Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить всім співавторам незалежно від того, чи утворює такий твір одне нерозривне ціле або складається із частин, кожна з яких має самостійне значення.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 16.04.2020).

Співбесіда — форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання підготовленості (оцінювання знань, умінь та навичок вступника з конкурсного предмета (ів)) і мотивованості вступника, за результатами якої приймається протокольне рішення щодо надання вступнику рекомендації до зарахування.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 16.04.2020).

Спільне підприємство — підприємство, створене для виконання проєктів технологічного парку, одним із засновників якого є технологічний парк або учасник технологічного парку, а іншими — резиденти чи нерезиденти, сумарний внесок яких до статутного фонду становить суму в національній валюті, еквівалентну не менше 50 000 доларів США.

(Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 991–XIV (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3333–IV) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14/ed20121205> (дата звернення 16.04.2020).

Споживач — фізична особа, яка придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника.

(Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон України від 12.05.1991 № 1023–ХІІ (в ред. Закону від 01.12.2005 № 3161–ІV) : дата оновлення 27.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спорт — діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них. Спорт має такі напрями: дитячий спорт, дитячо-юнацький спорт, резервний спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спорт ветеранів, олімпійський спорт, неолімпійський спорт, службово-прикладний та військово-прикладний спорт, спорт осіб з інвалідністю тощо.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–ХІІ (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VІ) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спорт вищих досягнень — напрям спорту, який забезпечує залучення спортсменів з резервного спорту шляхом подальшої спеціалізації та індивідуалізації їхнього навчально-тренувального процесу з певного виду спорту для підготовки та участі у спортивних змаганнях всеукраїнського та міжнародного рівнів.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–ХІІ (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VІ) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спорт осіб з інвалідністю — напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з видів спорту осіб з інвалідністю та підготовкою спортсменів до цих змагань.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–ХІІ (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VІ) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спортивна діяльність — заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку спорту.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–ХІІ (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VІ) : дата оновлення 16.07.2019 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спортивна освіта передбачає засвоєння освітньої програми з відповідного виду спорту з метою набуття комплексу професійних компетентностей у галузі фізичної культури і спорту, формування та розвитку індивідуальних здібностей особи, поглибленого оволодіння спеціалізацією в обраному виді спорту та здобувається одночасно з середньою, професійною (професійно-технічною), фаховою передвищою чи вищою освітою.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 16.04.2020).

Спортивна споруда — нерухоме майно, призначене для занять фізичною культурою і спортом

(**Про фізичну культуру і спорт** [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спортивне змагання — захід, що проводиться організатором спортивних заходів з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних заходів положення (регламенту) про ці змагання, що відповідає визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, вимогам.

(**Про фізичну культуру і спорт** [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спортивні заходи — спортивні змагання та/або навчально-тренувальні збори.

(**Про фізичну культуру і спорт** [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спортивні клуби є закладами фізичної культури і спорту, які забезпечують розвиток визначених напрямів фізичної культури і спорту, видів спорту, здійснюють фізкультурно-оздоровчу та/або спортивну діяльність, надають фізкультурно-спортивні послуги.

(**Про фізичну культуру і спорт** [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата

оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спортсмен — фізична особа, яка систематично займається певним видом (видами) спорту та бере участь у спортивних змаганнях.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 16.04.2020).

Спостерігачі — свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

(Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 : дата прийняття 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20/ed20191228#Text> (дата звернення 17.04.2020).

Стаж наукової роботи:

1) час роботи на посадах наукових працівників, визначених статтею 31 цього Закону;

2) час роботи на посадах науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, визначених у Законі України «Про вищу освіту». Аспірантам, ад'юнктам і докторантам, зарахованим за державним замовленням, замість заробітної плати призначається стипендія у розмірі, визначеному Кабінетом Міністрів України;

3) час роботи осіб, які мають науковий ступінь, за спеціальністю відповідно до групи спеціальностей галузі науки, за якою присуджено науковий ступінь, з дня зайняття посади за цією спеціальністю;

4) час роботи наукових (науково-педагогічних) працівників на посадах, зазначених у статті 118 Кодексу законів про працю України, якщо цій роботі безпосередньо передувала і після неї слідувала робота, передбачена пунктами 1-3 цієї частини;

5) час навчання в аспірантурі, ад'юнктурі чи докторантурі за денною (очною) формою навчання випускникам аспірантури, ад'юнктури, докторантури;

6) час роботи на посадах науково-викладацького складу Національної школи суддів України;

7) час навчання в аспірантурі (докторські програми) третього рівня вищої освіти та наукової роботи за спеціальністю за кордоном, за умови збереження громадянства, сплати страхових внесків відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та перерви між завершенням навчання (роботи) за кордоном та відновленням навчання (роботи) в Україні не більше трьох місяців;

8) час наукового стажування, у тому числі в іноземній науковій установі (вищому навчальному закладі), за умови сплати страхових внесків відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 16.04.2020).

Стажисти — студенти закладів вищої освіти та учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що здобули спеціальність або професію за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст», освітньо-професійним ступенем «молодший бакалавр», освітнім ступенем «бакалавр», продовжують здобувати освіту за наступним ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) і проходять стажування на підприємствах за спеціальністю або професією, за якою здобувається освіта, на визначених договором про стажування умовах у вільний від навчання час.

(Порядок укладення договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в установах та організаціях [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.01.2013 № 20 : дата оновлення 19.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2013-п> (дата звернення 16.04.2020).

Стажування — набуття особою практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у певній професійній діяльності або галузі знань.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 16.04.2020).

Стажування — набуття учасниками професійного навчання практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у професійній діяльності або галузі знань.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 16.04.2020).

Сталий фонд (ендаумент) закладу вищої освіти — сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються закладом вищої

освіти з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Стандарт — нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері.

(Про стандартизацію [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.2014 № 1315–VII : дата оновлення 03.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення 16.04.2020).

Стандарт вищої освіти — це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями. Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, що забезпечують формування і реалізують державну політику у відповідних сферах, галузевих об'єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Стандарт вищої освіти — це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності ВВНЗ (ВНП ЗВО), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата

прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 16.04.2020).

Стандарт освіти визначає:

вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання здобувача освіти відповідного рівня;

загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти;

інші складники, передбачені спеціальними законами.

Стандарти освіти розробляються відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 16.04.2020).

Стандартизований тестовий державний іспит — це ліцензійний інтегрований іспит, який проводиться відповідно до Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів «Медицина» і «Фармація», затвердженого наказом МОЗ України від 14.08.98 № 251, зареєстрованого у Мін'юсті України 11.09.98 за N 563/3003, і здійснюється Державною екзаменаційною комісією ВНЗ та Центром тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» та «Фармація» при МОЗ України. Ліцензійний інтегрований іспит є стандартизованим засобом вимірювання рівня професійної компетентності фахівця.

(Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за напрямом підготовки «Медицина» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 31.01.2005 № 53 : дата прийняття 31.01.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0244-05/ed20050228> (дата звернення 16.04.2020).

Статус біженця визнання центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, іноземця або особи без громадянства біженцем.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 16.04.2020).

Статус дослідницького університету може надаватися закладу вищої освіти, що забезпечує розвиток держави в певних галузях знань за моделлю

поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки, для стимулювання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності і проведення міждисциплінарних досліджень. Статус дослідницького університету надається закладу вищої освіти строком на п'ять років. Надання, позбавлення та подовження дії статусу дослідницького університету здійснюються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Статус закладу освіти має юридична особа, якщо основним видом її діяльності є освітня діяльність. Освітня діяльність вважається основним видом діяльності, якщо надходження на цей вид діяльності та/або від цього виду діяльності перевищують половину загальних надходжень цієї юридичної особи (фізичної особи – підприємця).

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 16.04.2020).

Статус курсанта невійськового закладу фахової передвищої або вищої освіти надається особам, які в установленому порядку зараховані на денну форму навчання до невійськового закладу фахової передвищої або вищої освіти (відокремленого структурного підрозділу невійськового закладу вищої освіти, відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання) за переліком згідно з додатком і навчаються з метою здобуття фахової передвищої або вищої освіти за певним ступенем за спеціальностями (напрямами підготовки), за якими здійснюється підготовка фахівців для цивільної авіації, морського і річкового транспорту.

(Порядок надання окремим категоріям осіб, які навчаються у невійськових закладах фахової передвищої та вищої освіти, статусу курсанта [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.07.2015 № 506 : дата оновлення 07.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/506-2015-%D0%BF#n12> (дата звернення 11.04.2020).

Статус національного закладу вищої освіти є почесним і надається за визначний внесок у розвиток вищої освіти, науки та культури України. Надання закладу вищої освіти статусу національного здійснюється за пропозицією центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки. Статус національного відображається в офіційній назві відповідного закладу вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Статус національного наукового центру може бути надано науковій установі, університету, об'єднанню наукових установ та (або) університетів, які мають унікальне дослідно-експериментальне устаткування, науковців та фахівців найвищої кваліфікації, результати наукових досліджень яких мають загальнодержавне значення та міжнародне визнання, для реалізації найбільш важливих та актуальних для держави напрямів розвитку науки і техніки та (або) інноваційної діяльності.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 16.04.2020).

Статус національного наукового центру може бути надано науково-дослідній (науково-технічній) установі, університету, академії, інституту (об'єднанню науково-дослідних, науково-технічних установ чи університетів, академій, інститутів), що проводять комплексні наукові дослідження загальнодержавного значення, визнані на світовому рівні. Надання і позбавлення статусу національного наукового центру провадиться Указом Президента України за поданням Кабінету Міністрів України.

(Положення про національний науковий центр [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19.03.1994 № 174 : дата оновлення 09.10.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-94-п> (дата звернення 16.04.2020).

Статус освітньої установи — наявність в освітньої установи права присуджувати кваліфікації, що приймаються в академічних чи професійних цілях у країні походження документа про освіту.

(Порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.05.2015 № 504 : дата прийняття 05.05.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0614-15> (дата звернення 16.04.2020).

Статус слухача вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання) має особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання) з метою здобуття вищої освіти і має військове звання офіцерського складу або відповідне спеціальне звання середнього чи старшого начальницького складу.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Статут закладу вищої освіти повинен містити:

- 1) повне найменування із зазначенням типу закладу вищої освіти, його правосуб'єктність, місцезнаходження, дату прийняття рішення про його утворення;
- 2) концепцію освітньої діяльності закладу вищої освіти;
- 3) права та обов'язки засновника (засновників);
- 4) обсяг основних засобів (розмір статутного капіталу), наданих засновником (засновниками);
- 5) повноваження органів управління закладу вищої освіти;
- 6) права та обов'язки керівника закладу вищої освіти;
- 7) порядок обрання представників до органів громадського самоврядування;
- 8) підстави дострокового розірвання контракту з керівником закладу вищої освіти та керівником навчально-наукового інституту (факультету);
- 9) джерела надходження і порядок використання коштів та майна закладу вищої освіти;
- 10) порядок звітності та контролю за провадженням фінансово-господарської діяльності;
- 11) порядок внесення змін до статуту закладу вищої освіти;
- 12) порядок реорганізації та ліквідації закладу вищої освіти.

Статут закладу вищої освіти може містити інші положення, що стосуються особливостей утворення і діяльності закладу вищої освіти.

Статут закладу вищої освіти не повинен суперечити законодавству.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 16.04.2020).

Стереотипні завдання діяльності передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що характеризується однозначним набором добре відомих, раніше відібраних складних операцій і потребує використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації.

(**Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямом 0504 «Туризм»** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 17.04.2020).

Стипендії Президента України для молодих вчених призначаються відповідно до Указу Президента України від 22 березня 1994 р. «Про державну підтримку наукової діяльності Академії наук України» з метою підтримки молодих науковців Національної академії наук, які проводять перспективні наукові дослідження в галузі природничих, технічних, гуманітарних і суспільних наук. Стипендії Президента України призначаються на строк до двох років. Стипендії Президента України призначаються на конкурсних засадах за рахунок цільових коштів державного бюджету України і

перераховуються Президією Національної академії наук за місцем основної роботи (навчання) молодих вчених цієї академії для виплати додатково до посадового окладу, іменної або ординарної (звичайної) академічної стипендії аспіранта та докторанта, різних доплат та надбавок.

(Положення про стипендії Президента України для молодих вчених [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 23.08.1994 № 582 : дата оновлення 05.05.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/582-94-п> (дата звернення 17.04.2020).

Стихійне лихо — природне явище, що діє з великою руйнівною силою, заподіює значну шкоду території, на якій відбувається, порушує нормальну життєдіяльність населення, завдає матеріальних збитків.

(Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.2012 № 5403–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 17.04.2020).

Сторони булінгу (цькування) — безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

(Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 : дата прийняття 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20/ed20191228#Text> (дата звернення 17.04.2020).

Страховий стаж — це період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування, якщо інше не передбачено законодавством. Особливості обчислення страхового стажу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування визначаються законом.

(Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 14.01.1998 № 16/98–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр> (дата звернення 17.04.2020).

Страхові внески — кошти відрахувань на окремі види загальнообов'язкового державного соціального страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», кошти, що надходять від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

(Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 23.09.1999 № 1105–XIV (в ред. Закону від 28.12.2014 № 77–VIII) : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> (дата звернення 17.04.2020).

Страхові внески — кошти відрахувань на страхування на випадок безробіття, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», кошти єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, спрямовані на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття відповідно до пропорцій, визначених законом.

(Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2000 № 1533–III : дата оновлення 18.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text> (дата звернення 24.05.2020).

Страхові фонди є органами, які здійснюють керівництво та управління за визначеними законом видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, провадять акумуляцію страхових внесків, контроль за використанням коштів, забезпечують фінансування виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням та здійснюють інші функції згідно з затвердженими статутами.

(Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 14.01.1998 № 16/98–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр> (дата звернення 17.04.2020).

Строк зберігання документа — період обов'язкового зберігання службового документа, визначений законодавством унаслідок проведення експертизи його цінності.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 17.04.2020).

Структура військової підготовки:

допризовна підготовка, що передбачає здобуття особами первинних загальновійськових і спеціальних компетентностей;

підготовка осіб за військово-технічними та військово-медичними спеціальностями;

військово-професійна підготовка осіб рядового, сержантського (старшинського) складу строкової військової служби та військової служби за контрактом, яка здійснюється на основі базової, профільної середньої, професійної (професійно-технічної) чи фахової передвищої освіти;

підготовка осіб сержантського (старшинського) складу військової служби за контрактом з одночасним здобуттям вищої освіти, яка здійснюється на основі повної загальної середньої освіти;

підготовка осіб офіцерського складу, яка здійснюється на основі повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої чи вищої освіти для здобуття відповідних ступенів вищої освіти та рівнів військової освіти (тактичний, оперативно-тактичний або оперативно-стратегічний).

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Структура закладу вищої освіти, статус і функції його структурних підрозділів визначаються статутом закладу вищої освіти та положеннями про відповідні структурні підрозділи. Структура закладу вищої освіти, що не є бюджетною установою, може визначатися статутом закладу без дотримання вимог цієї статті.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 17.04.2020).

Структурні підрозділи закладу вищої освіти утворюються рішенням вченої ради закладу вищої освіти у порядку, визначеному цим Законом і статутом закладу вищої освіти. Основними структурними підрозділами закладів вищої освіти (крім коледжів, які не здійснюють підготовку бакалаврів) є факультети, кафедри, бібліотека. Структурними підрозділами закладу вищої освіти можуть бути:

- 1) навчально-науковий інститут;
- 2) наукові, навчально-наукові, науково-дослідні, науково-виробничі та проектні інститути, навчально-науково-виробничі центри (сектори, частини, комплекси тощо), дослідні станції, конструкторські бюро, відділи аспірантури і докторантури, навчально-виробничі комбінати, експериментальні підприємства, клінічні бази закладів медичної освіти, університетські клініки та лікарні, юридичні клініки, полігони, наукові парки, технопарки, оперні студії, навчальні театри, філармонії, інші підрозділи, що забезпечують практичну підготовку фахівців певних спеціальностей та/або проводять наукові дослідження;
- 3) підготовчі відділення (підрозділи), підрозділи перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, інститути післядипломної освіти, лабораторії, навчально-методичні кабінети, комп'ютерні та інформаційні центри, навчально-виробничі та творчі майстерні, навчально-дослідні господарства, виробничі структури, видавництва, спортивні комплекси, заклади культурно-побутового призначення, центри студентського спорту;

4) спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ, який утворюється з метою організації інклюзивного освітнього процесу та спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної вищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності;

4-1) фаховий коледж може бути (відокремленим) структурним підрозділом закладу вищої освіти відповідно до Закону України "Про фахову передвищу освіту";

5) інші підрозділи, діяльність яких не заборонена законом.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 17.04.2020).

Студент — особа, зарахована до закладу вищої освіти з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 17.04.2020).

Студентоцентроване навчання — підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;

створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;

побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 17.04.2020).

Студентське самоврядування — це право і можливість студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні закладом вищої освіти. Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного закладу вищої освіти. Усі студенти (курсанти), які навчаються у закладі вищої освіти, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування. Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів (курсантів) та їх участь в управлінні закладом вищої освіти. Студентське самоврядування здійснюється студентами (курсантами) безпосередньо і через органи студентського

самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування студентів (курсантів).

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 17.04.2020).

Студентський (учнівський) квиток державного зразка — електронний документ, що містить персональні дані про студента закладу вищої (фахової передвищої) освіти або учня закладу професійної (професійно-технічної) освіти, який формується на підставі замовлення на створення квитків та виготовлення їх карток, що занесений за допомогою ІВС «ОСВІТА» до ЄДЕБО та частково відтворений на пластиковій картці встановленого зразка, яка може бути використана для електронної ідентифікації особи, підтвердження права на пільгу та як платіжний інструмент.

(Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 17.04.2020).

Ступені вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр;
- 4) доктор філософії/доктор мистецтва;
- 5) доктор наук.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкт владних повноважень — орган державної влади (у тому числі без статусу юридичної особи), орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг

(Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс] : Закон України від 06.07.2005 № 2747–IV (в ред. Закону від 03.10.2017 № 2147–VIII) : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкт надання адміністративної послуги — орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.

(Про адміністративні послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5203–VI : дата оновлення 04.04.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#top> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкт надання освітніх послуг у сфері професійного навчання (провайдер) — фізична або юридична особа (заклад освіти, підприємство, установа, організація будь-якої форми власності), що провадить освітню діяльність, міжнародні та іноземні установи, організації, які реалізують відповідні програми, проекти міжнародної технічної допомоги.

(Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 06.02.2019 № 106 : дата прийняття 06.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-п> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкт надання освітніх послуг у сфері професійного навчання — заклад освіти, підприємство, установа, організація будь-якої форми власності, що провадить освітню діяльність у сфері професійного навчання, міжнародні або іноземні установи, організації, які реалізують відповідні програми, проекти міжнародної технічної допомоги, зареєстровані на Порталі їх уповноваженими особами.

(Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» [Електронний ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від 26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкт освітньої діяльності — фізична або юридична особа (заклад освіти, підприємство, установа, організація), що провадить освітню діяльність.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкт персональних даних — фізична особа, персональні дані якої обробляються.

(Про захист персональних даних [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 № 2297–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкт Порталу — зареєстрований на Порталі користувач, уповноважена особа провайдера, викладач (тренер), уповноважена особа адміністратора Порталу.

(Положення про вебпортал управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями» [Електронний ресурс] : затв. наказом Нац. агентства України з питань держ. служби від 26.11.2019 № 209-19 : дата прийняття 26.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1234-19/ed20191126#n19> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкти господарювання — учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. Суб'єктами господарювання є:

1) господарські організації — юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкти дистанційного навчання — особи, які навчаються (учень, вихованець, студент, слухач), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо).

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкти електронного документообігу — автор, підписувач, адресат та посередник, які набувають передбачених законом або договором прав і обов'язків у процесі електронного документообігу.

(Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851–IV дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкти інноваційної освітньої діяльності — фізичні та юридичні особи: педагогічні, науково-педагогічні працівники навчальних закладів, наукові працівники, працівники органів управління освітою, навчальні заклади, наукові установи, підприємства, установи та організації, що надають освітні послуги.

(Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 07.11.2000 № 522 (у ред. наказу від 11.07.2017 № 994) : дата оновлення 31.10.2017 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00#n13> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності — наукові працівники, науково-педагогічні працівники, аспіранти, ад'юнкти і докторанти, інші вчені, наукові установи, університети, академії, інститути, музеї, інші юридичні особи незалежно від форми власності, що мають відповідні наукові підрозділи, та громадські наукові організації.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 20.03.2020// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 17.04.2020).

Суб'єкти сфери фізичної культури і спорту — фізичні або юридичні особи, які здійснюють свою діяльність з метою розвитку фізичної культури і спорту. Суб'єктами сфери фізичної культури і спорту є: фізичні особи, які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 17.04.2020).

Судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом.

(Про судоустрій і статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України від 02.06.2016 № 1402–VIII : дата оновлення 11.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення 17.04.2020).

Сумісництво — виконання працівником, крім своєї основної, іншої регулярної оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час на тому ж або іншому підприємстві, в установі, організації або у громадянина (підприємця, приватної особи) за наймом. Для роботи

за сумісництвом згоди власника або уповноваженого ним органу за місцем основної роботи не потрібно.

(Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва праці України, М-ва юстиції України, М-ва фінансів України від 28.06.1993 № 43: дата прийняття 28.06.1993 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0076-93> (дата звернення 17.04.2020).

Супровідний лист — документ, який містить інформацію про завдання на виконання документа, що надійшов і переданий на виконання.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 18.04.2020).

Суспільна мораль — система етичних норм, правил поведінки, що склалися у суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про добро, честь, гідність, громадський обов'язок, совість, справедливість.

(Про захист суспільної моралі [Електронний ресурс] : Закон України від 20.11.2003 № 1296–IV дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15> (дата звернення 18.04.2020).

Суспільне надбання — твори і об'єкти суміжних прав, строк дії авторського права і (або) суміжних прав на які закінчився.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 18.04.2020).

Схема посадових окладів (тарифних ставок) працівників установ, закладів та організацій, що фінансуються з бюджету, формується на основі:

мінімального розміру посадового окладу (тарифної ставки), встановленого Кабінетом Міністрів України;

міжпосадових (міжкваліфікаційних) співвідношень розмірів посадових окладів (тарифних ставок) і тарифних коефіцієнтів.

(Про оплату праці [Електронний ресурс] : Закон України від 24.03.1995 № 108/95–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#n12> (дата звернення 18.04.2020).

Сховище — спеціально визначене місце (окрема кімната, металева шафа, сейф тощо) для зберігання контейнера(ів) із аудиторними пакетами.

(Інструкція з охорони пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання працівниками поліції охорони Національної поліції України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України, М-ва внутр. справ України від 18.03.2016 № 288/189 : дата прийняття 18.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-16/ed20160318#n27> (дата звернення 18.04.2020).

Тт

Таємна інформація — інформація, доступ до якої обмежується відповідно до частини другої статті 6 цього Закону, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі. Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю.

(Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939–VI : дата оновлення 01.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/ed20150501#n55> (дата звернення 06.04.2020).

Тактичні (тактико-спеціальні, тактико-стройові) заняття — це форма тактичної підготовки курсантів, слухачів, студентів, що проводиться методом вправ у виконанні прийомів та способів індивідуальних (колективних) дій, навчально-бойових нормативів. Метою тактичних (тактико-спеціальних, тактико-стройових) занять є відпрацювання практичних питань організації бою (бойових дій), управління підрозділами в бою та їх всебічного забезпечення. Підготовка тактичного (тактико-спеціального, тактико-стройового) заняття включає: визначення вихідних даних, розроблення плану проведення заняття, підготовку місця (району) проведення заняття та матеріально-технічного (логістичного) забезпечення, підготовку керівника заняття, контроль за ходом підготовки, підготовку тих, хто навчається.

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 06.04.2020).

Тарифна система оплати праці включає: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і професійні стандарти (кваліфікаційні характеристики). Тарифна система оплати праці використовується при розподілі робіт залежно від їх складності, а працівників — залежно від

кваліфікації та за розрядами тарифної сітки. Вона є основою для формування та диференціації розмірів заробітної плати.

(Про оплату праці [Електронний ресурс] : Закон України від 24.03.1995 № 108/95–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#n12> (дата звернення 06.04.2020).

Тарифна сітка (схема посадових окладів) формується на основі тарифної ставки робітника першого розряду та міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень розмірів тарифних ставок (посадових окладів).

(Про оплату праці [Електронний ресурс] : Закон України від 24.03.1995 № 108/95–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#n12> (дата звернення 06.04.2020).

Тварини — біологічні об'єкти, що відносяться до фауни: сільськогосподарські, домашні, дикі, у тому числі домашня і дика птиця, хутрові, лабораторні, зоопаркові, циркові.

(Про захист тварин від жорстокого поводження [Електронний ресурс] : Закон України від 21.02.2006 № 3447–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15> (дата звернення 06.04.2020).

Творча діяльність — індивідуальна чи колективна творчість, результатом якої є створення або інтерпретація творів, що мають культурну цінність.

(Про професійних творчих працівників та творчі спілки [Електронний ресурс] : Закон України від 07.10.1997 № 554/97–ВР : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80/ed20181104#n13> (дата звернення 06.04.2020).

Творча діяльність — індивідуальна чи колективна творчість, результатом якої є створення або інтерпретація творів, що мають культурну цінність.

(Про культуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.12.2010 № 2778–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення 16.04.2020).

Творча спілка — добровільне об'єднання професійних творчих працівників відповідного фахового напрямку в галузі культури та мистецтва, яке має фіксоване членство і діє на підставі статуту.

(Про професійних творчих працівників та творчі спілки [Електронний ресурс] : Закон України від 07.10.1997 № 554/97–ВР : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80/ed20181104#n13> (дата звернення 06.04.2020).

Творчий залік — форма вступного випробування, яка передбачає визначення достатності рівня творчих та/або фізичних здібностей вступника для участі в конкурсному відборі на певну конкурсну пропозицію у випадках,

передбачених цими Умовами на відкриті та фіксовані (закриті) конкурсні пропозиції, на основі повної загальної середньої освіти. Правилами прийому до закладу вищої освіти на певну конкурсну пропозицію творчий залік може бути виключений з переліку обов'язкових вступних випробувань.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 06.04.2020).

Творчий конкурс — форма вступного випробування для вступу для здобуття ступеня молодшого бакалавра, бакалавра на основі повної загальної середньої освіти, яка передбачає перевірку та оцінювання творчих та/або фізичних здібностей вступника (у тому числі здобутої раніше спеціалізованої освіти), необхідних для здобуття вищої освіти за спеціальністю, яка включена до Переліку спеціальностей, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих та/або фізичних здібностей вступників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2015 року № 1085, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 листопада 2015 року за № 1351/27796 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки від 13 жовтня 2017 року № 1378). Результат творчого конкурсу оцінюється за шкалою, визначеною цими Умовами та Правилами прийому.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 06.04.2020).

Телекомунікації (електрозв'язок) — передавання, випромінювання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, провідних, оптичних або інших електромагнітних системах.

(Про телекомунікації [Електронний ресурс] : Закон України від 18.11.2003 № 1280–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення 06.04.2020).

Телерадіоорганізація — зареєстрована у встановленому законодавством порядку юридична особа, яка на підставі виданої Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення ліцензії на мовлення створює або комплектує та/чи пакує телерадіопрограми і/або передачі та розповсюджує їх за допомогою технічних засобів мовлення.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 30.11.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 06.04.2020).

Тематика наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок — сукупність напрямів, за якими проводяться наукові дослідження і науково-технічні (експериментальні) розробки.

(Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 11.01.2018 № 13 : дата прийняття 11.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-2018-%D0%BF/ed20180111#n21> (дата звернення 06.04.2020).

Тематична довідка — бібліографічна довідка, яка містить бібліографічну інформацію за певною темою.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 06.04.2020).

Тематична програма — програма випуску суспільно необхідних видань за бюджетні кошти, розроблена в установленому порядку.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 06.04.2020).

Територіальна громада — жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр.

(Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 08.04.2020).

Територіально відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти — структурний підрозділ, розташований в іншому населеному пункті, ніж місцезнаходження закладу вищої освіти. Територіально відокремлені структурні підрозділи закладу вищої освіти у формі інститутів, коледжів, факультетів, відділень тощо утворюються з метою задоволення потреб регіонального ринку праці у відповідних фахівцях та наближення місця навчання здобувачів вищої освіти до їх місця проживання. Не припускається створення та функціонування територіально відокремлених структурних

підрозділів закладів вищої освіти в містах Києві, Харкові, Львові, Дніпрі та Одесі.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 08.04.2020).

Термінологічний словник для студентів — словник термінів та визначень з певної галузі знань.

(**Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131 : дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07/ed20070617> (дата звернення 08.04.2020).

Тероризм — суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

(**Про боротьбу з тероризмом** [Електронний ресурс] : Закон України від 20.03.2003 № 638–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#top> (дата звернення 08.04.2020).

Терорист — особа, яка бере участь у терористичній діяльності.

(**Про боротьбу з тероризмом** [Електронний ресурс] : Закон України від 20.03.2003 № 638–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#top> (дата звернення 08.04.2020).

Терористична діяльність — діяльність, яка охоплює:
планування, організацію, підготовку та реалізацію терористичних актів;
підбурювання до вчинення терористичних актів, насильства над фізичними особами або організаціями, знищення матеріальних об'єктів у терористичних цілях;
організацію незаконних збройних формувань, злочинних угруповань (злочинних організацій), організованих злочинних груп для вчинення терористичних актів, так само як і участь у таких актах;
вербування, озброєння, підготовку та використання терористів;
пропаганду і поширення ідеології тероризму;
фінансування та інше сприяння тероризму.

(Про боротьбу з тероризмом [Електронний ресурс] : Закон України від 20.03.2003 № 638–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#top> (дата звернення 08.04.2020).

Терористична організація — стійке об'єднання трьох і більше осіб, яке створене з метою здійснення терористичної діяльності, у межах якого здійснено розподіл функцій, встановлено певні правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки і вчинення терористичних актів. Організація визнається терористичною, якщо хоч один з її структурних підрозділів здійснює терористичну діяльність з відома хоча б одного з керівників (керівних органів) усієї організації.

(Про боротьбу з тероризмом [Електронний ресурс] : Закон України від 20.03.2003 № 638–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#top> (дата звернення 08.04.2020).

Терористичний акт, тобто застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), а також погроза вчинення зазначених дій з тією самою метою.

(Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 08.04.2020).

Терористичний акт — злочинне діяння у формі застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, відповідальність за які передбачена статтею 258 Кримінального кодексу України. У разі, коли терористична діяльність супроводжується вчиненням злочинів, передбачених статтями 112, 147, 258-260, 443, 444, а також іншими статтями Кримінального кодексу України, відповідальність за їх вчинення настає відповідно до Кримінального кодексу України.

(Про боротьбу з тероризмом [Електронний ресурс] : Закон України від 20.03.2003 № 638–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України :

[сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#top> (дата звернення 08.04.2020).

Тести об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки фахівців — це стандартизована методика визначення відповідності досягнутого у результаті реалізації освітньо-професійної програми рівня знань, умінь і навичок випускника вищого навчального закладу вимогам, що визначаються в освітньо-кваліфікаційній характеристиці.

(Вимоги до державних стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] : дод. до постанови Каб. Міністрів України від 0708.1998 № 1247 : дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1247-98-п> (дата звернення 08.04.2020).

Тестове завдання — упорядкована сукупність тестових питань закритої або відкритої форми відповіді та які надають можливість виявити і оцінити наявність певної особливості вступника для визначення його придатності до навчання та військової служби курсантом ВВНЗ або ВНП ВНЗ.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 08.04.2020).

Тестовий іспит «КРОК» — стандартизований тест із фундаментальних та клінічних дисциплін, що перевіряє досягнення компетентностей здобувачів вищої освіти, визначених вимогами стандартів вищої освіти, розроблений державною організацією «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України».

(Порядок здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров'я” [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 28.03.2018 № 334 дата оновлення 16.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-п> (дата звернення 08.04.2020).

Технічна помилка — помилка, допущена уповноваженою особою приймальної комісії з питань прийняття та розгляду заяв під час внесення відомостей про вступника або заяви до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, що підтверджується актом про допущену технічну помилку.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від

11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 08.04.2020).

Технічна функція — виконання робіт нижчих кваліфікаційних рівнів.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямом 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 08.04.2020).

Технічні засоби мовлення — сукупність радіоелектронних засобів та технічних пристроїв, за допомогою яких програми і передачі доводяться до споживачів.

(Про телебачення і радіомовлення [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.1993 № 3759–XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317–IV) : дата оновлення 02.04.2020// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/ed20181104#n105> (дата звернення 10.04.2020).

Техногенна безпека — відсутність ризику виникнення аварій та/або катастроф на потенційно небезпечних об'єктах, а також у суб'єктів господарювання, що можуть створити реальну загрозу їх виникнення. Техногенна безпека характеризує стан захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Забезпечення техногенної безпеки є особливою (специфічною) функцією захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

(Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.2012 № 5403–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 10.04.2020).

Технології дистанційного навчання — комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

(Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 : дата оновлення 21.08.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 10.04.2020).

Технології подвійного призначення — технології, які, крім цивільного призначення, можуть бути використані для розроблення, виробництва або використання озброєння, військової чи спеціальної техніки.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство

України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 10.04.2020).

Технологічна перерва — перерва в роботі із завданнями сертифікаційної роботи учасників ЗНО для проведення перевірки відповідальним за пункт ЗНО правильності розсаджування учасників ЗНО та проставляння уповноваженою особою Українського центру оцінювання якості освіти відміток в сертифікатах зовнішнього незалежного оцінювання про проходження учасниками зовнішнього незалежного оцінювання з певного предмета.

(Інструкція з охорони пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання працівниками поліції охорони Національної поліції України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України, М-ва внутр. справ України від 18.03.2016 № 288/189 : дата прийняття 18.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-16/ed20160318#n27> (дата звернення 10.04.2020).

Технологічний парк (технопарк) — юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції.

(Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 991–XIV (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3333–IV) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14/ed20121205> (дата звернення 10.04.2020).

Технологія — результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 10.04.2020).

Тимчасовий захист — форма захисту, що є винятковим практичним заходом, обмеженим у часі, і надається в Україні іноземцям та особам без громадянства, які масово прибули в Україну і не можуть повернутися в країну

постійного проживання через обставини, зазначені у пункті 14 частини першої цієї статті.

(Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2011 № 3671–VI : дата оновлення 03.03.2016// Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення 10.04.2020).

Тимчасово окупована територія:

1) сухопутна територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, внутрішні води України цих територій;

2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України;

3) надра під територіями, зазначеними у пунктах 1 і 2 цієї частини, і повітряний простір над цими територіями.

(Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України [Електронний ресурс] : Закон України від 15.04.2014 № 1207–VII : дата оновлення 02.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18> (дата звернення 10.04.2020).

Тимчасово переміщений заклад вищої освіти (наукова установа) — заклад вищої освіти (наукова установа), який у період тимчасової окупації або антитерористичної операції у період її проведення, під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях за рішенням засновника (засновників) змінив своє місцезнаходження шляхом переміщення з тимчасово окупованої території до населеного пункту на підконтрольній українській владі території.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 10.04.2020).

Тип діяльності — характеристика професійної діяльності залежно від засобів і форм її здійснення. Визначається станом взаємодії фахівця з об'єктом діяльності — системою, що характеризується однаковою узагальненою метою (продуктом) діяльності.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від

14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 10.04.2020).

Типи закладів вищої освіти:

- 1) університет;
- 2) академія, інститут;
- 3) коледж.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 10.04.2020).

Типове завдання діяльності — узагальнене завдання діяльності, що є характерним для більшості виробничих або соціальних ситуацій і не містить конкретних даних, а отже, не має конкретного розв'язання (можуть бути визначені тільки шляхи вирішення).

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 11.04.2020).

Тираж (наклад) — кількість виготовлених примірників видання.

(Про видавничу справу [Електронний ресурс] : Закон України від 05.06.1997 № 318/97–ВР : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення 11.04.2020).

Тиражований документ — документ, виготовлений певним тиражем.

(Про обов'язковий примірник документів [Електронний ресурс] : Закон України від 09.04.1999 № 595–XIV : дата оновлення 13.01.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14/ed20160113#n11> (дата звернення 11.04.2020).

Титул, титульна сторінка — перша сторінка або перші сторінки видання, на яких розташовані відомості про нього.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 11.04.2020).

Тлумачний словник для студентів — мовний словник, що пояснює значення слів певної мови, дає граматичну і стилістичну характеристики, приклади застосування та інші відомості.

(Положення про порядок підготовки навчальної та навчально-методичної літератури для вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України, М-ва освіти і науки України від 16.02.2007 № 73/131 : дата прийняття 16.02.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-07/ed20070617> (дата звернення 11.04.2020).

Товариство — організація, створена шляхом об'єднання осіб (учасників), які мають право участі у цьому товаристві. Товариство може бути створено однією особою, якщо інше не встановлено законом.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 11.04.2020).

Торгівля людьми — здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.

(Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс] : Закон України від 20.09.2011 № 3739–VI : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення 11.04.2020).

Торговельна марка — будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 11.04.2020).

Травма — порушення анатомічної функції тканин або органів людини, спричинене зовнішньою дією або впливом зовнішнього чинника.

(Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 16.05.2019 № 659 : дата прийняття 16.05.2019 // Законодавство

України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0612-19/ed20190516#Text> (дата звернення 11.04.2020).

Трансфер технології — передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 11.04.2020).

Тренінг для державних службовців — вид підвищення рівня кваліфікації державних службовців, які займають посади державної служби категорії «А», що проводиться з метою набуття та вдосконалення державними службовцями професійних компетентностей, необхідних для ефективного та на належному рівні виконання посадових обов'язків, управління людськими ресурсами на державній службі, адаптації кращого світового досвіду публічного управління та адміністрування, ознайомлення з новими актами законодавства, обміну професійним досвідом.

(Порядок організації і проведення тренінгів для державних службовців, які займають посади державної служби категорії "А" [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 23.08.2016 № 536 : дата оновлення 16.06.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/536-2016-%D0%BF> (дата звернення 11.04.2020).

Тренування — це специфічний вид навчальних занять, що проводиться методом повторювання дій, вправ, прийомів, нормативів. За типом вони поділяються на індивідуальні та групові. Тренування проводяться після вивчення теоретичних положень з метою набуття практичних навичок (умінь). Тренування проводяться в навчальних (наукових) лабораторіях, спеціалізованих класах (майстернях), на навчальних командних пунктах, озброєнні та військовій техніці, інших елементах матеріально-технічної бази ВНЗ (ВНП ЗВО).

(Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 09.01.2020 № 4 : дата прийняття 09.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text> (дата звернення 11.04.2020).

Третейський суд — недержавний незалежний орган, що утворюється за угодою або відповідним рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб у порядку, встановленому цим Законом, для вирішення спорів, що виникають із цивільних та господарських правовідносин.

(**Про третейські суди** [Електронний ресурс] : Закон України від 11.05.2004 № 1701–IV : дата оновлення 05.10.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15/ed20161005#n16> дата звернення 11.04.2020).

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

(**Про вищу освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 11.04.2020).

Трудова дія — найпростіша трудова операція (робота), яку здійснює працівник для виконання окремої трудової функції.

(**Методика розроблення професійних стандартів** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України від 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 11.04.2020).

Трудова книжка є основним документом про трудову діяльність працівника. Трудові книжки ведуться на всіх працівників, які працюють на підприємстві, в установі, організації або у фізичної особи понад п'ять днів. Трудові книжки ведуться також на позаштатних працівників при умові, якщо вони підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів, які проходять стажування на підприємстві, в установі, організації.

(**Кодекс законів про працю України** [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 11.04.2020).

Трудова міграція — переміщення особи, пов'язане з перетинанням державного кордону або меж адміністративно-територіальної одиниці з метою виконання або пошуку роботи.

(**Про зайнятість населення** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 11.04.2020).

Трудова функція — складова частина виду трудової діяльності, що являє собою інтегрований (відносно автономний) набір трудових дій, що визначається технологічним процесом та передбачає наявність компетентностей, необхідних для їх виконання.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України від 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 11.04.2020).

Трудовий арбітраж — орган, який складається із залучених сторонами фахівців, експертів та інших осіб і приймає рішення по суті трудового спору (конфлікту).

(Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) [Електронний ресурс] : Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР : дата оновлення 07.11.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр> (дата звернення 11.04.2020).

Трудовий договір — угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

(Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 11.04.2020).

Трудовий колектив підприємства утворюють усі громадяни, які своєю працею беруть участь у його діяльності на основі трудового договору (контракту, угоди), а також інших форм, що регулюють трудові відносини працівника з підприємством.

(Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 11.04.2020).

Туризм — тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає.

(Про туризм [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1995 № 324/95–ВР (в ред. Закону від 18.11.2003 № 1282–IV) : дата оновлення 04.11.2018

// Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 11.04.2020).

Турист — особа, яка здійснює подорож по Україні або до іншої країни з не забороненою законом країни перебування метою на термін від 24 годин до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін.

(Про туризм [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1995 № 324/95–ВР (в ред. Закону від 18.11.2003 № 1282–IV) : дата оновлення 04.11.2018
// Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 11.04.2020).

Туристський досвід — досвід участі в попередніх туристських спортивних походах, подолання перешкод у походах та/або керівництва попередніми походами, подолання перешкод у походах, підтверджений в установленому порядку.

(Інструкція щодо організації та проведення туристських спортивних походів з учнівською та студентською молоддю [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 02.10.2014 № 1124 : дата прийняття 02.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1340-14> (дата звернення 11.04.2020).

Туристський спортивний похід учнівської та студентської молоді — подорож, що здійснюється організованою групою учнівської та/або студентської молоді відповідно до цієї Інструкції за заздалегідь розробленим маршрутом з подоланням природних та штучних перешкод різних категорій трудности у визначені строки.

(Інструкція щодо організації та проведення туристських спортивних походів з учнівською та студентською молоддю [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України 02.10.2014 № 1124 : дата прийняття 02.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1340-14> (дата звернення 11.04.2020).

Уу

Узагальнений об'єкт діяльності фахівця з вищою освітою — природна чи штучна система, що розвивається. Характерні етапи цього розвитку визначають цикл взаємодії фахівця й системи.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 01.04.2020).

Укладення міжнародного договору України — дії щодо підготовки тексту міжнародного договору, його прийняття, встановлення його автентичності, підписання міжнародного договору та надання згоди на його обов'язковість для України.

(Про міжнародні договори України [Електронний ресурс] : Закон України від 29.06.2004 № 1906–IV : дата оновлення 02.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення 01.04.2020).

Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

(Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 01.04.2020).

Українська цифрова бібліотека — універсальна централізована інформаційна система, призначена для накопичення, упорядкування, обліку, оброблення, зберігання, використання фондів електронних документів та управління ними, обслуговування відвідувачів і користувачів Бібліотеки через телекомунікаційні мережі у спосіб, що гарантує дотримання вимог щодо захисту інтелектуальних та майнових прав.

(Положення про Українську цифрову бібліотеку [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва культури України від 08.08.2018 № 684 : дата прийняття 08.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0970-18> (дата звернення 01.04.2020).

Українське етнічне походження — це належність особи або її предків до української нації та визнання нею України батьківщиною свого етнічного походження.

(Про закордонних українців [Електронний ресурс]: Закон України від 04.03.2004 № 1582–IV : дата оновлення 06.06.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15/ed20120606> (дата звернення 01.04.2020).

Український національний комітет молодіжних організацій — спілка, що об'єднує більшість легалізованих всеукраїнських молодіжних та дитячих організацій, а також обласних, Автономної Республіки Крим, київських та Севастопольських міських об'єднань молодіжних та дитячих громадських організацій.

(Про молодіжні та дитячі громадські організації [Електронний ресурс] : Закон України від 01.12.1998 № 281–XIV : дата оновлення 01.01.2016 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14/ed20160101#n16> (дата звернення 01.04.2020).

Уміння — здатність людини виконувати певні дії під час тієї чи іншої діяльності на основі відповідних знань. Уміння поділяються на предметно-практичні, предметно-розумові, знаково-практичні та знаково-розумові.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 01.04.2020).

Уміння/навички — здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем. Уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів).

(Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]: додаток до постанови Каб. Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 12.06.2019 № 509) : дата оновлення 25.06.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 01.04.2020).

Умови діяльності (праці) — характеристика оточення суб'єкта в процесі діяльності (температура, склад повітря, рівень акустичних шумів, пристосованість приміщення до праці, меблі, а також соціальні умови і час).

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 01.04.2020).

Універсальний дизайн у сфері освіти — дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що забезпечує їх максимальну придатність для використання всіма особами без необхідної адаптації чи спеціального дизайну.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.04.2020).

Університет — багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, фізичного виховання і спорту, гуманітарний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними

ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 01.04.2020).

Університетська клініка вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти) — заклад охорони здоров'я, який є лікувально-навчально-науковим структурним підрозділом вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти). Університетська клініка утворюється згідно з наказом керівника ВНЗ за погодженням з МОЗ України та центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого знаходиться ВНЗ.

(Типове Положення про університетську клініку вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти) : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 06.07.2015 № 408 : дата прийняття 06.07.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1104-15/ed20150706#n20> (дата звернення 01.04.2020).

Унітарне підприємство створюється одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує відповідно до закону статутний капітал, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, безпосередньо або через керівника, який призначається (обирається) засновником (наглядовою радою такого підприємства у разі її утворення), керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового найму, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 26.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 01.04.2020).

Уповноважена особа — особа, яка наділена правом вчиняти дії та відповідає згідно із законодавством за наслідки їх вчинення.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 03.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 01.04.2020).

Уповноважений заклад вищої освіти — заклад вищої освіти, якому центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки встановлює квоти для зарахування осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія, для здобуття вищої освіти на конкурсних засадах за державним замовленням.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 01.04.2020).

Уповноважений орган — адміністратор ЄДЕБО, який забезпечує збирання, оброблення, верифікацію, ведення обліку та зберігання замовлень на виготовлення квитків, поданих у електронній формі.

(Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 02.04.2020).

Уповноважений орган з питань реалізації державної політики у сфері трансферу технологій — центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (у ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 02.04.2020).

Уповноважений орган з питань формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері трансферу технологій — головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері науки та інновацій.

(Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] : Закон України від 14.09.2006 № 143–V (у ред. Закону від 02.10.2012 № 5407–VI) : дата оновлення 09.12.2015 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення 02.04.2020).

Уповноважені суб'єкти — розпорядник ЄДЕБО, технічний адміністратор ЄДЕБО, державні органи, органи управління у сфері освіти, Державна служба якості освіти, Український центр оцінювання якості освіти, суб'єкти освітньої діяльності, підприємства, установи та організації, що

належать до сфери управління розпорядника ЄДЕБО, інші особи, яким надається доступ до ЄДЕБО у порядку та обсягах, визначених законодавством.

(Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 08.06.2018 № 620 : дата прийняття 08.06.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1132-18/ed20180608#n18> (дата звернення 02.04.2020).

Управління — функція організованих систем, що забезпечує збереження їх структури, підтримку режиму діяльності, досягнення їх мети.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 02.04.2020).

Управління бюджетними коштами — сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів.

(Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456–VI : дата оновлення 26.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 02.04.2020).

Управління закладом освіти в межах повноважень, визначених законами та установчими документами цього закладу, здійснюють:

засновник (засновники);
керівник закладу освіти;
колегіальний орган управління закладу освіти;
колегіальний орган громадського самоврядування;
інші органи, передбачені спеціальними законами та/або установчими документами закладу освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 02.04.2020).

Управління у сфері вищої освіти у межах своїх повноважень здійснюється:

- 1) Кабінетом Міністрів України;
- 2) центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

- 3) галузевими державними органами, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти;
- 4) органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти;
- 5) Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук;
- 6) засновниками закладів вищої освіти;
- 7) органами громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки;
- 8) Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 02.04.2020).

Управлінська інформація — сукупність необхідних даних, які сприятимуть вирішенню управлінських рішень.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 03.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 02.04.2020).

Управлінська функція — функція, спрямована на досягнення поставленої мети, забезпечення сталого функціонування і розвитку системи завдяки інформаційному обмінові.

(Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 02.04.2020).

Управлінське рішення — будь-яке завдання, визначне посадовою особою або колегіальним органом в межах повноважень та спрямоване на досягнення поставлених цілей.

(Типова Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 17.01.2018 № 55 : дата оновлення 03.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п> (дата звернення 02.04.2020).

Управлінський документ — службовий документ, спрямований на виконання установою функцій, що забезпечують її діяльність. До

управлінських документів належать організаційно-розпорядчі, первинно-облікові, банківські, фінансові, звітно-статистичні, планові, ресурсні тощо.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 02.04.2020).

Уразливий стан особи — зумовлений фізичними чи психічними властивостями або зовнішніми обставинами стан особи, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати за своєю волею самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин.

(Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 02.04.2020).

Усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, крім випадку, передбаченого статтею 282 цього Кодексу. Усиновлення дитини провадиться у її найвищих інтересах для забезпечення стабільних та гармонійних умов її життя.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 02.04.2020).

Усиновлювачем дитини може бути дієздатна особа віком не молодша двадцяти одного року, за винятком, коли усиновлювач є родичем дитини.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 02.04.2020).

Установа — організація, створена однією або кількома особами (засновниками), які не беруть участі в управлінні нею, шляхом об'єднання (виділення) їхнього майна для досягнення мети, визначеної засновниками, за рахунок цього майна.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 02.04.2020).

Установчий документ юридичної особи — установчий акт, статут, програма політичної партії, модельний статут, засновницький договір, одноособова заява (меморандум), положення тощо.

(Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] : Закон України від 15.05.2003 № 755–IV (в ред. Закону від 26.11.2015 № 835–VIII : дата оновлення 16.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення 02.04.2020).

Установчі дані кандидата на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням, — інформація, яка дає змогу ідентифікувати особу за її прізвищем, іменем та по батькові, датою і місцем народження, місцями проживання, реєстрації та роботи (служби, навчання).

(Інструкція про порядок відбору, вивчення та прийому кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України (військових навчальних підрозділів Служби безпеки України закладів вищої освіти), які здійснюють підготовку фахівців для потреб Служби безпеки України за державним замовленням [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 22.11.2019 № 1800 : дата прийняття 22.11.2019 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1269-19/ed20191122> (дата звернення 03.04.2020).

Установчі документи суб'єкта господарювання — рішення про його утворення або засновницький договір, а у випадках, передбачених законом, статут (положення) суб'єкта господарювання.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 03.04.2020).

Утиск — небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.

(Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2012 № 5207–VI : дата оновлення 30.05.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#top> (дата звернення 04.04.2020).

Учасник зовнішнього незалежного оцінювання — фізична особа, яка зареєстрована для проходження зовнішнього незалежного оцінювання та має сертифікат, зразок якого затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 29 грудня 2014 року № 1529, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 січня 2015 року за № 66/26511.

(Інструкція з охорони пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання працівниками поліції охорони Національної поліції України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України, М-ва внутр. справ України від 18.03.2016 № 288/189 : дата прийняття 18.03.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-16/ed20160318#n27> (дата звернення 04.04.2020).

Учасник індустріального парку — суб'єкт господарювання будь-якої форми власності, зареєстрований на території адміністративно-територіальної одиниці України, в межах якої розташований індустріальний парк, який згідно із законодавством набув право на земельну ділянку та/або інший об'єкт (частину об'єкта) нерухомого майна у межах індустріального парку та уклав з керуючою компанією договір про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку відповідно до концепції індустріального парку.

(Про індустріальні парки [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2012 № 5018–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17> (дата звернення 04.04.2020).

Учасник конкурсного відбору — фізична або юридична особа, яка подала заявку та прийнята до участі у конкурсному відборі.

(Порядок надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 21.08.2019 № 776 : дата прийняття 21.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776-2019-%D0%BF/ed20190821#n17> (дата звернення 04.04.2020).

Учасник конкурсу — інститут громадянського суспільства, що подав конкурсну пропозицію для участі в конкурсі.

(Порядок проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у ред. постанови від 16.03.2016 № 194) : дата оновлення 06.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF> (дата звернення 04.04.2020).

Учасник сертифікації — педагогічний працівник, який має стаж педагогічної роботи на відповідній посаді на момент його реєстрації не менше двох років, зареєстрований для проходження сертифікації у встановленому цим Положенням порядку.

(Положення про сертифікацію педагогічних працівників [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.12.2018 № 1190 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 24.12.2019 № 1094) : дата оновлення 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF/ed20181227#n27> (дата звернення 04.04.2020).

Учасники відносин у сфері господарювання — суб'єкти господарювання, споживачі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, а також громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності.

(Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 436–IV : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 04.04.2020).

Учасники освітнього процесу:

здобувачі освіти;

педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники;

батьки здобувачів освіти;

фізичні особи, які провадять освітню діяльність;

інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 06.05.2020).

Учасники освітнього процесу у закладах вищої освіти:

1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;

2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти;

3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах;

4) інші працівники закладів вищої освіти.

До освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 04.04.2020).

Учасники технологічного парку — юридичні особи — суб'єкти наукової, науково-технічної, підприємницької діяльності, що уклали між собою договір згідно з цим Законом.

(Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 991–XIV (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3333–IV) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14/ed20121205> (дата звернення 04.04.2020).

Фф

Фабрикація — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.05.2020).

Файл документа — файл, що забезпечує передачу документа в неструктурованому електронному вигляді.

(Вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 20.10.2011 № 1207 : дата прийняття 20.10.2011 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11/ed20120214/find> (дата звернення 30.03.2020).

Файлообмінник — електронний ресурс в Інтернеті, що дає змогу педагогічному працівникові створити веб-папку, розмістити в ній своє е-портфоліо та забезпечує цілодобовий доступ до нього для інших осіб.

(Положення про сертифікацію педагогічних працівників [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.12.2018 № 1190 (в ред. постанови Каб. Міністрів України від 24.12.2019 № 1094) : дата оновлення 28.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення 30.03.2020).

Фактографічна довідка — невиданий вторинний інформаційний документ, в якому на основі пошуку, відбору, оцінки, аналізу та узагальнення фактографічної інформації наведені відомості, що характеризують стан окремого питання (проблеми) в галузі науки, техніки та виробництва в країні й за кордоном.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 30.03.2020).

Фактографічні дані — дані, що характеризують який-небудь факт чи подію. Такі дані подаються в структурованому вигляді; над ними можна виконувати різноманітні допустимі операції.

(Інструкція про порядок використання і застосування типових форм первинного обліку науково-інформаційної діяльності [Електронний ресурс] : затв. наказом Держ. ком. статистики України, М-ва України у справах науки і технологій від 07.08.1998 № 272/219: дата прийняття 07.08.1998 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-98> (дата звернення 30.03.2020).

Факультет — це структурний підрозділ закладу вищої освіти, що об'єднує не менш як три кафедри та/або лабораторії, які в державних і комунальних закладах вищої освіти у сукупності забезпечують підготовку не менше 200 здобувачів вищої освіти денної форми навчання (крім факультетів вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання), закладів вищої освіти фізичного виховання і спорту, закладів вищої освіти культури та мистецтва).

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 02.04.2020).

Факультет удосконалення лікарів (провізорів) при вищому медичному і фармацевтичному навчальному закладі є навчальним і адміністративним структурним підрозділом вищого медичного (фармацевтичного) навчального закладу, що здійснює навчальну, науково-методичну, наукову та інші види робіт, пов'язаних з післядипломним навчанням медичних і фармацевтичних працівників.

(Положення про факультет удосконалення лікарів (провізорів) при вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладах [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 22.07.1993 № 166 : дата прийняття 22.07.1993 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0116-93> (дата звернення 30.03.2020).

Фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.05.2020).

Фах (спеціальність) — це вид професійної діяльності, яка удосконалена шляхом спеціальної підготовки.

(Порядок встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 05.06.2012 № 420 : дата прийняття 05.06.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1387-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фахівець — здобувач професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

(Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти [Електронний ресурс] : схвал. розпорядж. Каб. Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р : дата прийняття 19.09.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80/ed20180919#n13> (дата звернення 30.03.2020).

Фахівець із соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю — особа, яка має відповідну освіту та кваліфікацію, відповідає вимогам, установленим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

(Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2001 № 2558-III (в ред. Закону від 15.01.2009 № 878-VI) : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14/ed20180120#n23> (дата звернення 30.03.2020).

Фахова комісія з питань оцінювання виконання завдань з певного(их) блоку(ів) єдиного фахового вступного випробування діє на підставі цього Порядку та відповідно до своїх функцій:

- 1) ухвалює в день проведення єдиного фахового вступного випробування правильні відповіді до завдань єдиного фахового вступного випробування;
- 2) встановлює поріг «склав / не склав» за виконання завдань відповідного блоку єдиного фахового вступного випробування (блоків ТЗНПК та Право).

(Порядок організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 05.04.2019 № 441: дата прийняття 05.04.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0446-19#Text> (дата звернення 30.03.2020).

Фахова передвища освіта спрямована на формування та розвиток освітньої кваліфікації, що підтверджує здатність особи до виконання типових спеціалізованих завдань у певній галузі професійної діяльності, пов'язаних з виконанням виробничих завдань підвищеної складності та/або здійсненням обмежених управлінських функцій, що характеризуються певною невизначеністю умов та потребують застосування положень і методів відповідної науки, і завершується здобуттям відповідної освітньої та/або професійної кваліфікації. Фахова передвища освіта здобувається на основі повної або базової середньої освіти. Здобуття фахової передвищої освіти на основі базової середньої освіти здійснюється з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти та отриманням відповідного документа про повну загальну середню освіту.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.04.2020).

Фахове випробування — форма вступного випробування для вступу на основі здобутого (або такого, що здобувається) ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 30.03.2020).

Фаховий коледж — заклад фахової передвищої освіти або структурний підрозділ закладу вищої освіти, іншої юридичної особи, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям фахової передвищої освіти, може проводити дослідницьку та/або творчу мистецьку, та/або спортивну діяльність, забезпечувати поєднання теоретичного навчання з навчанням на робочих місцях. Фаховий коледж також має право відповідно до ліцензії (ліцензій) забезпечувати здобуття профільної середньої освіти професійного та академічного спрямування, професійної (професійно-технічної) та/або

початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти, та/або першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Фаховий коледж, який здійснює освітню діяльність у системі фахової спеціалізованої передвищої освіти, має право відповідно до ліцензії (ліцензій) забезпечувати здобуття базової загальної середньої освіти, якщо наскрізна освітньо-професійна програма передбачає підготовку фахового молодшого бакалавра на основі початкової загальної середньої освіти.

(Про фахову передвищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 06.06.2019 № 2745–VIII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення 30.03.2020).

Фаховий коледж із специфічними умовами навчання — заклад фахової передвищої освіти із специфічними умовами навчання або структурний підрозділ закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям фахової передвищої освіти, може проводити прикладні наукові дослідження, забезпечувати поєднання теоретичного навчання з практичною підготовкою для потреб Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, інших центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах охорони державного кордону, цивільного захисту, кримінально-виконавчої системи.

(Про фахову передвищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 06.06.2019 № 2745–VIII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення 30.03.2020).

Фахові атестаційні комісії як підрозділи Приймальної комісії вищого навчального закладу утворюються для проведення вступних випробувань при вступі на навчання на основі раніше здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня). До складу цих комісій можуть входити (за згодою) науково-педагогічні (педагогічні) працівники інших навчальних закладів.

(Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.10.2015 № 1085 : дата оновлення 21.06.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1353-15#n4> (дата звернення 30.03.2020).

Фізична культура — діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізична культура у сфері освіти має на меті забезпечити розвиток фізичного здоров'я учнів та студентів, комплексний підхід до формування розумових і фізичних здібностей особистості, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя, професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання різноманітних засобів та форм фізичного виховання і масового спорту, безперервності цього процесу протягом усього життя. Фізична культура у сфері освіти базується на затверджених відповідно до закону державних стандартах освіти, спрямованих на забезпечення науково обґрунтованих норм рухової активності дітей та молоді з урахуванням стану їхнього здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізична особа — людина як учасник цивільних відносин.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 30.03.2020).

Фізична підготовка — складова фізичного виховання різних груп населення, яка полягає у формуванні рухових умінь та навичок людини, розвитку її фізичних якостей і здібностей з урахуванням особливостей професійної діяльності.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізичне виховання різних груп населення — напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата

оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізичне насильство — форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

(Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2017 № 2229–VIII : дата оновлення 01.01.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n2> (дата звернення 30.03.2020).

Фізкультурно-оздоровча діяльність — заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку фізичної культури.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізкультурно-оздоровчі заклади (центри, комплекси, клуби, студії тощо) — заклади фізичної культури і спорту, які здійснюють фізкультурно-оздоровчу діяльність.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізкультурно-оздоровчі заходи — заходи, що здійснюються організаторами фізкультурно-оздоровчих заходів для залучення різних груп населення до занять фізичною культурою.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізкультурно-спортивна реабілітація — система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фізкультурно-спортивні послуги — організація та проведення суб'єктами сфери фізичної культури і спорту фізкультурно-оздоровчої діяльності та/або фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю або підготовки спортсменів до змагань з видів спорту, визнаних в Україні.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (у ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 30.03.2020).

Фіксована (закрита) конкурсна пропозиція — конкурсна пропозиція із заздалегідь визначеною кількістю місць для навчання за кошти державного або місцевого бюджету (за державним або регіональним замовленням).

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 30.03.2020).

Філія — відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює всі або частину її функцій.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 30.03.2020).

Філія закладу освіти — це територіально відокремлений структурний підрозділ закладу освіти, що не має статусу юридичної особи та діє на підставі положення, затвердженого засновником відповідного закладу освіти на основі типового положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 30.03.2020).

Філія закладу освіти (опорного закладу освіти) — територіально відокремлений структурний підрозділ закладу освіти, що не має статусу юридичної особи і діє на підставі положення, затвердженого засновником відповідного закладу освіти на основі цього Типового положення. Філія

забезпечує здобуття початкової та/або базової середньої освіти. Філія може мати у своїй структурі підрозділ, який забезпечує здобуття дошкільної освіти.

(Типове положення про філію закладу освіти [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 06.12.2017 № 1568 : дата прийняття 06.12.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0001-18#n14> (дата звернення 30.03.2020).

Фінансова основа студентського самоврядування:

1) кошти, визначені вченою радою закладу вищої освіти в розмірі не менш як 0,5 відсотка власних надходжень, отриманих закладом вищої освіти від основної діяльності;

2) членські внески студентів (курсантів), розмір яких встановлюється вищим органом студентського самоврядування закладу вищої освіти. Розмір місячного членського внеску однієї особи не може перевищувати 1 відсотка прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Кошти органів студентського самоврядування спрямовуються на виконання їхніх завдань і здійснення повноважень відповідно до затверджених ними кошторисів. Органи студентського самоврядування публічно звітують про використання коштів та виконання кошторисів не рідше одного разу на рік.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 04.04.2020).

Фінансова установа — визначена замовником на конкурсних засадах банківська установа, що є учасником платіжної системи та здійснює емісію та обслуговування карток як електронного платіжного засобу (платіжного інструменту), з переліку уповноважених законодавством банківських установ.

(Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 31.03.2020).

Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності в Україні здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів установ, організацій та підприємств, вітчизняних та іноземних замовників робіт, грантів, інших джерел, не заборонених законом. Одним із основних інструментів реалізації державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності є бюджетне фінансування. Бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності здійснюється за рахунок коштів державного бюджету. Обсяг коштів державного бюджету, що спрямовується на наукову і науково-технічну діяльність, щорічно визначається у законі України про Державний бюджет України як частка валового внутрішнього продукту (у відсотках).

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 31.03.2020).

Фінансування вищої і післядипломної освіти здійснюється за рахунок коштів державного, місцевого бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 18.05.2020).

Фінансування державних закладів вищої освіти здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 31.03.2020).

Фінансування комунальних закладів вищої освіти здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів відповідно до Бюджетного кодексу України та інших джерел, не заборонених законодавством.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 31.03.2020).

Фінансування підготовки здобувачів вищої освіти здійснюється:

за рахунок видатків державного бюджету у державних закладах вищої освіти (державне замовлення) та за рахунок видатків місцевих бюджетів у державних та комунальних закладах вищої освіти (регіональне замовлення);

за рахунок цільових пільгових державних кредитів. Отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти здійснюється відповідно до Порядку пільгового кредитування для здобуття професійно-технічної та вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 року № 673;

за ваучерами;

за кошти фізичних та/або юридичних осіб (на умовах договору, зокрема за кошти грантів, які отримав заклад вищої освіти на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від

11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 31.03.2020).

Фінансування приватних закладів вищої освіти здійснюється їх засновниками та з інших джерел, не заборонених законодавством.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 31.03.2020).

Фінансування тероризму — надання чи збір активів будь-якого роду з усвідомленням того, що їх буде використано повністю або частково:

для будь-яких цілей окремим терористом, терористичною групою або терористичною організацією;

для організації, підготовки і вчинення окремим терористом, терористичною групою або терористичною організацією визначеного Кримінальним кодексом України терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення терористичного акту, створення терористичної групи чи терористичної організації, сприяння вчиненню терористичного акту, будь-якої іншої терористичної діяльності, а також спроби здійснення таких дій.

(Про боротьбу з тероризмом [Електронний ресурс] : Закон України від 20.03.2003 № 638–IV : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#top> (дата звернення 31.03.2020).

Фонд Української цифрової бібліотеки — обсяг електронних документів, що містяться в Бібліотеці.

(Положення про Українську цифрову бібліотеку [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва культури України від 08.08.2018 № 684 : дата прийняття 08.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0970-18> (дата звернення 31.03.2020).

Фондоутворювач — установа, у результаті діяльності якої утворилися документаційний та відповідно архівний фонди.

(Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 : дата оновлення 07.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення 31.03.2020).

Фонограма — звукозапис на відповідному носії (магнітній стрічці чи магнітному диску, грамофонній платівці, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких звуків, крім звуків у формі запису, що входить до аудіовізуального

твору. Фонограма є вихідним матеріалом для виготовлення її примірників (копій).

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792–XII (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627–III) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 31.03.2020).

Фонодокумент — аудіовізуальний документ на стрічковому чи дисковому носії, який містить звукову інформацію.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 31.03.2020).

Формальна освіта — це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Формальне професійне навчання працівників — набуття працівниками професійних знань, умінь і навичок у навчальному закладі або безпосередньо у роботодавця відповідно до вимог державних стандартів освіти, за результатами якого видається документ про освіту встановленого зразка.

(Про професійний розвиток працівників [Електронний ресурс] : Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI : дата оновлення 27.12.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення 31.03.2020).

Формат видання — розмір готового видання, що визначається шириною і довжиною сторінки видання у міліметрах або шириною і довжиною аркуша паперу видання в сантиметрах із зазначенням частини, яку займає на ньому сторінка видання.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 31.03.2020).

Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти:

інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
дуальна.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 31.03.2020).

Форми здобуття освіти:

інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж,
на робочому місці (на виробництві);
дуальна.

(Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.04.2020).

Форми організації освітнього процесу:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 31.03.2020).

Фотодокумент — аудіовізуальний документ, що містить інформацію, зафіксовану на ньому за допомогою фотографічної техніки; предмети у вигляді окремих фотозображень.

(Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах [Електронний ресурс] : затв. наказом Мін-ва культури і туризму України від 03.04.2007 № 22: дата прийняття 03.04.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07> (дата звернення 31.03.2020).

Фундаментальні наукові дослідження — теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язків. Результатом фундаментальних наукових досліджень є гіпотези, теорії, нові методи пізнання, відкриття законів природи, невідомих раніше явищ і властивостей матерії, виявлення закономірностей розвитку суспільства тощо, які не орієнтовані на безпосереднє практичне використання у сфері економіки.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 19.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 25.05.2020).

Фундаментальні наукові дослідження — теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язків. У сфері оборони фундаментальні наукові дослідження спрямовані, у тому числі, на одержання нових знань щодо закономірності війни і збройної боротьби, розвитку воєнної організації держави, сектору безпеки і оборони, концептуальних засад запобігання війнам (збройним конфліктам), теоретичних основ будівництва і розвитку Збройних Сил, їх застосування та всебічного забезпечення, формування і реалізації військово-технічної політики держави.

(Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва оборони України від 27.07.2016 № 385 : дата оновлення 18.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-16/ed20160727#n24> (дата звернення 31.03.2020).

Функціональна підсистема — складова частина єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту.

(Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 21.11.2016 № 1400 : дата прийняття 21.11.2016 // Законодавство України : [сайт]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1623-16/ed20161121#n15> (дата звернення 31.03.2020).

Функціональний аналіз — поетапне виявлення і послідовний опис ієрархії трудових функцій у сфері трудової (професійної) діяльності; аналіз трудових функцій, які має бути виконано для досягнення основної мети виду економічної (професійної) діяльності.

(Методика розроблення професійних стандартів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва соц. політики України від 22.01.2018 № 74 : дата прийняття 22.01.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення 31.03.2020).

Хабарництво — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 01.05.2020).

Характерні сторінки — сторінки з однаковим шрифтовим та ілюстративним оформленням, які відбирають для контролю.

(**Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 29.03.2020).

Хвороби, зумовлені ВІЛ (ВІЛ-інфекція), — комплекс визначених Міжнародною класифікацією хвороб уражень організму людини, зумовлених пов'язаними з впливом ВІЛ ушкодженнями імунної системи, який на початковому етапі свого розвитку має характер стану безсимптомного носійства ВІЛ, а за умови відсутності відповідного лікування та впливу інших несприятливих для організму ВІЛ-інфікованої особи обставин набуває клінічних проявів у вигляді різноманітних інфекційних, паразитарних захворювань, злоякісних пухлин, інших хвороб чи зумовленого ВІЛ синдрому набутого імунодефіциту.

(**Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ** [Електронний ресурс] : Закон України від 12.12.1991 № 1972–XII (у ред. Закону від 23.12.2010 №2861–VI) : дата оновлення 05.12.2012 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12/ed20121205> (дата звернення 29.03.2020).

Хрестоматія — навчальне видання літературно-художніх, історичних та інших творів чи уривків з них, що є об'єктом вивчення; різновидом хрестоматії є книга для читання.

(**Порядок надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 17.06.2008 № 537: дата оновлення 14.10.2014 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-08> (дата звернення

29.03.2020); **Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 29.03.2020).

Цц

Центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді є спеціалізованим закладом, що проводить роботу із соціальної адаптації ВІЛ-інфікованих дітей та молоді. Центр може утворюватися місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування за наявності необхідної матеріально-технічної бази (зокрема приміщень, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, вимогам пожежної безпеки) та не має на меті одержання прибутку. Діяльність центру повинна відповідати критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

(**Типове Положення про центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді** [Електронний ресурс]: затв. постановою Каб. Міністрів України від 04.10.2017 № 741 : дата оновлення 12.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/741-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення 26.03.2020).

Центр обробки інформації — комплекс апаратно-технічних і програмних засобів інформаційного та/або інформаційно-виробничого вузла, який забезпечує функціональну взаємодію баз даних, а також підтвердження наявності статусу студента (учня) для оформлення права на пільгу та надання інформаційних послуг юридичним і фізичним особам.

(**Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка** [Електронний ресурс]: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 : дата оновлення 14.08.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2245-13/ed20180814#n38> (дата звернення 26.03.2020).

Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді — спеціальний заклад, що проводить соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги. Мережа центрів складається з республіканського (Автономної Республіки Крим), обласних, Київського та Севастопольського міських, районних, міських, районних у містах центрів.

(**Загальне Положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді** [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 01.08.2013 № 573 : дата оновлення 12.02.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2013-п#n100> (дата звернення 26.03.2020).

Центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями — заклад денного перебування дітей та молоді з функціональними обмеженнями віком від 7 до 35 років, метою діяльності якого є відновлення та підтримка їх фізичного та психічного стану, адаптація та інтеграція у суспільство. Центр утворюється місцевим органом виконавчої влади, органом місцевого самоврядування у разі наявності необхідної матеріально-технічної бази, зокрема приміщень, які відповідають санітарним і технічним вимогам, вимогам пожежної безпеки. Утримання центру здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, передбачених для виконання програм, спрямованих на розв'язання проблем дітей, жінок та сім'ї. Основним завданням центру є надання психологічних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, юридичних та інформаційних послуг дітям та молоді з функціональними обмеженнями і членам їх сімей.

(Типове Положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 08.09.2005 № 877 : дата оновлення 15.11.2006 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2005-%D0%BF/ed20061115> (дата звернення 26.03.2020).

Централізована бібліотечна система — об'єднання бібліотек в єдине структурно-цілісне утворення, куди входить центральна бібліотека.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–III) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 27.03.2020).

Центральне управління Служби безпеки України відповідає за стан державної безпеки, координує і контролює діяльність інших органів Служби безпеки України. До його складу входять апарат Голови Служби безпеки України та функціональні підрозділи: контррозвідки, військової контррозвідки, контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки, захисту національної державності, боротьби з корупцією і організованою злочинною діяльністю, інформаційно-аналітичний, оперативно-технічний, оперативного документування, слідчий, зв'язку, по роботі з особовим складом, адміністративно-господарський, фінансовий, військово-медичний та інші згідно з організаційною структурою Служби безпеки України.

(Про Службу безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2229–XII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (дата звернення 03.04.2020).

Центральний репозитарій — електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються і систематизуються академічні тексти, у тому

числі реєстр академічних текстів, що підтримується Розпорядником і є частиною Національного репозитарію.

(Регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 04.07.2018 № 707 : дата прийняття 04.07.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення 27.03.2020).

Центральні бібліотеки — головні бібліотеки регіонів, які зобов'язані формувати, зберігати та надавати в користування найбільш повне зібрання документів у межах своєї території, організовувати взаємовикористання бібліотечних ресурсів і надавати методичну допомогу бібліотекам різних видів відповідних територій.

(Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 № 32/95–ВР (в ред. Закону від 16.03.2000 № 1561–III) : дата оновлення 01.01.2017 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 27.03.2020).

Центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції, комісії. Діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством.

(Про центральні органи виконавчої влади [Електронний ресурс] : Закон України від 17.03.2011 № 3166–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#n217> (дата звернення 27.03.2020).

Центри колективного користування науковим обладнанням утворюються у формі структурного підрозділу наукової установи, вищого навчального закладу або самостійної юридичної особи незалежно від відомчого підпорядкування та форми власності з метою надання доступу до унікального обладнання для проведення наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок вітчизняними та іноземними вченими.

(Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848–VIII : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 27.03.2020).

Центри олімпійської підготовки — заклади фізичної культури і спорту, які забезпечують підготовку спортсменів національних збірних команд з олімпійських видів спорту шляхом проведення постійно діючих навчально-тренувальних зборів на спортивних спорудах, де створені умови для проживання, харчування спортсменів, належного медичного та наукового забезпечення їх підготовки, та участь спортсменів у відповідних змаганнях.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 27.03.2020).

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді — спеціальні заклади, що надають соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги.

(Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05.02.1993 № 2998–XII (у ред. Закону від 23.03.2000 № 1613–III) : дата оновлення 09.08.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (дата звернення 27.03.2020).

Центри студентського спорту вищих навчальних закладів — заклади фізичної культури і спорту, які забезпечують створення умов для поєднання навчання у вищому навчальному закладі та підготовки студентів, зокрема, до участі у чемпіонатах Європи та світу серед студентів з видів спорту, визнаних в Україні, Всесвітніх універсіадах.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 27.03.2020).

Центри фізичного здоров'я населення — заклади фізичної культури і спорту, які здійснюють діяльність шляхом залучення різних груп населення, зокрема соціально незахищених, до занять фізичною культурою. Центри фізичного здоров'я населення створюються та діють відповідно до положення про центр фізичного здоров'я населення, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту.

(Про фізичну культуру і спорт [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3808–XII (в ред. Закону від 17.11.2009 № 1724–VI) : дата оновлення 16.07.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення 27.03.2020).

Цивільна авіація — авіація, яка використовується для задоволення потреб економіки і громадян у повітряних перевезеннях і авіаційних роботах, а також для виконання польотів у приватних цілях.

(Повітряний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 19.05.2011 № 3393–VI : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення 27.03.2020).

Цивільна дієздатність фізичної особи — її здатність своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання.

(**Цивільний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 27.03.2020).

Цивільна правоздатність — здатність мати цивільні права та обов'язки. Цивільна правоздатність фізичної особи виникає у момент її народження та припиняється у момент її смерті. Юридична особа здатна мати такі ж цивільні права та обов'язки (цивільну правоздатність), як і фізична особа, крім тих, які за своєю природою можуть належати лише людині. Цивільна правоздатність юридичної особи може бути обмежена лише за рішенням суду.

(**Цивільний кодекс України** [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 27.03.2020).

Цивільний захист — це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

(**Кодекс цивільного захисту України** [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.2012 № 5403–VI : дата оновлення 20.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення 27.03.2020).

Цикл підготовки — сукупність складових змісту освітньої або професійної підготовки (змістових модулів, блоків змістових модулів), що поєднані за ознаками приналежності їх змісту до спільного освітнього або професійного напрямку.

(**Складові галузевих стандартів вищої освіти з напрямку 0504 «Туризм»** [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 14.06.2004 № 476: дата прийняття 14.06.2004 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-04> (дата звернення 27.03.2020).

Цитата — порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

(Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс]: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (в ред. Закону від 11.07.2001 № 2627-ІІІ) : дата оновлення 04.11.2018 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 27.03.2020).

Чч

Чемпіонат — офіційне спортивне змагання за віковими, територіальними ознаками або організаційно-правовими формами юридичних осіб серед найсильніших спортсменів, команд у видах спорту, команд з ігрових видів спорту, яке проводиться один раз на рік за кожною окремою ознакою.

(Положення про Єдину спортивну класифікацію України [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва молоді та спорту України від 11.10.2013 № 582 : дата оновлення 17.05.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1861-13> (дата звернення 26.03.2020).

Член профспілки — особа, яка входить до складу профспілки, визнає її статут та сплачує членські внески.

(Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 15.09.1999 № 1045-ХІV : дата оновлення 25.09.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення 26.03.2020).

Шш

Широка конкурсна пропозиція — сукупність відкритих конкурсних пропозицій, яка складає спільну пропозицію державними закладами вищої освіти сукупного обсягу (суперобсягу) бюджетних місць для прийому вступників на місця навчання за кошти державного бюджету (за державним замовленням) на певну галузь, спеціальність (спеціалізацію) та форму здобуття освіти. Відкрита конкурсна пропозиція може входити лише до однієї широкої конкурсної пропозиції.

(Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 11.10.2019 № 1285: дата прийняття 11.10.2019 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19/ed20191011> (дата звернення 25.03.2020).

Шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 25.03.2020).

Шлюбний вік для чоловіків та жінок встановлюється у вісімнадцять років.

(Сімейний Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 № 2947–III : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 25.03.2020).

Шпальта — частина сторінки видання, що відокремлена по вертикалі проміжками або лініями.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 25.03.2020).

Шрифт рисований — шрифт, подібний до рукописного за накресленням, розроблений художником для оформлення окремих елементів конкретного видання.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 25.03.2020).

Шрифтове оформлення тексту основного, додаткового, виокремленого — комплекс параметрів: гарнітура, накреслення, кегль шрифту, місткість шрифту, збільшення інтерліньяжу, довжина рядка.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 25.03.2020).

Щщ

Щільність вічка — співвідношення між шириною і висотою вічка літери.

(Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 : дата прийняття 18.01.2007 //

Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення 24.03.2020).

Щомісячні стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених призначаються з метою підтримки вчених, які успішно проводять наукові дослідження, здійснюють актуальні науково-технічні розробки і вже досягли визнаних результатів у цій справі. Стипендії призначаються на конкурсних засадах за рахунок цільових коштів державного бюджету і перераховуються Комітетом з Державних премій України в галузі науки і техніки для виплати стипендіатам за місцем їхньої основної роботи (навчання) додатково до посадового окладу, іменної або ординарної (звичайної) академічної стипендії аспіранта, ад'юнкта, докторанта, різних доплат і надбавок.

(Положення про стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених [Електронний ресурс] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 16.08.1994 № 560 : дата оновлення 24.12.2016 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-94-п> (дата звернення 24.03.2020).

Юю

Юридична обізнаність — обсяг правових знань та навичок у їх застосуванні, необхідних для реалізації громадянами своїх прав і свобод, а також виконання обов'язків під час проходження військової служби у Службі безпеки України.

(Інструкція про порядок організації та проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України [Електронний ресурс] : затв. наказом Центр. Упр. Служби безпеки України від 01.03.2012 № 79 : дата прийняття 01.03.2012 // Законодавство України [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0436-12#n13> (дата звернення 03.04.2020).

Юридична особа — організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Юридична особа наділяється цивільною правоздатністю і дієздатністю, може бути позивачем та відповідачем у суді.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 23.03.2020).

Юридична особа приватного права створюється на підставі установчих документів відповідно до статті 87 цього Кодексу. Юридична особа приватного

права може створюватися та діяти на підставі модельного статуту в порядку, визначеному законом.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 23.03.2020).

Юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування.

(Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 № 435–IV : дата оновлення 13.02.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 23.03.2020).

Яя

Якісна потреба у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції — кількість фахівців (керівників та спеціалістів), яку необхідно направити на навчання з метою забезпечення заміни природної плинності кадрів, часткової заміни спеціалістів, зокрема на:

підготовку, перепідготовку — фахівців, які не мають відповідної освіти;

підвищення кваліфікації — фахівців з відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (магістра) за спеціальностями, спрямованими на професійну діяльність, пов'язану з питаннями європейської та євроатлантичної інтеграції.

(Методичні рекомендації щодо визначення органами державної влади та органами місцевого самоврядування потреб у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції [Електронний ресурс] : затв. спільним наказом Головного упр. держ. служби України, М-ва освіти і науки України, М-ва юстиції України від 23.02.2005 № 57/120/20/5 : дата прийняття 23.02.2005 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0057351-05> (дата звернення 22.03.2020).

Якість вищої освіти — відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

(Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556–VII : дата оновлення 18.03.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 22.03.2020).

Якість освіти — відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

Якість освітньої діяльності — рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

(**Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : дата оновлення 02.04.2020 // Законодавство України : [сайт]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 17.04.2020).

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Acquis communautaire (acquis), 173

Х

XML-документ, 173

А

Аварія, 8

Авіаційні роботи, 8

Автентифікація, 8

Автономія, 8

Автономія закладу вищої освіти, 8

Автономна Республіка Крим, 9

Автор, 9

Автор електронного документа, 9

Авторська винагорода, 9

Авторський аркуш, 9

Ад'юнкт, 10

Адаптація, 10

Адаптація законодавства, 10

Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу (, 11

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС, 11

Адміністративна послуга, 11

Адміністративний комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, 11

Адміністративні дані, 12

Адміністративно-територіальна одиниця, 12

Адміністративно-територіальний рівень виконання (реалізації) програми (проекту, заходу), 12

Адміністратор Порталу, 13

Адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, 13

Адреса мережі Інтернет, 13

Адресат, 13

Адресне розміщення бюджетних місць, 14

Ад'юнктура, 10

Академічна добросесність, 14

Академічна заборгованість, 14

Академічна мобільність, 15

- Академічна свобода, 15
Академічне спрямування здобуття профільної середньої освіти, 15
Академічний плагіат, 15
Академічний текст, 16
Академічні права, 16
Академічні стипендії, 16
Академічні стипендії у вищих навчальних закладах та наукових установах., 17
Академія, інститут, 17
Акредитаційна експертиза, 18
Акредитаційна комісія, 18
Акредитація вищого навчального закладу, 18
Акредитація напряму підготовки, спеціальності у навчальному закладі (відокремленому підрозділі навчального закладу) за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем, 18
Акредитація освітньої програми, 19
Акти Кабінету Міністрів України, 19
Активи, 19
Альбом, 20
Альтернативна служба, 20
Аналітично-синтетична обробка науково-технічної інформації, 20
Антидискримінаційна експертиза, 20
Антикорупційна експертиза, 20
Апеляційна комісія при Українському центрі оцінювання якості освіти, 21
Аркушеве видання, 21
Архів установи, 22
Архівний документ, 22
Архівний каталог (архівна картотека), 22
Архівний фонд, 22
Асинхронний режим, 22
Асистент-стажист, 23
Асистентура-стажування, 23
Аспірант, 23
Атестаційна справа здобувача, 23
Атестація (державна атестація) осіб, які закінчують вищі навчальні заклади, 25
Атестація здобувача, 23
Атестація здобувачів вищої освіти, 24
Атестація здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров’я”, 24
Атестація наукових працівників, 24
Атестація наукових установ, 25
Атестація педагогічних працівників, 25
Атестація педагогічних працівників закладів освіти сфери культури, 25
Атестація працівників, 26

Атлас, 26
Аудіовізуальний твір, 26

Б

База даних, 27
База даних (компіляція даних), 27
База знань, 27
База персональних даних, 27
Базова середня освіта, 28
Бакалавр, 28
Бал безперервного професійного розвитку, 28
Баланс, 28
Банк, 29
Банки, 29
Банківська діяльність, 29
Банківська ліцензія, 29
Банківські рахунки, 29
Банкноти, 29
Бездомність, 30
Безнадійна заборгованість, 30
Безоплатна освіта, 30
Безперервний професійний розвиток, 30
Безперервний професійний розвиток фахівців у сфері охорони здоров'я, 30
Безпритульні діти, 31
Безробітний, 31
Безробіття, 31
Бенефіціар, 31
Бібліографічна довідка, 31
Бібліографічний опис, 32
Бібліотека, 32
Бібліотека-депозитарій, 32
Бібліотечна послуга, 32
Бібліотечна система України, 32
Бібліотечна справа, 32
Бібліотечний фонд, 33
Бібліотечний фонд вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти), 33
Бібліотечні ресурси, 33
Біженець, 33
Благодійна діяльність, 34
Благодійна організація, 34
Благодійник, 34

Бланк електронного документа (бланк), 34
Близькі особи, 34
Боротьба з тероризмом, 35
Боротьба з торгівлею людьми, 35
Ботанічний таксон, 35
Ботанічні сади, 35
Брошура, 35
Буклет, 36
Булінг, 36
Булінг (цькування), 36
Бюджет, 37
Бюджет місцевого самоврядування, 37
Бюджети місцевого самоврядування, 37
Бюджети об'єднаних територіальних громад, 37
Бюджетна програма, 37
Бюджетна система України, 37
Бюджетне асигнування, 38
Бюджетне зобов'язання, 38
Бюджетне призначення, 38
Бюджетний період, 38
Бюджетний процес, 38
Бюджетні установи, 39

В

Ваговий коефіцієнт, 39
Вакансія, 39
Ваучер, 39
Веб-портал, 40
Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, 40
Веб-сайт, 40
Веб-сервер, 41
Веб-сервіс, 41
Веб-середовище дистанційного навчання, 41
Веб-сторінка, 41
Верифікація, 41
Верховна Рада Автономної Республіки Крим, 42
Верховна Рада України, 42
Ветеринарна медицина, 42
Вибіркова частина змісту навчання, 42
Виворітний шрифт, 43

- Вивчення кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів
Служби безпеки України, 43
- Виготовлення видавничої продукції, 43
- Виготовлювач видавничої продукції, 43
- Вид професійної діяльності, 43
- Вид спорту, 44
- Вид трудової діяльності, 44
- Видавець, 44
- Видавництво, 44
- Видавнича діяльність, 44
- Видавнича організація, 44
- Видавнича продукція, 45
- Видавнича справа, 45
- Видання, 45
- Видатки бюджету, 45
- Видача копій та оригіналів, 46
- Види академічної відповідальності, 46
- Види загальнообов'язкового державного соціального страхування, 46
- Види навчальних занять у закладах вищої освіти, 46
- Визнання освітньої кваліфікації, 47
- Викладацька діяльність, 47
- Викладач (тренер), 47
- Виключено зі списку рекомендованих (навчання за кошти державного (регіонального) бюджету), 47
- Виключено зі списку рекомендованих (навчання за кошти фізичних та юридичних осіб), 48
- Виключне право, 48
- Виконавець державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, 48
- Виконавець Замовлень на виготовлення документів про освіту, 49
- Виконавець наукової, науково-технічної роботи, 49
- Виконавська функція, 49
- Виконавча влада, 49
- Виконавчі органи рад, 50
- Використання твору:, 50
- Вилучення документів із бібліотечного фонду, 50
- Винахід, 50
- Винахід (корисна модель), 50
- Винахідник, 51
- Виокремлений текст, 51
- Виправлений документ, 51
- Випускні дані, 51

- Виробник відеограми, 51
Виробник документів, 51
Виробник фонограми, 52
Виробнича функція (трудова, службова), 52
Виробничо-орієнтована (галузева) наукова установа, 52
Високий друк, 52
Високі наукоємні технології, 52
Високі технології, 53
Високотехнологічна продукція, 53
Високотехнологічне виробництво, 53
Витрати, 53
Витрати бюджету, 53
Витяг, 53, 54
Вихідні відомості, 54
Вихідні відомості видання, 54
Вихідні дані, 54
Вихованці позашкільного навчального закладу, 54
Вища освіта, 54, 55
Вища юридична освіта, 55
Вище професійне училище, 55
Вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання), 55
Вищий військовий навчальний заклад Міністерства оборони України, 56
Вищий заклад освіти, 56
Вищий колегіальний орган громадського самоврядування закладу освіти, 56
Вищий орган студентського самоврядування, 57
Вищі навчальні заклади цивільного захисту (ВНЗ ЦЗ), 57
Відбір кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України, 57
Відбіркова комісія, 58
Відбіркова комісія як підрозділ Приймальної комісії вищого навчального закладу, 58
Відвідувач Української цифрової бібліотеки, 58
Відвідувачі Національного репозитарію, 59
Відео- та аудіозасоби навчання, 59
Відеограма, 59
Відеодокумент, 59
Відкрита конкурсна пропозиція, 59
Відкритий доступ, 60
Відкриті дані, 60
Відмовлено закладом освіти, 60
Відокремлений підрозділ, 60
Відповідальна особа вищого навчального закладу, 61

- Відповідальний виконавець Замовлень на створення Документів та виготовлення їх Карток, 61
- Відповідальність і автономія, 61
- Відправник електронного повідомлення, 61
- Відпрацювання випускників закладів вищої медичної і педагогічної освіти у сільській місцевості або селищі міського типу, 62
- Відраховано\, 62
- Відряджені іноземні працівники, 62
- Відстеження результативності регуляторного акта, 63
- Відтворення, 63
- Відтворення примірників аудіовізуального твору, фонограми, відеограми, комп'ютерної програми, бази даних, 63
- Відтворювач примірників аудіовізуального твору, фонограми, відеограми, комп'ютерної програми, бази даних, 63
- Візуалізація, 63
- Візуальна форма подання електронного документа, 64
- Візування проекту електронного документа (візування), 64
- Військова освіта, 64
- Військова підготовка громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу, 64
- Військова служба, 65
- Військова техніка, 65
- Військове (флотське) стажування курсантів, 65
- Військове формування, 65
- Військовий навчальний підрозділ (військовий інститут, факультет, кафедра військової підготовки або відділення військової підготовки) закладу вищої освіти, 66
- Військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти, 66
- Військовий обов'язок, 67
- Військовозобов'язані, 68
- Військово-професійна консультація, 67
- Військово-професійна орієнтація молоді, 67
- Військово-професійне інформування, 68
- Військово-професійний відбір, 68
- Військово-професійний добір, 68
- Військовослужбовці, 68
- ВІЛ, 68
- ВІЛ-інфікована особа, 69
- Вільно обрана зайнятість, 69
- Вічко, 69
- Вклад (депозит), 69
- Включено до наказу (навчання за кошти державного бюджету)\, 69
- Включено до наказу (навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб), 70

Власний капітал, 70
Власник веб-сайту, 70
Власник веб-сторінки, 70
Власник юридичної особи, 70
Внутрішній моніторинг якості освіти, 71
Володілець інформації, 71
Володілець персональних даних, 71
Вступ (передмова) у підручнику (посібнику), 71
Вступне випробування, 71
Вступний екзамен з фізичної підготовки, 72
Вступний іспит, 72
Вступник, 72
Втрата здоров'я, 73
Втрата чинності нормативно-правового акта, 73
Вузли ІВС \ОСВІТА\, 73
Вузол ІВС \ОСВІТА\, 73
Вхідний контроль, 73
Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи, 74
Вчена рада закладу вищої освіти, 74
Вчене звання доцента, 75
Вчене звання професора, 76
Вчене звання старшого дослідника, 77
Вчений, 77
Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників, 77

Г

Газета, 77
Галузевий перелік документів, 78
Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, 78
Галузь знань, 78
Гармонізація (приведення у відповідність), 78
Гарнітура шрифту, 79
Географічне зазначення, 79
Географічне місце, 79
Гігієнічні вимоги, 79
Гіперпосилання, 79
Глибокий друк, 80
Глобальні мережі передачі даних, 80
Голова спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи), 80
Головні розпорядники бюджетних коштів, 80

Господарська діяльність, 80
 Грант, 80, 81
 Грантова підтримка наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету, 81
 Громадська акредитація закладу освіти, 82
 Громадська безпека і порядок, 82
 Громадська організація, 82
 Громадська спілка, 82
 Громадське об'єднання, 82
 Громадське самоврядування в закладі освіти, 83
 Громадське самоврядування у сфері освіти, 83
 Громадський контроль у сфері вищої освіти, 83
 Громадський нагляд (контроль) у системі освіти, 84
 Громадські наукові організації, 84
 Громадські формування, 84
 Громадянин України, 84
 Громадянство України, 85
 Група забезпечення спеціальності, 85
 Група шрифтів, 85
 Групова справа, 85
 Групове заняття, 86
 Гуртожиток закладу освіти, 86

Г

Гендерна рівність, 86
 Гендерно-правова експертиза, 86

Д

Дані, 87
 Дані в глобальних мережах, 87
 Дані електронного документа, 87
 Девіантні форми поведінки, 87
 Делеговані повноваження, 88
 Департамент, 88
 Депозитарний фонд, 88
 Депонована наукова робота, 88
 Депонування, 88
 Депутат місцевої ради, 89
 Державна акредитація фізичних та юридичних осіб у сфері наукової та науково-технічної експертизи, 89
 Державна архівна установа, 89
 Державна атестація закладів вищої освіти, 89

- Державна атестація наукових установ, 90
Державна атестація наукової установи, 90
Державна безпека, 91
Державна бібліотека, 91
Державна дослідницька інфраструктура, 91
Державна мова, 91
Державна мова в Україні, 91
Державна політика у сфері освіти, 92
Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності, 92
Державна реєстрація юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, 92
Державна система правової охорони інтелектуальної власності, 93
Державна служба, 93
Державна служба якості освіти України, 93
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, 94
Державна цільова підтримка для здобуття вищої освіти, 94
Державна цільова програма, 94
Державне замовлення, 95
Державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, 95
Державне підприємство, 95
Державне регулювання і контроль обігу продукції, що негативно впливає на суспільну мораль, 96
Державне управління, 96
Державний замовник на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, 96
Державний контракт, 97
Державний нагляд (контроль), 97
Державний нагляд (контроль) за дотриманням закладами вищої освіти, 97
Державний нагляд (контроль) у сфері освіти, 97
Державний орган, 98
Державний реєстр банків, 98
Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання, 98
Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави, 98
Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави, 98
Державний службовець, 99
Державні ключові лабораторії, 99
Державні нагороди України, 99
Державні наукові установи, 99
Державні премії України, 100
Державні стандарти вищої освіти, 101
Державні стандарти повної загальної середньої освіти, 101
Державні цільові наукові та науково-технічні програми, 101

- Державно-громадське управління у сфері освіти, 101
Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки, 102
Джерелами фінансування суб'єктів освітньої діяльності, 102
Дисертація, 103
Дисертація на здобуття наукового ступеня, 103
Дискримінація, 103
Дискримінація за ознакою статі, 103
Дистанційна форма здобуття освіти, 104
Дистанційна форма навчання, 104
Дистанційне навчання, 104, 105
Дитина, 105
Дитина, яка постраждала від домашнього насильства, 106
Дитина, яка постраждала від насильства за ознакою статі, 106
Дитина-кривдник, 106
Дитина-сирота, 105
Дитинство, 106
Дитячий будинок сімейного типу, 106
Дитячі громадські організації, 106
Диференційований залік, 107
Діагностика, 107
Діагностичні завдання діяльності, 107
Діагностично-прогностична функція психологічної служби у системі освіти, 107
Діловодство, 108
Діти, позбавлені батьківського піклування, 108
Діяльність (діяльність людини), 108
Діяльність у сфері євроінтеграції, 109
Довідковий апарат, 109
Довідково-інформаційний фонд, 109
Довідково-пошуковий апарат (ДПА), 109
Довідник для студентів, 109
Договір, 110
Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт, 110
Договір про партнерство з науковим парком, 110
Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, 110
Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на комп'ютерну програму, 111
Договір про спільну діяльність, 111
Договір про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників технологічного парку, 111

- Договір про створення за замовленням і використання комп'ютерної програми, 111
- Договір про трансфер технології, 112
- Додатки (підручника, навчального посібника), 112
- Додаткова заробітна плата, 112
- Додатковий захист, 112
- Додатковий текст, 113
- Додаткові матеріали до документа, додаткові документи, 113
- Додаток до диплома європейського зразка, 113
- Додаток до документа про вищу освіту, 113
- Доктор мистецтва, 113
- Доктор наук, 114
- Доктор філософії, 114
- Докторант, 114, 115
- Докторантура при вищих військових навчальних закладах і науково-дослідних установах Збройних Сил, 115
- Документ, 115
- Документ на мікроформі, 116
- Документ на переказ, 116
- Документ Національного архівного фонду, 116
- Документ про вищу освіту, 116
- Документ про вищу освіту (науковий ступінь), 116
- Документ про освіту (освітній документ), 117
- Документ про освіту державного зразка, 117
- Документаційний (документальний) фонд, 117
- Документація, 117
- Документи Української цифрової бібліотеки, 118
- Документи, що не потребують процедури визнання:, 118
- Документообіг в установі, 118
- Домашнє насильство, 118
- Домен, 119
- Домен другого рівня, 119
- Домен.UA, 119
- Доменне ім'я, 119
- Допрофесійна підготовка, 119
- Допуск до вищих закладів і програм освіти, 120
- Допущено до конкурсу, 120
- Допущено до конкурсу (навчання за кошти фізичних та юридичних осіб), 120
- Дорадчі (дорадчо-консультативні) органи закладу вищої освіти, 120
- Дослідне виробництво, 121
- Дослідницька інфраструктура, 121
- Доступ до вищої освіти, 121
- Досудове розслідування, 121

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти, 122
Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками, 122
Доходи, 122
Доходи бюджету, 123
Дошкільна освіта, 123
Другий (магістерський) рівень вищої освіти, 123
Дуальна форма здобуття вищої освіти, 123
Дуальна форма здобуття освіти, 124
Дуальне навчання, 124
Дублікат, 124
Дублікат Картки, 124

Е

Евристичні завдання діяльності, 125
Еквайринг, 125
Еквайрингова установа, 125
Екологічна безпека, 125
Економічна вигода, 125
Економічне насильство, 126
Експедиція з активними способами пересування, 126
Експерт, що проводить акредитацію, 126
Експерти, 126, 127
Експерти при акредитації навчальних закладів, 127
Експертиза цінності документів в установі, 127
Експертна комісія при акредитації навчальних закладів, 127
Експертна рада при молодіжному центрі, 127
Експлуатація людини, 128
Екстернатна форма здобуття освіти (екстернат), 128
Електронна (цифрова) інформація, 129
Електронна версія друкованого видання, 128
Електронна демократія, 128
Електронна економіка, 129
Електронна ідентифікація, 129
Електронна книга на компакт-диску, 129
Електронна комерція, 129
Електронна копія електронного документа, 130
Електронна копія оригіналу паперового документа (фотокопія), 130
Електронна культура, 130
Електронна освіта, 130
Електронна послуга, 131
Електронна справа, 131

Електронна хрестоматія, 131
Електронне видання, 131
Електронне повідомлення, 131
Електронне портфоліо, 132
Електронний аудіовізуальний документ, 132
Електронний довідник, 132
Електронний документ, 132, 133
Електронний документ в неструктурованому вигляді, 133
Електронний документообіг, 133
Електронний документообіг (обіг електронних документів), 133
Електронний документообіг установи, 134
Електронний журнал, 134
Електронний лабораторний практикум, 134
Електронний навчальний посібник, 134
Електронний освітній ігровий ресурс, 134
Електронний підпис, 135
Електронний підручник, 135
Електронний підручник (посібник), 135
Електронний платіжний засіб, 135
Електронний практикум, 135
Електронний робочий зошит, 136
Електронний словник, 136
Електронні гроші, 136
Електронні дані, 136
Електронні дидактичні демонстраційні матеріали, 136
Електронні засоби загального призначення, 137
Електронні засоби навчального призначення, 137
Електронні методичні рекомендації, 137
Електронні освітні ресурси, 137
Елемент XML-документа, 137
Емісія електронних платіжних засобів, 138
Енциклопедія, 138
Е-підручник, 125

Є

Євроінтеграційна складова, 138
Євроінтеграційні заходи, 138
Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС), 138
Європейський дослідницький простір, 139
Єдина державна електронна база з питань освіти, 139
Єдине фахове вступне випробування, 140
Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, 141

Єдиний вступний іспит, 141
 Єдиний державний кваліфікаційний іспит, 142
 Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, 142

Ж

Житловий будинок, 142
 Житлом, 142
 Життєдіяльність, 143
 Жорстоке поводження з дитиною, 143
 Журнал, 143

З

Загальні збори (конференція) трудового колективу, 143
 Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, 144
 Загальнообов'язкове державне соціальне страхування, 144
 Загрози національній безпеці України, 144
 Заінтересовані підрозділи, 144
 Заклад вищої освіти, 145
 Заклад загальної середньої освіти, 145
 Заклад освіти, 145
 Заклад освіти як суб'єкт господарювання, 145
 Заклад позашкільної освіти, 145
 Заклад професійної (професійно-технічної) освіти, 146
 Заклад спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, 146
 Заклад фізичної культури і спорту, 146
 Закон про Державний бюджет України, 147
 Законодавство ЄС, 147
 Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність, 147
 Законодавство України про освіту, 147
 Закордонний українець, 148
 Замовлення в електронному вигляді, 148
 Замовлення на створення квитків та виготовлення їх карток, 148
 Замовник на виготовлення документів про освіту, 148
 Замовник освітніх послуг у сфері професійного навчання, 148
 Замовники продукції наукового парку, 149
 Заочна форма здобуття вищої освіти, 149
 Заочна форма здобуття освіти, 149
 Запобігання домашньому насильству, 150
 Запобігання насильству за ознакою статі, 150

Зареєстрований користувач, 150
Зареєстровано в Єдиній базі, 151
Зареєстровано у закладі освіти, 151
Заробітна плата, 151
Засновник (засновники) закладу вищої освіти, 152
Засновник закладу вищої освіти, 151
Засновник закладу освіти, 152
Засновники наукового парку, 152
Застрахована особа, 153
Захист інформації, 153
Захист інформації в системі, 153
Заява в електронній формі на участь у конкурсному відборі до закладів вищої освіти, 153
Заявка на одержання грантової підтримки, 153
Заявка на участь у конкурсі, 154
Заявник, 154
Збиток, 154
Збір (плата, внесок), 155
Збори (конференція) трудового колективу навчально-наукового інституту (факультету), 155
Збройні Сили України, 155
Зв'язки з громадськістю, 156
Звуження провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти в закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі), 156
Здатність до трудової діяльності (працездатність), 156
Здобувач ступеня доктора філософії, 157
Здобувачі вищої освіти, 157
Здобувачі освіти, 157
Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами, 157
Здобуття освіти на робочому місці, 157
Земельна ділянка, 158
Зміст вищої військової освіти, 158
Знак, 158
Знання, 158
Зобов'язання, 159
Зовнішнє незалежне оцінювання, 159
Зовнішній моніторинг якості освіти, 160
Зовнішньоекономічна діяльність, 160
Зовнішньоекономічна діяльність закладу вищої освіти, 160
Зоонози, 160

І

Ідентифікаційні дані особи, 161
Ідентифікація особи, 161
Імплементация, 161
Ім'я автора, 161
Індивідуальна освітня траєкторія, 162
Індивідуальна підготовка, 162
Індивідуальна програма підвищення рівня професійної компетентності, 162
Індивідуальна програма розвитку, 162
Індивідуальний навчальний план, 163
Індивідуальний навчальний план курсанта, студента, слухача, ад'юнкта ВВНЗ (ВНП ЗВО), 163
Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни, 163
Індикативна собівартість, 164
Інклюзивна група, 164
Інклюзивне навчання, 164
Інклюзивне навчання здобувачів освіти, 164
Інклюзивне освітнє середовище, 164
Інновації, 165
Інноваційна діяльність, 165
Інноваційна інфраструктура, 165
Інноваційна продукція, 165
Інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо), 165
Інноваційний продукт, 166
Інноваційний проект, 166
Іноземець, 166
Іноземна валюта:, 166
Іноземне підприємство, 166
Іноземні суб'єкти господарської діяльності, 167
Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні,, 167
Інститут громадянського суспільства, 167
Інституційна акредитація, 167
Інституційне забезпечення процесу євроінтеграції, 167
Інституційний розвиток, 168
Інтегральна компетентність, 168
Інтегральна мікросхема, 168
Інтерн, 169
Інтернатура, 168
Інформальна освіта (самоосвіта), 169
Інформаційна технологія, 169

Інформаційне забезпечення освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти), 169
Інформаційний або інформаційно-виробничий вузол, 170
Інформаційний продукт (продукція), 170
Інформаційний ресурс, 170
Інформаційні ресурси ІВС «ОСВІТА», 170
Інформаційно-виробнича система «ОСВІТА», 171
Інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА», 171
Інформація, 172
Інформація про управління правами, 172
Інфраструктура пластового, скаутського руху, 172
Інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти:, 172

К

Кабінет Міністрів України (Уряд України), 173
Кабінет учасника сертифікації, 174
Камкординг, 174
Канал мовлення, 174
Канал мовлення багатоканальної телемережі, 174
Кандидати на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України, 174
Кандидати на навчання у навчальних закладах, 175
Кардшейрінг, 175
Катастрофа, 175
Кафедра, 175
Кваліфікації, 176
Кваліфікаційна експертиза, 176
Кваліфікаційний мінімум державного замовлення, 176
Кваліфікаційний рівень, 176
Кваліфікація, 177
Кваліфікація відповідно до спеціальності, 177
Кваліфікація з вищої освіти, 178
Кваліфікація повна, 178
Кваліфікація часткова, 178
Кваліфікація, що надає доступ до вищої освіти,, 178
Квартира, 178
Квота для іноземців, 179
Квота-1, 179
Квота-2, 179
Квота-3, 180
Квота-4, 180

- Керівник державної служби в державному органі, 180
- Керівник закладу вищої освіти, 180
- Керівник закладу освіти, 181
- Керівник наукової установи, 181
- Керівник стажування, 182
- Керівництво військовим навчальним підрозділом закладу вищої освіти та факультетом (відділенням) вищого військового навчального закладу, 182
- Керівництво кафедрою, 182
- Керівництво факультетом, 183
- Кількісна потреба у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, 183
- Кліринг, 183
- Клірингова вимога, 183
- Клірингова установа, 184
- Книжкова продукція, 184
- Книжкове видання, 184
- Коледж, 184
- Командно-штабне навчання та воєнні (воєнно-спеціальні, воєнно-історичні) ігри, 184
- Комерційна таємниця, 185
- Комп'ютер, 185
- Комп'ютерна програма, 185
- Комп'ютерний сервер, 186
- Компетентний орган, 186
- Компетентний орган з визнання, 186
- Компетентність, 187
- Компетентність/компетентності, 187
- Комп'ютерна програма, 185
- Комунікативна компетентність, 187
- Комунікація, 188
- Конкурсна комісія з відбору членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, 188
- Конкурсна пропозиція, 189
- Конкурсний бал, 189
- Конкурсний відбір, 189
- Конкурсний предмет, 190
- Консенсус, 190
- Консультативна функція психологічної служби у системі освіти, 190
- Консультація, 190
- Консультування, 190
- Контракт про проходження військової служби (навчання) курсантами вищих військових навчальних закладів, 191
- Контрафактний примірник твору, фонограми, відеограми, 191

Контрольні заходи, 191
Контролюючі органи, 191
Координаційна рада з питань впровадження реформи у сфері освіти, 192
Копія документа, 192
Корекційно-розвиткова функція психологічної служби у системі освіти, 192
Корекційно-розвиткові послуги (допомога), 193
Корекція, 193
Корисна модель, 193
Користувач, 193
Користувач бібліотеки, 193
Корпоративне підприємство, 193
Корпоративні права, 194
Кошти, 194
Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, 194
Кредитування бюджету, 195
Кривдник, 195
Кривдник (булер), 195
Кримінальне провадження, 195
Критерії оцінювання якості освітньої програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, 196
Культура, 196
Культурна спадщина, 196
Культурні цінності, 197
Культурно-мистецька громадськість, 197
Культурно-мистецька освіта, 197
Курсант, 197

Л

Лабораторне заняття, 198
Лекція, 198
Лікарська резидентура, 199
Літературні і художні твори, 199
Ліцензіат, 199
Ліцензіат (власник ліцензії), 199
Ліцензійні умови, 200
Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, 200
Ліцензія, 200
Ліцензія на мовлення, 200
Ліцензія на провадження освітньої діяльності, 201
Ліцензований обсяг, 201
Ліцензований обсяг у сфері вищої або післядипломної освіти для осіб з вищою освітою, 201

Ліцензування, 201
Ліцензування освітньої діяльності, 202

М

Магістр, 202
Майно, 202
Майно закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти:, 203
Майном, 202
Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника, 203
Максимальний обсяг державного замовлення, 203
Малозабезпечена сім'я, 203
Малозабезпечена сім'я з дітьми, 204
Малолітня дитина, 204
Маршрут походу, 204
Матеріально-технічна база, 204
Матеріально-технічна база вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти), 204
Матеріально-технічна база закладів вищої освіти, 205
Медичне обстеження, 205
Медичний огляд, 205
Медичні, фармацевтичні та інші працівники клінічних баз закладів вищої освіти, університетських клінік та університетських лікарень, 205
Мережа мовлення, 206
Мережева форма здобуття вищої освіти, 206
Мережева форма здобуття освіти, 206
Методична діяльність у вищих військових навчальних закладах, 207
Мистецтво, 207
Мистецька діяльність, 208
Мистецька освіта, 208
Митні платежі, 208
Міжбібліотечний абонемент, 209
Міжгалузева експертна рада з вищої освіти, 206
Міжнародний договір України, 209
Міжнародний іспит з основ медицини, 209
Міжшкільний навчально-виробничий комбінат, 209
Мікротравма (рана, пошкодження), 210
Мінімальний розмір плати за навчання для здобуття вищої освіти, 210
Міністерства, 210
Міністерство, 210
Міністерство внутрішніх справ України, 211

Міністерство культури та інформаційної політики України, 211
Міністерство оборони України, 212
Міністерство освіти і науки України, 212
Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки), 212
Міністерство фінансів України (Мінфін), 213
Місце провадження виду господарської діяльності, 214
Місце провадження освітньої діяльності, 214
Місце проживання, 215
Місцева державна адміністрація, 215
Місцеве самоврядування, 215
Місцеве самоврядування в Україні, 215
Місцезнаходженням юридичної особи, 216
Місцем проживання фізичної особи, 215
Мова викладання у закладах вищої освіти, 216
Мова наукової та науково-технічної діяльності, 216
Мова освітнього процесу в закладах вищої освіти, 216
Мова освітнього процесу в закладах освіти, 217
Мовлення (телерадіомовлення), 217
Мовна компетентність, 217
Молодий вчений, 217
Молодший бакалавр, 218
Монети, 218
Моніторинг якості освіти, 218
Моральна шкода, 218
Мотивація, 219

Н

Навчальна діяльність, 219
Навчальний командний пункт, 219
Навчальний план підготовки військових фахівців ВВНЗ (ВНП ЗВО), 220
Навчальний посібник, 220
Навчально-лабораторний комплекс вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти), 220
Навчально-методичні кабінети, 221
Навчально-методичні матеріали, 221
Навчально-науковий інститут, 221
Навчально-організаційний супровід, 222
Навчально-тренувальний комплекс вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділів закладу вищої освіти), 222

- Наглядова (підкувальна) рада закладу освіти, 223
- Наглядова рада закладу вищої освіти, 222
- Надходження бюджету, 223
- Найманий працівник, 223
- Насильство за ознакою статі, 224
- Наукова (науково-дослідна, науково-технологічна, науково-технічна, науково-практична) установа, 224, 225
- Наукова (науково-технічна) продукція, 224
- Наукова (науково-технічна) робота, 225
- Наукова діяльність, 224
- Наукова експедиція, 224
- Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти, 225
- Наукове видавництво, 225
- Наукове видання, 226
- Наукове відкриття, 226
- Наукове відрядження, 226
- Наукове і методичне забезпечення освіти, 227
- Науковий (науково-технічний) проект, 228
- Науковий парк, 227
- Науковий підрозділ, 228
- Науковий працівник, 228
- Науковий результат, 228
- Науковий рівень вищої освіти, 229
- Наукові працівники, 229
- Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, 229
- Науково-організаційна діяльність, 229
- Науково-педагогічна діяльність, 230
- Науково-педагогічний працівник, 230
- Науково-педагогічні працівники, 230
- Науково-технічна діяльність, 230
- Науково-технічний (прикладний) результат, 230
- Науково-технічні (експериментальні) розробки, 231
- Національна академія наук України, 231
- Національна академія педагогічних наук України, 231
- Національна безпека України, 232
- Національна валюта (гривня), 232
- Національна поліція України, 233
- Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, 233
- Національна рамка кваліфікацій, 233
- Національна система кваліфікацій, 233
- Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 234

Національне агентство кваліфікацій, 234
Національний банк України, 234
Національний інформаційний фонд України, 234
Національний репозитарій, 235
Національні інтереси України, 235
Небезпечний чинник, 235
Небюджетна конкурсна пропозиція, 235
Незалежна професійна діяльність, 236
Незалежна установа оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, 236
Некомерційне господарювання, 236
Необ'єктивне оцінювання, 236
Неповнолітня дитина, 237
Непряма дискримінація, 237
Нерезиденти, 237
Нерухомі речі (нерухоме майно, нерухомість), 237
Несанкціоновані дії щодо інформації в системі, 237
Неформальна освіта, 238
Неформальне професійне навчання працівників, 238
Нещасний випадок, 238
Нормативний документ, 239
Нормативно-правовий акт, 239
Ноу-хау, 239

О

Об'єкти авторського права, 241
Об'єднання організацій роботодавців, 239
Об'єкт діяльності, 239
Об'єкт культурної спадщини, 240
Об'єкт технології, 240
Об'єктами, 242
Об'єкти авторського права, 240
Об'єкти інноваційної освітньої діяльності, 241
Об'єкти науки і техніки, 241
Об'єкти права інтелектуальної власності, 241
Об'єкти суміжних прав, 242
Облік музейних предметів, 242
Обліковий запис, 242
Обман, 243
Обмеження доступу до інформації, 243
Обмеження життєдіяльності, 243
Обов'язковий реквізит електронного документа, 244
Обов'язковий примірник документів, 243

- Обробка інформації в системі, 244
Обробка персональних даних, 244
Одержувач грантової підтримки, 244
Одержувач обов'язкового примірника документів, 245
Опіка, піклування, 245
Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників, 245
Опонент, 245
Оприлюднення (розкриття публіці) твору, 246
Орган громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету), 246
Орган ліцензування, 246
Органами державної статистики, 247
Органи виконавчої влади, 246
Органи громадського самоврядування у сфері освіти, 247
Органи із забезпечення якості освіти, 247
Органи місцевого самоврядування, 247
Органи управління у сфері освіти, 248
Організатор конкурсу, 248
Організації профспілки, 248
Організаційно-методична функція психологічної служби у системі освіти, 248
Організація, 249
Організація ефірного мовлення, 249
Організація кабельного мовлення, 249
Організація медичного обслуговування в системі освіти, 249
Організація мовлення, 249
Організація роботодавців, 250
Оригінал електронного документа, 250
Оригінал службового документа, 250
Освіта, 250
Освіта дорослих, 250
Освіта наукового спрямування, 250
Освітній округ, 251
Освітній омбудсмен, 251
Освітній процес, 251, 252
Освітній рівень, 252
Освітньо-кваліфікаційний рівень, 252
Освітньо-науковий рівень вищої освіти, 252
Освітньо-професійна програма, 253
Освітньо-професійна, освітньо-наукова, професійна програма підготовки військових фахівців, 253
Освітньо-творчий рівень вищої освіти, 253
Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма, 256

- Освітня декларація, 253, 254
Освітня діяльність, 254
Освітня діяльність у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, 254
Освітня діяльність у сфері вищої освіти, 255
Освітня діяльність у сфері післядипломної освіти, 255
Освітня кваліфікація, 255
Освітня послуга, 255
Освітня програма, 256
Освітня статистика, 256
Освітня установа, 257
Основна діяльність наукових установ, 257
Основне місце роботи, 257
Основний колегіальний орган управління закладу освіти, 257
Основні види навчальних занять у вищих військових навчальних закладах, 258
Основні види навчальних занять у закладах вищої освіти, 258
Основні посади науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, 258
Основні посади педагогічних працівників закладів вищої освіти, 259
Особа без громадянства, 259
Особа з інвалідністю, 259
Особа з особливими освітніми потребами, 259
Особа, яка постраждала від насильства за ознакою статі, 260
Особа, яка потребує додаткового захисту, 260
Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, 260
Особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, 260
Особи, які потребують тимчасового захисту, 261
Особистий електронний кабінет вступника, 261
Особистий кабінет, 261
Охорона навколишнього природного середовища, 262
Охорона праці, 262
Оцінка закладів або програм, 262
Оцінка індивідуальних кваліфікацій, 262
Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти, 263
Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти, 263

П

- Паперова копія оригіналу електронного документа, 263
Паралімпійський рух в Україні, 263
Партнери наукового парку, 263, 264
Паспорт бюджетної програми, 264
Паспорт громадянина України, 264
Паспорт громадянина України для виїзду за кордон, 264

- Паспортний документ іноземця, 265
Патент, 265
Патент на винахід, 265
Патентна документація, 265
Патентна чистота, 265
Патентні документи, 266
Патентно-кон'юнктурні дослідження, 266
Патріотизм, 266
Педагогічна діяльність, 266
Педагогічна освіта, 266
Педагогічний патронаж, 267
Педагогічні працівники, 267
Первинна організація профспілки, 267
Первинна посада, 267
Первинний документ, 267
Перевірка автентичності, 268
Перегляд регуляторного акта, 268
Передача (телерадіопередача), 268
Переказ коштів, 269
Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, 269
Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівн, 269
Перелік спеціалізацій за спеціальностями вищої освіти, 269
Перелік типових документів, 269
Переоформлення ліцензії, 270
Перепідготовка, 270
Перепідготовка фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, 270
Період навчання, 270, 271
Періодичне видання, 271
Персонал пункту ЗНО, 271
Персональний електронний кабін, 271
Персональні дані, 272
Перше робоче місце, 272
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, 272
Підбурювання до дискримінації, 272
Підвищення кваліфікації, 272
Підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, 273
Підвищення кваліфікації фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, 273
Підготовка, 273

- Підготовка фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, 274
Підготовчі відділення, 274
Підписання міжнародного договору, 274
Підписання проекту електронного документа (підписання), 274
Підписувач, 275
Підприємництво, 275
Підприємство, 275
Підручник, 275
Підсумкове оцінювання результатів навчання у ВВНЗ (ВНП ЗВО), 276
Підсумковий контроль, 276
Підтвердження кваліфікації працівників, 276
Піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав, 276
Післядипломна освіта, 277
Післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, 277
Плагіат, 277
Плакат, 277
Планування, 278
Пластова, скаутська освітня (навчальна) програма, 278
Пластове, скаутське громадське об'єднання, 278
Пластовий метод, 278
Пластовий рух (Пласт), 278
Пластовий, скаутський однострій, 279
Пластові виховники та скаутлідери, 279
Платіж, 279
Платіжна система, 279
Платіжний інструмент, 279
Платні послуги у сфері вищої освіти, 280
Платоспроможність навчального закладу, 280
Повітряне перевезення, 280
Повітряне судно, 280
Повна вища юридична освіта, 280
Повна загальна середня освіта, 281
Повна загальна середня освіта в Україні, 281
Повноваження органу виконавчої влади, 281
Погашення державного (місцевого) боргу, 281
Податок, 282
Пожежа, 282
Позашкільна освіта, 282
Позивачами, 282
Позитивні дії, 282
Показчик, 283
Показчики, 283

- Показники державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою, 283
- Покарання, 283
- Покарання у виді позбавлення волі, 283
- Політична партія, 284
- Положення про організацію освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України (військових навчальних підрозділах закладу вищої освіти), 284
- Положення про реалізацію проекту або проведення заходу, 284
- Полоса, 285
- Поля, 285
- Попередження торгівлі людьми, 285
- Портал, 285
- Порушення авторського права, 285
- Порушення цілісності інформації в системі, 286
- Порушенням академічної доброчесності, 285
- Порядок доступу до інформації в системі, 286
- Посада, 286
- Посада державної служби, 286
- Посади науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, 286
- Посади педагогічних працівників закладів вищої освіти, 287
- Посадова особа місцевого самоврядування, 287
- Посвідка на постійне проживання, 287
- Посвідчення біженця, 288
- Посвідчення закордонного українця, 288
- Посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, 288
- Посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, 288
- Посередник, 288
- Посібник навчальний, 289
- Послуга, 289
- Пособництво у дискримінації, 289
- Потерпілий (жертва булінгу), 289
- Поточний контроль, 289
- Потребує уточнення вступником, 290
- Похідний твір, 290
- Початкова освіта, 290
- Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти, 290
- Почесне звання «Заслужений вчитель України», 291
- Почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», 291
- Почесне звання «Заслужений працівник освіти України», 291
- Почесне звання «Народний вчитель України», 291
- Почесні звання України, 292
- Пояснювальна записка до тестування, 292

- Право господарського відання, 292
- Право громадян України на працю, 292
- Право інтелектуальної власності, 292
- Право на безоплатну освіту, 293
- Право на зарахування за квотами, 293
- Право на освіту, 293
- Право на першочергове зарахування до вищих медичних і педагогічних закладів освіти, 294
- Право на соціальні стипендії, 294
- Правовий статус, 296
- Правовий статус дитини, 296
- Правовласник, 296
- Правом власності, 292
- Правопорушення, пов'язане з корупцією, 296
- Практика студентів, 297
- Практикум, 297
- Практична підготовка курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, 297
- Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, 298
- Практичне заняття, 298
- Практичний (клінічний) іспит, 299
- Працевлаштування, 299
- Працевдатні особи, 299
- Працівник, 299
- Працівник культури (працівник у сфері культури), 300
- Предмет діяльності, 300
- Предметна фахова комісія з питань оцінювання виконання завдань єдиних вступних іспитів з іноземних мов при Українському центрі оцінювання якості освіти, 300
- Предметні екзаменаційні комісії та комісії для проведення співбесід як підрозділи Приймальної комісії вищого навчального закладу, 300
- Предметні комісії як підрозділи Приймальної комісії вищого навчального закладу, 301
- Предметно-практичні уміння, 301
- Предметно-розумові уміння, 302
- Представництво, 302
- Презентація дослідницьких пропозицій чи досягнень, 302
- Президент України, 302
- Премія Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України, 302
- Премія Президента України для молодих вчених, 303
- Прибуток, 303
- Придатність до військової служби, 303
- Приймальна комісія ВНЗ, 303

- Прийом на навчання до закладів вищої освіти, 303
Прийом на навчання іноземних громадян та осіб без громадянства, 304
Прийомна сім'я, 304
Прийомна сім'я, 304
Прийомні батьки, 304
Прийомні діти, 304
Прикладні наукові дослідження, 305
Примірник, 305
Примірник аудіовізуального твору, комп'ютерної програми, бази даних, 305
Примірник відеограми, 305
Примірник електронного документа, 306
Примірник комп'ютерної програми, 306
Примірник твору, 306
Примірник фонограми, 306
Принцип відповідності міри впливу, 306
Принцип ефективності та результативності, 307
Принцип недискримінації у законодавстві України, 307
Принцип публічності та прозорості, 307
Принцип субсидіарності, 307
Принцип цільового використання бюджетних коштів, 307
Пріоритетний інноваційний проект, 308
Пріоритетні напрями діяльності наукового парку, 308
Пріоритетні напрями діяльності технологічного парку, 308
Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні, 309
Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки, 309
Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки на період до 2020 року., 309
Пріоритетні тематичні напрями наукових досліджень і науково-технічних розробок, 310
Пріоритетність, 310
Пробне зовнішнє незалежне оцінювання, 310
Прогнозована потреба, 310
Прогностика, 311
Програма, 311
Програма (телерадіопрограма), 311
Програма з вищої освіти, 312
Програма навчальної дисципліни, 312
Програми, проекти, спрямовані на досягнення пластової, скаутської освітньої (навчальної) програми, 312
Програмне забезпечення, 313
Програмний засіб, 313
Продукція, 313
Проект, 313
Проект грантової підтримки, 314

- Проект електронного документа, 314
Проект інформатизації, 314
Проект наукового парку, 314, 315
Проект технологічного парку, 315
Проекти з розроблення наукоємних технологій, 315
Проектна група, 316
Проектувальна функція, 316
Проживання на території України на законних підставах, 316
Прожитковий мінімум для сім'ї, 317
Прожитковий мінімум для сім'ї, 317
Промисловий зразок, 317
Просвіта, 317
Просвітницько-профілактична функція психологічної служби у системі освіти, 317
Протидія домашньому насильству, 317
Протидія насильству за ознакою статі, 318
Протидія торгівлі людьми, 318
Протяжна перешкода, 318
Професійна (професійно-технічна) освіта, 322
Професійна адаптація, 318, 319
Професійна інформація, 319
Професійна кваліфікація, 319, 320
Професійна компетентність, 320
Професійна консультація, 320, 321
Професійна назва роботи, 321
Професійна орієнтація, 321
Професійна орієнтація населення, 321
Професійна придатність, 321
Професійна спілка (профспілка), 322
Професійне (професійно-технічне) навчання, 322
Професійне навчання, 322, 323
Професійне навчання працівників, 323
Професійне спрямування здобуття профільної середньої освіти, 323
Професійний відбір, 323
Професійний добір, 324
Професійний розвиток, 324
Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників, 324
Професійний стандарт, 324, 325
Професійний творчий працівник, 325
Професійні завдання діяльності, 325
Професійні компетентності, 325
Професійні права, 326
Професійно-психологічний відбір, 326

Професія, 326
Професія, для якої запроваджене додаткове регулювання,, 326
Профілактика, 327
Профільна середня освіта, 327
Профспілковий орган, 327
Профспілковий представник, 327
Прохідний бал, 327
Проходження атестації, 327
Процедура визнання, 328
Процедура зовнішнього оцінювання, 328
Процедурна діяльність, 328
Пряма дискримінація, 328
Псевдонім, 329
Психічні розлади, 329
Психологічна служба у системі освіти, 329
Психологічне насильство, 329
Психолого-педагогічний (психолого-андрагогічний) супровід, 330
Психолого-педагогічний супровід, 329
Психолого-педагогічні послуги, 330
Психолого-педагогічні технології дистанційного навчання, 330
Публічна демонстрація аудіовізуального твору, відеограми, 330
Публічна інформація, 330
Публічна інформація у формі відкритих даних, 331
Публічне сповіщення, 331
Публічний показ, 331
Пункт, 332
Пункт ЗНО, 332

Р

Рада молодих вчених, 332
Рада молодих вчених при органі виконавчої влади, 332
Рада президентів академій наук України, 333
Районні та обласні ради, 333
Ратифікація, затвердження, прийняття, приєднання, 333
Раціоналізаторська пропозиція, 333
Регіональне замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів, 333
Регіональний центр підвищення кваліфікації, 334
Регіональні вузли, 334
Регіональні наукові центри, 335
Регламентні комісії при регіональних центрах оцінювання якості освіти, 335
Регуляторна діяльність, 335
Регуляторний акт, 336

Регуляторний орган, 336
Редакційна правка, 337
Реєстр академічних текстів, 337
Реєстр вищих навчальних закладів Єдиної державної електронної бази з питань освіти, 337
Реєстр сертифікатів, 337
Реєстратор, 337
Реєстраційний номер документа про вищу осв, 338
Реєстраційно-моніторингова картка, 338
Реєстрація документа, 338
Режим стажування, 338
Резервний спорт, 339
Резиденти, 339
Результати навчання, 339, 340
Рейтинг конкурсних пропозицій, 340
Рейтинговий список вступників, 340
Реквізит електронного документа, 340
Реквізит службового документа, 341
Рекомендовано до зарахування (навчання за кошти державного (регіонального) бюджету), 341
Рекомендовано до зарахування (навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб), 341
Рецензент, 341
Ризик, 342
Ринок праці, 342
Ринок технологій, 342
Рівень освіти, 342
Рівень якості вищої освіти, 342
Рівні вищої освіти, 343
Рівні можливості жінок і чоловіків, 343
Рівні освіти, 343
Рівні права жінок і чоловіків, 343
Річчю, 343
Роботодавець, 344
Робоча група з питань організації та проведення єдиного фахового вступного випробування, 345
Робоча програма навчальної дисципліни, 345
Робоче місце, 346
Робочий час науково-педагогічних працівників, 346
Робочий час науково-педагогічного працівника, 346
Робочі органи закладу вищої освіти, 347
Розвідувальна діяльність, 347
Розвідувальна інформація, 347

Розклад навчальних занять, 347
Розповсюдження видавничої продукції, 348
Розповсюдження об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, 348
Розповсюджувач видавничої продукції, 348
Розпорядник бюджетних коштів, 348
Розпорядник Національного репозитарію, 348, 349
Розпорядник персональних даних, 349
Розпорядники публічної інформації, 349
Розробники професійних стандартів, 349
Розумне пристосування, 350
Розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти у закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі), 350

С

Самозайнята особа, 350
Система внутрішнього забезпечення вищої якості, 355
Статус національного наукового центру, 382
Самоконтроль, 350
Самоосвіта, 350
Самоплагіат, 351
Самостійна робота слухачів, 351
Сексуальне насильство, 352
Сексуальні домагання, 352
Семестровий контроль, 352
Семінарське заняття, 352
Сервер, 353
Сервер системи доменних імен, 353
Середньомісячний сукупний дохід сім'ї, 353
Середньомісячний сукупний дохід сім'ї, 353
Сертифікація педагогічних працівників, 354
Сертифікація фахівця, 354
Синхронний режим, 354
Система електронного документообігу установи, 355
Система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти, 355
Система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти), 356
Система забезпечення якості вищої освіти в Україні, 356
Система забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, 357
Система зовнішнього забезпечення якості освіти, 357

- Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти, 358
- Система моніторингу, 358
- Система обов'язкового примірника документів, 358
- Система освіти, 358
- Система позашкільної освіти, 359
- Система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм), 359
- Система управління дистанційним навчанням, 359
- Сім'я, 360
- Сімейна (домашня) форма здобуття освіти, 360
- Сім'я, 359
- Сім'я з дітьми, 360
- Скарга, 360
- Скаутський метод, 360
- Скаутський рух (скаутинг), 361
- Складники освіти дорослих, 361
- Складники системи освіти, 361
- Складні життєві обставини, 361
- Складова технології, 362
- Складові системи забезпечення якості освіти, 362
- Складові частини е-підручника, 363
- Словник для студентів, 363
- Служба безпеки України, 363
- Служба в органах місцевого самоврядування, 364
- Служба в органах місцевого самоврядування (муніципальна служба), 364
- Служба діловодства, 364
- Служба зовнішньої розвідки України, 364
- Служба контролю, 365
- Службова електронна пошта, 365
- Службова інформація, 365
- Службове відрядження, 365
- Службовий документ, 366
- Службовий твір, 366
- Службові особи, 366
- Слухач, 366
- Слухачі, 367
- Сорт рослин, 367
- Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю, 367
- Соціальна стипендія, 367
- Соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді, 368
- Соціальне становлення молоді, 368
- Соціальний діалог, 368
- Соціальний захист у разі настання безробіття, 369

- Соціальний супровід, 369
Соціальні послуги, 369
Соціальні стипендії, 369
Соціально-виробничі завдання діяльності, 370
Соціально-захисна функція психологічної служби у системі освіти, 370
Соціально-педагогічний патронаж у системі освіти, 370
Соціально-педагогічний патронаж у системі освіти, 370
Соціально-побутові завдання діяльності, 371
Спеціалізація, 371
Спеціалізація (інтернатура), 371
Спеціалізація за спеціальністю, 371
Спеціалізована вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи), 372
Спеціалізована освіта, 372
Спеціалізоване програмне забезпечення, 372
Спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, 372
Спеціаліст, 373
Спеціальна техніка, 373
Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ вищого навчального закладу, 373
Спеціальний навчально-реабілітаційний супровід здобувачів освіти, 373
Спеціальні закони, 374
Спеціальність, 374
Списування, 374
Співавтори, 374
Співбесіда, 375
Спільне підприємство, 375
Споживач, 375
Спорт, 375
Спорт вищих досягнень, 376
Спорт осіб з інвалідністю, 376
Спортивна діяльність, 376
Спортивна освіта, 376
Спортивна споруда, 376
Спортивне змагання, 377
Спортивні заходи, 377
Спортивні клуби, 377
Спортсмен, 377
Спостерігачі, 377
Стаж наукової роботи, 377
Стажисти, 378
Стажування, 379
Сталий фонд (ендаумент) закладу вищої освіти, 379
Стандарт, 379

- Стандарт вищої освіти, 379, 380
Стандарт освіти, 380
Стандартизований тестовий державний іспит, 380
Статус біженця, 381
Статус дослідницького університету, 381
Статус закладу освіти, 381
Статус курсанта невійськового закладу фахової передвищої або вищої освіти, 381
Статус національного закладу вищої освіти, 382
Статус національного наукового центру, 382
Статус освітньої установи, 383
Статус слухача вищого військового навчального закладу (закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання), 383
Статут закладу вищої освіти, 383
Стереотипні завдання діяльн, 384
Стипендії Президента України для молодих вчених, 384
Стихійне лихо, 384
Сторони булінгу (цькування), 385
Страховий стаж, 385
Страхові внески, 385
Страхові фонди, 385
Строк зберігання документа, 386
Структура військової підготовки, 386
Структура закладу вищої освіти, 386
Структурні підрозділи закладу вищої освіти, 387
Студент, 388
Студентоцентроване навчання, 388
Студентське самоврядування, 388
Студентський (учнівський) квиток державного зразка, 388
Ступені вищої освіти, 389
Суб'єкт владних повноважень, 389
Суб'єкт надання адміністративної послуги, 389
Суб'єкт надання освітніх послуг у сфері професійного навчання, 390
Суб'єкт надання освітніх послуг у сфері професійного навчання (провайдер), 389
Суб'єкт освітньої діяльності, 390
Суб'єкт персональних даних, 390
Суб'єкт Порталу, 390
Суб'єкти дистанційного навчання, 391
Суб'єкти електронного документообігу, 391
Суб'єкти інноваційної освітньої діяльності, 391
Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності, 391
Суб'єкти господарювання, 390

Суб'єкти сфери фізичної культури і спорту, 392
Судова влада в Україні, 392
Сумісництво, 392
Супровідний лист, 392
Суспільна мораль, 393
Суспільне надбання, 393
Схема посадових окладів (тарифних ставок), 393
Сховище, 393

Т

Таємна інформація, 393
Тарифна система оплати праці, 394
Тарифна сітка, 394
Тварини, 394
Творча діяльність, 395
Творча спілка, 395
Творчий залік, 395
Творчий конкурс, 395
Телекомунікації (електрозв'язок), 396
Телерадіоорганізація, 396
Тематика наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, 396
Тематична довідка, 396
Тематична програма, 397
Територіальна громада, 397
Територіально відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти, 397
Термінологічний словник для студентів, 397
Тероризм, 397
Терорист, 398
Терористична діяльність, 398
Терористична організація, 398
Терористичний акт, 398, 399
Тести об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки фахівців, 399
Тестове завдання, 399
Тестовий іспит «КРОК», 399
Технічна помилка, 400
Технічна функція, 400
Технічні засоби мовлення, 400
Техногенна безпека, 400
Технології дистанційного навчання, 401
Технології подвійного призначення, 401

Технологічна перерва, 401
Технологія, 401
Тимчасово окупована територія:, 402
Тимчасово переміщений заклад вищої освіти (наукова установа), 402
Тип діяльності, 403
Типи закладів вищої освіти, 403
Типове завдання діяльності, 403
Тираж (наклад), 403
Тиражований документ, 403
Титул, титульна сторінка, 403
Тлумачний словник для студентів, 403
Товариство, 404
Торгівля людьми, 404
Торговельна марка, 404
Травма, 404
Трансфер технології, 405
Тренінг для державних службовців, 405
Тренування, 405
Третейський суд, 405
Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти, 406
Трудова дія, 406
Трудова книжка, 406
Трудова міграція, 406
Трудова функція, 406
Трудовий арбітраж, 406
Трудовий договір, 407
Трудовий колектив підприємства, 407
Туризм, 407
Турист, 407
Туристський досвід, 407
Туристський спортивний похід учнівської та студентської молоді, 408

У

Узагальнений об'єкт діяльності фахівця з вищою освіт, 408
Укладення міжнародного договору України, 408
Україна, 408
Українська цифрова бібліотека, 408
Українське етнічне походження, 409
Український національний комітет молодіжних організацій, 409
Уміння, 409
Уміння/навички, 409
Умови діяльності (праці), 409

Універсальний дизайн у сфері освіти, 410
Університет, 410
Університетська клініка вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти), 410
Унітарне підприємство, 410
Уповноважена особа, 411
Уповноважений заклад вищої освіти, 411
Уповноважений орган, 411
Уповноважений орган з питань реалізації державної політики у сфері трансферу технологій, 411
Уповноважений орган з питань формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері трансферу технологій, 411
Уповноважені суб'єкти, 412
Управління, 412
Управління бюджетними коштами, 412
Управління у сфері вищої освіти, 413
Управлінська інформація, 413
Управлінська функція, 413
Управлінське рішення, 413
Управлінський документ, 414
Уразливий стан особи, 414
Усиновленням, 414
Усиновлювачем, 414
Установа, 414
Установчий документ юридичної особи, 415
Установчі дані кандидата на навчання до вищих військових навчальних закладів Служби безпеки України, 415
Установчі документи суб'єкта господарювання, 415
Утиск, 415
Учасник зовнішнього незалежного оцінювання, 415
Учасник індустріального парку, 416
Учасник конкурсного відбору, 416
Учасник конкурсу, 416
Учасник сертифікації, 416
Учасники відносин у сфері господарювання, 417
Учасники освітнього процесу, 417
Учасники освітнього процесу у закладах вищої освіти, 417
Учасники технологічного парку, 417

Ф

Фабрикація, 418
Файл документа, 418

- Файлообмінник, 418
Фактографічна довідка, 418
Фактографічні дані, 418
Факультет, 419
Факультет удосконалення лікарів (провізорів) при вищому медичному і фармацевтичному навчальному закладі, 419
Фальсифікація, 419
Фах (спеціальність), 419
Фахівець, 419
Фахівець із соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, 420
Фахова комісія з питань оцінювання виконання завдань з певного(их) блоку(ів) єдиного фахового вступного випробування, 420
Фахова передвища освіта, 420
Фахове випробування, 420
Фаховий коледж, 421
Фаховий коледж із специфічними умовами навчання, 421
Фахові атестаційні комісії як підрозділи Приймальної комісії вищого навчального закладу, 421
Фізична культура, 422
Фізична культура у сфері освіти, 422
Фізична особа, 422
Фізична підготовка, 422
Фізичне виховання різних груп населення, 423
Фізичне насильство, 423
Фізкультурно-оздоровча діяльність, 423
Фізкультурно-оздоровчі заклади (центри, комплекси, клуби, студії тощо), 423
Фізкультурно-оздоровчі заходи, 423
Фізкультурно-спортивна реабілітація, 424
Фізкультурно-спортивні послуги, 424
Фіксована (закрита) конкурсна пропозиція, 424
Філія, 424
Філія закладу освіти, 424
Філія закладу освіти (опорного закладу освіти), 425
Фінансова основа студентського самоврядування:, 425
Фінансова установа, 425
Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності в Україні, 425
Фінансування вищої і післядипломної освіти, 426
Фінансування державних закладів вищої осв, 426
Фінансування комунальних закладів вищої освіти, 426
Фінансування підготовки здобувачів вищої освіти, 426
Фінансування приватних закладів вищої освіти, 427
Фінансування тероризму, 427
Фонд Української цифрової бібліотеки, 427

Фондоутворювач, 428
Фонограма, 428
Фонодокумент, 428
Формальна освіта, 428
Формальне професійне навчання працівників, 428
Формат видання, 429
Форми здобуття освіти, 429
Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти, 429
Форми організації освітнього процесу, 429
Фотодокумент, 429
Фундаментальні наукові дослідження, 430
Функціональна підсистема, 430
Функціональний аналіз, 430

Х

Хабарництво, 431
Характерні сторінки, 431
Хвороби, зумовлені ВІЛ (ВІЛ-інфекція), 431
Хрестоматія, 431

Ц

Центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді, 432
Центр обробки інформації, 432
Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, 432
Центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, 432
Централізована бібліотечна система, 433
Центральне управління Служби безпеки України, 433
Центральний репозитарій, 433
Центральні бібліотеки, 434
Центральні органи виконавчої влади, 434
Центри колективного користування науковим обладнанням, 434
Центри олімпійської підготовки, 434
Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, 435
Центри студентського спорту вищих навчальних закладів, 435
Центри фізичного здоров'я населення, 435
Цивільна авіація, 435
Цивільна дієздатність фізичної особи, 435
Цивільна правоздатність, 436
Цивільний захист, 436
Цикл підготовки, 436
Цитата, 436

Ч

Чемпіонат, 437
Член профспілки, 437

Ш

Широка конкурсна пропозиція, 437
Шлюбний вік, 437
Шлюбом, 437
Шпальта, 438
Шрифт рисований, 438
Шрифтове оформлення тексту основного, додаткового, виокремленого, 438

Щ

Щільність вічка, 438
Щомісячні стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених, 438

Ю

Юридична обізнаність, 439
Юридична особа, 439
Юридична особа приватного права, 439
Юридична особа публічного права, 439

Я

Якісна потреба у фахівцях у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, 439
Якість вищої освіти, 440
Якість освіти, 440
Якість освітньої діяльності, 440

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ-УКЛАДАЧІВ

Кравчина Ірина Борисівна

старший викладач кафедри економіки та права

Харківський гуманітарний університет

«Народна українська академія»

Тимохова Галина Борисівна

канд. екон. наук, доц., Харківський гуманітарний університет

«Народна українська академія»

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	5
ГЛОСАРІЙ ЗАКОНОДАВЧИХ ТЕРМІНІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК	460
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ-УКЛАДАЧІВ.....	504

Довідкове видання

Кравчина І.Б.

Тимохова Г. Б.

ГЛОСАРІЙ ЗАКОНОДАВЧИХ ТЕРМІНІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В авторській редакції

Комп'ютерний набір Кравчина І.Б., Тимохова Г.Б.